

ဝိသုဒ္ဓိ
သုတ္တံ
ဝိသုဒ္ဓိ
သုတ္တံ

ကဏ္ဍသုနုဗ္ဗိတိလမ္ဗိးကျမ်း။

၃၄

ကိုယ်တိုင် အားထုတ်၍ အောင်မြင် ပေါက်ရောက်သော နည်းများကို
ပိဋကတ်ကျမ်းများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ရေးသား စီရင်အပ်သည့်
ဝိပဿနာဉာဏ် အလင်း ပေါက်စေနိုင်သော

ဒိဋ္ဌဓမ္မဝိပဿနာဉာဏဒဿန

ဗြဟ္မလင်း ဗြဟ္မာစိန္တ

နှင့်

သဲဖြူ လယ်တီဆရာတော် ရေးသော

ဝိပဿနာလင်္ကာစွဲကျမ်း

ဓမ္မာစရိယ- ဦးထွန်းသိန်း၊ ဦးစိန်အုပ်၊ ဦးဝင်းဖေတို့
ကြပ်မ ကြည့်ရှု ပြင်ဆင်ကြသည်။

ဗုဒ္ဓသမ္မာ ပိဋကတ် စာပုံနှိပ်တိုက်
၁၁၃၊ ၂၄-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ ဦးသန်းမောင်
ထုတ်ဝေသူ မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၀၄၇၉)
ပုံနှိပ်သူ မှတ်ပုံတင် အမှတ် (၀၇၉၄)

ဣန္ဒာသယဝိဇ္ဇာကတ်စာပုံနှိပ်တိုက်
၁၁၃၊ ၂၄ - လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ကျေးဇူးရှင်
လယ်တီ-ဆရာတော်ဘုရား။

လက်ပံတန်းမြို့
သဒ္ဓပ္ပပါလ-ကပ္ပဋ္ဌာန်း-ဆရာတော်။

ရန်ကုန်မြို့ - ဒလဘက် - ပျော်ဘွယ်ကြီး၌
ကပ္ပဋ္ဌဘုန်း ဆရာကြီး - ဦးသက်။

ဥယျာဇဉ်

နာမရူပံ ယထာ ဘူတံ၊ ဘူတံ ပညတ္တိ ဆာဒနာ။
ပါကဋ္ဌာယံ ကရံ ဉာဏံ၊ ဉာဏံ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ တဝ။

နာမရူပံ၊ နာမ်ရုပ်တရား နှစ်ပါးစုံသည်ကား။ ယထာ
ဘူတံ၊ ပရမတ်ဂိုဏ်းဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ။ ဘူတံ၊
လက္ခဏာစဉ် ပေါ်လွင်ထင်ရှား အမှန်အားဖြင့် ရှိပါတုံ
လျက်။ ပညတ္တိဆာဒနာ၊ လောကီတံထွာ ဓမ္မတာထုံး
ပညတ်သုံး ဟု ရုံးစုညာလွယ် တာအတွယ်ဖြင့် ကာကွယ်
ဖုံအုပ် လေသည်ဖြစ်သောကြောင့်။ အဘူတံ၊ ပရမတ်တွင်
ပညတ်ဝင်၍ အသွင်ဖောက်ပြား မှားခဲ့ရပါသည် တကား။
အယံ၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝိပဿနာ ငြိမ်း ဤဖြစ်လမ်းပြကျမ်း သည်။
ဒိဋ္ဌဓမ္မ၊ မျက်မှောက်လောက ဤဘဝ၌။ တဝ၊ ယောဂီ
တက်လမ်းအချက်မှန်းလျက် ဤကျမ်းကိုရှုသော သင်အား။
ပါကဋ္ဌံ၊ မိုးမြင့်ဝေဟင် လစန်းသွင်သို့ အမြင်မမှား အထင်
ရှားဆုံး ဖြစ်ရလေအောင်။ ဉာဏံ၊ ဝိပဿနာ ခြေခံပါ
သည့် ပညာကို၎င်း။ အဉာဏံ၊ ဝိပဿနာ သူ့ထက်သာ၍
လိုရာ ပြီးမြောက် မင်ဖိုလ်ရောက် ပညာကို၎င်း။ ကရံ
ကရောဇ္ဇော၊ လက်တွေ့ ယူကာ တမူသာသနနှင့် ကူခါပင့်လို့
အသင့်ပြုပေး ပါလိမ့်သတည်း။

ဓမ္မာစရိယ-ဦးထွန်းသိန်း
ပါဠိဆရာကြီး
ဣန္ဒာသယဝိဇ္ဇာကတ်ပုံနှိပ်တိုက်
၂၉-၃-၅၃

နိဒါန်း

လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတသိန်း၊ ရှစ်သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ
တသိန်း၊ တဆွဲခြောက်သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာတသိန်း၊ တွက်ကိန်း
များလှ ဒါနုပရိမိ စသည်ဆယ်ပါး အပြားသုံးဆယ်
အသွယ်သွယ် အနည်းနည်း ဖြည့်ကျင့်တော်မူပြီးလျှင် သဒ္ဓါ
မိက ဝီရိယာမိက ပညာမိက အဝဝဖြင့် ပွင့်တော်မူကုန်
သော မြတ်စွာဘုရားသခင်တို့ ဟောဖော်မြွက်ဟ ဆိုဆုံးမ
တော် မူခဲ့ကြသောတရားတော်အပေါင်းသည် မြားမြောင်
နက်နဲ ခက်ခဲလှသည်ဖြစ်သောကြောင့် အဂ္ဂသာဝက မဟာ
သာဝက စသည်တို့လည်း ကရုဏာတရား ရှေ့ထားပြီးလျှင်
လွယ်လင့်တကူ သိရှိနားလည် စေခြင်းငှာ တဆင့်ထပ်မံ
ဟောကြားကြပြန်ပေ၏။ ထိုကဲ့သို့ပင် တဆင့်ထက်တဆင့်
ကဲတင့်ကျယ်စွာ ခေတ်အခါနှင့် လျော်ရာလျော်ကြောင်း
အဓိပ္ပာယ်အနက် ဖုံးဝှက်၍ မနေရအောင် သေချာစွာ
ဉာဏ်မှီသမျှ ရှေးကရေးသွားကြသော ဆရာကောင်းတို့
သည် များလှစွာ ရှိခဲ့ကြပေပြီ။

သို့ပါသော်လည်း သိဟိုင်ကျွန်း၌ ပဋိပတ္တိသာသနာ ဟို
ရှေးခါက လွန်စွာထွန်းပပြီးနောက် ပြတ်တောက်၍ သွား
ရာ နောက်ထပ်တဖန် ပွင့်ထွန်း၍ လာပြန်သောကြောင့်
များလှစွာသော သမထ ဝိပဿနာယောဂီ သူမြတ်တို့သည်
ဒေသနာက္ခမနည်း၌ အချို့မှာအတော်ကျွမ်းကျင်ကြသည်ဆို

(ဆ)

နိဒါန်း

သော်လည်း ပဝတ္တိတ္တမနည်း၊ ပဋိပတ္တိတ္တမ နည်းတို့၌ကောင်း
မွန်စွာ နားလည်၍ ဒိဋ္ဌ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းလှ၏။

ထို့ကြောင့် ခရီးရောက်ထိုက်သလောက် မရောက်ဘဲ
နေကြသူများကို သနားကရုဏာ ကိုယ်ချင်းစာလျက် ပါရမီ
သမ္ဘာရပြည့်ဝစုံညီရှိကြသည်ကြောင့် ဤသာသနာဤအခါ
မှာ ဒုလ္လဘတရား ရကြသားလျက် တရားကိုမှ မသိရ မတွေ့
ရ သက္ကာယတရား ကွာမသွားဘဲ အပါယ်တံခါး ပွင့်လျက်
သားနှင့် ဘဝတပါး ပြောင်းရွှေ့၍ မသွားကြရလေ
အောင် စိတ်ရည်ဆောင်၍- မုံရွာမြို့၊ လယ်တီဆရာတော်
ဘုရား၊ မိုးညှင်း ဆရာတော်ဘုရား၊ သေက္ခတောင်
ဦးတိလောက ဆရာတော် အစရှိသော ဆရာတော်ဘုရား
ကြီးများ ရေးသားစီရင်တော်မူသော အစောင်စောင်သော
ကျမ်းဂန်တို့နှင့် ရှေးဦးပဌမ ညှိနှိုင်း၏။

ထိုသို့ညှိနှိုင်းပြီးမှ မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်၍ သိရသော
တရားတို့ကို အကျဉ်းချုံး၍ တတ်အားသမျှ သဘာဝဓမ္မ
ယထာဘူတ ကျသည်ထက် ကျသည်ဟု ယူဆမှတ်သား
ထားသော တရားများမှ တစိတ် တဒေသ လူပြိန်း သက်
သက် သော်မှ အဓိပ္ပါယ် နားလည်ရအောင် သမထ
ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်ပုံ အားထုတ်နည်းနှင့် တကွ
တနေ့ တရက်မျှသော်ပင် ပါရမီရှင်များ သက္ကာယတရား
လွင့်စင်ရှားအောင်လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ
ကြောင်း စေတနာကောင်းနှင့် ရေးသားလိုက်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ စေတနာ သဒ္ဓါတရား ထက်သန် ပွားများလှ
၍ အထူးသဖြင့် ဉာဏ်မှီသမျှ အမှား၊ အယွင်း မပါရအောင်
စေ့ငှသေချာစွာ ဂရုတစိုက် ရေးသားရပါသော်လည်း မိမိ
တို့ ဉာဏ်နှင့် မတိုက်ဆိုင် မညီညွတ်သော အရာကို တွေ့ရှိ
ပါက နှိုင်းချိန်စဉ်းစား သတိထား၍ ယူတော်မူကြပါရန်
ပညာရှိ အပေါင်းတို့အား တောင်းပန်အပ်ပါကြောင်း။

အကျဉ်းချုပ် မှာထားချက်

ဝိပဿနာ အားထုတ်မည့် လူ၊ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အာဇီဝဌမကသီလဖြစ်စေ၊ ရှစ်ပါးသီလဖြစ်စေ၊ ဆယ်ပါးသီလဖြစ်စေ၊ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ သီလကို ဆောက်တည်ထားရမည်။ ရဟန်းတော်များကား ပါတိမောက္ခ သံဝရသီလကို စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းတော်မူနေသည် ဖြစ်၍ အထူး စောင့်ရှောက်ရန် မလိုပါဘုရား။ ထို့နောက် နံပါတ် (၁၄၀) “ဘာဝနာမယျုဉ်းဖြင့်” က စ၍ (၁၅၀) အထိ ပဌမ ဘတ်ရပါမည်။ ဒုတိယ(၂၅၅)မှ (၂၇၆)အထိ ဘတ်ပြီးလျှင် အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ခါနီး၌ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားရမည်မှာ (အဟံ ဘန္တေ သံသာရဝဇ္ဇ ဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ သမထ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစာမိ။ ဒုတိယ မ္ပိ အဟံ ဘန္တေ....လ....ယာစာမိ။ တတိယ မ္ပိ အဟံ ဘန္တေ....လ....ယာစာမိ။ ။ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော်သည်။ သံသာရဝဇ္ဇဒုက္ခတော၊ သံသရာ ဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ မောစနတ္ထာယ၊ ထွက်မြောက်ပါရခြင်း အကျိုးငှာ။ သမထ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းပန်ပါ၏။ ဒုတိယ မ္ပိ၊ နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင်လည်း။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား....လ....ယာစာမိ၊ တောင်းပန်ပါ၏။ တတိယ မ္ပိ၊ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်လည်း။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား....လ....ယာစာမိ၊ တောင်းပန်ပါ၏။) ဤသို့ လျှောက်ထားပြီးလျှင် လုံသော မှောင်သော နေရာတခုခု၌ အာနာပါန အလုပ်ကို အားထုတ်ရပါမည်။ တရက်၌ (၂၄)နာရီ

(၉)

အကျဉ်းချုပ် မှာထားချက်

ရှိရာ (၁၂) နာရီထက် မများ (၆) နာရီထက် မနည်း၊ နှာသီးဖျားမှာ စိတ်ကို အမြဲစိုက်ထားပြီးလျှင် ထွက်လေ ဝင်လေကို သိရုံသာ သိနေပါ။ လေနောက်သို့ စိတ်လိုက် မသွားရန် အထူးသတိပြုရပါမည်။ လေနောက်သို့ စိတ်လိုက် နေပါက နိမိတ်ရတို့ကြာတတ်ပါသည်။ နိမိတ်ရ၍ ဝိပဿနာ တက်လိုသောအခါ နံပါတ်(၃၈) (၃၉)ကို မှတ်မိအောင် ဘတ်ပါ။ ၎င်းပြင် နံပါတ် (၆၄) အထိလည်း ဘတ်ထား ရပါမည်။ ထို့နောက် ဘုရားရှေ့မှာ ထိုင်၍ မြတ်စွာဘုရား အား ဈေးကွက်ထားရမည်မှာ (တုမှာကံ ဘန္တေ ဩဝါဒါယ ဇီဝိတံပရိစ္စဇာမိ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ တုမှာကံ၊ အရှင် ဘုရားတို့အား။ ဩဝါဒါယ၊ သက်တော်ထင်ရှား သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရား ရှိတော်မူစဉ် ကမ္မဋ္ဌာန်းဝင်သူတို့ကဲ့ကို ဆိုဆုံးမနိုင်စေခြင်းငှာ။ ဇီဝိတံ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်းဟူသော အသက်ကို။ ပရိစ္စဇာမိ၊ စွန့်လွှတ် လှူဒါန်းပါ၏။ ။အဟံ ဘန္တေ သံသာရဝဋ္ဋဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာနံ ယာစာမိ၊ ဒုတိယမ္ပိ အဟံဘန္တေ....လ....ယာစာမိ၊ တတိယမ္ပိ အဟံ ဘန္တေ.... လ....ယာစာမိ။ ဘန္တေ၊ အရှင်ဘုရား။ အဟံ၊ တပည့်တော် သည်။ သံသာရဝဋ္ဋ ဒုက္ခတော၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ် တို့၏ မပြတ်ဖြစ်ရာ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ။ မောစနတ္ထာယ၊ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရ၍ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသော အားဖြင့် ထွက်မြောက်ပါရခြင်း အကျိုးငှာ။ ဝိပဿနာ ကမ္မဋ္ဌာနံ၊ အနိစ္စ အစရှိသော အထူးထူး အပြားပြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ရှုကြည့်တတ်သော အနက်သဘော

ကြောင့် ဝိပဿနာဟု ဆိုအပ်သော ဘာဝနာ၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို။ ယာစာမိ၊ တောင်းပန်ပါ၏။) ထို့နောက် (သူတော်ကောင်း အပေါင်းတို့အား အကျွန်ုပ်က ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံအားဖြင့် ပြစ်မှားမိသည်ရှိသော် သည်းခံတော်မူကြပါ။ အကျွန်ုပ်အား ပြစ်မှားမိသော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ကိုလည်း အကျွန်ုပ်က သည်းခံပါ၏ဟု) သည်းခံကြေငြိမ်းပြီးမှ ဝိပဿနာတက်ရပါမည်။ ငယ်ထိပ်နေရာကို စိုက်ကြည့်သောအခါလည်း(၅)မိနစ်ထက်မနည်းစိုက်ကြည့်ရပါမည်။ ။ကိုယ်တိုင်လာ၍ ပြသ၊ သကဲ့သို့ သေချာကျန စေလိုသော သဘောဖြင့် ဤအစီအစဉ် အကျဉ်းချုပ်ကို မှာထားရပါသည်။ အပါယ်တံခါး ပိတ်သော တရားဖြစ်၍ သမ္မပ္ပဓာန် အချိုးကျအောင် အားထုတ်နိုင်ပါစေသတည်း။

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

တရားအားထုတ်လိုသူများ အထူးသတိပြုရန် တောင်းပန်ချက်	၁
ကျမ်းပြုဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်	၄
ဝိပဿနာတရား အကြောင်း	၆
ဆရာရှာအပ်ခြင်း အကြောင်း	၁၃
ဥဒယ နှင့် ဝယ အကြောင်း	၁၇
ဝိပဿနာရှုနည်း	၁၉
ကမ္မဋ္ဌာန်းခွင် ဝင်သောအခါ ပြုဘွယ်ကိစ္စများနှင့် ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ပုံ	၂၁
စားသောအခါ ရှုနည်း	၂၃
သွားသောအခါရှုနည်း	၂၅
အိပ်သောအခါရှုနည်း	၂၆
ကြားပျက် ရှုနည်း	၂၈
နံ့ပျက် ရှုနည်း	၂၈
အရသာကို ရှုနည်း	၂၈
ပရမတ် နှင့် ပညတ် အကြောင်း	၂၉
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး-ဆရာသက်၏ အာနာပါန သမထရှုနည်း	၃၄
နိမိတ်ထင်မြင်တတ်ပုံ	၃၇

(၄)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နတ်တွေနှင့် တွေ့၍ စိတ်ဖေါက်ပြန်လာတတ်ပုံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်၊ ပဋိဘာဂနိမိတ်နှင့် ပဌမဈာန်	၃၀
အကြောင်း	၃၉
ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါး အကြောင်း	၄၀
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး-ဆရာသက်၏ ဝိပဿနာ အားထုတ်နည်း	၄၂
ဝိပဿနာစ၍ရှုပုံ	၄၃
မျက်မြင်မဟုတ် ကိုယ်တွေ့တရားများ ဖြစ်ကြောင်း	၄၄
ခန္ဓာငါးပါးနှင့် ရုပ်နာမ် အကြောင်း	၄၉
ရုပ်ဓာတ် ၄-ပါး ဥပမာနှင့် ပြပုံ	၅၂
နာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါး အကြောင်း	၅၆
လက္ခဏာရေး သုံးပါး အကြောင်း	၆၃
ခဏိက နှင့် သန္တတိ အကြောင်း ရှင်းလင်းချက်	၆၄
သန္တတိ အနိစ္စ အကြောင်း	၆၈
တိရုဏ ပရိညာ အကြောင်း	၆၉
ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါး အကြောင်း	၇၀
ဝိတိ အကြောင်း	၇၃
ပါမောဇ္ဇ အကြောင်း	၈၂
ဝိပဿနာအန္တရာယ် ၁၀-ပါး	၈၄
ပဿဒ္ဓိ အကြောင်း	၈၇
ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၆-ပါး	၈၉
နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်	၈၉

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်

၉၀

သမ္မသနဉာဏ်

၉၀

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်

၉၀

ဘင်္ဂဉာဏ်

၁၀၂

ဘယ အာဒိနဝ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်များ ဘင်္ဂဉာဏ်နှင့် တူပုံ

၁၀၃

ဝိပဿနာဉာဏ်ပေါ်ပုံ အကြောင်း

၁၀၈

မုစ္ဆိတုကမျတာဉာဏ်နှင့် ပဋိသန္ခိဉာဏ် ဖြစ်ပုံ

၁၀၉

သန္ခိရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပုံ

၁၁၀

လောကုတ္တရာစိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ပုံ

၁၁၁

အနုလောမဉာဏ်မှစ၍ မင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

၁၁၆

ဖိုလ်ဉာဏ်ခေါ် ကြောင်းနှင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

၁၁၆

သုခပဋိပဒါ ဒန္တာဘိညခေါ်ခြင်းအကြောင်း

၁၁၈

ဝေဒယိတသုခနှင့် သန္တိသုခခွဲပုံ

၁၂၂

မင်္ဂအပ္ပနာနှင့် ဖိုလ်အပ္ပနာ အကြောင်း

၁၂၅

နိယျာနဌစသော အကျိုးများ

၁၃၀

ကိလေသာ ၁၀-ပါးနှင့် မင်္ဂတို့၏ ပယ်ပုံများ

၁၃၄

စိန္တာမယဉာဏ်နှင့်ဘာဝနာမယဉာဏ် ခြားနားပုံ

၁၃၈

တရားအားမထုတ်မီက ဗဟုသုတရှိထားလျှင်

ဘာဝနာမယဉာဏ်ထင်နိုင်ခဲ့ကြောင်း

၁၄၂

ဆရာကြီး ဆရာသက် တရားရှာရပုံ

၁၄၇

စတုသစ္စဒီပနီလာ ဖေဏပိဏ္ဍောပမသုတ်

၁၅၃

မြို့မကိုယ်တော်ကြီး၏ ဖြစ်ပျက်သံပေါက်

၁၅၅

(၁)

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

သိ-ပယ်-ဆိုက်-ပွား၊လေးပါးကိစ္စ အပိုင်ရဟူသော
အကြောင်း

၁၅၇

လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို သမ္မုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထ
သစ္စာ ခွဲခြား၍ပြပုံ

၁၅၉

ဝိမောက္ခ သုံးပါး အမည်တပ်ပုံ

၁၆၄

သက္ကာယပြုတ်အောင် အရေးတကြီးအားထုတ်
အပ်ကြောင်း

၁၆၉

သာသနာ ငါးထောင် တည်လတ္တံ့ကြောင်း

၁၇၄

တိဟိတ်ပေါကြောင်း

၁၇၄

ပဓာနိယဂ် အင်္ဂါငါးပါး

၁၇၅

မဂ်၏ အန္တရာယ်ငါးပါး

၁၇၆

ရွှေဥဒေါင်း ဆရာတော်ဘုရား၏ ဝိပဿနာရှုနည်း

၁၇၇

ဝိသုဒ္ဓိမဂ်လာ ဒေသနာအတိုင်းမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကူးပုံ

၁၈၆

မြို့မိဆရာတော်၏ မိန့်ခွန်း

၁၈၈

ရဲဝံ့စွာ အာမခံချက်

၁၉၆

ဝိပဿနာလက်စွဲကျမ်း

၁၉၈

ရုပ်အခဏ်း-ဆောင်ပုဒ်

၁၉၈

နာမ်အခဏ်း-ဆောင်ပုဒ်

၂၀၀

အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းချက်

၂၀၃

ကမ္မဇရုပ်ကို ပြဆိုချက်

၂၀၈

စိတ္တဇရုပ်ကို ပြဆိုချက်

၂၁၁

ဥတုဇရုပ်ကို ပြဆိုချက်

၂၁၃

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

အာဟာရဇရပ်ကို ပြဆိုချက်	၂၀၄
ရပ်ကို ပြဆိုခဏ်း	၂၀၄
နာမ်ကို ပြဆိုခဏ်း	၂၀၆
ရှုကြည့်ရန် သဲလွန်စ ပြပုံ	၂၂၅
ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးဖမ်း၍ရှုရန် သဲလွန်စပြပုံ	၂၃၀
ပညာရှိသူ သတိမူရန်အချက်	၂၃၁

ဝိဇ္ဇာဓမ္မဝိပဿနာဉာဏဒဿန

ဖြတ်လမ်းပြကျမ်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရား အားထုတ်လိုသော ပညာရှိ
သူတော်ကောင်းများအား ရှေးဦးစွာ အထူးသတိပြုရန်
တောင်းပန်ချက်

ဤကျမ်းသည် ဝိပဿနာ ယောဂီများနှင့်တကွ မည်သူ
မဆို သိနားလည် လွယ်၍ တရားကို လျင်မြန်စွာ ထင်မြင်
ပေါက်မြောက်အောင် အားထုတ် လွယ်ကူ နိုင်ကြပါစေ
ရန်ကိုသာလျှင် အဓိကထား၍ ရေးရသော ပဋိပတ္တိတ္တမ
နည်းဖြစ်ပါသည်။ ဒေသနာတ္တမ နည်းမှာ ဘုရားသခင်
ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးက မဟာ ကရုဏာ တော်ဖြင့် ပဋိ
သန္တိဒါညဏ် ထက်သန် ကြီးပွား ဘို့ရာ အဘိဓမ္မာသဘော
တွေကို အနုစိတ်၍ အစီအစဉ် အတိုင်း ဟောတော်မူပါ

သည်။ ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း သိနာလည်ဘို့ရန်မှာ သင်အံ လေ့ကျက် ယူရပါသည်။ သင်အံ လေ့ကျက် ယူရသည်ကို ပရိယတ် ခေါ်ပါသည်။ ပရိယတ် အတိုင်း အဘိဓမ္မာ သဘောတွေကို အသေးစိတ်၍ လိုက်နေမည်ဆိုလျှင် ဝိပဿနာယောဂီများ၏ဉာဏ်၌ မထင်နိုင် မမြင်နိုင်သော တရားများ- များစွာ ပါရှိသည်ဖြစ်၍ အချို့နေရာ၌ ဘုရားသခင်၏ ရွှေဉာဏ်တော်အရာသာ ဖြစ်သဖြင့် လူများမထင် မြင်နိုင်ချေ။ မထင်မြင်နိုင်သော တရားကို အားထုတ်၍ လည်း အတတ်ဒိဋ္ဌ မသိနိုင်။ အတတ်ဒိဋ္ဌ မသိ မမြင်နိုင်လျှင်လည်း ဘာဝနာ အစစ် မဖြစ်နိုင်။ တရား အချက်တို့ကို၊ အတတ် ဒိဋ္ဌ သိမြင်မှ သာလျှင် ဘာဝနာ အစစ် ဖြစ်နိုင်သည်။ ဘာဝနာ အစစ် ဖြစ်မှ ဘာဝနာမယ ဉာဏ် ရနိုင်သည်။ ဘာဝနာမယ ဉာဏ်ရမှ ယထာဘူတ ကျနစွာ လက္ခဏာရေးထင်ပြီး မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ရနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာယောဂီ များသည် ဝိပဿနာအရာ၌ လိုအပ်သလောက်ကို မိမိတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့် အမှီလိုက် နိုင်အောင် အတတ် သိမြင် အားထုတ် နိုင်လျှင် ဘာဝနာ ကိစ္စ ပြီးမြောက် အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ပါတော့သည်။ ဘုရားသခင်၏ ရွှေဉာဏ်တော်ကို ဒေသနာ နည်းအတိုင်း အမှီလိုက်၍ သိရရန် မလိုပါ။ ဥပမာမှာ အနောတတ္ထရေအိုင်မှ ရေကို သောက်ချိုး သုံးဆောင်လိုသော သူသည် ရေအိုင်သို့ ဆင်း၍ မိမိမှီနိုင်သော ကမ်းစပ် ရေတိမ်ရာ၌ နေ၍ မိမိ အလိုရှိသလောက် တင်းတိမ်အောင် သောက်ချိုး သုံးဆောင်ရလျှင်

ပြီးပါတော့သည်။ ဤသည်ကိုပင် အနောတတ္ထ ရေအိုင် အစစ်က ရေအစစ်ကို ဝအောင် သောက်ချိုး သုံးဆောင်ရ သည် ဟူ၍ ခေါ်ပါသည်။ ရေအိုင်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ အတိမ် အနက် အကျယ်အဝန်း အတိုင်းအထွာ အစရှိသော အလုံး စုံသော အကြောင်းတို့ကို အကုန်လိုက်၍ သိရရန်မလိုပါ။ ဤကဲ့သို့ လိုက်နေခြင်းသည် မိမိ ဝအောင် သောက်ချိုး သုံးဆောင်လိုသော သူ၏ အလုပ် တာဝန် ဝတ်တရား မဟုတ်ပါ။

၎င်းပြင် အထူးသတိပြုကြစေလို သေးသည်မှာ ရုပ်နာမ် တို့၏သဘော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘော မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တို့၏ သဘောတို့ကို အတတ်ဒိဋ္ဌ သိမြင်အောင် အားထုတ် ရမည်။ သိမြင် နိုင်သည် ဟူ၍ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက ဟောတော်မူသည်ဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာ အသျှင်မြတ်များက ဟောတော်မူသည်ဖြစ်စေ၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာ ကျမ်းများ၌ ရေးသည်ဖြစ်စေ၊ ယခု ရှိကြသော သံဃာတော်များက ဟောသည်ဖြစ်စေ၊ ယခုဤကျမ်း၌ ရေးသည် ဖြစ်စေ၊ ဤစကားမျိုးများ ပါလာလျှင် ပဋိပတ် နည်းအတိုင်း သာလျှင် ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်မှီနိုင် သမျှ သိနိုင် မြင်နိုင်ကြရခြင်းကိုသာ ဆိုလိုသည် ဖြစ်ပါ သည်။ ပရိယတ်နည်းအတိုင်းဘုရားသခင်၏ရှေ့ဉာဏ်တော် ကို အမှီလိုက်ပြီး အနုစိတ်၍ သိရ မြင်ရ မည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပါ။ ပရိယတ်အတိုင်း ဘုရားသခင်၏ရှေ့ဉာဏ်တော် ကိုမူ ဘုရားသခင် သာလျှင် အမှီလိုက်နိုင် ပါသည်။ ဝိပဿနာ ယောဂီ များမှာမူ ပဋိပတ် နည်းအတိုင်း သိကြ

မြင်ကြရသည်ကိုပင် ခန္ဓာ နာမ် ရုပ်တို့ကို သိသည်။ မြင်သည်၊ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို သိသည်။ မြင်သည်ဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားသခင်၏ ရွှေဉာဏ်တော်သည် မဟာ သမုဒ္ဒရာနှင့် တူကြောင်း၊ ကိုယ်မှီ သလောက်သာ ကိုယ် ထောက်နိုင်မည် ဖြစ်ကြောင်း ပညာရှိ သူတော်ကောင်း များ ဟောလေ့ဟောထ ရှိကြပါသည်။

သို့ဖြစ်သောကြောင့် ဤကျမ်းတွင် ပါသမျှသောတရား အချက် တို့သည် ကျမ်းဂန်၏ လိုရင်း မူလ တရားသဘော အတိုင်း ကိုက်မကိုက် နှင့် တရား အားထုတ်သူများ ယထာ ဘူတကျနစွာ ထင်နိုင် မြင်နိုင်သော တရားများကို ထင်လွယ် မြင်လွယ်အောင် ရေးသော ဥတ္တာနိကရဏ သင်္ခေပနည်း မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဥတ္တာနိကရဏသင်္ခေပ နည်းသည် လည်း ဒေသနာတော်၏ အဆီ အနှစ် တို့ကို ပေါ်လွင် ထင်ရှားစွာ လိုရင်း ရောက်လွယ်အောင် အကျဉ်းချုံး၍ ရေးရသောနည်းဖြစ်ကြောင်း သတိ ပြုတော်မူကြ စေလို ပါသည်။

၎င်းပြင်ဤကျမ်းကိုရေးသားသောသူ၏ရည်ရွယ်ရင်းကား ကျမ်းဂန် တတ်မတတ် ပုဂ္ဂိုလ် အမျိုးမျိုးတို့ကိုပင် သဘော မကျေနပ်တဲ့နေရာရှိလျှင် ကျေနပ်ကြပါစေ၊ ကျေနပ်ပြီးလျှင် တရားကိုအားထုတ်၍ ရလွယ်ကြပါစေ ဟူသော စေတနာ ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထားသည့် အတိုင်းလည်း နည်း အမျိုးမျိုး စကားအမျိုးမျိုး ဥပမာ အမျိုးမျိုးတို့နှင့် တန်းဆာ ဆင်၍ ဤကျမ်းကို ရေးရပါသည်။ ရေးရာတွင်လည်း ဖြတ်လမ်း အတိုနည်း ဖြစ်သောကြောင့် အချို့နေရာ၌

သေချာ ဂနစွာ အကျယ် မရေးနိုင်ပါ။ မရေးနိုင်သည့် အတွက် စကား ကျန်နေသည် လိုနေသည်တို့ ရှိတတ်ပါသည်။ ရှိ၍ ဒေသနာအတိုင်း အစဉ်လိုက် မဟုတ်သော်လည်း သဘော ဟုတ်လျှင် ကျေနပ်တော် မူကြစေလိုပါသည်။ အချို့နေရာများ၌ စကား အသုံး အနှုန်း ချိုယွင်း ခဲ့လို့ရှိလျှင်လည်း သည်းခံကြစေလို ပါသည်။ ၎င်းပြင် ကျမ်းဂန်နှင့်ကိုက်၍ သဘာဝ ဆိုက်သော်လည်း မကြိုက်ထာကို ဖယ်ပြီးလျှင် ကြိုက်ထာကိုသာ ရွေး၍ ယူနိုင်ကြပါသည်။ ဥပမာမှာ အလှူအိမ်၌ ဆွမ်းကျွေးသောအခါ အမျိုးမျိုးသော ဆွမ်းခဲဘွယ် တောဇဉ် ချိုချဉ် ရသာ အမျိုးမျိုး တို့ဖြင့် ကပ်လှူလတ္တံ့။ ကပ်လှူသော အခါ မိမိ ကြိုက်နှစ်သက်ထာလည်း ပါတတ်၏။ မကြိုက် ထာလည်း ပါတတ်၏။ ပါသော်လည်း မကြိုက်ထာကို သုံးဆောင်ဘို့ မလို။ ကြိုက်ထာ ကိုသာ သုံးဆောင်၍ အာဟာရ ကိစ္စ ပြည့်ဝလျှင် ပြီးပါတော့သည်။ ဤကဲ့သို့ သဘောထား တော်မူကြပါ။ မှားတာမတော်တာများ ပါသွားလို့ရှိလျှင်လည်း သတိပေးတော်မူကြပါ။ ဝိပဿနာအရာတွင် အလွန် ခက်ခဲ နက်နဲလှသဖြင့် အချို့နေရာ၌ အချို့ ပုဂ္ဂိုလ်များ နားမရှင်းတာ ရှိတတ်ကြပါသည်။ နားမရှင်းသောကြောင့် အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ စောဒက ဝင်စရာ ရှိပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူတာ တောင်မှ စောဒက ဝင်ခြင်းနှင့် မကင်းနိုင်ရကား ယထာ ဘူတကျဆိုသာလျှင် အရေးကြီးသည်ဟု သဘောထားရ ပါတော့သည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် များလှစွာသော

ဝေနေယျတို့အား ယထာဘူတ ကျနစွာ တရားကို ရကြစေရန် အထူးသဖြင့် ရည်သန်ရသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ၊ နည်းပေးလမ်းပြပြုလုပ်သော ပညာရှင်များရှိက အထူးကျေးဇူးတင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဤကျမ်းသည် လူပြိန်း သက်သက် များကိုပင် နားလည်စေချင်လှလွန်း၍ ရေးရင်း ရေးရင်း စေတနာ ထက်ထက်လာပြီးလျှင် ယောဂီများနှင့် မျက်နှာချင်း ဆိုင်၍ ပြောနေ ရဘိသကဲ့သို့ ရေးသော စကားများ များစွာပါရှိ သွားကြောင်း။

ဝိပဿနာ တရား အကြောင်း

ဝိပဿနာတရား ဆိုတာ သင်္ခါရ တရားတို့ကို အနိစ္စ အစရှိသော အထူးထူး အပြားပြားသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ရှုကြည့်တတ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန် ထုတ်ချောက် ရောက်ကြောင်း တရား ဖြစ်၏။ ဝိပဿနာ တရားကို ပေါက် မြောက် အောင် အားမထုတ် ဘူးသေး၍ နိဗ္ဗာန် မဂ် ဖိုလ် မရသေးဘဲ သံသရာ၌ တစ်လည်လည် နေရ၏။ ပေါက် မြောက် အောင် ဆိုတာ သစ္စာ လေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင် အောင် ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤကဲ့သို့ အရိယ သစ္စာကို ပေါက် မြောက် အောင် မရှုရဘူးသေး၍ သာမန်လူကို မဆိုသားနှင့် မြတ်စွာဘုရား သော်မှ ဟိုတုံးက သံသရာ၌ ပြေးလွှား၍ နေရသေးသည်ဟု ဟောတော်မူ သည်။ ။ ဟောဟန်ကား-

စတုန္ဒတိက္ခဝေ အရိယသစ္စာနံ ယထာဘူတံ အဒဿနာ
အနနုဗောဓာ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ ဝေမိဒံ ဒိဃမဒ္ဒါနံ သန္ဓာဝိတံ
သံသရိတံ မမဇ္ဇေဝ တုမ္မာကဉ္စ။

တိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ စတုန္ဒ၊ လေးပါးကုန်သော။
အရိယသစ္စာနံ၊ သစ္စာလေးပါး တရားတို့ကို။ ယထာဘူတံ-
ယထာသဘာဝံ၊ သဘောမှန် အတိုင်း။ ပညာစက္ခုနာ၊
ဝိပဿနာ ပညာစက္ခုဖြင့်။ အဒဿနာ၊ မမြင်ခြင်းကြောင့်။
အနနုဗောဓာ၊ လျော်စွာ မသိခြင်းကြောင့်။ အပ္ပဋ္ဌိဝေဓာ၊
ထိုးထွင်း၍မသိခြင်းကြောင့်။ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဒိဃံ၊ ရှည်လျားစွာ။
ဣဒံအဒ္ဓါနံဣဒံကာလံ၊ ဤသို့ ကာလပတ်လုံး။ မမဇ္ဇေဝ၊ ငါ
ဘုရားသည်၎င်း။ တုမ္မာကဉ္စ၊ သင်ချစ်သားတို့သည်၎င်း။ သန္ဓာ
ဝိတံ၊ ပဋိသန္ဓေ နေအံ့သောငှာ ပြေးသွား၍ နေရခြင်းသည်။
ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သံသရိတံ၊ ထိုထို ဘဝမှ ထိုထို ဘဝသို့
အတန်တန် ကျင်လည် ပြေး သွား ရ ခြင်း သည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ အရိယသစ္စာ လေးပါးကို မသိရ သေး၍သာ
သံသရာ၌ ပဋိသန္ဓေ နေခြင်း စသည်တို့ဖြင့် လှည့်လည်
မျောပါး၍ နေရ သေး သည် ဆိုသောကြောင့် သံသရာ
ဝဲဩဇာမှ လွတ်မြောက်အောင် သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း
၍ သိအောင် လုပ်မှ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မည်ဖြစ်၏။
သစ္စာလေးပါး ဟူသည်ကား ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊
နိရောဓသစ္စာ၊ မဂ္ဂသစ္စာဟူ၍ လေးပါး ရှိ၏။ ထိုလေးပါး
သော သစ္စာတို့ကို သိရ ဧွေရအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ
ဘယ်လိုရှာမလဲ ဆိုလျှင် မိမိကိုယ်မှာ ရှာရမယ်တဲ့။ ဘာ

ကြောင့်လဲဆိုလျှင် မြတ်စွာဘုရားကဟောတော်မူထားတယ်
ဘယ်လို ဟောပါသလဲလို့ မေးတော့ (သေသေချာချာ
ဘတ်ပါ)။

အဝိစာဟံ အာရုသော ဣမသ္မိံ ယေဝ ဗျာမမတ္ထေ
ကဠေဝရေ သသညိမှိ သမနကေ လောကဉ္စ ပညပေမိ
လောက သမုဒယဉ္စ လောကနိရောဓဉ္စ လောကနိရောဓ
ဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒန္တိ။ ။သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်။ ။
(အနက်မှာ)

အာရုသော၊ရောဟိတသနတ်သား။ အဝိစ၊စင်စစ်ကား။
အဟံ၊ငါဘုရားသည်။ သသညိမှိ၊သညာရှိသော။သမနကေ၊
စိတ်ရှိသော။ ဗျာမမတ္ထေ၊ တလံ့မျှသော။ ဣမသ္မိံယေဝ
ကဠေဝရေ၊ ဤကိုယ်၌လျှင်။ လောကဉ္စ၊ဒုက္ခသစ္စာ ဟူသော
သံသရာ လောကကို၎င်း။ ပညပေမိ၊ သိစေတော်မူ၏။
လောကသမုဒယဉ္စ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော
သမုဒယ သစ္စာကို၎င်း။ လောကနိရောဓဉ္စ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏
ကုန်ရာဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာကို၎င်း။ လောက နိရောဓ
ဂါမိနိ ပဋိပဒန္တိ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၏ကုန်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို၎င်း။ ပည
ပေမိ၊ သိစေတော်မူ၏။

ဤကဲ့သို့ ရောဟိတသနတ်သားအား ဒုက္ခသစ္စာဆိုတဲ့
သံသရာ လောကကြီးဟာ ဤကိုယ်ထဲမှာရှိတယ်တဲ့။သမုဒယ
မဂ္ဂသစ္စာဆိုတာလဲ ဤသံသရာ လောကဆိုတဲ့ ကိုယ်ကောင်
ကြီးထဲမှာဘဲ ရှိတာဘဲတဲ့။ နိရောဓသစ္စာကိုလဲ ကိုယ်ကောင်
ကြီးမှာ ရှာလျှင် တွေ့မည်တဲ့။ ဒါကြောင့် မှီလို့ ကိုယ်ကောင်

ကြီးထဲမှာသာ ရှာရမယ်။တခြားမှာမရှာရဟူ၍ ဘုရားသခင် ဟောတော်မူသည်။

ဤ ကိုယ်ကောင်ကြီးထဲမှာ ရှာရမည် ဆိုလျှင် ရှာလို့ ဘယ်လိုဟာကို တွေ့မှာလဲ ဆိုတော့ ဤကိုယ်ကောင် ကြီး၌ သေသေချာချာ စေ့စေ့စပ်စပ် ရှာလျှင် ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်တို့ကို တွေ့မည်။ ဘယ်လို တွေ့မလဲဆိုလျှင် ခန္ဓာ ငါးပါး ဓာတ် ၁၀-ပါး အာယတန ၁၂-ပါး တို့၏ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ချုပ် ဖြစ်ချုပ် နေ သည် ကို တွေ့မည်။ ဒါကြောင့်မို့လို့-

ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပါဋိ၊ ဓာတု အာယတနာန စ၊
အဗ္ဗောဓိန္ဒ ဝတ္တမာနာ၊ သံသာရောတိ ပဝုစ္စတိ။

ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်။ ။ခန္ဓာနဉ္စ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ၎င်း။ ဓာတု အာယတနာ နဉ္စ၊ ဓာတ်၁၀-ပါး အာယတန ၁၂-ပါးတို့၏၎င်း၊ အဗ္ဗောဓိန္ဒ၊ မပြတ်။ ပဋိပါဋိ၊ အစဉ် အဆက်။ ဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်ခြင်းကို။ သံသာရောတိ၊ သံသရာ ဟူ၍။ ပဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ။ဤခန္ဓာငါးပါး ဓာတ် ၁၀-ပါး အာယတန ၁၂-ပါးတို့၏ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ချုပ် ဖြစ်ချုပ် နေတာကို သာလျှင် ဤကိုယ်ကောင်ကြီး၌ ရှိသည် ဖြစ်၍ ဤဖြစ်ချုပ် နေတာ ကိုဘဲ တွေ့မှာ ဘဲတဲ့။ ဤဖြစ်ချုပ် ကိုမှဘဲ သံသရာ ခေါ်တယ်တဲ့။ ဤ ဖြစ်ချုပ် ဖြစ်ချုပ်နှင့် အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ချုပ် နေတဲ့ သံသရာသည် အလွန် ပါရမီက လည်းထူး မိမိကလည်း လိုလိုချင်ချင်နှင့် အားထုတ်။ ပြသ သော ဆရာ ကလည်း ကျကျနန ပြတတ်မှ သိရ တွေ့ရသော

ပရမတ် သံသရာဖြစ်တယ်။ ၃၁-ဘုံဆိုတဲ့ သံသရာက ပညတ် သံသရာတွေ။ ပရမတ် သံသရာကို မတွေ့သောကြောင့် သစ္စာလေးပါး မတွေ့ရတာ။ သစ္စာလေးပါး မတွေ့ရ၍ ပညတ်သံသရာ ၃၁-ဘုံမှာ တည်နေရတာ။ ပရမတ်သံသရာ ဆိုတာလဲ ခန္ဓာအာယတနဇာတ်သစ္စာတဲ့။ ခန္ဓာ အာယတန ဇာတ် သစ္စာ ဆို တာ လဲ အစဉ် မပြတ် ဖြစ်ချုပ် ဖြစ်ပျက် နေတာတဲ့။ သဘော လက္ခဏာတွေများလို့သာ အမည်တွေ များနေတာ။ တရားကိုယ် ကတော့ ကောဓဓမ္မောဆိုသည့် အတိုင်းတပါးတည်းဘဲ (ဤနေရာ၌ဉာဏ်စူးရှဘို့လို့လှ၏)။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏အလိုသော်ကား (လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ရှုလို မြင်လိုသော သူသည် ထိုလက္ခဏာရေး သုံးပါး၏ ခိုရာမှီရာဖြစ်သော ရုပ်ဇာတ် နာမ်ဇာတ်တို့ကို တကိုယ်ကောင်လုံး အုန်းအုန်း ဆူကြွ အကုန် ထအောင် ဆွရသည်။ တကိုယ်ကောင်လုံး အုန်းအုန်းဆူကြွ အကုန်ထမှ မြင်ရသည်။ ဆွနည်း မှာ လည်း ဤခန္ဓာကိုယ်ကို နှစ်ပုံခွဲ၍ ဆွနည်း သုံးပုံခွဲ၍ ဆွနည်း လေးပုံခွဲ၍ ဆွနည်း ငါးပုံခွဲ၍ ဆွနည်း ခြောက်ပုံခွဲ၍ဆွနည်းသည်ဖြင့် များသော အပြား ရှိ၏။

ရုပ်တစု နာမ်တစုပြု၍ ဆွနည်းသည် နှစ်ပုံခွဲ၍ ဆွနည်း မည်၏။ ဝေဒနာသုံးပါးနှင့် သုံးပုံခွဲ၍ဆွနည်းသည် သုံးပုံခွဲ၍ ဆွနည်းမည်၏။ အာဟာရ လေးပါး ပြု၍ ဆွနည်းသည် လေးပုံခွဲ၍ ဆွနည်း မည်၏။ ခန္ဓာငါးပုံပြု၍ ဆွနည်းသည် ငါးပုံခွဲ၍ ဆွနည်း မည်၏။ မြေတစု ရေတစု လေတစု မီးတစု ဝိညာဏ်တစု အာကာသတစုပြု၍ ဆွနည်းသည်

ခြောက်ပုံခွဲ၍ ဆွနည်း မည်၏။ ပတ္တသဘာဝိ မင်းကြီးသည် ဤခြောက် ပုံ ခွဲ နှင့် ကျွတ်သည်။ အာယတနနှင့် ခွဲလျှင် ဆွနစ်ပုံဖြစ်၏။ ဓာတ်နှင့်ပုံလျှင် တဆွနစ်ပုံဖြစ်၏။ ကောဠာသ နှင့်ခွဲလျှင် သုံးဆွနစ်ပုံဖြစ်၏။ အဘိဓမ္မာ နည်းနှင့်ခွဲမှုကား တရားသရုပ် အလွန်များပြား၏။

ဤခန္ဓာကို လက္ခဏာရေးနှင့် ကြိတ်နယ်လိုသောသူမှာ အဘိဓမ္မာနည်း မလို။ ပညာပါရမီ ပွားများဘို့ ပဋိသန္ဓိဒါ ဉာဏ် ပွားများဘို့ အရာ၌သာ အဘိဓမ္မာနည်းလိုသည်။ တရားကိုယ်အစိတ်အလီ များပြား လွန်းလျှင် ခွဲမှု ခြမ်းမှု ဝန်ကြီး၍ ခရီးမတွင် ရှိတတ်သည်။ အစိတ်များလျှင် မမြင်နိုင် မထင်နိုင်သော တရားစုအများ ပါရှိသည်။ မမြင် သော တရားကို လက္ခဏာရေးတင်၍ ဘာဝနာအစစ်မဖြစ်။ တရားကိုယ် တရားချက်ကို အတတ်မြင်၍ ထင်မှသာ ဘာဝနာအစစ် ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာ ဘုရား သည်လည်း အဘိဓမ္မာ နည်းကို တာဝတိံသာ၌တခါ စန္ဒကူး တောတွင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ ကို တခါသာဟောလေသည်။ သည့်ပြင် ဘယ်သတ္တဝါကို အဘိဓမ္မာ နည်းနှင့်ဟော၍ချွတ်သည်ဟုမရှိ။ တာဝတိံသာ တွင် အဘိဓမ္မာဟောစဉ် အခါမှာလည်း နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို သုတ္တန် နည်းညှပ်၍ ညှပ်၍ ချွတ်ရသည်။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းလိုသောသူသည် ကျယ်ဝန်း နက်နဲ လှ၍ ဈာန်မရ။ စတုဓာတု ဝဝတ္ထာန်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်း သော သူသည် သိမ်မွေ့ နက်နဲလှ၍ ဈာန်မရ။ ဤအတူ မှတ်။ (လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူ

သော လက္ခဏဒီပနီကျမ်း စာမျက်နှာ နံပါတ် ၁၀၁- တွင်
ကြည့်ပါ)

ဤခန္ဓာ ကိုယ်ကောင်ကြီး၌ ရှာ၍ ခန္ဓာ အာယတန
ဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို တွေ့ပါပြီတဲ့၊ တွေ့တော့ ဘာဖြစ်ဦး
မှလဲဟု မေးဘွယ်ရှိ၏။ မေးသော် ခန္ဓာအာယတနဓာတ်
တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကိုတွေ့မှ များများကြီး ကျကျနနကြီး တွေ့မှ
သစ္စာ လေးပါးကို မြင်တယ်။ သစ္စာ လေးပါးကို မြင်မှ
အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုရတယ်ဟုဘုရားဟော
ပါဠိတော် ရှိ၏။ ရှိပုံမှာ.... ဇာနတောဟံ ဘိက္ခဝေ
ပဿတော အာသဝါနံ ခယံ ဝဒါမိ၊ နော အဇာနတော
နော အပဿတော။ ။မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်။

ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ ဇာနတော ဇာနန္တသေဝ၊ ခန္ဓာ
အာယတန ဓာတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းကိုသိသော သူအား
သာလျှင်။ ပဿတော-ပဿန္တသေဝ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို
မြင်သော သူအားသာလျှင်။ အာသဝါနံ၊ အာသဝေါ
တရားတို့၏။ ခယံ၊ ကုန်ခြင်းကို။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။
ဝဒါမိ၊ ဟောတော်မူ၏။ အဇာနတော၊ မသိသောသူအား။
အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ နော ဝဒါမိ၊ အာသဝေါတရား
တို့၏ ကုန်ခြင်းကိုမဟော။ အပဿတော၊ မမြင်သောသူ
အား။ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ နော ဝဒါမိ၊ အာသဝေါ
တရားတို့၏ ကုန်ခြင်းကို မဟော။

ဤကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရရန် သစ္စာ
လေးပါးကို တွေ့အောင် ရှာရမည်။ သစ္စာလေးပါးကို
ရှာသောအခါ ဒုက္ခသစ္စာ ခေါ်တဲ့ ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၏

ဖြစ်ချုပ် ကြိမ်ဖန် အတန်တန်ကို တွေ့မယ်။ ဘယ်မှာ တွေ့မလဲဆို ဤ ကိုယ်ကောင်ကြီး ထဲမှာ တွေ့မည်။ ဤ ကိုယ်ကောင်ကြီးသည် ပဋိသန္ဓေနေတုန်းကတခါဖြစ်ပြီးယခု ထက်ထိရှိနေသေးတာကတဲ၊ တသက်လုံးကြည့်လာတာကတဲ။ ဘယ်တော့ကမှ ဖြစ်ပျက်ကို မတွေ့ရပါကလားဟု ဆိုလျှင် မရှာတတ်လို့ မတွေ့တာ။ ရှာတတ်လျှင် တွေ့ရမည်ဟု ပြောရမည်။ ရှာတတ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ ဆိုလျှင် ဆရာ မပြ ငါးပိဖုတ်တောင် နည်းမကျ ဆိုသည့် အတိုင်း ပြတတ်သော ဆရာကို ရှာ၍ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ရမည်။ ဆရာကို ရှာရဦးမှာလား၊ ပိဋကတ်သုံးပုံ အရှိသားထဲ ဆိုလျှင် ရှိသည်ကားမှန်၏။ မှန်သော်လည်း ပိဋကတ် သုံးပုံ၌ ရေးထားသည့်အတိုင်း တိတိ ကျကျ ယူဆတတ် သော ပုဂ္ဂိုလ်က ယခုအခါ အလွန်ရှား၏။ ပို၍ ခေါင်၍ ဖြစ်စေ၊ လို၍ဖြစ်စေ၊ ယူဆ တွေးတော နေတတ်သော ပညာရှိတို့သာ များသောကြောင့် ပိဋကတ်သုံးပုံ ရှိလျက် ပြတတ်သော ရဟန်းဆရာ လူဆရာကို ရှာရမည်ဟူလို။

ထို့ကြောင့် သံယုတ် ပါဠိတော်၌.... ယထာဘူတံ ဉာဏာယ သတ္တာ ပရိယေသိတဗ္ဗော- ဟူ၍ ဟောတော် မူပေသည်။ ။ယထာဘူတံ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့၏ ဖြစ်ချုပ်ကြိမ်ဖန် အတန်တန်ကို မဘောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ။ ဉာဏာယ၊ သိခြင်းငှာ။ သတ္တာ၊ ပြတတ်သော ဆရာကို။ ပရိယေသိတဗ္ဗော၊ ရှာမှီးအပ် ၏။ ။ဤကား ဘုရားဟော ဖြစ်ပါသည်။ ဆရာ အရေး ကြီးပါသည်။

တရားရှာသော လိုချင်သောသူက ဆရာ ရှာပါသော် လည်း ဆရာလုပ်၍ ပြမည့်သူက စာတတ်ရုံနှင့် တရားပြလို ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း ဖြစ်သည်မဟုတ်။ မိမိကိုယ်တိုင်က အားထုတ် ကျင့်ကြံ၍ နေရာတကျ အစစ၌ ကျနသေချာ တတ်မြောက် နားလည်ပြီးမှ အဘိဓမ္မာ ဗဟုသုတ ကလည်း များများ ရှိမှ သူတပါးကို ပြသင့်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင် တပည့်က တရားအားထုတ်နေစဉ် “ဆရာရယ် ကျွန်တော် ဘယ်လို ထင်မြင်လာပါသည်ဆိုလျှင် ဆရာက ကိုယ်တိုင်မှ မတွေ့ ဘူးတော့ နားမလည်မဆုံးဖြတ်တတ် ဖြစ်နေတတ်သည်။ နားမလည်ဘူး ဆိုရမှာကလည်း ရှက်တော့ကာ မိမိထင် တာတွေ ရှောက်ပြောတော့ တပည့်လည်း နစ်နာ ဆရာ လည်း စိတ်မချမ်းသာ ဖြစ်တတ်သည်။ ။ထို့ကြောင့် -

အတ္တာနုမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ။

အထည မနုဿာသေယျ၊ နကိလေသေယျ ပဏ္ဍိတော။

ဟု ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ လာသည်။

အနက်။ ။ပဏ္ဍိတော၊ ပညာရှိသောသူသည်။ အတ္တာနု မေဝ၊ မိမိကိုယ်ကို သာလျှင်။ ပဌမံ၊ ရှေးဦးစွာ။ ပတိရူပေ၊ သင့်လျော်လျောက်ပတ် မြင့်မြတ်သော သမထ ဝိပဿနာ ၌။ နိဝေသယေ၊ အခါခါပွားများ ယုံကြည်စွာ သွင်းထား ရာ၏။ အထ၊ ထိုသို့ မိမိကိုယ်ကို သင်ဆိုဆုံးမ လိမ်မာလှ ပြီးသည့်နောက်မှ။ အညံ၊ လိမ်မာလိုဘိ တပည့်များကို။ အနုဿာသေယျ၊ သွန်သင်ဆုံးမ နိုင်နိုင်နင်းနင်းကြီး ပြသ

ရာ၏။ နက်လေသေယျ၊ သို့မှ သာလျှင် မိမိ သူတပါး အများအတွက် စိတ်ပျက်နောက်မှူး ညစ်ညူး ပင်ပန်းခြင်း သို့ မရောက်ရရာ။

ဆရာကလည်း ဆရာ၏ အင်္ဂါနှင့်ညီ တပည့် ကလည်း တပည့်၏အင်္ဂါနှင့် ညီကြမည် ဆိုလျှင် လျင်မြန်စွာ ခရီး ရောက်တတ်၏။ ဆရာက တပည့်ကို သားသွီးနှင့် မခြား ကရုဏာ ထားရမည်။ တပည့် ကလည်း ဤဆရာမျိုး ဆိုတာ အနန္တ ငါးပါး ဘုရားနှင့် တဂိုဏ်းတည်း ပြထား သည် ဖြစ်သောကြောင့် အထူး ချစ်ကြောက် ရိသေရ မည်။ မိဖုရားကြီး ဖြစ်သော သာမာဝတီသည် ၎င်း၏ ကျွန်မအား ပလ္လင်ထက်တင်၍ ရှိခိုးလျက် တရားနာ၏။ ကျွန်မက တရားဟောရ၏။ တရားဟောမှ သာမာဝတီ မိဖုရားကြီး သောတာပန် တည်ရ၏။ မဟာနာဂနှင့် ပေါဠိလ မထေရ်ကြီးတို့သည် တပည့်ကို အရိအသေပြု၍ တရားတောင်းကြရ၏။ ၎င်းပြင်ဘုရားလောင်း ရွှေဥဒေါင်း မင်းသည် မုဆိုးကိုတရားဟောရာ မုဆိုးသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်ပြီးမှတောင် တိရစ္ဆာန် ဖြစ်သော ဆရာရွှေဥဒေါင်းမင်းအား ကျေးဇူးတင်၍ ရှိခိုးကန်တော့ ပြီးမှဈာန်ကြွ၍သွား၏။ ဤသည်ကိုထောက်၍ ဆရာကိုရိသေ ရာ၌ ရှက်ကြောက်ခြင်း မရှိသင့်ကြပေ။ ဆရာ ကလည်း တပည့်အတွက် ပင်ပန်းသည်ဟု မထင်အပ်ပေ။ ချစ်လှစွာ သော သားသွီးရင်းများကဲ့သို့ သည်းခံရမည်။ စိတ်ရှည်ရှည် နှင့် မထင် ထင်အောင် တနည်းမရလျှင် တနည်း နှင့်လှည့် ၍ အောင်မြင်သည် တိုင်အောင် သည်းခံ၍ပြုရမည်ဟူလို။

တရား အားထုတ်လိုသော သူတော်ကောင်း များသည် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဆရာကောင်းများနှင့် တွေ့ပြီး၍ ဖြစ်စေ၊ မတွေ့ရဘဲနှင့် ဤစာအုပ်ကို ကြည့်၍ဖြစ်စေ၊ အားထုတ်လိုသော ယောဂီသူမြတ်များ အထူး သတိပြုဘွယ် တရပ်မှာ- မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ဤတလံမျှလောက်သော ခန္ဓာကိုယ်၌ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို တွေ့အောင် ရှာရမည် ဆိုရာ၌ ခန္ဓာငါးပါး တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ကိုသာ အတပ် ဒိဋ္ဌ သိမြင်အောင် ရှာရမည် ဖြစ်သောကြောင့် တကြောင်း၊ သိမြင်လွယ်အောင် ပြတော့မည် ဖြစ်သောကြောင့် တကြောင်း၊ လျင်မြန်သော နည်းကို တွေ့ပြီဖြစ်သောကြောင့် တကြောင်း။ မိမိတို့ ရှေးက သင်ကြား နာယူဘူးသော တရားသဘောတွေကို တွေးတောခြင်း ကြံစည်ခြင်း စိတ်ကူးခြင်း အနုမာန အားဖြင့် မှန်းဆ၍ နေခြင်းတို့ကို မပြုရပါ။ ပြုလျှင် ယခု အခိုက်အတန့်၌ တကယ် ဖြစ်ပျက်၍နေသော ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို အတပ် ဒိဋ္ဌ မသိ မမြင်ရတတ်ဘဲ ဖြစ်နေတတ်ကြပါသည်။ ယခု ဖြစ်နေသော ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်ပျက်ခြင်းကို အတပ် ဒိဋ္ဌ တွေ့မြင် မှလည်း ဘာဝနာ အစစ် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက အထင်အလျှားမိန့်တော်မူပါသည်။ အတပ် ဒိဋ္ဌမြင်မှလည်း သမ္မာဒဿနဉာဏ်မြင် ဥဒယဗ္ဗယ ခေါ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်-ဇာတာနံ၊ ဖြစ်ဆဲကုန်သော။ ပစ္စုပ္ပန်နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏။ နိဗ္ဗတ္တိ

လက္ခဏံ၊ ပေါ်စ လက္ခဏာသည်။ ဇာတိ၊ ဖြစ်စသည်။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဥပါဒ်သည်။ အဘိနဝါ ကာရော၊ အသစ်သော အခြင်းအရာသည်။ ဥဒယောနာမ၊ ဥဒယ မည်၏။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ၊ ဖောက်ပြန် ယိုညှိတ်ခြင်း လက္ခဏာသည်။ ခယော၊ ကုန်ခြင်းသည်။ ဘင်္ဂေါ၊ ပျက်ခြင်းသည်။ ဝယောနာမ၊ ဝယမည်၏။

ဤကဲ့သို့ တွေးတော ကြံစည် စိတ်ကူး ဆင်ခြင်ခြင်းတို့ မပါဘဲနှင့် ယခု ဖြစ်ပျက်နေသော ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို ဒိဋ္ဌဓမ္မ သိမြင် နေရုံတင် သိမြင် နေခြင်းသည် သာလျှင် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ခေါ်ပါသည်။ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္ထေနဝါဆိုတဲ့ ဥပရိပဏ္ဏသပါဠိတော် နှင့်လည်း တထပ်ထည်း ကိုက်ညီနေပါသည်။ မြင်ကာ ကြားကာ နံကာ လျက်ကာ ထိကာ သိကာ မတ္တသာလျှင်ဖြစ်သော ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကိုသာ ရှုလျက် နေရမည်ဖြစ်ပါသည်။ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ကို ရဘို့ရာလည်း ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်နာမ်တို့ကို သိမြင် နေရုံသာ သိမြင် နေရမည်ဟု ဘုရားသခင် ဟောတော်မူပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အနုစိတ်၍ ဝေဘန်နေရန်မလိုပါ။ ဝေဘန်နေလျှင် ဝိပဿနာအန္တရာယ် ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ဝေဘန်သင့်တဲ့နေရာကျမှ ဝေဘန်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယခုဖြစ်နေသော ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့ကိုသာ ရှုမြင် ပွားများရမည်ဟူ၍ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်တိုင် ဥပရိပဏ္ဏသပါဠိတော် ၌ အထင်အလျှား ဟောထားတော်မူပါသည်။

ဟောတော်မူပုံမှာ

အတိတံ နန္ဒာဂမေယျ၊ နပ္ပဋိကဇံ အနာဂတံ။
 ယဒတိတံပဟိနန္တံ၊ အပ္ပတ္တဉ္စ အနာဂတံ။
 ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ယောဓမ္မံ၊ တတ္ထတတ္ထ ဝိပဿတိ။
 အသံဟိရံ အသံကုပ္ပံ၊ တံ ဝိဒ္ဓါ မနုဗြူဟယေ။

အနက်မှာ။ အတိတံ၊ အတိတ်ကို။ နန္ဒာဂမေယျ၊
 မလိုက်ရာ။ အနာဂတံ၊ အနာဂတ်ကို။ နပ္ပဋိကဇံ၊ အလို
 မရှိရာ။ ယံအတိတံ၊ အကြင်အတိတ်။ တံ၊ ထိုအတိတ်
 သည်။ ပဟိနံ၊ ပျောက်ပြီ။ ယံအနာဂတံ၊ အကြင်အနာဂတ်။
 တဉ္စ၊ ထိုအနာဂတ်သည်လည်း။ အပ္ပတ္တံ၊ မရောက်သေး။ တတ္ထ
 တတ္ထ ခဏေခဏေ၊ ထိုထို ခဏခဏ၌။ ပစ္စုပ္ပန္နံ၊ ပစ္စုပ္ပန်
 အခိုက်အတန့်ဖြစ်သော။ ယဉ္စဓမ္မံ၊ အကြင်ရုပ်နာမ်ဖြစ်ခိုက်
 ပျက်ခိုက် အာရုံကိုလည်း။ ယော၊ အကြင်သူသည်။ အသံ
 ဟိရံ၊ မပြောင်းရွှေ့မီ။ အသံကုပ္ပံ၊ မပျောက်ပျက်မီ။
 ဝိပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ တံဓမ္မံ၊ ထိုရုပ်နာမ်ဖြစ်ခိုက် ပျက်ခိုက်
 အာရုံကို။ ဝိဒ္ဓါ၊ ပညာရှိသည်။ အနုဗြူဟယေ၊ ပွားများ
 ရာ၏။

မင်းကွန်းဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တပည့်
 လက်ပံတန်းမြို့။ ၁-လမ်း။ မြောက်ဝိုင်း။ သဒ္ဓမ္မပါလ
 ကမ္မဋ္ဌာန်း ဆရာတော်ဘုရားထံမှ ရသော တရက်အတွင်း
 ဝိပဿနာ ဉာဏ်အလင်းပေါက်နိုင်သည့်နည်းကို ပဌမစ၍
 ပြပါအံ့။ ။ ဤနည်းမှာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် မဟာဝဂ္ဂ ၃-အာနာ
 ပါနကထာတွင် ပါသောနည်းနှင့် တိုက်ဆိုင်ပါသည်။

ဝိပဿနာရှုနည်း

(ကမ္မဋ္ဌာန်းခွင် ဝင်မည်ကြံလျှင် ရှေးဦးစွာ ဘုရားအစရှိသော အနန္တ ငါးပါးကို ရှိခိုးကန်တော့ အာဇီဝ ဌမက သီလဖြစ်စေ၊ အခြား ကြိုက်နှစ်သက်ရာ သီလဖြစ်စေခံ၊ သိကြားမင်းမှစ၍ သာသနာတော်စောင့် နတ်မင်း အစရှိသည်တို့ကို အမျှဝေမေတ္တာပို့စောင့်ရှောက်ရန် တောင်းပန်။ ၃၁-ဘုံရှိ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ အပေါင်း အမျှဝေ မေတ္တာပို့ပြီးလျှင် မိမိ အာဝဇ္ဇန်း ရှိသလို ဆို၍ ဘုရား သခင်ထံ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေး တော် မူပါ ဘုရား ဟု တောင်း။ ၎င်းနောက် အစမထင် သံသရာအတွင်း ကျင်လည်လာရာ မပြစ်မှား မကျူးလွန် အပ်သောသူများအား သုံးပါးသောကံတို့တွင် တပါးပါးသော ကံတို့ဖြင့် ပြစ်မှား ကျူးလွန်ခဲ့သည်ရှိသော် အပြစ်မှ ချမ်းသာပေးတော်မူကြပါ အပြစ် အကုန်အစင် ပြေပါစေသတည်းဟု ရိသေစွာ ရှိခိုး၍ တောင်းပန်၊ မိမိကို ပြစ်မှား ကျူးလွန်သောသူများရှိကလည်း မေတ္တာ ကရုဏာ တရား ရှေ့ထား၍ သည်းခံပါ၏။ အပြစ် မရကြစေရန် ခွင့်လွှတ်ပါ၏ဟုဆို)။ ထို့နောက် သင့်လျော်မည် ထင်သော နေရာ အရပ်၌ မိမိ ကြာ ကြာ ထိုင် နိုင် မည့် ဣရိယာပုထ် အတိုင်း ထိုင်၊ ယောက်ျားမှာ တင် ပလ္လင် ခွေ၊ မိန်းမမှာ ကြို့ကြို့ထိုင်နိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏။ ထိုင်သောအခါ တဘက်ဖြူ တဘက်ကို သိုင်းထားလျှင် သာ၍ ကောင်း၏။ ပြီးလျှင် လက်ဝါးနှစ်ခုရှေ့မှာ ထပ်၍ထား။ ထိုင်သောအခါ တောင့်၍ မထိုင်နှင့်၊ အားမစိုက်နှင့်၊ စိတ်ကိုတင်းမထားနှင့်၊ အသာကလေး အလိုက်သင့် စိတ်ကိုလျှော့၍ထိုင်။ တနာရီ

ခန့် မလှုပ်မရှားဘဲ နေရာ မပြင်ဘဲထိုင်နိုင်အောင် ခြေသလုံး
 ချင်း ထပ်၍ ဘိမထာနှင့်။ ထိုင်ပြီးလျှင် မိမိစိတ်က ယုံယုံ
 ကြည်ကြည် လိုလိုချင်ချင် ရှိစေရမည်။ ပြီးလျှင် မျက်စိမှိတ်၊
 မိမိ၏ရင်ချိုင့်ကို စိတ်နှင့်ကြည့်၊ ရင်ချိုင့်ဆိုတာ ဘဝင်နေရာ
 ကို ခေါ်သည်။ အဲဒီရင်ချိုင့်၌ စိတ်ကိုထား။ ဘာမှ မတွေ့
 နှင့်၊ မကြံစည်နှင့်၊ အရင်က ကြားဘူးနားဝ ရှိတာတွေကို
 အကုန်လုံး ပယ်လိုက်ပါ။ မပယ်လျှင်တရားမှန်ကို တွေ့ဖို့ရာ
 အလွန်တရာမှ ခဲယဉ်းတတ်ပါသည်။ ဘဝင်မှာဘဲ စိတ်ကို
 မြဲမြဲထားပါ။ စိတ်သည် တခြားကို အလိုလို ဓမ္မတာအတိုင်း
 ရောက်သွားတတ်သည်။ အပြင်ကို ထွက်သွားတတ်သည်။
 ထွက်သွားမှန်းသိလျှင် ဘဝင်မှာဘဲပြန်၍ထားပါ။ ဘဝင်မှာ
 စိတ်ထား၍ ကြာကြာ နေလာသောအခါ မိမိ၏ ကိုယ်
 အတွင်း ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ သဘာဝဓမ္မ
 အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်ချုပ်ပျောက် ဘောက်ပြန်မှုတို့ကို အလိုလို
 သိ၍ လာရ ပါလိမ့်မည်။ မဖြစ်ပေါ်သေးသော ရုပ်နာမ်
 တို့ကိုလည်း သိရရန် မကြံစည်ပါနှင့်။ ဖြစ်ပြီးသော ရုပ်နာမ်
 တို့ကိုလည်း လိုက်၍ စဉ်းစား မနေပါနှင့်။ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်
 တိုင်းသော ရုပ်နာမ် တို့ကိုသာ သိ၍သိ၍ နေရမည်ဖြစ်ပါ
 သည်။ ဥပမာ ကတွတ် ပေါက်တွင် ငါးတည်းဟူသော
 အစာကို စောင့်နေသည့် ချိုင်းသည် မပေါ်လာသေးသော
 ငါးကိုလည်း ကောက်ရန်စိတ်မကူး။ ပေါ်ပြီးသော ငါးကို
 လည်း ကောက်ရန် မကြံစည်။ ရုတ်တရက် ပေါ်သော
 ငါးကိုသာလျှင် ပေါ်လျှင်ပေါ် ချင်း မိအောင် ကောက်ယူ
 ရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ တကြိမ်လျှင် အနည်းဆုံး

တနာရီခန့်စီ အားထုတ်ပါ။ ပို၍ နေနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း ပါသည်။ အချိန်စေ့၍ ဆက်ပြီး မထိုင်နိုင်လျှင် အညောင်းဖြေ ပြီး ထပ်ထိုင်ပါ။

ဤနေရာ၌ သုခပဋိပဒါနှင့် ဒုက္ခပဋိပဒါ နှစ်မျိုးရှိရာ သုခပဋိပဒါ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သက်သက် သာသာ နှင့် လက္ခဏာ ရေး သုံးပါး ထင်တတ်၏။ ဒုက္ခပဋိပဒါ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒုက္ခ သဘောတွေကို များစွာ ထင်မြင်၍ လာတတ်၏။ ဒုက္ခ သဘော တရားတွေ ပြင်းပြစွာ ထင်မြင်လာသောအခါ နောက်မဆုတ်နှင့် ရှုမြဲတိုင်း ရှုနေ။ ယခု ထင်မြင်ရသော ဒုက္ခကလေးမှာ သာမညသာဖြစ်သည်။ ဤဒုက္ခကလေးကို သည်းခံ၍ ရှုနိုင်မည် ဆိုလျှင် ဤဒုက္ခ ကလေးထက် အဆ ပေါင်း အသင်္ချေအနန္တ ကြီးကျယ်လှစွာသော အပါယဒုက္ခ ကြီးမှ လွတ်မြောက် နိုင်သည်ဟု ယုံယုံကြည်ကြည် သဘော ထား၍ သည်းခံပြီး ဆက်လက်အားထုတ်ပါ။ ယခု တရား အားထုတ်ရာ၌ ဒုက္ခ တရား တို့ကို သည်းမခံနိုင်လောက် အောင် ပိုသည်ထက် ပို၍ ထင်လျှားလာလေလေ အပါယ် ဘေးမှ လုံးလုံးကြီး လွတ်ဖို့ နီးသည်ထက် နီးလေဟူ၍ သဘောထားပါ ဤကဲ့သို့သည်းခံ၍ ရှုမြင်နေရင်း ဒုက္ခသစ္စာ တရားကိုပိုင်းခြား၍ သိလာပြီဆိုလျှင် အပါယ်တံခါး ပိတ်ပါ တော့သည်။ ထိုအခါ၌ တရား အားထုတ်ရင်း သိမြင်နေရ သော ဒုက္ခ တရားတို့သည် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍ သိသည်နှင့်တပြိုင်နက် သန္တိ သုခ ဖြစ်သွားသည်ကို ယောဂီ သူမြတ် သိပါလိမ့်မည်။ ဤနေရာ၌ အရေးကြီးသောကြောင့် အထူးသတိပေးလိုက်ရသော အမှာစကားချပ်တည်း။

အထက်က ဖော်ပြသည့်အတိုင်း ဘဝင်မှာ စိတ်ထား
 သောအခါ အတော်ကြာလျှင် ရင်ချိုင့်၌ ထုံးစံအတိုင်း
 ဝင်သက်ထွက်သက်၏ သတ္တိကြောင့် ပူလာလိုက် ပိန်သွား
 လိုက် နေလတ္တံ့၊ နေသော်လည်း ဘာကိုမျှ မတွေးတောနှင့်
 ရှုမြဲတိုင်းရှုနေ၊ ဤကဲ့သို့ ရှုနေဖန်များသောအခါ ရင်ထဲက
 ဒိတ်ဒိတ် ဒိတ်ဒိတ်နှင့်လည်း ဖြစ်လာတတ်၏ လှုပ်လှုပ်
 လှုပ်လှုပ် နှင့်လည်း ဖြစ်လာတတ်၏ ရှိန်ရှိန်ရှိန်ရှိန် နှင့်လည်း
 ဖြစ် လာ တတ် ၏ ကိုယ် ထဲ က ပူ၍လည်း လာတတ်၏၊
 အေး၍လည်း လာတတ်၏ မိမိကိုယ်ကာယ တနေရာရာ၌
 ပရုဏ်ဆိတ်ကလေးတွေ တက်နေသကဲ့သို့ ရှုရှု ရှုရှုနှင့်လည်း
 နေတတ်၏ အပ်ကလေးတွေနှင့် ဆွသကဲ့သို့လည်း နေ
 တတ်၏ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ တလှုပ်လှုပ် တရွရွ တမူမူ
 တကြွကြွ ဖြစ်၍နေတတ်၏ မနှစ်သက်ဘွယ် စက်ဆုပ်ဘွယ်
 သော ဝေဒနာ တရားတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ ဖြစ်ပေါ်၍
 နေတတ်၏ တခါတရံ မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးတခုလုံး
 ဆူပွက်လျက် ရှေ့လာမည့် ဝိပဿနာနည်း၌ ဖော်ပြလတ္တံ့
 သည့်အတိုင်း ပျက်ပျက် နေတာတွေကိုချည်းလဲ တွေ့နေ
 တတ်၏ တခါတရံ မခံသာအောင် ပြင်းပြလှစွာသော
 ဝေဒနာ တရားတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ ဖြစ်ချင်တိုင်း
 ဖြစ်၍ နေရတာကိုလည်း တွေ့တတ်၏ ဤကဲ့သို့ အမျိုးမျိုး
 တွေ့ လာ ရ သော် လည်း စိတ် က ဘာ မှ မတွေးတော
 မစဉ်းစားနှင့် မမြဲတဲ့ အနိစ္စသဘောတွေ ဆင်းရဲတဲ့ ဒုက္ခ
 သဘောတွေ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တ သဘောတွေ ဖြစ်ချင်
 သလို ဖြစ်နေပေစေဟု စိတ်ကိုသာငြီးငွေ့စေလျက် လျှော့

၍ထား၊ ဤကဲ့သို့ နေတာကြာလျှင် တခါတရံ ဤကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နှင့် တသုတ်သုတ် တသက်သက် ချုပ်ပျက်၍ နေမှုတို့ကို အစဉ် မပြတ် တလစပ်ရှုမြင် ပွားများနေရင်း ရုတ်တရက်ဖြစ်ပျက် သည့် သင်္ခါရတရားမှ လွန်မြောက်၍ မဖြစ်သောတရားကို ပါရမီ အလျောက် တွေ့မြင် တတ်လေသည်။ သို့ဖြစ်သော ကြောင့် ပဋိသန္ဓိဒါမင်္ဂါဒိတော် တွင်လည်း ဤကဲ့သို့ပင် ဟောတော်မူပါသည်။

ဟောတော်မူပုံမှာ ပဝတ္ထံ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့၏အစဉ်မပြတ် မရပ် မနား ဖြစ်နေခြင်းကို။ အဘိဘုယျိတွာ၊ လွန်မြောက် ၍။ အပဝတ္ထံ၊ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့။ ပက္ခန္ဓတိ၊ ပြေးဝင်၏။

၎င်းပြင် ပဝတ္ထံ သင်္ခါရာ အပဝတ္ထံ နိဗ္ဗာနံ။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ပဝတ္ထံ၊ တလှုပ်လှုပ် တရွရွ အစဉ် မပြတ် မရပ်မနား ဖြစ်ခြင်းတည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန် သည်။ အပဝတ္ထံ၊ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့၏ မဖြစ်ခြင်းတည်း။

ဤကား နှိုင်း၍ရှုနည်းနှင့် ခန္ဓာငါးပါး အဇ္ဈတ္တတရား တို့၏ ဖြစ်ပျက်ခြင်းကိုသိရပုံ အကျဉ်းမျှသာတည်း။ အကျယ် ကိုမူ နောက်ထပ်ပြမည့် ဝိပဿနာနည်းနှင့် စုပေါင်း၍ ပြပါမည်။

လှုပ်ရှားသော ဣရိယာပုထ်၌ ရှုနည်း

စားသောအခါ ရှုနည်း အကျဉ်း

စားသောအခါ၌ ထမင်းလုပ်ကို ပြုသောလက်သည် ထမင်းကို ယူသောအခါ ဖြည်းဖြည်းကလေးယူ ယူသော

လက်ချောင်းကို မစာနမထားနှင့် လက်ချောင်းကြီး အထဲ
က ပထဝီ အာပေါတေဇော ဝါယောဓာတ်တို့၏ဖြစ်ပေါ်
ပျောက်ပျက် နေပုံကိုသာ စိတ်က စိုက်ထား ဤကဲ့သို့ပင်
စိတ်ကိုထားရင်းနှင့်ပင် ထမင်းကိုယူ၍ ထိုထမင်းလုပ်သည်
ပါးစပ်သို့ရောက်အောင် တမိနစ် နှစ်မိနစ်ခန့် ကြာအောင်
ဖြည်းဖြည်း ကလေးယူ စိတ်ကိုမူ လက်ထဲမှာ ဘဲထား
ပရမတ် ဆတ်ဆတ် ဖြစ်သော ခက်မာ ဖွဲ့စေး ပူအေး
ထောက်ကန် ဆိုတဲ့ သဘောကလေးတွေ သူတို့ဘာသာ
သူတို့ဖြစ်နေတာတွေကို အပျောက်မခံနှင့် သတိအမြဲရှိစေ။
ထမင်းကို ပါးစပ်၌ ထည့်တုန်းကလဲ သတိ မလစ်စေနှင့်
ဒါကြောင့် သ တိ ပ ဌာန် ခေါ်သည်။ ဤကား ပရမတ္ထ
သဘာဝ ကျနသော ပရမတ်ကို မြင်လျက် ရှုနေသော
သမ္မဇညပဗ္ဗ သတိပဋ္ဌာန်ပင်တည်း လက်ချောင်းကြီးကား
ပညတ်တည်း ခက်မာ ဖွဲ့စေး ပူအေး ထောက်ကန်မှုကား
ပရမတ် ရုပ်အစစ်တည်း။ ထိုအခါ လက်ထဲမှာသာစိတ်ကို
ထားသည်ဆိုသော်လည်း တကိုယ်လုံးမှာ ဓာတ်လေးပါး
တို့ ဆူ၍နေတာကိုလည်း သိလျက်နေလိမ့်မည် ပါးစပ်ထဲ
ထမင်းထည့်ပြီးနောက်လည်းလက်ကိုတမိနစ်ထက် မမြန်စေ
ရအောင်ဖြည်းဖြည်းကလေးချချသွား ထမင်းဆီသို့ရောက်
လျှင်လည်း ဟင်းအစရှိသည်တို့ကို ယူက ဤနည်းအတိုင်း
ယူလေ၊ ဤနည်းအတိုင်း ဝအောင်စားလေ ဝအောင်စား
ဆိုသော်လည်းအာဟာရ ကိစ္စမပြီးမှာ စိုးလို့သာစားရသည်
မစားချင်တော့ပေ ပြီးငွေ့၍ နေပေတော့၏ အနားက လူ
တယောက်က တလုပ်စာတလုပ်စာထမင်းနှင့်ဟင်းကိုပြုပြင်

၍ပေးက သာ၍ကောင်း၏။ ဤကဲ့သို့စားနေရင်း ကွေးသော လက်မဆန့်မီ ဆန့်သောလက်မကွေးမီ ဖြစ်ပျက် တည်းဟူသော သင်္ခတ ပရမတ်ကို အာရုံပြုရာမှ မဖြစ်တည်းဟူသော အသင်္ခတ ဓာတ်သို့လည်း အာရုံပြု၍ သွားတတ်လေ၏ ကောင်း၏ သာဓုခေါ်ရ၏။ တာကြောင့်မို့လို့ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိတော် ၌ အပ္ပဝတ္တံနိရောဓံ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုအစဉ်သည် ကင်းပြတ်၍ ထပ်ပြီးမဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့။ ပက္ခန္ဓတိ၊ ပြေးဝင်၏ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

သွားသောအခါ ရှုနည်းအကျဉ်း

လမ်းလျှောက်သော အခါ၌လည်း ခြေထောက်ကိုစုံရပ် စိတ်ကို ခြေထောက်ပညတ်ကြီး၌ အာရုံမပြုနှင့် ခြေထောက် ပညတ်ထည်းက ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓာတ်လေးပါးကလေးတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတာကိုသိအောင် အာရုံပြုကြလျှင် ပရမတ် ဖြစ်ပျက်တွေ ခြေထောက်ထည်း၌ တွေ့ရလတ္တံ့ တွေ့သော အခါ ဖြည်းဖြည်းကလေး ညာခြေဖနောင့်ကိုကြံ ပရမတ် ၌ သတိကိုမူ မလစ်စေနှင့် ကြံတုန်းကြံဆကို ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်ကလေးတွေကို ထင်အောင်ရှု ရှုရင်းပင် ခြေဖျားကိုထပ်၍ကြံ ရှေ့သို့ဖြည်းဖြည်းကလေးလှမ်းရင်း လှမ်းရင်းပင် ဓာတ်လေးပါး ဖြစ်ပျက်မှုကိုသိနေပေစေ မလစ်စေနှင့် တလှမ်းတလှမ်းကို နှစ်မိနစ် သုံးမိနစ်ကြာအောင် ဖြည်းသထက်ဖြည်းဖြည်းကလေး လှမ်းနိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏ လှမ်းသောခြေကိုချသောအခါ ဗြုံးကနဲမချနှင့် ခြေဖျားကစ၍ ဖြည်းဖြည်းကလေးချ ညာဖနောင့်ကိုချပြီး မပြီးတပြီး

ဘယ်ဘက် ဖနောင့်ကိုကြွ ထိုအခါ စိတ်ကို ဘယ်ဘက် ဖနောင့်မှာထား အတွင်းသား ပရမတ် ကလေးတွေ ထင်လျှားအောင် ပေါ်အောင် အာရုံပြုပြီးလျှင် ခြေဖျား ထပ်၍ကြွ ကြွပြီး ဘယ်ခြေကိုလှမ်း သတိ မလစ်စေနှင့် လှမ်းရင်းလဲ သိနေပေစေ၊ ဤကဲ့သို့ သတိမလစ်စေဘဲ ညာခြေဘယ်ခြေ တလှမ်းပြီးတလှမ်းလှမ်းနေရင်း သင်္ခါရ ကို မြင်နေရင်းလဲဘဲ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရမှ လှမ်းသောခြေမချမီ ကြွသော ချေမလှမ်းမီ လွတ်မြောက် သွားတတ်၏။ တာကြောင့်မို့လို့ ပဋိသန္ဓိဒါမင်္ဂပါဠိတော်၌ ပဝတ္ထံ၊ ခန္ဓာနာမ် ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းမှ။ အဘိဘုယျတိ၊ လှမ်းမိုး လွန်မြောက်၏ ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။ ကောင်း၏ သာဓု ခေါ်ရ၏ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်၏ အပါယ်တံခါးပိတ်တော့၏။

အိပ်သောဣရိယာပုထ်၌ ရှုမြင်နည်းအကျဉ်း

အိပ်သောအခါ၌မူ ခန္ဓာကိုယ်တခုလုံး အနုလုံပဋိလုံ အထက်မှအောက် အောက်မှ အထက်စူးစိုက်၍ ရှုပါလေ ပရမတ်တရား ဓာတ်လေးပါးတို့၏ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ် ချုပ်ပျောက် နေမှုတို့ကို တွေ့ရပါ လိမ့်မည်။ နေ့ဆက် ရက်ဆက် များများရှုမှ များများ ဗဟုသုတ ရှိသည် သူတပါးကိုလည်း ဟောပြောနိုင်သည် စာမတတ်သော် အဘိဓမ္မာကျမ်းကို ဘတ်ရုံကြည့်ရုံနှင့် သိနားလည်နိုင်သည် ဘယ်လောက် ဝမ်းသာစရာကောင်းတယ်ဆိုတာ စဉ်းစား သာ ကြည့်ကြပါတော့ ကြိုးစား ကြပါ ဤတရားကို အားထုတ်၍ မကြည့်ဘဲနှင့် အပြစ်တော့ မဆိုကြပါနှင့်

ဓမ္မန္တရာယ်ငြိတတ်ပါသည် အားထုတ်မိကလည်းအဘိဓမ္မာ
တရား ဝမ်းထည်းရောက်လာသကဲ့သို့ လွန်စွာဝမ်းမြောက်၍
သွားတတ်ပါသည် ထိုင်၍ ရှုသောအခါ များ၌ ဘဝင်မှာ
စိတ်ထားပါ တကိုယ်လုံး ဘယ်လိုနေတယ် ဆိုတာကိုလဲ
သိရအောင်တကိုယ်လုံး၌ လိုက်၍ စူးစိုက်ရှုပါ တကိုယ်လုံး
၏ ဖြစ်ပျက်ကိုအမျိုးမျိုး တွေ့ရပါလိမ့်မည် တကိုယ်လုံး
လိုက်သည့်အတွက်ဗဟုသုတ ပို၍ရပါသည်။

၎င်းပြင် မြင်ပျက် ရှုနည်းမှာ မျက်စိ ဖွင့်၍ထိုင် မိမိမျက်
မှောက်တွင်ရှိသော သင်္ဃန်းကို စိတ်က တနေရာထည်း
မထားဘဲ ဖြန့်၍ကြည့် ဘာကိုမျှ စိတ်မကူးနှင့် ကြည့်ရင်း
ကြည့်ရင်း ရိုးတိုးရှုတနှင့် အရောင်အဆင်းမရှိ တံလျှပ်
ရောင်ကဲ့သို့ဝဏ္ဏဓာတ်ကလေးတွေသည်ဖြစ်ပျက်၍ နေလတ္တံ့
ဆက်၍ရှု ကြာကြာရှုလေ ဝဏ္ဏဓာတ် ဖြစ်ပျက်ကလေးတွေ
များလေဘဲ ဤကဲ့သို့ရှုဖန်များ၍ မြင်ဖန်များလျှင် ဘယ်ကိုဘဲ
ကြည့်ကြည့်ဖြစ်ပျက်ချည်းသာ တွေ့နေရတော့၏ သစ်ပင်ကို
ကြည့်လဲ သစ်ရွက်ကလေးတွေ အငြိမ်မနေဖြစ်ပျက်နေသည်
ဟု ထင်ရ၏ စာဘတ်လျှင်လဲ စာဘတ်လို့မရ စာလုံး
ကလေးတွေ ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နှင့် နေလေ၏ လမ်းသွား
လျှင်လည်း မျက်စိထဲမှာ ဖြစ်ပျက်ချည်းသာ မြင်နေရ၍
ချေလှမ်း၍ မဖြစ်သဖြင့် ထိုင်နေရတတ်သည်။ မြင်မြင်သမျှ
မြင်ကာ မတ္တသော တည်ပြီးလျှင် ပျက်ပျက်သွားလေတော့
၏။ ဒိဋ္ဌေဒိဋ္ဌ မတ္တေနဝါ ဆိုတဲ့ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်နှင့်
လည်း ကိုက်၏ သစ်ရွက် ကလေးတွေကြွေကြွေကျနေတာ
ကို ရှုပ်ရှက်ခပ် မြင်နေရသလို ဖြစ်တော့၏ ထမင်းအိုး

ဆူပွက် နေတာကို မြင်ရသလို အစဉ်မပြတ် ပျက်နေတာ ကိုမြင်ရတော့၏။ ထိုအခါ၌ တကိုယ်လုံးလည်း ဆူပွက်၍ ပျက်နေတော့၏။ ဤကားပရမတ် အစစ်ဖြစ်သော မြင်ပျက် တည်း။ အဇ္ဈတ္တ ထိပျက်ကို နိုင်ပြီးသောသူများ ဤနည်း အတိုင်းရှုမည်ဆိုလျှင် အလွန်လွယ်ကူပါသည်။

ကြားပျက် ရှုလိုလျှင် စိတ်ကို ဘဝင်မှာဖြစ်စေ နားတွင်း မှာဖြစ်စေထား။ အသံကြားရာသို့ စိတ်ကို မလိုက်စေနှင့် ဘာသံဘဲ ညာသံဘဲဟု သဘောမထားနှင့် ကြားပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုသာအာရုံပြု။ ဤကဲ့သို့ အာရုံပြု ဖန်များသောအခါ စိတ်သည် ထားသောနေရာ၌ သာလျှင် နေပြီးလျှင်ကြားသမျှသောအသံတို့သည်ဘာသံညာသံဟူ၍ မသဲကွဲတော့ဘဲ ကြားရုံတင်ကြားပြီး ပျောက်ပျောက်သွား တာသာထင်လျှား၍ လာလိမ့်မည်။ ထိုအခါ၌သုတေ သုတ မထွေ့နဝါဆိုတဲ့ ပါဠိနှင့် ကိုက်ညီပြီးလျှင်ကြားမှု၌ လက္ခဏာ ရေးထင်လာလိမ့်မည်။

အနံ့ကိုရှုရာ၌လည်း ဃာနပသာဒရှိရာ၌ စိတ်ကိုထား၍ရှု အနံ့ကလေးတွေ ပျက်နေတာ သိသာလာလိမ့်မည်။

အရသာကို ရှုလိုလျှင်လည်း လျှာပေါ် ရောက်လာသော အရသာကို မဝါးဘဲထား၍ရှုက သာ၍ထင်လျှား၏။

အနံ့နှင့်အရသာကို ရှုနည်းမှာကား ရှု၍ဖြစ်ကြောင်းကို သာ ပြရသည် မရှုသော်လည်း အရေးကြီးလှပါ အဆင်း နှင့်အသံမှာမူ အရေးကြီးပါသည် မြင်ရုံနှင့် ကြားရုံနှင့် ဖြစ်ပျက် မြင်ပြီး မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ရကြ ရောက်ကြသောပုဂ္ဂိုလ်

များလည်း အထင်အလျား ရှိကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ယေဘုယျအားဖြင့် ယခုခေတ်လူများနှင့်မူကား ကိုယ်တွင်းရှိ တရားဖြစ်သော ဧွေထိပျက်နှင့် အလျော်ဆုံး ဖြစ်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဧွေထိပျက်သည် တခါပိုင်ထားလျှင် စွဲမြဲသွားတတ်တော့၏။ ဧွေထိပျက် တမျိုးတည်း သိရုံမျှနှင့် ကျန်ငါးပါးကို သဘောပေါက်လွယ်၏။ အခါခပ်သိမ်း အရှုရလည်း လွယ်၏။ ခန္ဓာအာယတန ဓာတ် ပရမတ်တို့၏ အကြောင်းကိုလည်း ပိုင်နိုင်သဘော ပေါက်တော့၏။

ဤကဲ့သို့ ဤကိုယ်ကောင်ကြီးကို ပညတ်တုံး ပညတ်ခဲကြီးကို ကြည့်နေတာနှင့် ဘယ်နှယ်ကြောင့် ပရမတ်အစစ် ဓာတ် အနှစ်ကလေးတွေကို ဧွေရတယ် ဆိုသလဲ ပရမတ်အစစ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနေလို့လဲ ဘယ်က လာသလဲ ပညတ်ဆိုတာကော ဘယ်လိုနေတယ် ဆိုတာကို ပညတ် ခေါ်သလဲ ဘယ်ကဖြစ်ထာလဲဟုဆိုလျှင် ပရမတ်ဆိုတာ ပထဝီအာပေါတေဇော ဝါယောဘဲ၊ အဲဒီဓာတ်လေးပါးဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်သလဲဆိုလျှင် ကံစိတ် ဥတု အာဟာရကြောင့် ဖြစ်တယ်ဟု ဖြေ။ ဘယ်လို ဖြစ်သနည်းဟူမူ ခက်မာဖွဲ့စေး ပူအေး ထောက်ကန် လေးတန်သော လက္ခဏာသဘော ဖြစ်၏။ ဖြစ်သော်လည်း ဘူတရုပ်မှီလို့ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင် သိကား သိနိုင်၏။ ဘယ်လိုသိနိုင်ပါသလဲ ဆိုလျှင် ဘူတရုပ်ဆိုသည့် အတိုင်း ကိုယ်အတွင်း၌ မာမှု ပူမှု အေးမှု ထောက်ကန် လှုပ်ရှားမှုတို့ကို ဧွေရပါသည်။ ဧွေသော အခါ ဓာတ်တို့၏ သဘာဝအတိုင်း အမျိုးမျိုးသူ့ သဘောကို သူဆောင်

၍ အမျိုးမျိုး ပျက်ကြရလေ၏။ ရူပက္ခန္ဓာတရားကို ပြုလတ္တံ့သည့်အတိုင်းပင် ဖြစ်၏။ အကြောင်းအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးလျှင် အကြောင်း အားလျော်စွာ ပျက်ရ၏။ ပျက်သကဲ့သို့ အနိစ္စ ခေါ်၏။ ပရမတ္ထ သဘာဝဖြစ်သော အနိစ္စ တွင်လည်း သန္တတိအနိစ္စနှင့် ခဏိကအနိစ္စဟူ၍ နှစ်ပါးရှိကြောင်း ရေးပြပါမည်။ သန္တတိဖြစ်စေ ခဏိကဖြစ်စေ ဝိပဿနာရှုရာ၌ မိမိခန္ဓာကိုယ်အတွင်းက ပရမတ်ဓာတ် သဘာဝတို့၏ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ယောက်ယက် ဆန်အောင် ဖြစ်ပျက်နေမှုတို့ကို သိမြင်ရဘို့ သာလျှင် လိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။ သိစရှိလာလျှင် ဆက်၍ရှုက သမာဓိ အား ကောင်းလာလေလေ ထင်ထင်လျှားလျှား ပို၍သိမြင်လာရလေပါသည်။ ထိုအခါကျမှ ပညတ် ပရမတ် ကဲ့၍ ဉာဏ်ရှင်း သွားတော့၏။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို ကောင်းစွာ သိရတော့၏။ တာကြောင့်မို့ သဲဖြူလယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား က “ပညတ် ပရမတ်၊ အတတ် မြင်သိ၊ ဉာဏ်နှင့်ကြည့်မှ၊ အနိစ္စကို ဒိဋ္ဌမှန်စွာ၊ မြင်နိုင်ရာသည်၊ ပညာအချက်စခန်းတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပညတ်ပရမတ် အတတ်မသိသမျှ ယထာဘူတ ကျနသည့် ပရမတ် အနိစ္စ ခဏိက အနိစ္စကို မမြင်ဟု မှတ်ပါ။ ပညတ် ဆိုတာကတော့ အပေါင်းအစုအနေနှင့် မြင်ရသော သမူဟပညတ် ခေါ်၏။ ပရမတ် ရုပ်နာမ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပေါ်နေကြသော ပရမတ်ကို မူလအစွဲပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သက်ရှိသက်မဲ့မှန်သမျှကို ဥပါဒါပညတ် ခေါ်၏။ ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးကို သဏ္ဌာနပညတ် ခေါ်၏။

သန္တတိ ပညတ်မှာ အစဉ် မပြတ် တည်၍ နေသည် မနေ့ကလဲ ဒီလူ့ဘဲ ဒီကနေ့လဲ ဒီလူ့ဘဲ သစ်ပင်ကြီးဟာ ခုနမြင်တုန်းကလဲ ရှိတယ် ယခုမြင်တော့လဲ ဒီလိုဘဲရှိတယ် မီးပုံကြီးဟာ ခုနကလဲ ဒီမီးတွေဘဲ ယခုလဲ ဒီမီးတွေဘဲဟု မြင်မှုသိမှုသည် သန္တတိပညတ် ခေါ်၏။ အခြား နည်း ပညတ် တွေလည်း ရှိသေး၏ ရှိသော်လည်း တရားအားထုတ်ရာ၌ အသုံးဝင်သော ပညတ်ကိုသာ ပြလိုက်ပါသည်။ ထိုပညတ် တို့သည် ပရမတ်ကြောင့် ဖြစ်ရ၏။ ပညတ်၌ ပရမတ်ရှိ၏ ပရမတ်၌ပညတ်ရှိ၏ ပရမတ်ကြောင့် ဤလူဖြစ်ရ၏ ဤလူ၌ ပင် ပရမတ်ရှိ၏။ တာကြောင့် “တရားရှာကိုယ်မှာ” ဆိုသည့် အတိုင်း လူတည်းဟူသော ပညတ်ထည်းမှာ ပရမတ် တည်းဟူသော တရားကို ရှာရသည်။ လူထည်းမှာ ပရမတ် တကယ်ရှိသောကြောင့်လည်း ရှာတော့ကာ တကယ်တွေ့ရ သည်။ တာဖြင့် တချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပရမတ်ကို ရှာကြတာဘဲ ရှာပေမဲ့ မတွေ့တာက များတယ်ဟု ပြောလိမ့်မည် ပြော သောအခါ မရှာတတ်လို့ ပရမတ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနေမှန်း မသိတတ်လို့ မတွေ့ရတာဟု ပြောသိတတ်သောသူမှာမူကား ပရမတ်ကို ရှောင်လို့ တောင် မလွတ်နိုင်ပါ။ ပရမတ်နဲ့ လွတ်တဲ့နေရာဟူ၍ မရှိပါ။ ဇီဝကဆရာသည် ဆေးဘက် မဝင်သော အပင်ကိုရှာ၍ မရဘိသကဲ့သို့ ပရမတ်မရှိတဲ့ နေရာကို ရှာ၍မရပါ။ ဒါဖြင့်လျှင် ပိဋကတ်သုံးပုံ အာဂုံ ဆောင်နိုင်သော ပညာရှိ သူမြတ်တွေ အများကြီးရှိတယ် သူတို့လဲ ရှာကြတာဘဲ တာပေမဲ့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ် သုံးဆယ်ကြာတာတောင် တောထဲ တောင်ထဲမှာ နေ၍

ရှာတာမတွေ့ပါကလား ဒီလောက် စာတတ်တဲ့ လူတွေမှ မရှာတတ်လျှင် ဘယ်သူတွေကော ရှာတတ်ဦးမှာလဲဟုမေးလျှင် စာတတ်တာမှန်ရဲ့ စာထည်းမှာပါတဲ့အတိုင်းရှာရတာလဲမှန်ရဲ့ စာထည်းမှာပါတဲ့အတိုင်း တွေ့ရတာလဲမှန်ရဲ့ မှန်ပေတဲ့ အဂ္ဂိယဝ်ဆရာဟာ စာကိုကြည့်ပြီးထိုးလို မဖြစ်တာလိုဘဲဟုမှတ်၊ ဆေးစာတွေ ကျက်ထားသော ဆေးဆရာသည် လူနာတွေတော့ ဘာရောဂါမှန်းလဲမသိ မသိတော့ မကုတတ်ဟုမှတ်ပါ။ ပရမတ်ရှာတာလဲ မရှာတတ်လို့ မတွေ့တာဟုမှတ်ပါ။ တောထည်းမှာ သွားပြီး ရှာတယ်ဆိုတာ ပလီဗောဓကြောင့်ကြကြီးငယ် ငြိမ်းအောင် ကျကျနန ရှာနိုင်အောင်လို့သွားရှာကြတာရှာရမှာကတော့ထည်းကပရမတ်ကို ရှာရမှာမဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ထည်းက ပရမတ်ကို ရှာရမှာ၊ ဒါကြောင့်မို့လို့ ရှာတတ်လျှင် မိမိအိပ်ရာထည်းမှာ ရှာလဲတွေ့တာပါဘဲ အစဉ်မပြတ် ရှိနေသောတရား ဖြစ်သောကြောင့် သမာဓိနှင့် ကြည့်လျှင် အစဉ်မပြတ် မြင်နိုင်သောတရားဖြစ်၏ ရှာတိုင်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ဘယ်လိုရှာရမလဲဆိုလျှင် ဤကိုယ်ကောင်ကြီးထဲမှာ ဤကျမ်း၌ ပါသည့်နည်းတို့တွင် ကြိုက်ရာနည်းနှင့်ရှာပါ။ ရှာလျှင် ပဌမ ကိုယ်ကောင် ပညတ်ကြီးကို တွေ့လိမ့်မည် နောက်တော့မှ ကိုယ်ကောင် ပညတ်ကြီးထည်းက ပရမတ်တရား ဓာတ်အသားကလေးတွေကို တွေ့လိမ့်မည်။

ဒါကြောင့်မို့လို့ သုတ်ပါထေယျ၌။ ။သစ္စံ ဂဟ္ပတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ ဘာဝနာယ ပန ဝစုမာနာယ ပညတ္တိံ သမတိတ္တမိတ္တာ သဘာဝေယေဝတိဌတိ။ ။အနက်မှာ-ပုဗ္ဗဘာဂေါ

ကမ္မဋ္ဌာန်း၏ ရှေးအဘို့ကာလ၌။ ဂယုတိ၊ ပညတ်ကိုယ်
 ကောင်ကြီးကို မြင်သည်။ သစ္စံ၊ မှန်၏။ ဘာဝနာယ၊
 ဝိပဿနာဘာဝနာကို။ ဝဇုမာနာယပန၊ ယူမှတ် ပွားများ
 နေသည်ရှိသော်ကား။ ပညတ္တိံ၊ ရှေးကယူ၍ မှတ်၍ထား
 သော စာသိ ငါသိ ပညတ်သိ တည်းဟူသော ဤကိုယ်
 ကောင် ပညတ်ကြီးကို။ သမတိတ္ထမိတ္တာ၊ လွန်မြောက်၍။
 သဘာဝေယေဝ၊ သဘာဝဆတ်ဆတ် ပရမတ်ဖြစ်သော
 ပထဝီ အာပေ၊ တေဇော ဝါယော ဓာတ်၌သာလျှင်။
 ဝါ၊ ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရဝိညာဏ် တည်းဟူသော
 ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား၌သာလျှင်။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။
 တိဋ္ဌတိ၊ တည်၏။

ရန်ကုန်မြို့ ဒလဘက်-ပျော်ဘွယ်ကြီးရွာ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး ဆရာသက်ထံမှ ရသော
အာနာပါန သမထနည်း

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ရှေးဦးစွာ သမာဓိရအတွက်
သမထနည်းကို ပြပေအံ့

သမထနည်း လေးဆယ်ရှိသည်တွင် ယေဘုယျအားဖြင့်
တွေ့ကြုံ ရဘူးသည့်အနက် အများနှင့် လျော်သည် ထင်
သော ကမ္မဋ္ဌာန်းမှာ အာနာပါနဖြစ်၏။ လွယ်လွယ်ကူကူ
နှင့် အားထုတ်၍ ဖြစ်ကြသည်ကိုလည်း ကြုံတွေ့ ရ၏။
ထို့ကြောင့် အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အဓိကထား၍
ရေးပြပေအံ့။ အာနာပါန ကမ္မဋ္ဌာန်းတွင် အားထုတ်ပုံ
နည်းအမျိုးမျိုး ရှိသော်လည်း ဤကျမ်းစာအုပ်မှာဖြတ်လမ်း
အတိုနည်းကိုသာ လိုသည်ဖြစ်၍ အတိုဆုံးအမြန်ဆုံးနည်း
ဟု ကျမ်းပြုသူယူမှတ်ထားသော နည်းကိုသာ ပြပါသည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းခွင် ဝင်မည်ကြံလျှင် ဘုရား အစရှိသော
ရတနာသုံးပါး အနန္တငါးပါးတို့ကို ရှိသေစွာ ကန်တော့
ပြီးလျှင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော ဝိပဿနာရှုနည်းတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်း
၏ ရှေးအဘို့၌ ပြုရန် ပြုဘွယ်ကိစ္စတို့ကို ရေးထားသည့်
အတိုင်း အကုန်လုံး ပြုပြီးလျှင် မိမိ ကြာကြာထိုင်နေမည့်

ဣရိယာပုထ် အတိုင်းထိုင်၊ ယောက်ျားတင်ပလွှင်ခွေ မိန်းမ
 ကြို့ကြို့ ထိုင်နိုင်လျှင် သာ၍ကောင်း၏၊ ထိုင်သောအခါ
 တဘက်ဖြူတခုကို သိုင်းထားလျှင်သာ၍ကောင်း၏၊ ထိုင်ပြီး
 လျှင် ထွက်သက် ဝင်သက်ကို အလိုလိုနေတုန်း အခါက
 အတိုင်းရှု၍ စိတ်ကို နှာသီးဖျား ထွက်သက် ဝင်သက်
 တိုး၍ တိုး၍ ထိ၍ ထိ၍ သွားနေသော နေရာမှာထား၊
 စိတ်ကဘာမျှ မကြံမတွေးနှင့် မရွတ်ဆိုနှင့် ထွက်လေဝင်လေ
 ထိတိုင်း ထိတိုင်း အစဉ်အတိုင်း သိ၍ သိ၍နေအောင်သာ
 သတိထား၍နေ၊ ရံဖန်ရံခါ အသက်ရှုမှားလျှင် မောတတ်၏၊
 ပြင်၍ ရှူပေး၊ တခါတရံ ဖြည်းဖြည်းကလေး ရှူပါများလျှင်
 အိပ်ချင်လာတတ်သည်၊ ပြင်၍ရှူပေး ရှူဖန်များလျှင် “မုဆိုး
 စိုင်သင်” ဆိုသကဲ့သို့ မိမိအလုပ်က မိမိကိုသင်၍ ပြလိမ့်
 မည်၊ ညောင်းအားကြီးလျှင်နေရာပြင်ရှုမြဲတိုင်းရှု မှတ်မြဲတိုင်း
 မှတ် စိတ်က “ဘယ်နည်းနှင့်မဆိုပေါက်မြောက် အောင်မြင်
 အောင် အားထုတ်မည် ငါ ပါရမီရှိသည် အောင်လျှင်
 အပါယ်တံခါးပိတ်မည်” ဟု ယုံယုံကြည်ကြည် လိုလိုချင်ချင်
 နှင့် အားထုတ်ပါ၊ သို့မှ မြန်မြန်ခရီးရောက်မည် ပေါ့ဆဆ
 စိတ်က မယုံတယုံ မလိုချင်လိုချင်နှင့် ဆိုလျှင်အလကားဘဲ၊
 ပင်ပန်းရုံပင်ရှိတတ်သည့်ပြင် နောက်တခါထပ်၍ အားထုတ်
 ပါသော်လည်း ရုတ်တရက် မအောင်မြင်လွယ်ဘဲ ရှိတတ်
 သည်၊ ဤကဲ့သို့ ရှူဖန်မှတ်ဖန် များလာသော် တခါတရံ
 ၁-စက္ကန့်မှစ၍ ၁-မိနစ် ၂-မိနစ်ခန့် ၅-မိနစ် ၁၀-မိနစ်ခန့်
 ကြာအောင် နိမိတ် မြင်လာတတ်သည်။ နိမိတ်ဆိုသည်မှာ
 အာနာပါနနိမိတ် ၁၂-ပါး ဖြစ်စေ အခြားနိမိတ်များ

ဖြစ်စေ မြင်လာတတ်သည် မြင်သော်လည်း မြင်မှန်းသိပြီး သည်နှင့်တပြိုင်နက် နိမိတ်ပျောက်သွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် ထွက်လေ ဝင်လေ ထိသောနေရာနှာသီးဖျားမှာပင် စိတ်ကို ထား၊ ဝင်လေ ဝင်တိုင်းဝင်တိုင်း ထိတာကို သိ၊ ထွက်လေ ထွက်တိုင်း ထွက်တိုင်း ထိတာကို သိသိ၍သာနေ၊ ထိုအခါ နိမိတ်အမျိုးမျိုး တွေ့လာတတ်သည်။ တွေ့တတ်ပုံမှာ ထွက်လေ ဝင်လေ တို့သည် လေ အမြောင်းကြီးကဲ့သို့ ထင်လာတတ် သည် ထွက်လေသည် နှာသီးဝ၏ အပြင်ဘက်သို့ တထွာ တတောင် ရောက်အောင် ထွက်သွား၏သို့ ဝင်လေသည် လည်ချောင်း ရင်ဝ ချက်တိုင် အထိ ရောက်သွား၏သို့ အလိုလို ထင်လာတတ်သည်။ ဤနေရာ၌ အချို့ကဝင်လေ သည် ချက်ရောက်အောင် အားထုတ်ရမည်ဟု ထင်နေကြ သဖြင့် များသော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဝင်လေကို ချက်ရောက် အောင် တမင်ရှု၍ သွင်းနေကြ၏။ တာကြောင့်မို့ အားထုတ် ၍ မဖြစ်နိုင်ဘဲ ကြန့်ကြာ၍ နေကြ၏ဤကားစကားချပ်တည်း။

ထွက်လေ ဝင်လေတို့သည် အခိုးတွေကဲ့သို့ ထင်လာ တတ်သည်။ ဖြူဖြူမီးခိုးကဲ့သို့ ထင်လာတတ်သည်။ နှာသီးဝ၌ ဂွမ်းတွေအဆင့်ဆင့် ထပ်၍ ထပ်၍ ထွက်လေဖြင့် အဆင့် ဆင့် တိုး၍တိုး၍ မြင့်မြင့်လာသကဲ့သို့ ထင်နေတတ်သည်။ အဖြူခိုးတွေ ထွက်သောအခါ အဖြူခိုးနှင့် ရောလျက် လက်လက် လက်လက်နှင့် ရွှေချည်ငွေချည်မှုံ ကလေးတွေ တောက်ပြောင်လျက် မီးပန်းများကဲ့သို့ ဖွာဖွာ ဖွာဖွာနှင့် ပါသွားတာကိုလည်း တွေ့ရတတ်သည်။ တခါတရံပုလဲလုံး တလုံးဖြစ်စေ ပို၍ဖြစ်စေ ကြီးသည်ဖြစ်စေ ငယ်သည်ဖြစ်စေ

ထွက်လေ ဝင်လေနှင့်ရော၍ နှာသီးဝ၌ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်
ဖြစ်နေတတ်သည် ပုလဲသွယ်ကဲ့သို့ သီတန်းလျက်လည်း
ထွက်လိုက်ဝင်လိုက် နေတတ်သည် သမာဓိပို၍ ရင့်လာလျှင်
ဤပုလဲလုံးများသည် ဓာတ်မီးကဲ့သို့ အရောင်လင်းပြီး
သကာလ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နေတတ်သည် ထွက်သော
အခါ ချက်မှသည် နှာသီးဝ၏ အပြင်ဘက်သို့ ထွက်လေ
နှင့်တကွရောက်သွားတတ်သည် ဝင်သောအခါ ချက်အထိ
တောက်လျှောက် ဝင်တာ သိရသည် ထိုအရောင်ဖြင့်ဝမ်း
ထည်းက ရှိသမျှကိုတောင်မြင်ရတတ်သည်။ ဤကဲ့သို့ နိမိတ်
မြင်နေသောအခါ နိမိတ်ကိုသာ အာရုံပြုလျက် သိလျက်
သတိရှိလျက် နေတတ်သည် နှာသီးဖျား၌ စိတ်မရှိတော့ပြီ
နိမိတ်ပျောက်သွားသော အခါ နှာသီးဖျားမှာ စိတ်ရောက်
လာပြန်သည်။ မရောက်လျှင်လည်းတမင်ထား၍ ပေးရသည်။

ထို့ပြင်၃၁-ဘုံ၌ရှိသော အပွင့်အမျိုးမျိုးအပင်အမျိုးမျိုး
အရောင်အမျိုးမျိုး အဆောက်အဦအမျိုးမျိုး တော တောင်
ရေ မြေ သမုဒ္ဒရာ အမျိုးမျိုး ဂူကျောင်းဘုရား အမျိုးမျိုး
အလွန်သာယာ ပျော်ဘွယ် ကောင်းသော နေရာဌာနန္တရ
အမျိုးမျိုး နေလနက္ခတ် တာရာအမျိုးမျိုး ပတ္တမြားအစရှိ
သော ကျောက်မြတ်ရတနာ အမျိုးမျိုးဥပါပုံသကဲ့သို့သော
အလင်းရောင်လုံးကြီးမျိုး လက်နှိပ်ဓာတ်မီး ကဲ့သို့သော
အလင်းရောင် အမျိုးမျိုး ပိုးစုန်းကြူးကဲ့သို့ မိပန်းမီးကျည်
များကဲ့သို့ မီးဖွားကလေးတွေကဲ့သို့ အစရှိသော အရာမျိုး
များကို ပြော၍ မပြတ်တတ်လောက်အောင်ပင် တွေ့ရတတ်၏
သမာဓိရင့်လေ တွေ့လေဘဲ တခါတရံ သမ္မာဒေဝနတ်

တွေ ရုက္ခဇိုင်းတွေ ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီ တပဿီတွေ ဖုတ်ပြိတ် တစ္ဆေတွေ တို့နှင့် တွေ့ရတတ်၏ စကားပြောရတတ်၏။ သို့ရာတွင် တွေ့တုန်းအခါက မိမိစိတ်မှာ မထူးဆန်းလှလှ ချင်းတွေရသကဲ့သို့ပင်ရှိတတ်၏။ သူတို့ကလည်းကြောက်လန့် အောင် မလုပ်နိုင် တချို့ကမူကား အားပေး၍ သွား၏ အချို့မှာ မိမိကအလိုရှိလျှင် လာတတ်၏ မေးလျှင်လည်း ပြန်ကြား ဖြေဆိုတတ်ကြ၏။ ဤအခါ၌ သမထအားထုတ် သော ယောဂီသည် မိမိအလုပ်ကို မိမိကောင်းစွာဆက်၍ မလုပ်ဘဲ နတ်တွေနှင့်သာ ပျော်မွေ့၍ နေတတ်ကြ၏။ မိမိ ကိုယ်ကို မိမိအထင်ကြီးပြီး နတ်ယောင်ယောင် ဝိဇ္ဇာ ယောင်ယောင်နှင့် အတော်ကြာ ဘာဘဲဖြစ်တော့မလိုလို အတော်ကြာ ဘာဘဲရတော့မလိုလို ထင်နေတတ်ကြသည် ကြာတော့ခါ ပြောပုံဆိုပုံ ရူးသလိုလိုတောင် ဖြစ်လာတတ် ကြသည်။ ဤကဲ့သို့နှင့်ပင် တောင်မရောက် မြောက်မရောက် နှင့် မူလရည်ရွယ်ရင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် ပျက်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်မှာ ဝိပဿနာကို ပြု၍ မြင်လွယ်လောက်တဲ့သမာဓိ အားရှိလျှင် သမထကိုဖြတ်၍ ဝိပဿနာကို ရှုသွားတာကောင်းသည်။

ဤနေရာ၌ စောဒကဝင်စရာရှိရဲ့ ဘယ်လိုဝင်မလဲဆိုလျှင် ဒီလိုသာဖြင့် ဈာန်အဘိညာဉ် ရအောင် အားထုတ်တဲ့ သူများ ဒီလိုဘဲ ၊ ဖြစ်နေရတော့မှာလား ဈာန်အဘိညာဉ် မရရတော့ဘူးလားဟု မေးစရာရှိရဲ့ထိုအခါဖြေဆိုရမည်မှာ ဈာန်အဘိညာဉ်ရအောင် အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဤကဲ့သို့ ရုက္ခဇိုင်း အစရှိသော နတ်တွေနှင့် တွေ့ရ မြင်ရ

ပြောဆိုနေရတာနှင့် အာရုံမပြေမနှစ်သက် မိမိတရားကို မိမိ ဆက်လက်၍သာ အားထုတ်သွားကြပေသောကြောင့်ဈာန် အဘိညာဉ်ရသည်အထိ ပေါက်ရောက်သွားကြပေသည်။

ပြဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း တွေ့ခဲ့ဘူးသော နိမိတ် အမျိုးမျိုး ကို ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ခေါ်သည်။ ထိုဥဂ္ဂဟ နိမိတ်များအနက်မှ အလွန် ကြည်လင် တောက်ပသော ဖြူသော လင်းသော မသေးလွန်း မကြီးလွန်းသော ဂုံညှင်းခန့် ဥဿှစ်သီးခန့် ရှိသော နိမိတ်တလုံးလုံးကို မိမိစိတ်က နှာသီးဖျားနှင့် တတောင်ခန့် ကွာသော နေရာမှာမြင်၍ မျက်စိမှိတ်လျက် အာနာပါနကို ရှု ထိုအခါ မိမိမှတ်ထားသော နိမိတ်လုံး သည် မိမိမြင်လိုသောနေရာ ထားလိုသောနေရာ၌ ရောက် လာသလိုလို ပျောက် သွားသ လိုလို နှင့် နေတတ်သည်။ ကြာသောအခါ မပျောက်တော့ဘဲ တကယ်မြင်၍နေတတ် သည် မျက်စိဖွင့်၍ ကြည့်တောင် မြင်၍ပင်နေတတ်သည်။ သို့ရာတွင် မျက်စိကိုမှိတ်ထား စိတ်ဖြင့် မြင်အောင် ကြည့်မြဲ တိုင်းကြည့် ကြည့်ဖန်များလျှင် သမာဓိက ပိုသည်ထက်ပို၍ ခိုင်မြဲသည်ထက်ခိုင်မြဲ၍ လာသောအခါ ထိုနိမိတ်လုံးသည် နေရောင် လရောင်ထက် များစွာပို၍ အေးကြည်၍ လင်း၍ လာလိမ့်မည် ထိုအခါ မိမိရှေ့တွင် ငြိမ်၍ တည်နေလိမ့်မည်။ ဤကဲ့သို့ နေသောအခါ ပဋိဘာဂနိမိတ် ခေါ်သည် ဤပဋိ ဘာဂနိမိတ်ကို ကြည့်၍ကြည့်၍ နေလျှင် ကြာလေ ငြိမ်လေ ကြာလေ လင်းလေ ကြာလေ အေးကြည်လေ ကြာလေ ငြိမ်သက်လေ ဖြစ်လာပြီးသကာလ နှစ်သက်သောပီတိဖြစ်၍ ဖြစ်၍နေလိမ့်မည် ထိုနှစ်သက်သော ပီတိဖြစ်တယ် ဆိုလျှင်ဘဲ

ချမ်းသာသော သုခ ဖြစ်လာတော့တာဘဲ ချမ်းသာသော သုခဖြစ်တယ် ဆိုလျှင်ဘဲ မတုန် မလှုပ် ငြိမ်သက် တည်ငြိမ်သော ကျောက်စာတိုင်ကဲ့သို့ ခိုင်မြဲသော ကေဂ္ဂတာစိတ် ဖြစ်လာတော့တာဘဲ ကေဂ္ဂတာစိတ် ဖြစ်လာသော အခါ မိမိစိတ်သည် ပဋိဘာဂနိမိတ်ထည်း ရောက်၍နေသကဲ့သို့ ပဋိဘာဂနိမိတ်ကို မြင်နေသည်မှ တပါး လွဲ၍ ဘာကိုမျှ မသိတော့ပေ ထိုပဋိဘာဂ နိမိတ်သည်ပင်လျှင် မိမိ မိမိသည်ပင်လျှင် ပဋိဘာဂ နိမိတ်ဟူသကဲ့သို့ ဖြစ်နေတတ်သည် ထိုအခါ ဝိတက်ဝိစာရ ဝိတိ သုခ ကေဂ္ဂတာတည်းဟူသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံပြီး သကာလ ပဌမဈာန်ဇော ကျသွားတတ်၏။

ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာဟူသော ဈာန်အင်္ဂါ ငါးပါးတို့တွင် ဝိတက်ဟူသည်ကား မိမိနှင့်တကွ ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့ကို အာရုံတခုခုသို့ ပို့ခြင်းသဘောရှိသော နာမ်တရားတခုပင်တည်း ဝိစာရဟူသည်ကား မိမိနှင့်အတူတကွ ဖြစ်သော နာမ်တရားတို့ကို အာရုံ၌သုံးသပ်စေခြင်း သဘောရှိသော နာမ်တရားတခုပင်တည်း ဝိတိဟူသည်ကား အာရုံကို နှစ်သက်ခြင်း သဘောရှိသော နာမ်တရားတခုပင်တည်း သုခဟူသည် အာရုံကိုချမ်းသာ၏ဟု ခံစားခြင်းသဘောရှိသော နာမ်တရားတခုပင်တည်း ကေဂ္ဂတာဟူသည်ကား အာရုံ၌ တည်ကြည်ခြင်း မပျံ့လွင့်ခြင်း သဘောရှိသော နာမ်တရားတခုပင်တည်း၊ ဤကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ နားလည်အောင် ရေးသားသော ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး၏ အကျဉ်းဆုံး အဓိပ္ပာယ်တည်း။ (ပဋိဘာဂ

နိမိတ်လုံးကို ကြည့်၍ကြည့်၍ နေသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား ပြဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာ ဟူသော သဘောတရား ငါးပါးနှင့်တကွဖြစ်သော ပထမ ဈာန်စိတ် ဖြစ်လာတတ်သည်ဟူလို)။

ဤနေရာ၌ ဤထက်ပို၍ သိချင်ကြပါလျှင် အသျှင် ဦးတိလောက ရေးထားသော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယကျမ်း၌ ကြည့် ကြပါလေ အသျှင် ဦးတိလောက ကိုယ်တော်သည် စာ လည်းတတ် သမထ ဝိပဿနာ အလုပ်လည်း ပေါက်ပါ သည်။ ပေါက်ကြောင်းကို သိလိုလျှင် ဤကျမ်းစာအုပ် အတိုင်း အားထုတ်၍ အောင်မြင်လာပါက ထိုအရှင် ရေးသော ပဏ္ဍိတဝေဒနီယကျမ်းကို ဘတ်ကြည့်လျှင် သိလာ ပါလိမ့်မည်။

ယခု ပြဆိုခဲ့ပြီးသော နိမိတ်တွေမှ အပ ဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးဆယ်တို့နှင့် ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကသိုဏ်း အသုဘ အနုဿတိ အစရှိသည်တို့၏ နိမိတ်များလည်း ပေါ်လာတတ်ကြပါသည် ရှည်မည်စိုး၍ မဖော်ပြတော့ပေ ၎င်းပြင် ဤကျမ်းသည် ဝိပဿနာကို ပြရာ ပြကြောင်း ဖြစ်သော ကျမ်းဖြစ်၍ သမထ၌ အယောင်ယောင် အမှား မှား မဖြစ်နိုင်ရုံလောက်ပြလျှင် တော်ပြီ ထင်ပါသည်။ အာနာပါနကို မကြိုက်သောသူများမှာ ကြိုက်ရာ သမထကို သမာဓိရအောင် လုပ်နိုင်ပါသည် ဤကျမ်းတွင် လိုအပ် သော သမထမှာ ဘယ်သမထ မဆို သမာဓိ ရအောင် လုပ်နိုင်လျှင် ပြီးပါတော့သည်။

သမထ စခန်း ပြီး၏။

ရန်ကုန်မြို့ ဒလဘက် ပျော်ဘွယ်ကြီးရွာ
ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီး-ဆရာသက်ထံမှ ရသေ့
ဝိပဿနာ အားထုတ်နည်း

တရား အားထုတ်လိုသော သူသည် အာနာပါန
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဂရုတစိုက် လိုလိုချင်ချင်နှင့် ဖော်ပြခဲ့သော
နည်းအတိုင်း ၃-ရက်လောက် အားထုတ်မိသော အခါ
ဥဂ္ဂဟနိမိတ် ပဋိဘာဂနိမိတ်တို့ကို ရတတ်ကြလေသည်။
ထိုအခါကျလျှင် ဝိပဿနာကို ပြ၍ ရနိုင် ပါတော့ပြီ
ဤနိမိတ် မျိုးကို တိဟိတ်မှ မြင်နိုင်သည် ထိုနိမိတ်တို့ကို
တွေ့သောအခါ အရောင် အလင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော
နိမိတ်ကို ခပ်ကြာကြာ မြင်ရလျှင် သမာဓိ တော်တော်
ကောင်းလာပြီဟု မှတ်ပါ ထိုအခါ ပဌမက အာနာပါန
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားထုတ်ခါနီး၌ ပြုအပ်သော ကိစ္စဟူသမျှ
ဘုရား ရှိခိုးခြင်း ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်းခြင်း စသည်တို့ကို
တခုမကျန် စုံအောင်ထပ်၍ပြု ဝိပဿနာ တရားကို ရမှာ
ဘဲဟု ယုံယုံကြည်ကြည် ရှိစေရမည် အလွန်လိုချင်သော
စိတ်လည်း ရှိရမည် လောကကြီး၌ ဒုက္ခအပေါင်းကိုလည်း
ကြောက်၍ ထွက်မြောက်လိုသော စိတ်ဖြင့် မာန်မာနကို
ချ၍ စိတ်ကို ပျော့ပျော့ ထားရမည် ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်
အမူအရာ စိတ်အမူအရာ နူးညံ့ သိမ်မွေ့ စေရမည် ထို့
နောက် မိမိ ထိုင်တတ်သလိုထိုင် ထိုင်ပြီးလျှင် ၁၀-မိနစ်ခန့်
ကြာအောင် နှာသီးဖျား၌ ထွက်လေဝင်လေ ထိသည်ကို

ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နှင့် တိုး၍သွားသော အတွေ့ သဘောကလေး
ကို ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့် တိုး၍တိုး၍ ဖြစ်၍ဖြစ်၍ ပျောက်
ပျောက်သွားသော သဘောကလေး တွေကို မမြဲခြင်း
သဘောပါကလားဟု နှလုံးသွင်းလျက် အနိစ္စ၊ အနိစ္စ၊
ဟူ၍ရှု၊ ရှု၍ ၁၀-မိနစ် ၁၅-မိနစ်ခန့် ကြာသောအခါ
မိမိ၏ ငယ်ထိပ်ကို အာရုံပြု ငယ်ထိပ်မှာ စိတ်ထား စိတ်
တခြား မသွားစေနှင့် ကြပ်ကြပ်သတိထား။

ဤနေရာ၌ ဆရာရှိမှ သာ၍ကောင်းသည် ငယ်ထိပ်
နေရာ၌ ငါးမူးစေ့ခန့် ကျပ်ပြားခန့် ဝိုင်းဝိုင်းကလေး
တနေရာ စာတွင် နဲနဲအေး၍ ဖြစ်စေ ပူနွေးနွေးဖြစ်စေ
တွေ့ရတတ်သည် တွေ့ရဆိုတာ မျက်စေ့ဖြင့် မြင်ရတာမျိုး
မဟုတ် တစုံတခုနှင့် ထိ၍ထားသကဲ့သို့ တွေ့ရတတ်သည်။
တွေ့သောအခါ စိတ်ကို တခြားမရောက်စေနှင့် သိ၍သာ
နေရမည် အတော် ကြာလျှင် နွေးသော အေးသော
နေရာကလေးသည် လှုပ်လှုပ်လှုပ်လှုပ်နှင့်လည်၍နေသကဲ့သို့
တွေ့တတ်သည် ပါဘဲဖြစ်ဖြစ် စိတ်ကို ဤနေရာမှာဘဲထား
ငယ်ထိပ်က အဝိုင်းကလေးသည် ကျယ်ပြန့်၍ ခေါင်းကို
ခြုံပြီးသကာလ အောက်သို့ဖြာ၍ ဆင်းကျလာတတ်သည်
ကျလာပေစေ ကျလာတဲ့ အတိုင်းပင် သိ၍လိုက် ဤကဲ့သို့
နှင့်ပင် တဖြည်းဖြည်း တကိုယ်လုံးခြုံ၍ သွားတတ်သည်
ဤကဲ့သို့ တကိုယ်လုံး ခြုံမိမှ ဖြစ်စေ မခြုံမိခင် ဖြစ်စေ ပူရှိန်
ပူငွေ့ ဖြစ်စေ အေးရှိန် အေးငွေ့ ဖြစ်စေ မိမိခန္ဓာကိုယ်
တနေရာ၌ လှုပ်ရှားလျက် တရွှေ့ရွှေ့ တိမ်တိုက် များ
သွားနေသကဲ့သို့ နေတတ်၏။

တခါတရံ ဝမ်းထည်း ကျောထည်း၌ ရှိန်ရှိန် ရှိန်ရှိန်နှင့် လျှမ်းလျှမ်း လျှမ်းလျှမ်းနှင့် တေဇောဓာတ်တို့ မငြိမ်မသက် ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ တခါတရံ ခန္ဓာကိုယ် တနေရာရာ၌ ရိုးတိုးရှုတနှင့် ပရုဏ်ဆိတ်ကလေးတွေတရွှေ့ ရွှေ့သွားနေသကဲ့သို့ ထင်တတ်၏။ ဖလ်ခွက်၌ ထည့်သော ဘိလပ်ရည်တွင် အမြှုပ်ကလေးတွေ ဆူ၍တက်နေသကဲ့သို့ လည်းဖြစ်တတ်၏။ မီးကိုရှို့လိုက်သောအခါ ဖွာဖွာ ဖွာဖွာ နှင့် ပန်းနေသကဲ့သို့လည်း ခန္ဓာကိုယ်၌ ဖွာဖွာ ဖွာဖွာနှင့် နေတတ်သည်။ တခါတရံ ခြေဖျားကျင်၍ နေသကဲ့သို့လည်း ဖြန်းဖြန်း ဖြန်းဖြန်းနှင့် နေတတ်၏။ ဤကဲ့သို့ရှုဖန်များလတ် သော် သမာဓိ အရှိန်ကောင်းလာ သကာလ တကိုယ်လုံး ၌ အပ်ဖျားတခုစာမှ မကျန်ရအောင် တဖွာဖွာဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ချုပ်၍ချုပ်၍သွားသည်ကို တွေ့ရတတ်၏။ ဤကဲ့သို့ တဖွာ ဖွာ တဖြုတ်ဖြုတ် ဖြစ်နေခြင်းကို မျက်စိနှင့် မြင်ရတာလား ဆိုလျှင် မဟုတ်၊ ကိုယ်တွေ့တရားပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သံယုတ်ပါဠိတော်၌။

ကာယဉ္စ၊ ကာယအကြည်ကို၎င်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အတွေ့ဓာတ်တို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍။ ကာယ ဝိညာဏံ၊ ကာယဝိညာဉ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည် ထိုအတွေ့ဓာတ်သည် မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသော တရားမဟုတ်၊ ကိုယ်ဖြင့် တွေ့ကောင်း သော တရားဖြစ်၏။ ဘာကြောင့် ကိုယ်ဖြင့်တွေ့ရသလဲ ဆိုလျှင် ကိုယ်ထည်း၌သာ ဖြစ်သော တရားကို ရှုသော ကြောင့်တည်း။

ဤကဲ့သို့ ရှုဖန်များလာသော် သမာဓိကလည်းရင့်သန်၍
ကောင်းလာတော့၏။ သမာဓိပို၍ ကောင်းလာသောအခါ
ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု ချုပ်ပျောက်မှုတို့
ကိုလည်းပိုသည်ထက်ပို၍ များသည်ထက်များ၍ သိလာ
တော့၏။ ဘယ်လို သိလာတတ်ပါသနည်းဆိုလျှင် နှမ်းဆီ
အစစ်ကို ဒယ်အိုးကြီးနှင့် တယ်၍ထားသောအခါ ဒယ်အိုး
မျက်နှာပြင်နှင့် အမျှပြည့်တက်လျက် အမြှုပ်တွေ တက်၍
လာတတ်၏။ ထိုအခါမီးကိုမလျှော့ဘဲထား၊ အသာကလေး
ကြည့်နေမည်ဆိုလျှင် လက်ဦးဖြစ်ပြီးသော အမြှုပ်ဟောင်း
တွေက ပေါက်ကွဲ၍ ဖြုတ်ဖြုတ်မြည်၍ ချုပ်ပျက်ကုန်တာ
ကိုလည်း မြင်ရလိမ့်မည်။ ချုပ်ပျောက်ပြီးသော နေရာ၌
နောက်ထပ် အမြှုပ်သစ်ကလေးတွေ စီစီ စီစီနှင့် လာ၍
ဖြစ်နေကြသည်ကိုလည်း မြင်ရလိမ့်မည်။ ထိုအခါ စီစီ၊ စီစီ
ဖြုတ်ဖြုတ် ဖြုတ်ဖြုတ်နှင့် ဖြစ်ချုပ်နေတာကိုချည်း မြင်ရ
လိမ့်မည်။ ဤဆီပူအိုးနှင့် ထပ်တူ မိမိခန္ဓာကိုယ်အတွင်းက
ရုပ်ကလေးတွေသည်စီစီစီစီနှင့်ဖြစ်၍ ဖြုတ်ဖြုတ် ဖြုတ်ဖြုတ်
နှင့် ချုပ်ပျောက်နေသည်ကိုလည်း သိ၍နေလိမ့်မည်။ စီစီ
ဖြုတ်ဖြုတ်ဆိုတဲ့ အသံတွေကိုလည်း တကယ်ကြား၍လာ
လိမ့်မည်။

ထိုအခါကျသောအခါ တစီစီ တဖြုတ်ဖြုတ် တို့သည်
ဆီချက်အိုးက အမြှုပ်တွေထက် အဆပေါင်း များစွာ
လျင်မြန်၍လျင်မြန်၍ ဖြစ်ချုပ်နေတာတွေကိုတွေ့ရလိမ့်မည်။
ဤအခါ၌ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီးတခုလုံး ဆီပူအိုး ဆူသကဲ့သို့
ဆူ၍ဆူ၍ လျင်မြန်စွာဆူ၍ အမြှုပ်တွေ ပြည့်ကြပ်၍ဖြစ်ပျက်

နေသည်ကိုသာတွေ့၍ နေရလိမ့်မည်။ တခါတရံ ရုပ်
ကလာပ်ကလေးတွေသည် ဖွာဖွာ ဖွာဖွာနှင့်ကြွေ၍ ကျနေ
သိသကဲ့သို့ တကိုယ်လုံး၌ တွေ့၍နေတတ်သည်။ တကြောင့်
ဘဲ ကမ်းပါးများ ပြိုသကဲ့သို့ဟု ဥပမာ ပေးခြင်းဖြစ်သည်။
တခါတရံ မိမိခန္ဓာကိုယ်ပေါ်၌ မိုဗ်းရွာချသကဲ့သို့ ထင်ရ
တတ်သည်။ တခါတရံ တံလျှပ်စိုက်ကြီးသည် မိမိခန္ဓာကိုယ်
အတွင်းဝင်ပြီးသကာလ ရိပ်ရိပ်ရိပ်ရိပ်နှင့် တကဲ့တံလျှပ်ကဲ့သို့
လျင်မြန်စွာဖြစ်၍ ချုပ်၍လည်းနေတတ်ပါသည်။

အနာအို အနာဆွေးများ၌ ဝိုးလောကများကျ၍ အပုပ်
အစပ်တွေကိုစားခါ တလှုပ်လှုပ် တရွရွ နေသကဲ့သို့လည်း
နေတတ်၏။ တကိုယ်လုံး အတွင်းရော အပြင်ပါ မစင်တွင်း
က လောကတွေကဲ့သို့ ဝိုးလောကတွေ - ထိုး၍ထိုး၍ နေ
သကဲ့သို့လည်း ထင်ရတတ်၏။ ဆောင်းအခါ နှင်းများကျ
သကဲ့သို့ မိမိကိုယ်၌ အတွင်းရောအပြင်ပါ နှင်းပေါက်
ကလေးတွေ တကိုယ်လုံးကျ၍ နေသကဲ့သို့ အေးလျက်
ဖွာဖွာ ဖွာဖွာ ကျနေသလိုလည်းဖြစ်တတ်၏။ အပ်ကလေး
တွေနှင့် ထိုးဆွသကဲ့သို့လည်း ဖြစ်တတ်၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး
ဟာ လှုပ်မရ ကြွမရ ခြေလက်တွေသေသကဲ့သို့ လေးပြီး
လျှင် အတွင်းသားတွေကတော့ ဆူပွက်၍နေတာကိုလည်း
တွေ့တတ်၏။ နေ့ရောညည့်ပါ ဆက်လက်၍ ရှုဖန်များလာ
သော် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတခုလုံး ဘယ်အခါ မဆို ဆူပွက်၍
ပျက်စီးချုပ်ပျောက် ပေါက်ပြန် နေတာကိုလည်း တွေ့နေရ
တော့၏။ တုံးတုံးလည်းရှိရုံမည်ဆိုလျှင် ဦးခေါင်းမှခြေဖျား
ခြေဖျားမှ ဦးခေါင်းသို့ ဆင်းလိုက်တက်လိုက်နှင့် ရေမြှုပ်

ရေပွက် ကလေးတွေကဲ့သို့ ကိုယ်နှင့်အပြည့် ဆင်းသက် သွားလာနေသလို ဖြစ်နေတော့၏။

ဥပမာ-ဖလ်ဘူးကို လူရပ်သဏ္ဌာန်လုပ်၊ အတွင်းက ခြေ လက် ဦးခေါင်း ရင်ဝမ်းမှစ၍ အခေါင်းကြီးဖြစ်စေ၍ ရေ ထည့်ချက်စေ၊ ပူလွန်း၍ ဆူလွန်းသော အခါ တကိုယ် တကောင်လုံးအတွင်းအဆူတွေဆူ၍တက်၍ပျံ့နှံ့ပြီးလျှင်ရံဖန် ရံခါ ဦးခေါင်းဘက်သို့၎င်း ရံဖန်ရံခါ တကိုယ်လုံးခြေလက် တို့ကို၎င်းရံဖန်ရံခါတပြိုင်တည်း၎င်း ဆူပွက်ပျံ့နှံ့ သွားလာ၍ သကဲ့သို့မိမိ နေကိုယ်ထည်း၌ ဆူပွက်၍နေတတ်၏၊ သမာဓိ ကောင်းလွန်းလာလျှင် ဆူသံပွက်သံတက်သံတွေကိုပင်ကြား ၍လာရတတ်တော့၏၊ ဤကဲ့သို့ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်းဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း ချုပ်ပျောက်ခြင်းတို့ဖြင့် နေ့မစဲ ညဉ့်မစဲ နာရီမစဲ မိနစ်မစဲ စက္ကန့်မစဲ တသဲသဲ တဖြုတ်ဖြုတ် ချုပ်ပျောက် ဖောက်ပြန်နေပြီဆိုမှဖြင့် ဝိုက်မြည်း တွေဝေခြင်း အိပ်ချင် ခြင်း ပူပင်သောကများခြင်း တောင်တွေ၊ မြောက်တွေ၊ တွေးခြင်း သူတပီး တရားစကားမှ တပီးလွဲ၍ပြောတာ နားထောင်ချင်ခြင်း လောကီကိစ္စဟူသမျှ ဂရုစိုက်ချင်ခြင်း သတင်းစာဘတ်ချင်ခြင်း လောဘကြီးခြင်း ဒေါသကြီးခြင်း ရယ်စရာပြောခြင်း စီးပွားရေးအတွက် ဂရုစိုက်ချင်ခြင်းတို့ လွန်စွာပီးရှား၍ သွားလေတော့၏၊ သည်းခံနိုင်တော့ ၏၊ မိမိအသက်ကိုပင် သေရမှာ မကြောက်တော့ပေ၊ အလွန် ချစ်လှစွာသောသူများ သေဘေးနှင့် တွေတာ တောင် တယ်၍ မပူကြတော့ပေ၊ (တာဖြင့်လျှင် ဝိသာခါ သောတာပန်သည် သူ၏မြေးသေတုန်းက ပူပန်သောက

ဘိစိးပြီး သိပ်ပြီးငိုတာ ဘာကြောင့်တုံးဟု ဆိုစရာရှိ၏။
 ငိုမှာပေါ့ တရားကို ဤကဲ့သို့မြင်နေအောင် ရှုတုန်းမြင်တုန်း
 အခါသာ မပူဘဲ နေနိုင်တာကလား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို
 အားမထုတ်ဘဲ ပေါ့၍နေတဲ့အခါကျတော့ သောတာပန်
 လဲ ဒိဋ္ဌာနုသယနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာ နုသယသာ ကုန်သေးတာ
 ကလား၊ ကျန်ငါးပါးသော အနုသယကုန်တာမှ မဟုတ်
 သေးဘဲ၊ ပုထုဇဉ်လိုပေါ့ဟုဖြေ၊ ဤကားကျမ်းဂန် အတိုင်း
 ပင်တည်း။)။ ထိုကဲ့သို့ တရားကို ကောင်းကောင်းကြီးရှုမြင်
 နေတုန်းအခါ၌ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ဤကဲ့သို့ ခေတ်ဆိုးကြီး
 အတွင်း၌ အသက်ရှည်၍ နေရခြင်းကိုပင် လောကီမှုကိစ္စ
 ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ မကင်းနိုင်သည်ကိုပင် မနှစ်မျိုးနိုင် ဖြစ်
 လာတတ်တော့၏။ ဤမျှလောက် သမာဓိကောင်းလာလျှင်
 တကိုယ်လုံး၌ နာကျင်လှစွာ မခံသာသော ဝေဒနာများ
 လည်းတွေ့ရတတ်၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပူပြင်းလှစွာ တကိုယ်
 လုံးအတွင်း သံပူရေတွေ သွင်းထားသလိုလည်း ဖြစ်တတ်
 ၏။ ဝေဒနာတရားတွေ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတော့၏။

ဤကဲ့သို့ ရှုမြင်ပွားများ ထင်မြင်လာကြသည်ကို ကျမ်းဂန်
 နှင့် ညှိ၍ ဘယ်လိုနားလည်ရ သိရ မှတ်ရ ပါမည်လဲဟု
 ဆိုလျှင် ယခုတွေ့ရတဲ့ သဘောဟာ မိမိ အဇ္ဈတ္တသန္တာန်
 တွင် ဖြစ်ပေါ်ချုပ် ပျောက်နေသော ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်
 နာမ် တရားတို့၏ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ လက္ခဏာရေး
 သုံးပါး ပရမတ္ထ သဘာဝကျနတဲ့ တိရဏပရိညာစခန်း
 ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိခေါ်တယ်၊ ရှင်း၍ပြပါမည် သေသေ
 ချာချာ စူးစိုက်၍ ကြည့်ကြပါ။ ဤနေရာ၌ ဘုရားဟော

ကျမ်းဂန်နှင့် တကိုက်ထည်း တသားထည်း နေတာပင် ဖြစ်သော်လည်း စာသာတတ်၍ အလုပ် မတတ်သေးသော ပညာရှင် သူတော်မြတ်များနှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်လိုလို ဖြစ်တတ်ပါသည်။ တရားက မဆန့်ကျင်ပါ။ အဓိပ္ပါယ်က မဆန့်ကျင်ပါ။ သဘာဝဓမ္မက မဆန့်ကျင်ပါ။ ပညာရှင်များက အားမထုတ်ဘူးသေး၍ အတွေးနှင့် အယူအဆ ပိုလျှင်လည်း ပို၍ နေတတ်ပါသည်။ လိုလျှင်လည်း လို၍ နေတတ်ပါသည်။ ပညာရှိ သူမြတ်များကို ရှုတ်ချ၍ ပြောသည် မဟုတ်ပါ။ သဘောပေါက်စေလို၍ ပြောရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤကား ဓမ္မတာပင်တည်း။

ခန္ဓာငါးပါး ဆိုတာ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဟူ၍ ငါးပါး အပြားရှိတယ်။ ရူပက္ခန္ဓာ၌ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယော ဟူ၍ ဘူတရုပ်လေးပါးရှိတယ်။ ဤကျမ်းတွင် ဝိပဿနာအရာ၌ ဘူတရုပ်လေးပါးသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်၍ ဤလေးပါးကိုအဓိကထား၍ ဖော်ပြတော့မည်။ ထိုဘူတရုပ်လေးပါး တို့တွင် ပထဝီ ဓာတ်သည် မာမှုဖြစ်၏။ တေဇောကား ပူမှုအေးမှုဖြစ်၏။ ဝါယောကား တွန်းကန်မှုဖြစ်၏။ အာပေါ ဓာတ်ကား ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဓာတ်သုံးပါးကို ဖွဲ့စေး ပေါင်းစု၍ မကွဲမကွာအောင် ထားခြင်း သဘောရှိ၏။ အာပေါ ဓာတ်သည် မတွေ့ထိနိုင်ကောင်း ဘူးဆိုသော်လည်း သဘောလက္ခဏာအားဖြင့် သိနိုင်ပါသည်။ ဤဓာတ်ကြီးလေးပါးကို ရုပ်တရားဟု ခေါ်သည်။ သိတတ်သော သဘောကို နာမ်တရားခေါ်သည်။ ရုပ်တရား

သည် ဗဟိဒ္ဓာရှိသမျှ သက်ရှိ သက်မဲ့ ရှိသမျှ စကြဝဠာနှင့် အပြည့် ရှိပါသည်။ မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်ခေါ် ဤကိုယ်ကောင် ကြီးသည်လည်း ရုပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဗဟိဒ္ဓက ရှိသော ရုပ်များသည်လည်း သူ့သဘောကို သူဆောင်၍ ဖြစ်ပျက် နေကြပါသည်။ မိမိအဇ္ဈတ္တရှိ ရုပ်ကလာပ်များကလည်း သူ့သဘောကို သူဆောင်၍ ဖြစ်ပျက်နေကြပါသည်။ မိမိ အဇ္ဈတ္တရှိ ရုပ်ကလာပ်များ ဖြစ်ပျက်နေမှုကိုမူ မိမိနှင့်ဆိုင်ရာ ကာယပဿာဒရုပ် တည်ရာဌာနဖြစ်၍ ကိုယ်အကြည်ဓာတ် တကိုယ်လုံး၌ ပျံ့နှံ့လျက် တည်သောကြောင့် တကိုယ်လုံး၌ အစဉ်မပြတ် တလစပ် ဖြစ်ချုပ်နေသော သဘောတရား တို့ကို သမာဓိမှန်ပြောင်းနှင့် စောင်းငဲ့၍ ကြည့်လိုက်လျှင် အသာတကြည် သိမြင်နိုင်ပါသည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ် ချုပ်ပျောက်နေသည်ကို သိသိ နေတတ် သော သဘောသည် နာမ်တရားမည်၏။ ရုပ်ဖြစ်တိုင်း ချုပ် တိုင်း နာမ်တရားကလည်း ဖြစ်လိုက် ချုပ်လိုက်နှင့် နေပါ သည်။ ရုပ်ဆိုတဲ့ ပထဝီဓာတ် ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ကိုယ်ခန္ဓာ တွင် ထိုပထဝီဓာတ် ပေါ်ရာဌာန၌ မာမူကလေးတခု ပေါ်လာတာတွေ့ရ၏။ မာလွန်းအားကြီးလျှင် နာ၍တောင် လာ၏။ မာမူပေါ်လာသည် ဆိုရာ၌ နားရှင်းအောင် ဥပမာ ပြမည်။ မိမိကိုယ်ကို အင်္ကျီမဝတ်ဘဲထိုင်နေ၍ ကျော တွင် တစုံတယောက်သော သူကနှမ်းစေ့ခန့် သေးငယ်သော အရာနှင့်ချ၊ ကျောတွင် ထိမှန်လတ္တံ့၊ ထိမှန်သောအခါ ရှေးဦးစွာ ကာယနှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗတွေ့သဖြင့် ကိုယ်၌ သေးငယ် သော အတွေ့ဓာတ် တခု ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုသို့ ဖြစ် ပေါ်

လာသောသဘောသည် ပထဝီအာပေါ တေဇော ဝါယော ဓာတ်လေးပါးအနက် ဘယ်ဓာတ်လဲဟု စဉ်းစားကြည့်၊ လွန်ကဲရာဓာတ်၏ လက္ခဏာပေါ်လာလိမ့်မည်၊ ဘယ်လို ပေါ်မလဲဟူမူ မာမူလက္ခဏာ ရှေးဦးစွာ ထင်လျှားသိသာ လိမ့်မည်၊ ထိုမာမူသည် ဘာလဲဟု ကြည့်၊ ပထဝီဓာတ် ဖြစ်၏ ဤသေးငယ်သော အရာတခုနှင့် ပဌမကျောတွင် ချတုန်းက မာမူဖြစ်ခြင်းသည် ပထဝီဓာတ်ဖြစ်ပေါ်တာ ဟုမှတ်၊ ထိပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက် အပ်ဖျားပေါ် မုံညှင်းစေ့ ချသကဲ့သို့ ထိုမာမူပျောက်ကွယ်သွားခြင်းသည် ပထဝီဓာတ် ချုပ်ပျောက်သည်ဟု မှတ်၊ ဤကဲ့သို့ သေးငယ်သော အရာ ကလေးမျိုး ကျောပေါ်တွင် တခုပြီးတခု ချချနေမည်ဆိုလျှင် ပထဝီဓာတ် တခုပြီးတခုပေါ်ပေါ်နေသည်ဟုမှတ်၊ ထိထိပြီး ပျောက်ပျောက်သွား တာကိုလည်း ပထဝီဓာတ် တခုပြီးတခု ချုပ်ချုပ်သွားသည်ဟုမှတ်။

ဤကဲ့သို့ ထိမှန်း သိလေသမျှ မာမူပထဝီ ဓာတ်သဘော ချည်း ဟုမှတ်၊ တာဖြင့်လျှင် ခန္ဓာ ကိုယ် အတွင်း၌ ရေပွက် ကလေးတွေ ကဲ့သို့ ဆူတက်၍ ဆူတက်၍ တစီစီ တဖြုတ် ဖြုတ် ဖြစ်ချုပ် နေတာတွေကော ကိုယ်နှင့်ထိပြီး သိရတာ တွေ မဟုတ်လား၊ ကိုယ်နှင့်ထိ၍ သိရသမျှ ပထဝီဓာတ်ဘဲ ဆိုလျှင် တကိုယ်လုံး၌ ဖြစ်ပေါ်လာသမျှသော သဘော တရားတို့သည် ပထဝီဓာတ်ချည်းပေါ့၊ ပထဝီဓာတ် ဖြစ် သောအခါ ကျန်သော အာပေါ တေဇော ဝါယော ဓာတ်များလည်း တပြိုင်နက် မကွေမကွာ တပါတည်း ပထဝီဓာတ်နှင့် ဖြစ်အတူ ချုပ်အတူ ဖြစ်ချုပ်နေကြတာပင်

ဟု သိကြပါ။ ဘယ်လိုသိရပါမလဲ ဆိုလျှင် ထိုဓာတ်ကြီး
 လေးပါးသည် အဝိနိဇ္ဈာဝရုပ် မကွဲမကွာ ကောင်းသော
 ရုပ်ဟု ခေါ်သည်။ တခြားစီ ခွဲထား၍ မရ၊ မရသော်လည်း
 ခက်မာ ဖွဲ့စေ၊ ပူအေး ထောက်ကန် ဟူသော သူတို့၏
 သဘောကို သူတို့ဆောင်၍ နေကြသည် ဖြစ်သောကြောင့်
 သူတို့ လက္ခဏာကို သူတို့က ပြ၍သိရသည်။ ဘယ်လိုပြသလဲ
 ဟူမူ ဓာတ်လေးပါးအနက် ပထဝီဓာတ်ကထက်သောအခါ
 သူ၏ လက္ခဏာ မာတာကို ရှေးဦးစွာ သိရ၏။ တေဇော
 ဓာတ်က ထက်သည့်အခါ ပူတာအေးတာကို ရှေးဦးစွာ
 သိရ၏။ ဝါယောဓာတ်က ထက်သောအခါ တွန်းကန်
 လှုပ်ရှားတာကို ရှေးဦးစွာသိရ၏။ အာပေါ ဓာတ်မှာမူ
 မတွေ့ထိကောင်းသောကြောင့် ထိခြင်းဖြင့် မသိနိုင်သော်
 လည်း ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဓာတ်တို့ကို တပေါင်း
 တည်း မကွဲမကွာ တပြိုင်နက်သာလျှင် ဖြစ်ပေါ်မှု ဖြစ်စေ
 ရန် ဖွဲ့စည်းထားသော သဘော သတ္တိသည် အာပေါဓာတ်
 ဟု သိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် သဲဖြူလယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား
 က ဓာတ် လေးပါးအနက် “ပထဝီဓာတ်ထက်လျှင်၊ မာမြီပင်၊
 နံ့လျှင် ပျော့လေ၏။ အာပေါထက်လျှင်၊ အရည်ပင်၊ နံ့လျှင်
 ခဲလေ၏။ တေဇောထက်လျှင်၊ ပူအေးပင်၊ နံ့လျှင် မျှတ၏။
 ဝါယောနံ့က၊ ငြိမ်ဝပ်စွာ လွန်ကလှုပ်ရှား ပြေးလွင့်သွား
 သည် လေးပါးဓာတ်ရင်း သဘောတည်း” ဟူ၍ စပ်ဆို
 တော်မူပါသည်။

သာ၍ ထင်လျှားအောင် ဥပမာပြဦးအံ့၊ အစပ် အငန်
 အချဉ် အဆိမ့် လေးမျိုးပါသော အရသာရှိသည့် ဟင်း

တအိုးကို ချက်၍စားကြည့်၊ အစပ်များလွန်းသောအခါ လျှာပေါ်ရောက်သည်နှင့် စပ်ထားကို အရင်သိ၏၊ အငန် များလွန်းလျှင်လည်း အငန်ကို အရင်သိ၏၊ အချဉ်နှင့် အဆိမ့်မှလည်း ထိုနည်းအတူပင်၊ ထိုရောအခါ ပဌမ၌ အစပ်က ထက်လွန်းများလွန်း၍ အစပ်ကို သိတုန်းက ကျန်သော အရသာ သုံးပါးကော မပါဘူးလားဆိုလျှင် ပါတာဘဲ၊ ဤအရသာ လေးမျိုးကို တပါးစီ ယူ၍ ခွဲပြီး ပြုလို့ ရတာမှမဟုတ်ဘဲ၊ မဟုတ်ပေမဲ့ လျှာပေါ် တင်လိုက် သည်နှင့်တပြိုင်နက် အစပ်ကလည်း စပ်၍ပြ၏၊ အငန်က လည်း ငန်၍ပြ၏၊ အချဉ်ကလည်း ချဉ်၍ပြ၏၊ အဆိမ့်ကလည်း ဆိမ့်၍ပြ၏၊ အသီးအသီး မိမိတို့၏ လက္ခဏာကို မိမိတို့က တပြိုင်နက် တညီတညွတ်တည်း တချိန်တည်း ပြိုင်၍ ပြကြ၏၊ ပြကြသော်လည်း ထက်မြက် လွန်ကဲဆုံးသော အရသာကို သာ လူတို့က ပဌမ ပြောဆို ယူမှတ်ရိုး ထုံးစံရှိကြသဖြင့် အစပ်များလျှင် ဟင်းက စပ်လိုက်တာဟု ပြောကြ၏၊ ဆိုရိုး ပြုကြ၏၊ ပြုသော်လည်း စပ်မှန်းသိတုန်းက ငန် ချဉ် ဆိမ့် တို့ကိုလည်း အနံ့အထက် အားလျော်စွာ သိကြသည်ပင် ဖြစ်၏၊ ထိုကဲ့သို့ပင် ဓာတ်လေးပါးမှလည်း ဤသဘော အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာမှာ- လူတယောက်၌ ငှက်ဖျား နေ့စဉ် တက် သတတ်၊ ထိုသူသည် အဖျားမတက်မီကအကောင်းသားပင် နေ၏၊ အဖျားတက်လာသောအခါ ချမ်းအေး၍တုန်ပြီးလျှင် အဖျားတက်၏၊ အဖျားတက်သောအခါ ဓာတ်လေးပါးတို့ တပြိုင်နက်ဖြစ်ပေါ်၏၊ သို့ရာတွင် ချမ်းအေးမှုတေဇောဓာတ်

က ကဲလွန်သောကြောင့် အေးတာကအထင်လျှားဆုံးဖြစ်၍ အေးလိုက်တာ ချမ်းလိုက်တာဟု ပြောလေ့ ပြောထ ရှိကြ၏။ သို့ရာတွင် ဓာတ်လေးပါးစလုံးက ထိုသို့ တပြိုင် နက်ဖြစ်ပေ၏။ ဖြစ်မှန်းလည်းသိ၏။ ဘယ်လိုဖြစ်ပေသလဲ ဆိုလျှင် အေးခြင်းသည် တေဇောဓာတ်ဖြစ်၏။ အေးသော သဘောသည် မာသောပထဝီဓာတ်ကို မှီ၍ဖြစ်ရ၏။ ပထဝီ ဓာတ် အမာခံမရှိလျှင်တည်ရာမရှိ၍ မဖြစ်နိုင်။ မာမှု ပထဝီ ဓာတ်ရှိ၍သာ ထိုမှန်းလည်း သိနိုင်သည်။ ထိုမှန်းသိအောင် တတ်နိုင်သည်ကား ပထဝီဓာတ် ပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ပထဝီဓာတ်သည် အေး၍ အဖျားတက်သော ချမ်း၍တုန် နေသောသို့ အေးမှုနှင့် မာမှု တပြိုင်နက် တသားတည်း ဖြစ်မှန်းသိရ၏။ ထို့နောက် ဝါယောဓာတ်တော့မပါပါ ကလားဟုမေးရန် ရှိ၏။ ဝါယောဓာတ်ဆိုတာ တွန်းကန် တတ်သော အားရှိ၏။ တွန်းကန်အား ကြီးသောအခါ ရွှေ့ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်းကဲ့သို့ ထင်ရတတ်၏။ စင်စစ်ကား ပရမတ်တရားဆိုတာ ဖြစ်သောနေရာတွင် ချုပ်ရသော သဘောမျိုးဖြစ်၍ လှုပ်ရှားခြင်းငှါ မတတ်နိုင်။ မတတ်နိုင် သော်လည်း လူတို့၌ လှုပ်ရှားနေသည်ဟူ၍ပင် ထင်ရ၏။ လှုပ်ရှားသည်ဟုထင်ရခြင်းကား နောက်ထပ်အသစ်အသစ် ဖြစ်သော ရပ်တို့၏ နေရာပြောင်းရွှေ့၍ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်ဟု မှတ်။ (ကြပ်ကြပ်စဉ်းစားဆင်ခြင်လေ)။

ထို့ကြောင့်.... န ဟိ ရူပါ ရူပ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပါဒဒေသေ အနိရုဇ္ဈိတွာ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ ဒေသန္တရသင်္ကမနံနာမ အတ္ထိ- ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ဟိ၊မှန်၏။ ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်နာမ်

တရားတို့၏။ ဥပ္ပါဒဒေသေ၊ ဖြစ်ရာအရပ်၌။ အနိရုဇ္ဈိတွာ၊
မချုပ်မှု၍။ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ၊ ဆံချည်ဖျားမျှလည်း။ ဒေသန္တရ
သင်္ကမနိနာမ၊ အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမည်သည်။
နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ထို့ကြောင့် ဝါယောဓာတ်သည် လှုပ်ရှားသည်
ဆိုသောစကား၌ စင်စစ်အမှန်မှာ လှုပ်ရှားသည်မဟုတ်၊
ရုပ်ကလာပ်အဆင့်ဆင့် နေရာပြောင်းရွှေ့၍ ဖြစ်သည်ကိုပင်
လှုပ်သည်ဟုဆို၏။ သို့ဖြစ်၍ ဖျားသောသူ၏ကိုယ်၌ မာမှု
ပထဝီနှင့် အေးမှု တေဇောဓာတ်တို့ကို ဝါယောဓာတ်က
တွန်းကန်၍ ပေးသောကြောင့် ရှေးရုပ်အစဉ်နှင့် မတူဘဲ
နေရာပြောင်းရွှေ့၍ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည်ပင်
လျှင် ကိုယ်၌ချမ်း၍ ခိုက်ခိုက်တုန်သည်ဟု ဖြစ်ရ၏။ ဤသည်
ပင်လျှင် ဝါယောဓာတ် ပါကြောင်း ထင်လျှားတော့၏။
ခိုက်ခိုက်တုန်သည်ကား ဝါယောဓာတ်၏သတ္တိပင်။ အာပေါ
ဓာတ်မှာမူ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် မဖြစ်ကောင်း၍ ထိမှန်းမသိ
သော်လည်း မာမှု အေးမှု တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ဟူသော
ပထဝီ တေဇော ဝါယောဓာတ် သုံးပါးကိုတပြိုင်နက် ဖြစ်
ပေါ်လာစေအောင်မကွဲမကွာနေအောင် ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်
အာပေါဓာတ်၏ ဖွဲ့စေမှု၏ အစွမ်းသတ္တိ ပေတည်း။
ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မှန်ပြောင်းနှင့်
ကြည့်လိုက်လျှင် တစီစီ တဖြုတ်ဖြုတ်နှင့် တလှုပ်လှုပ် တရွရွ
တကြွကြွ တမူမူ ဖြစ်ပျက်နေမှုသည် ဓာတ်လေးပါး တည်း
ဟူသော ပရမတ်တရား ဓာတ်အသားဖြစ်သည့် ရူပက္ခန္ဓာ
တရားအစစ် ဖြစ်ပေသတည်း။

ရူပက္ခန္ဓာ တရားကိုပြုပြီး၍ နာမက္ခန္ဓာ တရားကိုပြုပေအံ့။ နာမက္ခန္ဓာတရားဆိုတာ အာရုံပြုတတ်သော သဘောအစုတည်း။ ၎င်းနာမက္ခန္ဓာ တရားသည် တရားကိုယ်အားဖြင့် (၅၃)ပါးရှိ၏ အစုအားဖြင့်(၄)စု လေးပါးသာတည်း။ လေးပါးဟူသော်ကား ဝေဒနာက္ခန္ဓာ(၁)တပါး သညာက္ခန္ဓာ(၁)တပါး သင်္ခါရက္ခန္ဓာ(၁)တပါး ဝိညာဏက္ခန္ဓာ(၁)တပါး၊ ဤသို့ လေးပါးတည်း။ ထိုလေးပါးတို့တွင် ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည် ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ ဆိုသည့်အတိုင်း ဖဿကြောင့်ဖြစ်၏။ ဖဿဆိုတာကော ဘယ်လိုဖဿမျိုးလဲဆိုလျှင် ဤကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း၌ ကာယသမ္ပဿကိုယူ။ ။ ကာယဉ္စ၊ ကာယ အကြည်ဓာတ်ကို၎င်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဗောဋ္ဌဗ္ဗအတွေ့ဓာတ် တို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍။ ကာယဝိညာဏံ၊ ကာယဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ တိဏ္ဍံ၊ ထိုကာယဖောဋ္ဌဗ္ဗ ကာယဝိညာဏ် သုံးပါးတို့၏။ သင်္ဂတိ၊ ပေါင်းဆုံ မှုသည်။ ဖဿော၊ ဖဿမည်၏။ ဖဿပစ္စယော၊ ဖဿတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်။ ဝေဒနော၊ ဝေဒနာသည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။ ။ ဟူသော သံယုတ်ပါဠိတော် အတိုင်းပင်ဖြစ်၏။

မြန်မာလို နားလည်အောင် ပြောရဦးမည်ဆိုလျှင် ရုပ်ဆိုတဲ့ ဤခန္ဓာကိုယ်ကောင်ကြီးအတွင်း၌ သမာဓိနှင့် ကြည့်လိုက်သောအခါ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ အကြောင်းတရား ၄-ပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သော ရုပ်တရားတို့သည် အခါမရွေးအစဉ်မပြတ် ဖြစ်ချုပ် ဖြစ်ချုပ်နှင့် ဖြစ်နေကြသောကြောင့် ကိုယ်အကြည်ဓာတ်နှင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ဆိုတဲ့

အတွေ့ခတ် တွေ့ကြသောအခါတွေမှန်းကို ကာယဝိညာဏ် ကသိ၏။ ထိုအခါ ဖဿခတ်ဖြစ်၏။ ဖဿဖြစ်သောအခါ ဝေဒနာဖြစ်၏။ ဝိညာဏ်ဖော်ပြသော အာရုံကို သညာက မှတ်၏။ ဖဿစေတနာ ကေဂ္ဂတာဇီဝိတိန္ဒြေ မနသိကာရ စသည်တို့သည် သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်၏။ ကာယဝိညာဏ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာဖြစ်၏။ ဤကားနာမ်ခန္ဓာ လေးပါး ဖြစ်၏။ ပုဂ္ဂိုလ်သိ မရောက်သေး။ ကာယဝိညာဏ်သိ ဖြစ်ပေါ်ပြီး နောက် မရှေးမနှောင်း မနောဝိညာဏ်သိဖြစ်၏။

ဝေဒနာ က္ခန္ဓာသည် ဖဿ ဖော်ပြသော အာရုံ၏ အရသာကိုကောင်းသည်ဟု ထင်လျှင် သုခဝေဒနာ၊ သော မနဿ ဝေဒနာဖြစ်၏။ မကောင်းဟုထင်လျှင် ဒုက္ခဝေဒနာ ဒေါမနဿ ဝေဒနာဖြစ်၏။ ကောင်းသည်လည်း မဟုတ် မကောင်းသည်လည်းမဟုတ်ဟု ထင်သော် အဒုက္ခမသုခ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပေါ် လာသော ဝေဒနာသည် ကာယဖောဋ္ဌဗ္ဗ တည်းဟူသော ရုပ်ခတ်နှစ်ပါးကိုစွဲ၍ဖြစ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် မှီခိုရာဖြစ်သော ရုပ်ခတ် ချုပ်ပျောက်လျှင်လည်း ဝေဒနာခတ် ချုပ် ပျောက်ရပြန်၏။ အာရုံဝတ္ထု တည်းဟူသော ရုပ်ခတ်တို့ ဖြစ်မှုချုပ်မှုမြန်သလောက် ဝေဒနာခတ်ကလည်း မြန်မြန် ကြီးလိုက်၍ဖြစ်ရချုပ်ရ၏။

သညာက္ခန္ဓာသည် ကာယဝိညာဏ် မနောဝိညာဏ် တရား တို့ဖော်ပြသော အာရုံတို့ကို မှတ်တတ်၏။ ဝေဒနာခံစားမှု အမျိုးမျိုးတို့ကိုလည်းမှတ်တတ်သောသဘောရှိ၏။ ဤအရာ၌ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ သိမှုနှင့် သညာက္ခန္ဓာ သိမှုကို ခွဲခြမ်းရာ၏။

ကာယဒွါရ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အာရုံတို့ကို “သင်းကားမြေ သင်းကားလေ” အစရှိသဖြင့် သိမြင်ဖော်ပြသွားမှုသည် ဝိညာဏ်သိမှုတည်း။ ဝိညာဏ်ဖော်ပြ၍ သွားသမျှကိုနောင်မမေ့ရအောင် မှတ်မှုသည် သညာ၏ အမှုတည်း။ အချုပ်သဘောမှာ ဝိညာဏ်သည် သိပြီးသော အာရုံကို မမေ့ရအောင် မမှတ်နိုင်၊ သညာသည် တွေ့ကြုံဘူးသည်ကို မှတ်မိ၏။ ရှေ့သို့တစုံ တခုကိုမျှ သိမြင်မှုမရှိနိုင်၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ချုပ်တိုင်း သညာက္ခန္ဓာလည်း ချုပ်ရ၏။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် ဝေဒနာသညာမှကြွင်းသော ငါးဆယ်သော စေတသိက်တရားတို့ကို ခေါ်ပါသည်။ ထိုတရားတို့၏သဘောသည် များလှသောကြောင့် ကျမ်းကျယ်မည်စိုး၍ မထည့်တော့ပြီ။ တရားအားထုတ်သော ယောဂီတို့ သိလောက်ရုံပြပါမည်။ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ ရှုနေသောအခါ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ တရားတို့ဖြစ်ချုပ် နေသည်ကို ရှုနေသောအခါ အာရုံ၌ စေ့ဆော်ခြင်းတည်းဟူသော စေတနာတရားသည်ဖြစ်၏။ စိတ်ဖြစ်တိုင်း စေတသိက်က ဖြစ်ရသည်ဖြစ်၍ တရား အားထုတ်သောအခါ အားထုတ် နေတုန်းဖြစ်တဲ့ စိတ်တိုင်းတို့၌ ထိုက်သင့်သော စေတသိက်တရားတို့သည် ဖြစ်ကြကုန်၏။ ရုပ်နာမ် ဖြစ်မှုပျက်မှုကို သိတိုင်း သိတိုင်း ဖဿစေတနာ ကောဂ္ဂတာ မနသိကာရစသည်တို့ ဖြစ်ရ၏။ ဝိတက် ဝိစာရတို့ဖြစ်ရ၏။ သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ တဩမဇ္ဈတ္တတာစသည်တို့ဖြစ်ရ၏။ ဖြစ်ပြီးလျှင် ချုပ်ရပျက်ရ၏။ ဤတရားတို့ကို

သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားခေါ်၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ သညာက္ခန္ဓာ ချုပ်တိုင်း သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားလည်းချုပ်ရ၏။

(ဤနေရာတွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရား၏ ဘာဝနာဒီပနီ ကျမ်းတွင် ပါသော သညာက္ခန္ဓာ နှင့် သင်္ခါရ က္ခန္ဓာ အကြောင်းကို ဗဟုသုတအလိုငှါ အောက်ပါအတိုင်း ထည့်ပြလိုက်ပါအံ့)။ ထိုသညာက္ခန္ဓာသည် အာရုံအပြားအား ဖြင့် ၆-ပါးရှိ၏။ ရူပသညာ သဒ္ဓသညာ ဂန္ဓသညာ ရသသညာ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗသညာ ဓမ္မသညာ ဤ ၆-ပါးတည်း။ အဆင်း သဏ္ဌာန်မျိုး၌သိမှု အသံမျိုး၌သိမှု အနံ့မျိုး၌သိမှု အရသာ မျိုး၌သိမှု ပထဝီ တေဇော ဝါယောဟူသော ဖေါဋ္ဌဗ္ဗမျိုး၌ သိမှု ထိုငါးပါးတို့မှကြွင်းသော ကုသိုလ်ဓမ္မ အကုသိုလ်ဓမ္မ အဗျာကတဓမ္မတို့၌ သိမှုဟူ၍ ၆-ပါးဆိုလိုသည်။ မျက်စိ အရသာကိုသိမှု နားအရသာကိုသိမှု နှာခေါင်းအရသာ ကိုသိမှု လျှာအရသာကိုသိမှု ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာကိုသိမှု မနောအရသာကိုသိမှု ဟူ၍လည်း ၆-ပါးဖြစ်၏။ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့သည် ဤသညာနှင့်ပင် နေနေညညကိစ္စအခွင့် အလုံးစုံမျိုးကို သိ၍သိ၍ လုပ်ကြံရှက်ဆောင်၍ နေကြရကုန် ၏။ ဤကားသညာက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်းခွဲခြမ်းနည်းတည်း။

ဤအရာ၌ ဝိညာဏက္ခန္ဓာသိမှုနှင့် သညာက္ခန္ဓာသိမှုကို လည်းခွဲခြမ်းရာ၏။ ၆-ဒွါရ၌ ဆိုက်တိုက်လာသော အာရုံ တို့ကို “သင်းကားမြေ - သင်းကားရေ” အစရှိသည်ဖြင့် သိမြင်ဖော်ပြ၍သွားမှုသည် ဝိညာဏ်၏ သိမှုတည်း။ သညာ ၏ သိမှုမဟုတ်ဝိညာဏ်ဖော်ပြ၍ သွားသမျှကို နောင်မမေ့ ရအောင်မှတ်မှုသည် သညာ၏ အမှုတည်း။ ဝိညာဏ်၏

အမှုမဟုတ်။ ဝိညာဏ်အလိုအားဖြင့် ရှေ့သို့တွေ့ကြိုသမျှကို ထင်မြင်သိလင်း၍ သွားနိုင်ရာ၏။ တွေ့ကြိုပြီးကိုပြန်၍ တစုံတခုကိုမျှ မမှတ်မိနိုင်ရာ၊ သညာအလိုအားဖြင့် တွေ့ကြိုဘူးသည်ကို မှတ်မိ၏။ ရှေ့သို့ တစုံ တခုကိုမျှ သိမြင်မှု မရှိလေရာ၊ ဤကား သညာဝိညာဏ်နှစ်ပါးတို့၏ အထူးတည်း။

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အဘိဓမ္မာနည်းအားဖြင့် သင်္ခါရက္ခန္ဓာအပါအဝင် ဖြစ်သော တရားမျိုးသည် ငါးဆယ်ရှိ၏။ သုတ္တန်နည်းအားဖြင့် စေတနာ စေတသိက်တခုကို ပဓာနပြု၍ပြဆိုရ၏။ စေတနာ စေတသိက်တခု၌ အနိစ္စလက္ခဏာရေးပိုင်နိုင်ခဲ့လျှင် ထိုအလုံးစုံတို့၌ ပိုင်နိုင်တော့သည်။ ဤသင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ စေ့ဆော်မှုကြောင့်ကြစိုက်မှု ဆိုသည်ကား သတ္တဝါတို့၏စိတ်ကို မျက်တောင်တခတ်မျှ ကြုံမှုစည်မှုကို လွှတ်၍ ငြိမ်ဝပ် ရပ်နားလျက်နေခွင့်မရအောင် နှိုးဆော်မှု ကြောင့် ကြဗျာပါရ စိုက်ထူ၍ အပူတိုက် ဆော်အောမှုပေတည်း။ လွန်လေပြီးသော အနုမတဂ္ဂ သံသရာတွင် အသညသတ်ဘုံ၌ ဖြစ်ခိုက်ကို ချန်လှပ်၍ ဘဝ အဆက်ဆက်ကို အကုန်မျှော်လေ။

စိတ် တလှုပ်လှုပ် စိတ် တရွရွ စိတ် တကြွကြွ စိတ် တချိချိ စိတ် တလူလူ နေမှုကို မြင်ခဲ့လျှင် စေတနာမှုကို သိမြင်လိမ့်မည်။ တခုခုသော ဘဝတွင် စုတိကမ္မဇရပ် ချုပ်ဆုံးရာ၌လည်း မျက်တောင်တခတ်မျှ ရပ်တန့်ခွင့် မရမှု၍ ဘဝအသစ်အသစ်သို့ပစ်ချမှုသည် ဤစေတနာ၏ အမှုပေတည်း။ ဤစေတနာဟူသော စေ့ဆော်မှု ကြောင့်ကြ ဗျာပါရ စိုက်မှုကို ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံဟူ၍ဆိုအပ်၏။ ကာယကံ

ဝစီကံ မနောကံဟူ၍လည်း ဆိုအပ်၏။ အာရုံအပြားအား ဖြင့် ရူပသဇ္ဇေတနာ၊ သဒ္ဓသဇ္ဇေတနာ၊ ဂန္ဓသဇ္ဇေတနာ၊ ရသသဇ္ဇေတနာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသဇ္ဇေတနာ၊ ဓမ္မသဇ္ဇေတနာ၊ ဟူ၍ ၆-ပါးရှိ၏။ ရူပါရုံအတွက် စေ့ဆော်မှု သဒ္ဓါရုံ အတွက်စေ့ဆော်မှု စသည်ဆိုလေ။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၌ အကျဉ်း ခွဲခြမ်းနည်းပြီး၏ (ဤကား ဘာဝနာဒီပနီ နံပါတ် ၇၁- အတိုင်းပင်တည်း)။

ဝိညာဏ က္ခန္ဓာသည်လည်း အာရုံကို သိတတ်သော လက္ခဏာအားဖြင့် (၁)တပါးသာတည်း။ ဗြိရာဇတ္ထရုပ်ကို စွဲ၍ကား (၆)ခြောက်ပါး အပြားရှိ၏။ ၆-ပါးဟူသော်ကား စက္ခုဝိညာဏ် သောတ ဝိညာဏ် ဃာနဝိညာဏ် ဇိဝှာ ဝိညာဏ် ကာယဝိညာဏ် မနောဝိညာဏ်ဟူ၍ ၆-ပါး ရှိ၏။ ၆-ပါးရှိသော်လည်း ယခုဖြစ်သော အဇ္ဈတ္တရုပ်နာမ် ကိုရှုရာ၌ မိမိ၏ အတွင်းသက်သက်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်ကိုသာ အဓိကထား၍ ရှုသောနည်း ဖြစ်သောကြောင့် မိမိ၏ အတွင်းဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုကိုသာ သိရန်လိုရင်းဖြစ်၏။ မိမိ၏ကိုယ်အတွင်းသက်သက်၌ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးကို သိဘို့ရာလည်း မိမိ၏ ကာယဝိညာဏ်နှင့် မနောဝိညာဏ်သာ လိုရင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မိမိ၏ ရူပ ကာယခေါ် ကိုယ်ကောင်ကြီး အတွင်း၌ ရှုသောအခါ “ခက်မာ ဖွဲစေး ပူအေး ထောက်ကန်”တည်းဟူသော ရုပ်၏ သဘောတရားတို့သည် နပ်နပ် ဖွဲဖွဲ မွေ့မွေ့မျှခန္ဓာထည်း၌ တသဲသဲ တဖြုတ်ဖြုတ် တမုဟုတ်ခန့်မျှ မနားဘဲ ဖြစ်ချုပ် နေကြကုန်၏။ ဤဖြစ်ချုပ်၍ နေကြသော တရား တို့သည်

မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ်ထည်းမှာ ဖြစ်ထာမိုလို့ မိမိ၏ ကာယ
ဝိညာဏ်ကသာ သိရ၏။ ထိုဖြစ်တဲ့ရပ်တရား ဖြစ်တိုင်း
ကာယ ဝိညာဏ်က ဖြစ်မှန်းသိ၏။ ကာယ ဝိညာဏ်က
သိတိုင်း မနောဝိညာဏ်က ဘယ်လို ဖြစ်တယ် ဆိုတာ
သိရ၏။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ သညာက္ခန္ဓာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ချုပ်
တိုင်းလည်း ကာယဝိညာဏ်နှင့် မနောဝိညာဏ်တို့ ချုပ်ကြ
၏။ (ခန္ဓာငါးပါးအကြောင်း သိသာရုံရေးပြီး၏)။

ခန္ဓာ ငါး ပါး ဆိုတာ ပရမတ် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဆိုတာ
ပညတ်ဟူ၍မှတ်၊ ခန္ဓာငါးပါးဆိုတာ နေ့မစဲ ညမစဲ တမိနစ်
တစက္ကန့်မှမစဲဘဲ တသဲသဲ တသုတ်သုတ် ဖြစ်ချုပ်နေတာကို
ခန္ဓာ ၅-ပါး ခေါ်တယ်။ အဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာငါးပါးကို သမာဓိ
ပညာနှင့်မှ မြင်နိုင်တယ်။ ပကတိမျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်။ ခန္ဓာ
ငါးပါး အကြောင်းတော့ သိရပါပြီ။ ပရမတ္ထ သဘာဝ
ကျနတဲ့ လက္ခဏာရေး သုံးပါးဆိုတာ ဘာလဲဟူမူ ပါဠိကို
အရင်ပြပေအံ့။

အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပါဒ ဝယ ဓမ္မိနော။

ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဂူပသမော သုခေါ။

သင်္ခါရာ၊ ကံစိတ်ဥတု အာဟာရ အကြောင်းတရား
လေးပါးတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်သော ရုပ်နာမ်
ဓမ္မ သင်္ခါရ တို့သည်။ ဝတ ဧကန္တေန၊ ဧကန်စင်စစ်။ အနိစ္စာ၊
အမြဲ မရှိကြလေကုန်။ ဥပ္ပါဒ ဝယ ဓမ္မိနော၊ ဖြစ်ခြင်း
ပျက်ခြင်း သဘော ရှိကုန်၏။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊ အကြောင်းအား
လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာကြပြီး၍။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ချက်ချင်းပင်

ချုပ်ပျက်ကြလေကုန်၏။ တေသံ၊ ထိုဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နှင့် ဖြစ်ပျက်မစဲ တသဲသဲ ဖြစ်ပေါ် ချုပ်ပျောက်၍ နေသော သဘောတရားတို့၏။ ဂူပသမော၊ ချုပ်ငြိမ်းရာအစစ် ကေန ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည်သာလျှင်။ သုခေါ၊ လွန်စွာ အေးမြ ချမ်းသာလှသော သန္တိသုခ ချမ်းသာ အစစ်ကြီး ဖြစ်ရလေ တော့သတည်း။

ပရမတ္ထ သဘာဝကျနသည့် လက္ခဏာရေး သုံးပါးဆိုတာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဖြစ်၏။ ဤအနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဆိုတာ သည်လည်း အဆီညှစ်၍ ထုတ်လိုက်တော့ ဖြစ်ပျက် တရား ပင်ဖြစ်၏။ ဘာဖြစ်ပျက်လဲဆိုလျှင် ခန္ဓာငါးပါး ပရမတ္ထ တရားဆိုသည့် ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ပင်ဖြစ်၏။ ရုပ်သည် မျက်စိ တမှိတ်ခန့် ကာလအတွင်း၌ ကုဋေ ငါးထောင်ကျော် ဖြစ် ၏။ နာမ်သည် ကုဋေ တသိန်းကျော်ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ နေ့မစဲ ညမစဲ နာရီမစဲ မိနစ်မစဲ စက္ကန့် မစဲ အစဉ် မမြဲသော ဖြစ်ပျက်တရား တို့ကို သာလျှင် ပရမတ္ထ သဘာဝ ယထာ ဘူတ ကျနသည့် ခဏိကအနိစ္စ ဟုခေါ် သည်။ ထို မ မြဲသော သဘော တရား တို့ဖြင့် အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် မပြတ် မလပ် တလစပ် နှိပ်စက်ခြင်း ခံနေရသည်ကို ခဏိကဒုက္ခခေါ်ပါ သည်။ ထိုမမြဲတဲ့သဘောကို လူမဆိုထားနှင့် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသော်မှ တားမရ ဆီးမရ အစိုးမရသော ကြောင့် ခဏိကအနတ္တ ခေါ်ပါသည်။

ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို အနိစ္စ အနတ္တဟု ခေါ်တာ တော့ ကျေနပ်ပါ၏။ ဒုက္ခဆိုတာတော့ ကောင်းကောင်း မကျေနပ်နိုင်ဖူးပါ။ ဘာပြုလို့ ဒုက္ခထည်း ဆွဲသွင်းရပါသနည်း

ဟူမူ မမြဲတဲ့သဘောဟာ စင်စစ်တော့ သေတယ်ခေါ်တယ်၊
သေတဲ့ ဒုက္ခဟာလဲ အရေးအကြီးဆုံးဘဲလို့သံယုတ်အဋ္ဌကထာ
တွင် မိန့်တော်မူတယ်၊ ဘယ်လိုပါလဲဆိုတော့.... အနိစ္စတာ စ
နာမေသာ မရဏံ မရဏတော ဥတ္တရိ ဒုက္ခံ နာမ နတ္ထိ။

သော အနိစ္စတာစ နာမ၊ ဤမမြဲသောသဘောသည်
လည်း။ မရဏံ၊ သေရခြင်းပင်တည်း။ မရဏတော၊ သေရ
ခြင်းထက်။ ဥတ္တရိ၊ သာလွန်ကဲပိုသော။ ဒုက္ခံ နာမ၊ ဆင်းရဲ
ခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ၊ မရှိ။

ခဏိကနှင့် သန္တတိ အကြောင်း

ရှင်းပြချက် အတိုချုပ်

လယ်တီ ဆရာတော် ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူသည့်
အတိုင်းပင် ခဏိကဆိုသည်မှာ ခန္ဓာနာမ်ရုပ် တို့သည် ပရ
မတ္ထသဘာဝအလျောက် အလွန်လျင်မြန်စွာ မရပ်မနား
အာကာသခြားလျက် တလစပ် ချုပ်ပျက်နေခြင်းကို ဆိုလို
ပါသည်။ ဖြစ်ပြီးလျှင် ဖြစ်သောခဏ၌ပင် ချက်ချင်း ပျက်ရ
သော သဘောရှိသောကြောင့် ခဏိကအနိစ္စ ခေါ်ပါသည်။
ခဏိက ဆိုသော်လည်း ဝိပဿနာယောဂီ သိပုံနှင့် ဘုရား
သခင်သိပုံမှာ မတူပါ။ ဘုရားသခင်သိပုံမှာ မျက်စိတမှိတ်
အတွင်းရုပ်ကကုဋေငါးထောင်ကျော်၊ နာမ်ကကုဋေတသိန်း
ဟု ဆို၏။ ကုဋေတသိန်းကို ဥပါဒ်ခဏ ဌိခဏ ဘင်ခဏနှင့်
မြှောက်လျှင် ခဏငယ်ပေါင်း ကုဋေသုံးသိန်းဖြစ်၏။ ဤကုဋေ
သုံးသိန်းကို ဘုရားသခင်က တခုမျှ မပိုမလိုရအောင် အတိ
အကျ သိတော်မူ၏။ ဝိပဿနာယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်မှာမူ မျက်စိ

တမှိတ် အတွင်း ရေတွက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်လောက်အောင် ရာပေါင်းများစွာသော ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ပုံကိုသာ သိနိုင်ပါသည်။ ဤတရားကိုထင်မြင် ပေါက်ရောက်အောင် အားထုတ်ဘူးသော သူမြတ်များမှာမူ ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ သိကြ ပြီး ဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်။ ဤကဲ့သို့ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေ သော ရုပ်နာမ်တို့၏ ခဏ အစိတ်အပိုင်း ကလေးတွေကို သိနိုင်လျှင် အနိစ္စ ဝိပဿနာ ပိုင်နိုင်ပြီဖြစ်၍ ဝိပဿနာ ကိစ္စပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက် နိုင်ပါတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ရေပွက်ပမာ တံလျှပ်ပမာ ခန္ဓာ နာမ်ရုပ်တို့ ၏ ဖြစ်ပျက်မှု လျင်မြန်ပုံကို ရှုမြင်ရလျှင် သေမင်း မမြင်နိုင် ဟူ၍....

ယထာ ပုဗ္ဗုဠကံ ပဿေ၊ ယထာ ပဿေ မရိစိကံ။
ဧဝံလောကံ အဝေက္ခန္တိ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

ဟူသော ပါဠိက ဆိုပါသည်။

ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပျက် လျင်မြန်ပုံကို မြင်၍နေသော ယောဂီ သူမြတ်ကို အနိမိတ္တဝိဟာရ ဟုခေါ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့သော ခဏိကအနိစ္စ ဝိပဿနာကို ရှုမြင်လျက် မဂ်ဖိုလ်ကိုရသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အနိမိတ္တ ဝိမောက္ခ သုခပဋိပဒါပုဂ္ဂိုလ် ဟုခေါ်ပါ သည်။ (ဤအကြောင်းကို အကျယ်သိလိုလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မှာ ကြည့်ကြပါလေ)။

ဘုရားသခင် ရွှေဉာဏ်တော်နှင့် ဝိပဿနာ ယောဂီတို့ ၏ ဉာဏ်မှာ အလွန်ကွာခြားကြသည် ဖြစ်သောကြောင့် ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ကို သိမြင်သောအခါ ပရမတ္ထ သဘာဝ

အတိုင်း မရပ်မနား အာကာသခြားလျက် အတုမရှိ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို တွေ့ရသည် ဆိုသော်လည်း၊ တွေ့ပုံ မြင်ပုံ သိပုံချင်း အတိမ်အနက် အစိတ်အကျဲ အသေအချာချင်း ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မတူနိုင်ပါ။ မတူနိုင်သော်လည်း မမြဲတဲ့ အနိစ္စသဘော ဆင်းရဲတဲ့ဒုက္ခသဘော အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတို့ကို ယုံကြည်ပေါက်မြောက်နိုင်လောက်အောင် ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ပရမတ် နာမ်ရပ် အစစ်တို့၏ မျက်စိတမှိတ် အတွင်း မရေ မတွက်နိုင်အောင် မရပ်မနား တလစပ် ဖြစ်ပျက်နေမှု တို့ကိုသာ ယောဂီ သူမြတ်တို့၏ သိဘို့ရာ လိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။ လယ်တီ ဆရာတော် ဘုရားကြီးကလည်း ခန္ဓာနာမ်ရပ်တို့၏ ခဏမစဲချုပ်ပျက်နေမှုတို့ကို ခဏိက အနိစ္စဟု ရေးတော်မူပါသည်။ ၎င်းပြင် အဇ္ဈတ္တပရမတ် ရပ်နာမ်တို့၏ ခဏိက မရဏတို့သည် မံသ မျက်စိဖြင့် မြင်ကောင်းသည် မဟုတ်ကုန်၊ တကိုယ်လုံးမှာ ဇာတိ ဇရာ မရဏ အချက်ပေါင်းအနန္တရှိသမျှ သိသာလှ၏ဟု ရေးတော်မူပါသည်။ (ဤအကြောင်းကို အကျယ်သိလိုလျှင် ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ လက္ခဏာဒီပနီ စသည်တို့တွင် ကြည့်ကြပါလေ)။

ဘာဝနာဒီပနီ စာမျက်နှာ ၅၁-စာကြောင်းရေ ၇-တွင် ပြဆိုအပ်သော ဖြစ်မှုပျက်မှုသည်ကား ခဏိက ပစ္စုပ္ပန်ကို အမှီလိုက်၍ပြဆိုသော အစီအရင်မဟုတ်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို ပခောနပြု၍ အခြေပျက် အနေပျက် ဝိသဘာဝ အမူအရာပျက်ကို ပြဆိုသော အစီအရင်ဖြစ်သည်။ ယခုစာအုပ်မှာ ခဏိက ပစ္စုပ္ပန်ကိုအမှီလိုက်၍ ပြသောအစီအရင်ဖြစ်သည်။

သာ၍ ရှင်းအောင် ဥပမာ ပြချင်ပါ သေးသည်မှာ ဘုရားသခင်က လူတယောက်၌ ဆံပင်ပေါင်း နှစ်ကုဋေ လေးသန်း မွေးညှင်းပေါင်း ကိုသောင်း ကိုးထောင်ရှိ သည်ဟု ဟောတော်မူ၏။ ဘုရားသခင် ရွှေဉာဏ်တော် ဖြင့် သိ၍ ဟောတော်မူသော ဆံပင် မွေးညှင်း တို့သည် လူတိုင်း၌ ရှိကြ၏။ လူတိုင်း၌ရှိ၍ သိနေကြသော ဆံပင် မွေးညှင်းကိုပင် ဘုရားသခင်ကလည်း ဟောတော်မူ၏။ ဘုရားသခင်ဟောတော်မူသော ဆံပင် မွေးညှင်းကတခြား၊ လူတိုင်းသိသော ဆံပင် မွေးညှင်းက တခြား မဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် လူတို့က ဘုရားသခင်ကဲ့သို့ အရေအတွက်နှင့် မပိုမလိုရအောင် တိတိကျကျ အကုန်အစင် မသိနိုင်ကြပါ။ မသိနိုင်သောကြောင့် ဘုရားသခင် ဟောတော်မူသော ဆံပင်မွေးညှင်းအစစ် မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။

အနိမိတ္တ ဆိုတဲ့ အနိစ္စဝိပဿနာကို ထင်မြင်အောင် အားထုတ်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မျက်စိတမှိတ်ခန့် ကာလအတွင်း မရေတွက်နိုင်လောက်သော ရုပ်နာမ်တို့ ၏ ခဏ အချက် ခဏိက အနိစ္စကို ရှုတတ် မြင်တတ်ပြီ ဖြစ်ရကားမည်သည့် ဣရိယာပုထ် မည်သည့်ဝေဒနာ၌မဆို အာရုံပြု၍ ရှုကြည့်မည်ဆိုလျှင် ခဏိကအချက်တို့ ထင်လျှား သည်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ကြာကြာရှုလေ သမာဓိကြီးလေ ဖြစ်ပါသည်။ သမာဓိ ကြီးလေ ခဏိက အနိစ္စ ထင်လျှား များပြားလာလေ ဖြစ်ပါသည်။

သန္တတိ အနိစ္စ အကြောင်း

သန္တတိဆိုသည်မှာ ခဏိကအချက်ပေါင်းများစွာလျှင်လျှင် မြန်မြန် အစဉ်မပြတ် ဆက်စပ်၍ နေသောကြောင့် တခု ထည်းတမျိုးထည်းပင်ဟု ထင်ရခြင်းကို သန္တတိခေါ်သည်။ ဥပမာမှာ သဲတွေကို အမြင့်မှ အဆက်မပြတ် သွန်ချသော အခါတမှုန့်ပြီးတမှုန့် ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင်မြန်စွာပျောက်ပျောက် သွားတာကို မမြင်ဘဲ သဲအကြောင်းကြီးကိုသာ မြင်နေ ရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ခဏိကဆိုသည်မှာ ဖြစ်သောခဏ ဌာပင် ချက်ချင်း ပျောက်ပျက်သွားပါသည်။ အပ်ဖျားပေါ် မုံညှင်းစေ့ ချသကဲ့သို့ ထောက်ခနဲဖြစ်ထာနှင့် ထောက်ခနဲ ဖြစ်သော အသံပျောက်ထာနှင့် တပြိုင်နက်ထည်းပင် ဖြစ် ပါသည်။ သန္တတိမှာမူ ခဏိကထက် ပို၍ အသက်ရှည်ပြီး တည်နေသည်ကို သန္တတိခေါ်ပါသည်။

လယ်တိ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက လည်း ဖြစ်ပြီးနောက် မည်ရွှေ့ မည်မျှလောက် တည်နေသည် တမိနစ် နှစ်မိနစ် တနာရီ နှစ်နာရီစသည်တို့ဖြင့် တည်နေသည်ကို သန္တတိ ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ ဤကဲ့သို့ဖြစ်ပြီးနောက်မည်ရွှေ့မည်မျှ ကြာမှ ပျက်သည်ဆိုလျှင် သန္တတိအနိစ္စခေါ်ပါသည်။ ခဏိက အနိစ္စမှာ ဖြစ်သောခဏဌာပင် ချက်ချင်းပျက်ထာကို ခေါ်ပါ သည်။ ဖြစ်သောခဏဟု ဆိုသော်လည်း ဘုရားသခင် သိ သောခဏနှင့် လူတို့သိသော ခဏမတူကြောင့် သတိပြုစေ လိုပါသည်။ တခဏအထက်ပို၍ကြာသမျှ သန္တတိခေါ်၏။ သန္တတိပညတ်တို့၏ အသက်မှာရှည်လျားတတ်၏။ အဇ္ဈတ္တ

ဓာတ် ပရမတ်တို့၏သန္တတိအသက်မှာမူတိုတောင်းတတ်၏။ အဇ္ဈတ္တဓာတ် ပရမတ်တို့ကို ရှုသောအခါ ခဏိက အနိစ္စလည်း ထင်တတ်၏။ သန္တတိ အနိစ္စလည်း ထင်တတ်၏။ မည်သည့် အနိစ္စဘဲ ထင်ထင် နည်းမှန် လမ်းမှန် ထင်ရလျှင် ဝိပဿနာအလုပ်ကိစ္စပြည့်ဝပါတော့သည်။ (သန္တတိ အနိစ္စ အကြောင်း အကျယ် သိလိုလျှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား ကြီး ၏ ဘာဝနာဒီပနီ တွင် ကြည့်ကြပါလေ)။

တိရဏပရိညာ

တိရဏပရိညာ ဆိုတာ လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို တပြိုင်နက် တချက်ထည်း ထင်မြင်ပွားများ၍ နေရသော ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်အစ အနုလောမဉာဏ် အဆုံးရှိသော ဝိပဿနာဉာဏ် ၉-ပါးကို ခေါ်ပါသည်။ လက္ခဏာရေး သုံးပါးသည်လည်း တရားကိုယ်မှာ တခုတည်း လက္ခဏာသာ သုံးပါး ကွဲပြားနေပါသည်။ အဘယ်ကဲ့သို့ တရားကိုယ်မှာ တခုတည်း နည်းဟူမူ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော “အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ”ဟူသော ပါဠိကို ပြန်၍ ကြည့်လျှင် အနိစ္စသည် ဖြစ်ပျက် ဖြစ်၏။ ဤအနိစ္စသည်ပင် စင်စစ်တော့ ဒုက္ခတရား အနတ္တတရား ဖြစ်သဖြင့် ဒုက္ခလဲ ဖြစ်ပျက် အနတ္တလဲ ဖြစ်ပျက်ပင် ဖြစ်၏။ ဤဖြစ်ပျက် သဘောတရားတရားကိုပင် မမြဲသောအနိစ္စ ဆင်းရဲသောဒုက္ခ အစိုးမရသော အနတ္တ ဟူ၍ ခေါ်၏။ ဤလက္ခဏာရေး သုံးပါးကို တပြိုင်နက် တချိန်တည်း ထင်လျှားစွာ ရှုမြင်ပွားများနိုင်သည်ကို တိရဏပရိညာဟု ခေါ်သည် (ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မှာ ကြည့်ပါ)။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိကို ပြုရမည်ဆိုသော် ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး စလုံး တရားအားထုတ်သော သူများ နားလည်အောင် အကျဉ်းမျှလောက် ပြသွားမှတော်မည်ဖြစ်၍ ရေးပြပါအံ့။ ဝိသုဒ္ဓိ ၇-ပါး ကား သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဟူ၍ ၇-ပါး အပြား ရှိ၏။ ထို ၇-ပါးတို့တွင် သီလဝိသုဒ္ဓိ ဆိုသည်မှာ သီလ ခံယူပြီး သည်နှင့် တပြိုင်နက် သီလ မကျိုးမပေါက် မပျောက် မကျားသမျှ ကာလပတ်လုံး သီလဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ် တော့၏။ သီလခံပြီးသည့်နောက် အာနာပါန အစရှိသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်း ၄၀-အနက် တပါးပါးကို ရှုသောအခါ ပရိကမ္မနိမိတ် ပေါ်လာလျှင် စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်စပြုလာပြီဟု မှတ်ပါ။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ်ပေါ်လာလျှင် အလယ်အလတ်လောက် သော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်လာပြီ ဟူ၍ မှတ်ပါ။ ပဋိဘာဂ နိမိတ်ပေါ်လာလျှင် အမြတ်စားစိတ္တ ဝိသုဒ္ဓိ ဖြစ်လာပြီဟူ၍ မှတ်ပါ။ ပဋိဘာဂနိမိတ်မှစ၍ ဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ဝိတိ၊ သုခ၊ ကေဂ္ဂတာ ဈာန် အင်္ဂါငါးပါး အစရှိသော ပဌမဈာန်မှ ပဉ္စမဈာန်တိုင်အောင်သောဖြစ်ခြင်းတို့မှာမူ မြတ်သည်ထက် မြတ် မြင့်သည်ထက်မြင့်သော စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတို့ ဟူ၍ မှတ်ပါ။

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိမှာမူ ခန္ဓာငါးပါးကို ခွဲခြား၍ အဓိပ္ပာယ်ကို သိပြီးလျှင် သိသည့်အတိုင်း နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်၊ နာမ ရူပပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်၊ သမ္မသန ဉာဏ် တို့၌ ဉာဏ် ရှင်း၍ သန္တတိသဘောအတိုင်း ပူသောရုပ်သည် အေးသောအခါ မရှိ၊ အေးသောရုပ်သည် ပူသောအခါ မရှိ၊ ပူတာ အေးတာ

ရုပ် ခံစားရတာ ဝေဒနာ၊ မှတ်ထားသညာ စေ့ဆော် စူးစိုက် ထာ သင်္ခါရ သိတာဝိညာဏ် ညဉ့်ကရပ်သည် နေအခါ၌ မရှိ နေ့က ရပ်သည်၊ ညဉ့်အခါ၌ မရှိဟု စာတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ နားလည်ယုံကြည်သလို ရုပ် နာမ်ခန္ဓာ ငါးပါး တို့ကို ဝေဘန်၍ သုံးသပ်ပြီး သုံးသပ်တဲ့အတိုင်းလဲ သဘော ကျ နှစ်သက် နေသော သူ၏စိတ်သည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဖြစ်၏။

ထိုထက် ရင့်သန်၍ ဤ စာအုပ်တွင် ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဆိုတဲ့ လက္ခဏာ ရေး သုံးပါး တိရဏ ပရိညာစခန်းကို ထင်လျှားစွာရှုမြင်ရသောအခါ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ပိုင်၍ ပညတ် ပရမတ်ကို ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် ကွဲ၍ ယုံမှား သံသယ ကင်းပြီး သွားသော စိတ်ကို ကင်္ခါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်၏။ ဤ ကင်္ခါ ဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိ ရောက် မှ အနိစ္စ အစစ်ကို သိရတော့၏။ ပရမတ် အစစ်ကို တွေ့ရတော့၏။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးအစစ်ကို တွေ့ရတော့၏။ ဤ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်၌ ကောင်းစွာ အားစိုက်၍ ရှုသောအခါ သမာဓိက ရင့်၍ရင့်၍ လာတော့၏။ သမာဓိရင့်သော အရှိန်ကြောင့် ဝီတိအမျိုးမျိုး ဖြစ်တတ်၏။ ပဿဒ္ဓိ အမျိုးမျိုး ဖြစ်တတ်၏။ ဩဘာသ အလင်းရောင် အမျိုးမျိုး တွေ့တတ်၏။ ထိုအခါ မိမိတွေ့သော ဝီတိကိုသော်၎င်း ပဿဒ္ဓိကို သော်၎င်း ဩဘာသကို သော်၎င်း မက်မော စွဲလမ်းနှစ်သက်၍ မဂ် လော ဖိုလ်လော နိဗ္ဗာန်လောဟု ထင်တတ်၏။ ဆရာက တင်ကြို၍ပြောထားလျှင် ကောင်း၏။ ပြောထား၍ နားလည် လျှင် မဂ်မဟုတ်မှန်းသိရတော့၏။ ဤကား မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ တည်း။

ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ မှာကား ဝိတိပဿဒ္ဓိ ဩဘာသ
တို့သည် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် မဟုတ်ဟု သိသောအခါ မဂ်ဖိုလ်
နိဗ္ဗာန် လမ်းမှန်အတိုင်းသွားမှတ်ဟု သတိရ၍ ရုပ်နာမ်တို့၏
ဖြစ်ပျက်မှုကို ရှုသွားသော ပဋိသင်္ခါဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမ
ဉာဏ်အထိ ရှုသွားသောဉာဏ်ကို ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ
ခေါ်ပါသည်။

လောကုတ္တရ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာမှာ ပဋိပဒါဉာဏ
ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိအတိုင်း ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှုချုပ်မှုကို ရှုရှုနေ
ရင်း ပဋိသင်္ခါဉာဏ်မှစ၍ အထက်ဉာဏ်များသို့ တဆင့်တဆင့်
တက်လာပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်ကိုရှုရင်း
ရှုရင်း သင်္ခါရကို လွှတ်ခါနီးသောအခါ ပဌမအနုလုံစိတ်
ဖြစ်၍ ပရိကံဟု အမည်ရ၏။ ဒုတိယအနုလုံစိတ်ဖြစ်၍ ဥပစာဟု
အမည်ရ၏။ တတိယအနုလုံ စိတ်ဖြစ်၍ အနုလုံဟု အမည်ရ
လျက် သင်္ခါရကို ပယ်၏။ ပယ်သော်လည်း သင်္ခါရ တည်း
ဟူသော အမျှင် မပြတ်သေး။ မပြတ်သေးသော သင်္ခါရ
အမျှင်ကို ဂေါတြဘူစိတ်က ဖြတ်၏။ ဖြတ်သောအခါ
အမျှင်တန်းလန်းနေသော သင်္ခါရ အရှိန်ပြတ်၍ သွား၏။
ပြတ်သွားသော်လည်း နိဗ္ဗာန်ကိုကား မမြင်ရသေး အာရုံ
ပြုရုံသာ ပြုနိုင်သေး၏။ အာရုံပြုပြီးမှ မဂ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး
လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် တကြိမ်ပြု၏ မြင်၏ မဂ္ဂဝိထိစိတ်
တကြိမ်သာ ကျ၏။ တာကြောင့် မှီလို့ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌ “မဂ္ဂါ
ဘိညာ သင်္ကမတာ” ဟု ဆို၏။ ဤမဂ်စိတ်ဖြစ်သည်ကိုပင်
ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်၏။

ယခု ပြသော နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ အကြောင်း ရေးပြသွားသည်မှာ စာပါနည်းအတိုင်းဖြစ်၏။ တရားအားထုတ်သော သူ၏ အသိဉာဏ် အတိုင်းဆိုလျှင် ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိက စ၍ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်ကို ရှုသွားရ၏။ ရှုသွားရင်း ဖြစ်ပျက်ကို ရှုတ်ရှုက်ခတ် မြင်နေရင်း ဖြစ်ပျက် ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးစလုံးမှ လွန်မြောက်သွားသည် ကို ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်၏။ (တရား အားထုတ်ရင်း မဂ်စိတ်ဖြစ်ပုံ ဖိုလ်စိတ်ဖြစ်ပုံ ဖလသမာပတ် ဝင်စားပုံတို့ကို သေသေချာချာ နားရှင်းအောင် နောက်ထပ် တနေရာ၌ ရေးပြပါမည်)။

ပီတိအကြောင်း

ပီတိ အကြောင်း ရေးပြအံ့။ ဤကဲ့သို့ မိမိ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း ရုပ်ဓာတ်လေးပါးတို့၏ဖေါက်ပြန်ခြင်း နာမ်ဓာတ် လေးပါးတို့၏ဖြစ်ပေါ်ချုပ်ပျောက်ခြင်းတို့ကို တစထက်တစ သမာဓိရင့်လေ ပို၍သိလေ ဖြစ်လာလေ၏။ သမာဓိ ရင့်လွန်း အားကြီး လာသောအခါ ဝိပဿနာသမာဓိ၏ အစွမ်းဖြင့် ဝိပဿနာကို ကျန မှန်ကန်စွာ ယထာဘူတ ကျကျကြီး နည်းမှန် လမ်းမှန် အတိုင်း အားထုတ်သောသူတို့မှသာ ရတတ် တွေ့တတ်သော ပီတိများကို တွေ့တတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌-

သုညာဂါရံ ပဝိဋ္ဌဿ၊ သန္တစိတ္တဿ ဘိက္ခုနော။
အမာနုသီ ရတိ ဟောတိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

ဟူ၍ ဟောတော်မူပါသည်။ သုညာဂါရံ၊ ဆိတ်ငြိမ်သော အရပ်သို့။ ပဝိဋ္ဌဿ၊ ဝင်သော။ သန္တစိတ္တဿ၊ ငြိမ်းချမ်းသောစိတ်ရှိသော။ သမ္မာ၊ အသင့်အားဖြင့်။ ဓမ္မံ၊ ရုပ်နာမ်တရားကို။ ဝိပဿတော၊ ဥဒယဗ္ဗယာ နုပဿနာတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ရှုသော။ ဘိက္ခုနော၊ သံသရာဘေးကို ရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ အမာနုသီ၊ ဝိပဿနာအဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာ ငါးပါးကို အားမထုတ်သောသူတို့၏ အရာမဟုတ်သော။ ရတိ၊ ဝိပဿနာ ပီတိသုခဟူသော မွေ့လျော်ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤကဲ့သို့ဟောတော်မူတိုင်း ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ တကယ့်တကယ် အားထုတ်သန်၍ ဥဒယဗ္ဗယအစစ်ကို ရှုမြင်ပွားများနေသောအခါ သမာဓိက တဆင့်ထက် တဆင့် ရင့်သန်လာတော့၏။ ထိုအခါ၌ ဝိပဿနာ သမာဓိအရှိန်ကြောင့် ပီတိပေါ်တတ်၏ ဓမ္မာနိယာမပင် (ယထာဘူတကျနသည့် အဇ္ဈတ္တခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ ဥဒယဗ္ဗယအစစ် တိရုဏ ပရိညာအဖြစ်ပရမတ်အစစ်ခဏိက အစစ်သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သောတရားအစစ် နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်သော တရားအစစ် ဖြစ်သောကြောင့်သာ ဤဖော်ပြမည့် အတိုင်းသော ပီတိမျိုးကို တွေ့ရသည်ဟု မှတ်ပါ။ ဤသည်ကား ဤတရားသည် ယထာဘူတကျန မှန်ကန်ကြောင်းကို ပိုမိုထင်လျှားစေ၏။

ပီတိဘယ်လို ဖြစ်ပါသနည်းဟူမူ သမာဓိ အလွန်ကောင်းသောအခါခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ တစိစိတဖြုတ်ဖြုတ် တလှုပ်လှုပ် တရွရွ ဖြစ်၍ဖြစ်၍ ပျက်၍ပျက်၍ နေကြကုန်သော

ရပ်တရားတို့သည် တကိုယ် တကောင်လုံး၌ ဆီချက်အိုး
ကဲ့သို့အမြုပ်တွေ ပြည့်ကျပ်နေသလို ဖြစ်တတ်၏။ ထိုအခါ၌
ဆက်၍ ရှသွားလျှင် ဆီးနှင်း ပေါက်မျှလောက်သော မာမှု
ပူမှု တွန်းကန်လှုပ်ရှားမှု သဘော ကလေးတွေသည် နူးညံ့
သိမ်မွေ့စွာ တကိုယ်လုံး၌ ဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ချုပ်၍ ချုပ်၍ နေ
တတ်၏။ ထိုအခါ ဖြစ်ပျက်တည်းဟူသော ကာယသမ္ပဿ
ကလေးတွေသည် လွန်စွာ သိမ်မွေ့၍ နေလေ၏။

ဤအတောအတွင်း၌ အားထုတ်နေသော ယောဂီ၌
သိပ်ပြီး ခြေကျင်၍နေသော သူ၏ခြေထောက်ကို လက်နဲ့
တို့လိုက်သောအခါ နကိုတုန်းကထက် ပို၍ ဖြန်းကနဲနေ
သကဲ့သို့၎င်းသဲကို လက်နှင့်ယူ၍ဖြန့်လျက်ပက်လိုက် သကဲ့သို့
၎င်း ဖြန်းကနဲဖြန်းကနဲနှင့် ကြက်သီး ထကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်ပေါ်
လာတတ်၏။ ကြက်သီး ထသကဲ့သို့ဆိုသော်လည်း ပကတိ
ထသော ကြက်သီးကဲ့သို့ လူပါတကိုယ်လုံး တုန်လှုပ်ပြီး
သွားတာမျိုးမဟုတ်။ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ယိမ်းယိုင်တုန်လှုပ်ခြင်း
မဖြစ်ပါ။ ခေါင်းနပန်းကြီးပြီး ကြောက်ထာမျိုးလည်း
မဟုတ်ပါ။ ရှသောသူ၌ ဣန္ဒြေမပျက်ပါ။ သို့ရာတွင်ကြက်သီး
ထသောအခါ ဖြန်းခနဲ ဖြန်းခနဲဖြင့် ကိုယ်၌တွေ့ထိသော
သဘောမျိုးနှင့် တူ၍သာ ဥပမာ ပြရပါသည်။ တာကြောင့်
ကြက်သီးထတာနှင့် တူသည်ဟု ကျမ်းဂန်၌ ဆိုပါသည်။
ဤကဲ့သို့ဖြစ်ထာကို ခုဒ္ဒကာပီတိဟု ခေါ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ရှနေဖန်များလာသော် စိတ်သည် မိမိ ခန္ဓာ
ကိုယ်အတွင်း ဖြစ်ပျက်ခြင်း တည်းဟူသော ရုပ်နာမ်တရား
တို့မှတခြားကို ထွက်မသွားဘဲ နေလေ၏။ ထိုအခါ၌ စိတ်

၏စင်ကြယ်ခြင်း တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် လျှပ်
လက်သကဲ့သို့ဝင်းခနဲလင်းလိုက် လင်းပြီးသည်နှင့်တပြိုင်နက်
ပျောက်လိုက်၊ ဤကဲ့သို့ ခဏခဏ လင်းခနဲ ဝင်းခနဲအရောင်
တို့သည် လင်းလိုက် ပျောက်လိုက် လင်းလိုက် ပျောက်လိုက်
နေ၏။ ကြာကြာလင်း၍မနေ။ ဝင်းဆို ပျောက်သွားတာပါ
ဘဲ။ ဝင်းခနဲနေသောအလင်းရောင်သာ လာမှန်းသိရတယ်။
ဘယ်ကဖြစ်၍ ဘယ်က ပေါ်လာမှန်းကား မသိရပါ။ ထို့
ကြောင့် လျှပ်လက်သကဲ့သို့ဟု ဥပမာပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။
ဤကား ခဏိကာပီတိ ခေါ်၏။ ဤခဏိကာပီတိနှင့် တူသော
အလင်းရောင်မျိုးသည်မူကား သမာဓိနှင့် ဆိုင်သောအလုပ်
ကို လုပ်သောသူများလည်း သမာဓိကောင်းလာလျှင် ဤ
အလင်းရောင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင် အလင်းမျိုးကို တွေ့ရတတ်
ပါ၏။

ဤမှတချက် ရှေ့သို့တိုးတက်၍ ရှုမြင်ပွားများသွားသည်
ရှိသော် သမာဓိအရှိန် ကောင်းသည်ထက်ကောင်း၍ လာ
၏။ သမာဓိကောင်းလေ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့၏ဖြစ်ပျက်မှု ပိုမို
ထင်လျှားစွာ သိရလေဖြစ်၏။ ထိုအခါ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း
၌ အရင်ကထက်ပို၍ ဆူပွက်လာလေ၏။ ဆူပါများလတ်
သော် အလှူအိမ်က ချက်သော ထမင်းအိုးကြီးနှင့် ခန္ဓာ
ကိုယ်ကြီးသည် တူ၏။ အတွင်းက ဖြစ်ပျက် နေသော
သဘောတရားတို့လည်း အိုးသည်းက ဆူပွက်၍ နေသော
ဆန်နှင့်ရေကဲ့သို့ ဖြစ်နေတော့၏။ မီးပြင်းထိုးသားသကဲ့သို့
ဆူ၍နေ၏။ မီးညီသောအခါ တညီတည်းဆူ၍ နေသကဲ့သို့
တကိုယ်လုံး တညီတည်း ဆူ၍နေ၏။ ဤကဲ့သို့တညီတည်း

ဆု၍နေတာ ကြာသော် ရေပြင်ပေါ်သို့ မိုဗ်းကြီး ရွာချသောအခါ မြင်ရသည်နှင့်လည်း တူပါ၏။ တူသည်ဆိုသော်လည်း လက်ဦးတော့ခါ ကိုယ်တွေ့တရားသာတူသည်။ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသော သဘောမျိုးမဟုတ်ပါ။ သို့ရာတွင် ကြာကြာနေတော့ခါ သမာဓိနှင့် ပညာနှစ်မျိုးရှိရာ ပညာထက် သမာဓိက အားရှိ သွားပြီး သကာလ ပညာတည်းဟူသော ကိုယ်ဖြင့်တွေ့၍ သိ၍နေရသော သဘောကို လွန်မြောက်၍ မျက်စိဖြင့် မြင်ရသော သဘောသို့ ပြောင်းမှန်းမသိ ပြောင်းသွားတော့၏။

ထိုအခါ၌ရေပြင်ပေါ်တွင် မိုဗ်းသဲသဲကြီးရွာချသကဲ့သို့ ဖြစ်လာတာကို မျက်စိဖြင့်ဖွင့်၍ ကြည့်ရသကဲ့သို့ မြင်လာတော့၏။ တစထက်တစ တခဏထက် တခဏ မိုဗ်းသည် ကြီး၍ ကြီး၍ သဲသကဲ့သို့ မြင်ရတော့၏။ ကြာတော့ခါ မိုဗ်းသဲရံတင်မက လေကလေးပါ တိုက်ခိုက်လာသလိုလို ဖြစ်လာ၏။ ရေပြင်သည် မိုဗ်းရွာနေတဲ့ အထည်းလှုပ်ရှား၍ လှုပ်ရှား၍ လာသလို ဟာကို မျက်စိဖြင့် မြင်ရသကဲ့သို့ ဖြစ်လာ၏။ ကြာလေ ကြာလေ မိုဗ်းက သဲလေ လေကလဲ ပြင်းလေဖြစ်လာ၏။ ထိုအခါ၌ လှိုင်းကလေးများ ထလာတုန်း မိုဗ်းကြီး သဲလာသလို မြင်ရ၏။ ကြာတော့ခါ ပင်လယ်ရေပြင်တွင် မိုဗ်းရောလေပါ သဲသဲမဲမဲ ရွာချနေတုန်း အခါ လှိုင်းတံပိုးကြီးများ ထနေသကဲ့သို့ မြင်၍မြင်၍ တကယ့်မျက်စိနှင့် တကယ်မြင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေတော့၏။ ဤကားဩဇ္ဈန္ဒီကပီတံ ဖြစ်ပါသည်။ (ဤပီတိမျိုးကို တွေ့သည် ဆိုတာ အဇ္ဈတ္တ ခန္ဓာ ငါးပါး ဥဒယဗ္ဗယတရား

အစစ် တွေ့တော့မှ အားထုတ်သောသူကလည်း သမာဓိ
ကောင်းမှ တွေ့ရသော ဝီတိမျိုးဖြစ်ပါသည်။ ဗဟိဒ္ဓကို
လက္ခဏာရေး သုံးပါးတင်၍ ရှုနေရုံနှင့် ဤဝီတိမျိုး မတွေ့
နိုင်ပါ။)

ဥဗ္ဗေဂါပီတိ ဆိုတာလဲ ဝါဂွမ်းကဲ့သို့ ကောင်းကင်သို့
တက်သွားသည်ဟု ကျမ်းဂန်၌ဆို၏။ “သီဟိုဠ်ကျွန်းသူ
တယောက်သည် မိမိ၌ကိုယ်ဝန်ရှိ၍ တောင်ထိပ်ကဘုရား
ကို မိဘများသွား၍ဖူးရာ မလိုက်ရသဖြင့် အိမ်ကပင်နေ၍
ဘုရားကို ကြည်ညိုနေရင်း ဥဗ္ဗေဂါပီတိဖြစ်ပြီး ဘုရားရင်ပြင်
တော်ပေါ်၌ မိဘများထက်စော၍ ရောက်နေနှင့်သည်ဟု
ကျမ်းဂန်၌ လာ၏။ ဤကား ဘုရားကို ကြည်ညိုသော
သမာဓိ ကြောင့်ဖြစ်သည့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းတွင်
အကြီးဝင်သော သမထ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သော ဥဗ္ဗေဂါ
ပီတိမျိုး ဖြစ်၏။ ယခုအခါ၌လည်း အာနာပါနုဿထကို
အားထုတ်စဉ် မြေနှင့်မထိဘဲ တရပ်သာသာလောက်အထိ
တက်၍ မြောက်နေသော သမထ ယာနိက ပုဂ္ဂိုလ်များ
လည်း ရှိကြပါ၏။ ဝိပဿနာ တရား အားထုတ်ရင်းကိုမူ
ကား ဤကဲ့သို့ အထက်သို့ တက်ရောက်နေသည်ကို သူ
တပါး မျက်စိနှင့်တွေ့ရမြင်ရသည် ဟူ၍ကား မကြားမတွေ့ရ
ဘူးသေးပါ။ အားထုတ် သန်လျှင် မူကား ထက်မြက်သော
လုံ့လ ဝီရိယ ရှိလျှင်မူကား ညဉ့်အခါ တရားကို အာရုံပြု
လျက် အထူးသဖြင့် အာရုံပြုလျက်အိပ်သောအခါစိတ်သည်
မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ ဖြစ်သမျှသော ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ
တို့ကိုသာ ရှုမြင်၍နေတတ်၏။

ဤကဲ့သို့ ရှုရင်း ရှုရင်း အိပ်ပျော်သွားပြီး သကာလ နိုးလာသောအခါ၌လည်း အိပ်ပျော်ပြီး၍ နိုးလာမှန်းမသိတရားကို ရှုမြင်လျက်ပင် နေ၏။ ဤကဲ့သို့ ရှုမြင်နေရင်း မိမိကိုယ်သည် အထက်သို့ ကြွ၍ တက်နေသကဲ့သို့ ထင်ရ၏။ တက်နေသောအခါ အတန်ကြာသော် မိမိကိုယ်သည်အပေါ်သို့မြောက်၍ နေပါကလားဟုသိ၍ ဟုတ်မှဟုတ်ပါမည်လားဟု လက်နှင့် စမ်းသပ် ကြည့်သော အခါ အောက်က အခင်းနေရာကို လက်နှင့် မတွေ့တော့ပေ။ သည်တော့မှ ဘယ်နှယ်ကြောင့် အပေါ်သို့ မြောက်တက်နေပါသနည်းဟု အောက်မေ့၏။ အောက်မေ့ပြီးလျှင် ဝမ်းသာအားရသည်ဟူ၍ ဟုတ်၊ တရားကိုသာ ရှုမြဲတိုင်းရှုလျက် နေတော့၏။ ထိုကဲ့သို့တရားကို ဆက်လက် ရှုမြင်သွားသောအခါ တရားကို မြင်လျက်ပင်နေ၏။ မိမိကိုယ် မြောက်နေတာကို အာရုံ မပြုတော့ပေ။ ဤကဲ့သို့ တရားကို ရှုနေတာကြာသောအခါ တရား၌ အာရုံ ပြေ၍ပြေ၍ လာ၏။ ထိုအခါ၌ ခုနတုန်းက မိမိကိုယ်ကြီး မြောက်တက်နေတာ ဘာပြုလို့ ဘာလိမ့် မလဲဟု သတိရ၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ထာကို ဝိပဿနာအရာ၌ ဥဗ္ဗေဂါဝီတိ ဟူ၍ ကျမ်းပြုသော သူက ဆိုချင်၏။ သို့ရာတွင် ပညာရှင် သူတော်ကောင်းများကမူကား မည်သို့ယူဆကြမည်မသိ။

ဖရဏာပီတိ ဆိုတာ ကျမ်းဂန်၌ “ကိုယ်အလုံးသည်မှတ်၍ လေဖြင့်ပြည့်သော စည်ပေါင်းကဲ့သို့၎င်း များသော ရေအယဉ်ဖြင့် စီးဝင်သော တောင်ခေါင်း ကဲ့သို့၎င်း မပြတ်အစဉ် ထက်ဝန်းကျင်မှ ပျံ့နှံ့သည်ဖြစ်၏”ဟု ဆို၏။ သို့ဖြစ်၍ တရား အားထုတ်သောအခါ ကျမ်းဂန်၌ ပါတာနှင့်တူတာ

ကို လိုက်ရှာလိုက်သော် အားထုတ်သော သူသည် ခန္ဓာငါးပါး တို့၏ ဖြစ်ပျက်နေမှုတို့ကို တကိုယ် တကောင်းလုံး၌ သိလာရသောအခါ သိတာထက် ပို၍သန်အောင် အားစိုက်လာသောအခါ မိမိခန္ဓာကိုယ်မှတပါး တခြားသို့ စိတ်မရောက်ဘဲ ကိုယ်ထည်းတွင်ထား၍ ရှုနေလေ၏။ ထိုအခါ၌ ခန္ဓာကိုယ်သည် တကိုယ်လုံးအပ်ချစရာ နေရာမရှိအောင် သေးငယ်လှစွာသော ရေမြှုပ် ရေပွက်ကလေးတွေ ဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ပျက်ပျက်ပြီး ဆူနေတာကို တွေ့ရ၏။

ဤကဲ့သို့ ရှုနေရင်း မိမိခန္ဓာကိုယ်အတွင်းက ဆူပွက်ခြင်း သဘောတရားတို့သည် တိုးတက်ပိုမို၍ လာသောအခါ နွားနို့အိုးများသည် ဆူရာမှ ဝေ၍ တက်လာလိုက် ပြန်ကျသွားလိုက်နှင့် နေသကဲ့သို့ မိမိကိုယ်ကြီးသည်လည်း ဆူပွက်၍ ပွပြီး ကြီးပြီး လာလိုက် ပြန်ငယ် သွားလိုက်နှင့် နေသည်ဟု ထင်ရ၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြည်းညှင်း သာယာစွာ နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာ ပြေးပြေး ကလေး နုနုကလေး ပွပွလာလိုက် ကြို့ကြို့ သွားလိုက်နှင့် ဖြစ်နေပြီးလျှင် တခါတရံ ပွလာပြီး နောက် ပြန်၍ ကြို့မသွားဘဲ ပွလျက်နှင့်ပင် မတိုး မဆုတ်ဘဲ နူးညံ့စွာ နုနုကလေးဆူ၍ ပွပြီး ငြိမ်နေတာကို မျက်စိဖြင့် ဖွင့်၍ ကြည့်ရတာလို မြင်နေတတ်၏။ ထိုအခါ၌ မြင်တာမှတပါး စိတ်သည် တခြားသို့ မပြောင်း မရွေ့တော့ပေ။ မိမိ၏ မူလခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း သတိမရတော့ပေ။ ယခု မြင်နေသော ပွလျက် နုနုကလေး အေးမြကြည်လင်စွာ ဆူနေသော ကိုယ်ပွကြီးကိုသာ မြင်နေလျက် အမှတ်တမဲ့ ကြက်သေသေပြီး ကြည့် နေ မိ တာ နှင့် တူနေတော့၏။

တကယ်ကိုပင် လေတွေ့မှတ်သွင်းထား၍ ပွနေတာနှင့်လည်း တူ၏။ ရေတွေ ဆူပွက်နေပြီး ပြည့်ကြပ် ပွလျောင်း နေတာ နှင့်လည်း တူပါ၏။ ဤအတွေ့သည်ကား ကျမ်းဂန်၌ပါသည် နှင့် အလွန်တူ၏။ သို့ကြောင့် ဖရဏာဝီတိဟု ခေါ်ချင်၏။

ဝီတိငါးပါးထက် ထူးခြားသော ဝီတိတမျိုးရှိပါသေး သည်။ ဤဝီတိသည်ကား သမာဓိအရှိန်ကောင်းကောင်းနှင့် ရှုလိုက်သောအခါ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ ရုပ်နာမ်တို့သည် ရှုပ်ရှက်ခတ်ဖြစ်ပျက်၍နေလေ၏။ ကြာလေများလေကြာလေ မြန်လေ ဖြစ်လေ။ များလွန်းမြန်လွန်း အားကြီးလာသော အခါ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေရသည်မှတစ်ပါး အခြား သောအာရုံ၌ စိတ်မသွားတော့ပေ။ ဖြစ်တာ ပျက်တာချုပ် ထာ ကိုသာသိ၍သိ၍ နေတော့၏။ ကြာသောအခါ မိမိ၏ ခက်မ ငါးဖြာတည်းဟူသော ခြေလက် ဦးခေါင်းတို့ကို မသိ။ ကိုယ်ကောင်ကြီး ဘယ်လိုနေသည်ဟု မသိ။ မိမိ၏ သိတတ်သော စိတ်သည် ရုပ်နာမ် အစဉ်မပြတ် တလစပ် ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ သိ၍သိ၍ နေလေတော့၏။ ဤ ကဲ့သို့ ရုပ်နာမ်တို့သည် မြန်သည်ထက် မြန်လာသောအခါ တံလျှပ်ပမာ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နှင့်နေလျက် တံလျှပ်အတိုင်း ထက်ပင် လျင်မြန်စွာ ဖြစ်လာပြီးလျှင် တရားကိုစူးစိုက်၍ စူးစိုက်၍စွဲမြဲစွာ စူးစိုက်၍နေလေ၏။

ဤကဲ့သို့ စူးစိုက် စွဲမြဲစွာရှုနေတုန်းရတ်တရတ် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို မတွေ့ရတော့ဘဲ ရှေးက တွေ့ဘူး မြင်ဘူးတာတွေကိုလည်း မတွေ့ရတော့ဘဲ မိမိခန္ဓာကိုယ်

အတ္တဘောကြီးကိုမှလဲ မတွေ့ရ မသိရတော့ဘဲ နာမ်သာ ရှိ၍ ရုပ်မရှိသော မြဟ္မဒူတံ၌ နာမ်တရားကလေး သက် သက်သာ တည်နေသကဲ့သို့၎င်း မိမိ၏ နာမ်တရားကလေး သည် မှောင်အတိပြီးသော ကောင်းကင်၌ မတုန် မလှုပ် တည်ငြိမ်၍ နေသကဲ့သို့၎င်း ချမ်းသာစွာဖြစ်၍ နေလေ တော့၏။ ထိုအခါ၌ မြင်မှုကြားမှု နံမှု လျက်မှု တွေထိ မှုတောင်မြောက်လေးပါး ကြံစည်မှု ကုသိုလ် အကုသိုလ် တို့မှစ၍ ကြံစည် တွေးတောမှု တို့သည် မရှိတော့ပေ မဖြစ်ပေါ်တော့ပေ။ ဤကဲ့သို့ ဘာမျှ မဖြစ်ပေါ်ဘူး ဆို သော်လည်း မိမိ၏ စိတ်၌မူကား ကြေညံ ချမ်းမြေ့လှစွာ ရှိနေသည်ကိုကား သိလျက်ပင်နေ၏။ မနောဓမ္မာရုံကား မချုပ်ဘဲရှိ၏။ ကေဂ္ဂတာ စိတ်မျိုးဖြစ်နေ၏။ စိတ်၏ဟိုကြံ သည်တွေးကား မရှိတော့ပေ။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်နေလျက် ထိုက်သည်အားလျော်စွာ ကြာလာသောအခါ မူလက မိမိ ၏ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုတို့ကို ပြန်၍ ထင်လာ တော့၏။ ထင်လာပြီးလျှင် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှု သိမ်မွေ့၍သိမ်မွေ့၍ ပျောက်၍ပျောက်၍ လျော့လျော့သွား တော့၏။

ထိုအခါ ကျလျှင် ခုနကဖြစ်နေတာ ချမ်းသာလိုက်တာ ဟု သိပြီးသကာလ ဤချမ်းသာမျိုးနှင့်သာ နေလိုသောစိတ် ဖြစ်ပေါ်၍နေလေတော့၏။ အလွန်နှစ်သက်၏။ သဘော ကျ၏။ ခံစားခဲ့ဘူးသော လောကီအာရုံ ကာမဂုဏ် တရား တို့ထက်သာ၏။ စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဌာ၊ ကာယ တည်းဟူသော သမ္ပဿမျိုး မဟုတ် မနောသမ္ပဿဇာ

ဥပေက္ခာဝေဒနာဖြစ်၏။ (ထို့ကြောင့်တချို့က ဤသည်ကား နိဗ္ဗာန်ပင်တည်းဟု အယူရှိကြ၏။ နိဗ္ဗာန်ကား မဟုတ်သေး ဖိုလ်ချမ်းသာ ခံစားသည်ဟုလည်း ယူကြ၏။ ဖိုလ်ချမ်းသာ လည်း မဟုတ်သေး မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ် ဆိုတာ နိဗ္ဗာန်မှ တပါးသော အာရုံ ၆-ပါး ဒုက္ခတရားတို့မှ ဆိတ်၏။ ဖဿာယတန ၆-ပါး ဆိတ်၏။ အာရုံ ၆-ပါး ဒုက္ခတရား တို့ကို သိတတ်သော မနောဝိညာဏ်ချုပ်၏ မဖြစ်)။ သို့ပေမဲ့ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟု ထင်မယ်ဆိုလဲ ထင်စရာ ရှိ၏။ အဘယ့် ကြောင့်ဆိုသော် ဤအတွေ့မျိုးကို အနိမိတ္တ သမာဓိ၊ အပဏိဟိတ သမာဓိ၊ သုညတသမာဓိမျိုးကို ရောက်သော အခါမှ တွေ့ရတတ်သော သဘောမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ ဤသမာဓိမျိုးကို ဝိမောက္ခမုခဟု လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးက မိန့်တော်မူသည်။ ဤနေရာမျိုးကျပြီ ဆိုမှဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ဘက်ကို သွားလျှင်သွား မသွားလျှင်လည်း ဤကဲ့သို့ သော ပီတိမျိုးဘက်သို့ ရောက်သွားတတ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကို ပီတိပါမောဇ္ဇ ဟု ယူဆ၏။ ဓမ္မပဒ ကျမ်းဂန်က လည်း ဆို၏။ ဆိုပုံမှာ-

ယတော ယတော သမ္မသတိ၊ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

တတော ပီတိပါမောဇ္ဇံ၊ အမတံ တံ ဝိဇာနတံ။

ဟု ဖြစ်ပါသည်။ ယတော ယတော၊ အကြင် အကြင် ရုပ် အားဖြင့်၎င်း နာမ်အားဖြင့်၎င်း။ ခန္ဓာနံ၊ ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၏။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်အစဉ် ဖြစ်တည်ချုပ် ပျောက်မှုကို။ သမ္မသတိ၊ ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ သုံးသပ်ဆင်ခြင်၍နေ၏။ အမတံ၊ အမြှိုက်နိဗ္ဗာန်ကို။ ဝိဇာန

နတံ၊ သိကုန်ပြီးသော အရိယာသူမြတ်တို့၏။ ယံ ဝီတိ ပါမောဇ္ဇံ၊ အကြင်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံတာဒိသံ၊ ထိုအရိယာတို့၏ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းနှင့်တူသော။ ဝီတိပါမောဇ္ဇံ၊ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို။ တတောတတော၊ ထိုထို ရပ်အားဖြင့်၎င်း နာမ်အားဖြင့်၎င်း။ လဘတေ၊ ရ၏။ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။ (ဥဒယဗ္ဗယအစစ်ကို ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် တွေ့လျက် အလွန် အားထုတ်သန်သောသူများမှ တွေ့နိုင်သော ဝီတိမျိုးဖြစ်ကြောင်း သတိပြုကြစေလိုပါသည်။)

ဤကဲ့သို့သော ဝီတိမျိုးသည် ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်ဆယ်ပါးတွင် အကြီးဝင်သော တရားစုဖြစ်၏။ မနှစ်သက်အပ်။ ဝိပဿနာ အန္တရာယ် ဆိုတာ တရားအားထုတ်သောအခါ တရား၏ဓမ္မတာအတိုင်း အားထုတ်နေစဉ် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်မရမီ တွေ့တတ်သော တရားမျိုးဖြစ်၏။ တွေ့သောအခါ နှစ်သက်၍ နေတတ်၏။ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟု ထင်၍ နေတတ်၏။ နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း ရှင်လန်းခြင်း ဖြစ်သမျှ ဝိပဿနာ၏ အန္တရာယ်ချည်းပင်တည်း။ မနှစ်သက်ဘဲ ပျင်းမုန်းပြီးငွေ့လျက် ဒုက္ခကြီးဟုထင်နေမှ ဖြောင့်တန်းသော မဂ်လမ်း ခရီးဖြစ်၏။ ဤဝိပဿနာအန္တရာယ်ဟု ဆိုသော ၁၀- ပါးသော ဥပတ္တိလေသာ တို့ကား အဘယ်နည်းဟုဆိုသော်-

(၁) ဩဘာသ, အရောင်အလင်း။

(၂) ဉာဏ, အလွန် သန့်ရှင်းသော ဉာဏ်၊ ဝိပဿနာ

ရှုရင်း တရားသဘော အစစ်အမှန်တို့ကို ခွဲခြမ်း
ဝေတန်၍ သိနေသောဉာဏ်။

- (၃) ဝိတိ၊ နှစ်သက်ခြင်း။
- (၄) ပဿဒ္ဓိ၊ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းခြင်း။
- (၅) သုခ၊ မှန်မြတ်သောချမ်းသာ။
- (၆) အဓိမောက္ခ၊ ကြည်သော ထက်သန်သော သဒ္ဓါ
တရား။
- (၇) ပဂ္ဂဟ၊ အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ။
- (၈) ဥပဋ္ဌာန၊ ထင်ခြင်းသတိ၊ ကြာမြင့်စွာက ဖြစ်
သော အတိတ် အကြောင်းတို့ကို အောက်မေ့
ထင်မြင်သောသတိ။
- (၉) ဥပေက္ခာ၊ အညီအညွတ်ရှုခြင်း။
- (၁၀) နိကန္တိ၊ အထက်ပါ ကိုးပါးသော တရား၌
တပ်မက်ခြင်း။

ဤကဲ့သို့ အချို့သော ဝိပဿနာ အန္တရာယ်များ ဖြစ်
ပေါ်လာသောအခါ ဤကား နိဗ္ဗာန်ဘဲဟုထင်၍ နေတတ်
ကြ၏။ ထို့ကြောင့်။ ။ ဣတိ ဧဝံ၊ ဤသို့။ ဓမ္မဒ္ဓစ္စဝိဂ္ဂဟိတ
မာနသံ၊ ဥဒ္ဓစ္စဖြင့်မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ဟု အာရုံတပါး ယူမှား
သော စိတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တတ္ထဝစနေ၊ ထိုစကား
၌။ ဥပက္ခိလေသောတိ၊ ဥပက္ခိလေသာ ဟူသည်ကား။
ဝိပဿနော ပက္ခိလေသော၊ ဝိပဿနာ ဥပက္ခိလေသာ
တည်း။ တသ္မိံ ကိလေသေ၊ ထို ကိလေသာသည်။ ဥပ္ပန္နေ၊
ဖြစ်သည် ရှိသော်၊ ယောဂါဝစရော၊ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။
ဣတော၊ ယခုအခါမှ။ ပုဗ္ဗေ၊ ရှေ့ကာလ၌။ ဧဝရူပေါ၊

ဤသို့ သဘောရှိသော။ ဥပက္ခိလေသော၊ ဥပက္ခိလေသာ
သည်။ ဝတ၊ စင်စစ်။ မေ၊ ငါ့အား။ နဥပ္ပန္နပုဗ္ဗေ၊ မဖြစ်
စဘူး။ အဒ္ဓါ၊ စင်စစ်။ မဂ္ဂပတ္တော၊ မဂ်သို့ရောက်သည်။
အသ္မိ၊ ဖြစ်ပြီ။ ဖလပတ္တော၊ ဖိုလ်သို့ရောက်သည်။ အသ္မိ၊
ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ အမဂ္ဂမေဝ၊ မဂ် မဟုတ်ဘဲ သာလျှင်။
မဂ္ဂေါတိ၊ မဂ်ဟူ၍။ ဂဏှာတိ၊ ယူမှား၏။ အဖလမေဝ၊ ဖိုလ်
မဟုတ်ဘဲသာလျှင်လည်း။ ဖလန္တိ၊ ဖိုလ်ဟူ၍။ ဂဏှာတိ၊ ယူမှား
၏။ အမဂ္ဂံ၊ မဂ်မဟုတ်ဘဲ။ မဂ္ဂေါတိ၊ မဂ်ဟု။ အဖလံ၊ ဖိုလ်
မဟုတ်ဘဲ။ ဖလန္တိ၊ ဖိုလ်ဟု။ ဂဏှတော၊ ယူမှားသော။ တဿ
ယောဂိနော၊ ထိုယောဂိ၏။ ဝိပဿနာ၊ ဝိပဿနာသည်။
ဝိထိဥက္ကန္တာနာမ၊ လမ်းလွဲသည် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
သော၊ ထိုယောဂိသည်။ အတ္တနော၊ မိမိ၏။ မူလကမ္မဋ္ဌာနံ၊
ကမ္မဋ္ဌာန်းရင်းကို။ ဝိဿဇ္ဇေတွာ၊ လွတ်၍။ ဩဘာသမေဝ၊
အရောင်အလင်းကိုသာလျှင်။ အဿာဒေန္တော၊ သာယာ
လျက်။ နိသီဒတိ၊ နေ၏။ ။ဟူ၍ဆို (ဩဘာသမှကြွင်း
သော ဝိတိ၊ ပဿဒ္ဓိအစရှိသော ဝိပဿနာ အန္တရာယ်
ကိုးပါး တို့၌လည်း ဤနည်းအတူ လမ်းလွဲတတ်၏)။

တာကြောင့် ဤဝိပဿနာ အန္တရာယ်မျိုး တွေ့လျှင်
အန္တရာယ်မှန်းမသိဘဲ ကောင်းသည်ထင်၍ သာယာနေ
တတ်၏ သာယာမှာပေါ့ အားထုတ်နေသော ယောဂီ
ကလည်း ဝေဒယိတသုခကို ကြိုက်တတ်သော သူမျိုး တွေ
သောတရားကလည်း အရင်က မတွေ့ဘူးတဲ့ ဝေဒယိတသုခ
မျိုးဆိုတော့ တွေ့တာနှင့်တပြိုင်နက်နှစ်သက်သဘောကျတာ
ပေါ့ အရင်က မတွေ့ဘူးသေးတဲ့ သုခမျိုးဆိုတော့လဲ နိဗ္ဗာန်

မဂ်ဖိုလ်ဟု ထင်တတ်ထားပေါ့။ ဘာကြောင့် နှစ်သက်တတ်
ပါသလဲဆိုတော့ စတွေ့ကတည်းက ထူးသော ဝေဒယိတ
သုခဖြစ်သောကြောင့် ဝီတိဖြစ်တာဘဲ ဝီတိ ဆိုကတည်းက
ပဿဒ္ဓိ ဖြစ်တာဘဲ ပဿဒ္ဓိ ဆိုတာကော ဘယ်လောက်
သတ္တိရှိသလဲ ဆိုလျှင် ကျမ်းဂန် အတိုင်း ရေးပြပါမည်။
စေ့စေ့စပ်စပ် သတိနှင့် ဘတ်ပါ။

ပဿဒ္ဓိတိ၊ ပဿဒ္ဓိ ဟူသည်ကား။ ဝိပဿနာ ပဿဒ္ဓိ၊
ဝိပဿနာပဿဒ္ဓိတည်း။ ရတ္တိဋ္ဌာနေဝါ၊ ညဉ့်နေရာ၌၎င်း။
ဒိဝါဋ္ဌာနေဝါ၊ နေ့နေရာ၌၎င်း။ နိသိန္ဓဿ၊ နေသော။ တဿ၊
ထိုယောဂီပုဂ္ဂိုလ်အား။ ကာယစိတ္တာနံ၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏။
ဒရထော၊ ပူလောင်ခြင်းသည်။ နေဝဟောတိ၊ မဖြစ်။ ကာယ
စိတ္တာနံ၊ ကိုယ်စိတ်တို့၏။ ဂါရဝံ၊ လေးသည်၏ အဖြစ်သည်
၎င်း။ ကက္ခဠတာ၊ ကြမ်းထမ်းသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။
အကမ္မညတာ၊ မခန့်သည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ဂေလညံ၊
ကျင်နာသည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ ဝဏံတာ၊ ကောက်ကျစ်
သည်၏ အဖြစ်သည်၎င်း။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ အထခေါ
ပန၊ စင်စစ် သော် ကား။ အဿ ဣ မဿ ယောဂီနော၊
ဤယောဂီအား။ ဝါ၊ ၏။ ကာယစိတ္တာနိ၊ ကိုယ်စိတ်
တို့သည်။ ပဿဒ္ဓါနိ၊ ငြိမ်းကုန်သည်။ လဟူနိ၊ ပေါ့ကုန်သည်။
မုဒ္ဒုနိ၊ နူးညံ့ကုန်သည်။ ကမ္မညာနိ၊ ခန့်ကုန်သည်။ သုဝိသဒါနိ၊
အလွန်သန့်ရှင်း ကုန်သည်။ ဥဇုကာနိယေဝ၊ ဖြောင့်မတ်
ကုန်သည်သာလျှင်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ သော၊ ထိုယောဂီ
သည်။ ဣမေဟိ ပဿဒ္ဓါဒိဟိ၊ ဤပဿဒ္ဓိ စသည်တို့ဖြင့်။
အနုဂ္ဂဟိတ ကာယစိတ္တော၊ ချီးမြှောက်သော ကိုယ်စိတ်

ရှိသည်ဖြစ်၍။ တသ္မိံသမယေ၊ ထိုအခါ၌။ အမာနုသိံနာမ၊ လူတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သည် မည်သော။ ရတိံ၊ မွေ့လျော်ခြင်းကို။ အနုဘဝတိ၊ ခံစားရ၏။

ဤ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဂ္ဂါ မဂ္ဂ ဉာဏ ဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ နိဒ္ဒေသ၌ ရှိသော ပါဠိအရ ဘယ်လောက်များ သဘော ကျစရာ ကောင်းသလဲဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ကြ ပေတော့၊ လူတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သော မွေ့လျော်ခြင်းတဲ့။ အဲတာကြောင့် ဤမျှ ထူးကဲသော ဝိတိပါမောဇ္ဇာမျိုးမိုလို့ တရားအားမထုတ်ခင်က မတွေ့ဘူးရသောသဘောမျိုးမိုလို့မဂ်ဟုထင်တာ။ ဖိုလ်ဟုထင်တာ။ နိဗ္ဗာန်ဟု ထင်တာ။ ဤဝိတိပါမောဇ္ဇာမျိုးဆိုတာ ကာမဂုဏ် စည်းစိမ်မျိုး မဟုတ်၍ (အမာနုသိံနာမ၊ လူတို့၏ ဥစ္စာမဟုတ်သည် မည်သော)ဟု ဆိုတာ။ သမာဓိ ဖြင့်သာ ဝိပဿနာ အားထုတ်ရင်းမှရနိုင်သော စိတ်မျိုးဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဝေဒယိတ သုခမျိုးဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်လည်း မဟုတ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ လောကုတ္တရာ စိတ်ဖြင့်သာ အာရုံပြုနိုင်သည်။ ဝေဒယိတ သုခမဖြစ်။ သန္တိသုခသာ ဖြစ်သည်။ သန္တိသုခ ဟူသည်လည်း ဖဿာယတနခြောက်ပါး၌မဖြစ်။ ဖဿာယတနခြောက်ပါး၌ မဖြစ်သောကြောင့် ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးဖြင့် မသိနိုင်ပေ။ လောကီစိတ် ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးဖြင့် မသိနိုင်သောကြောင့် ကား ခံစားနေတုန်းက ဘယ်လိုဖြစ်တာကို သိနေရပါသည်ဟု မပြောပြနိုင်ပေ။ ဤနေရာ၌ အလွန်နက်နဲ၏။ အလွန် ဉာဏ်ရှင်းခဲ၏။ ကျမ်းဂန်ကလည်း တတ်- အလုပ်ကိုလည်း ကြပ်ကြပ် အားထုတ် အဘိဓမ္မာကျမ်း သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းနှင့် ဝိထိပိုင်းကိုလည်း သေသေချာချာ နားလည်ပါမှ ပြောပြ၍

သဘောကျလွယ်သည်။ ဝေဒယိတသုခဆိုတာ ဘုရားသခင်က
ဒုက္ခထည်း သွင်းထားတယ် တာကြောင့်မိလို့။ ။ယံကိဉ္စိ
ဝေဒယိတံ သဗ္ဗံ တံ ဒုက္ခသိန္တိ ဝဒါမိ။ ။တဲ့။ ယံကိဉ္စိ ဝေဒ
ယိတံ၊ အကြင် တစုံတခုသော ခံစားအပ်သောတရားသည်။
အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ သဗ္ဗံ၊ ထိုအလုံးစုံသောခံစားအပ်သောတရား
သည်။ ဒုက္ခသိန္တိ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ၌သာ။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊
ဤသို့။ ဝဒါမိ၊ ငါဘုရား ဟောတော်မူ၏-ဟူ၍ သံယုတ်ပါဠိ
တော်၌ ဟောတော်မူပါသည်။

ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၆-ပါး

ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ပုံနည်းကိုပြပြီး၍ ဝိပဿနာ
ဉာဏ် ၁၆-ပါး အကြောင်းကို ရေးပြပေအံ့။ ရှေ့ဦးစွာ
သက်ရှိသက်မဲ့(၃၁)သုံးဆွဲတဘုံ၌ ရှိရှိသမျှ သတ္တဝါ သင်္ခါရ
တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် နာမ်နှင့်ရုပ် (၂)ပါးသာ ရှိ၏။
နာမ်ရုပ်တရား (၂)နှစ်ပါးမှ အပိုအလွန်ဖြစ်သောတရားမရှိ။
ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် အာရုံပြုတတ် သိတတ်သော သဘော
တရားသည်နာမ်။ အာရုံမပြုတတ်၊ မသိတတ်၊ တောက်ပြန်
တတ်သော သဘောတရားသည် ရုပ်မည်၏။ ငါ၊ သူတပါး၊
ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ငပြု၊ ငမဲ့၊ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊
သမုဒ္ဒရာ၊ သစ်ပင်၊ ဟူ၍ ရှိသည်မဟုတ်။ အချုပ် သဘာဝတ္ထ
အားဖြင့် ရုပ်နာမ်တရား (၂) နှစ်ပါးသာရှိ၏။ ထိုရုပ်နာမ်
တရားတို့ကို ဤကား ရုပ်တရား ဤကား နာမ်တရားဟု
ခွဲခြားသိသော ဉာဏ်ကို နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။

ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ်ကို နားလည်၍ ရုပ်နာမ် တရားတို့သည်
“အဝိဇ္ဇာ ကြောင့် သင်္ခါရဖြစ် သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဉ်ဖြစ်

ဝိညာဉ်ကြောင့် နာမ်ရပ်ဖြစ်။ နာမ်ရပ်ကြောင့် သဠာယတန ဖြစ်။ သဠာယတန ကြောင့် ဖဿဖြစ်။ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာ ဖြစ်။ ဝေဒနာ ကြောင့် တဏှာဖြစ်။ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်။ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်။ ဘဝကြောင့်-
ဇာတိဖြစ်။ ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏသောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿဥပါယာသ ဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့် အနုလုံ ပဋိလုံ စာတတ်၍ ဝေဘန် သိတတ်သော ယုံယုံ ကြည်ကြည် နှင့် သိတတ်သော ဉာဏ်ကို နာမရူပပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ် ခေါ်သည်။

ရုပ်တရားဆိုတာ ပထဝီ အာပေါ တေဇော ဝါယောဘဲ။ ခက်မာ ဖွဲ့စေး ပူဇေ ထောက်ကန်ဘဲ ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ ရသ ဩဇာ ဘဲ။ ဤဓာတ်တို့သည် ကံစိတ် ဥတု အာဟာရ တို့ကြောင့် ဖြစ်၏ မာနေသော ဖယောင်းသည် ပူသောအခါ ပျော့၏။ မာတုန်းက မာသော ပထဝီ ပျော့သွားတော့ ပျော့သော ပထဝီဖြစ်၏။ မာတာသည် ပျော့သွားသောအခါ မာတာ အနိစ္စ ဖြစ်သွား၏ဟု သိ၏။ မာသော ဖယောင်းလုံးသည် ဇ၏။ ဇ တာ သိတတေဇော ခေါ်၏။ ဇ တေဇော ခေါ်၏။ ပူလို့ ပျော့သွားတော့ ပူတေဇောဖြစ်၏ဟု သိ၏။ ပူလာတော့ မာတုန်းက ဇ တေဇောသည် အနိစ္စဖြစ်သွား ၏။ ဇတုန်းက ဖယောင်းလုံးသည် ငြိမ်၍နေ၏။ ပူလို့ အရည်ပျော်တော့ တွန်းကန်လှုပ်ရှားရွှေ့လျောသွား၏။

ငြိမ်တုန်း ငြိမ်ဝပ်ဝါယော။ ပူလို့ လှုပ်လာတော့ လှုပ်ရှား ဝါယောခေါ်၏။ ဇတုန်းက ငြိမ်ဝပ်ဝါယောဓာတ်သည် ပူ၍ လှုပ်ရှားလာတော့ ငြိမ်ဝပ်ဝါယောအနိစ္စဖြစ်၏။ တာကြောင့်

သဲဖြူလယ်တီဆရာတော်ဘုရား က“ပထဝီ အာပေါ,တေဇော,
ဝါယော, ဓာတ် သဘော မှာ၊ ခက် မာ ဖွဲ့စေး၊ ပူဇ
ထောက်ကန် လေးတန် လက္ခဏ၊ သိကြောင်း ပြသည်၊
လေးဝဓာတ်ရင်း သဘောတည်း” ဟု စပ်ဆိုတော်မူ၏။
နာမ်တရားသည် သိတတ်သော တရားပင်ဖြစ်၏။ နာမက္ခန္ဓာ
တရား ၄-ပါးရှိ၏။ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်
တို့တည်း။ ဤရုပ် နာမ်တရားတို့သည် ပဋိသန္ဓေနေလိုက်
အိုလိုက် နာလိုက် သေလိုက်နှင့်နေကြကုန်၏။ အမြဲမရှိအနိစ္စ။
ဆင်းရဲ အတိဒုက္ခ။ အစိုးမရအနတ္တ မတင့်တယ်သောကြောင့်
အသုဘစသည်တို့ဖြင့် ရှုသောဉာဏ်ကို သန္တတိအနိစ္စ သန္တတိ
ဒုက္ခ သန္တတိအနတ္တကို သိသောဉာဏ်ကို သမ္မသနဉာဏ် ဟု
ခေါ်၏။

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း
၌ ရေးသားဖော်ပြ ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း မျက်စိတမှိတ်ခန့်
ကာလ အတွင်း မရေမတွက် နိုင်အောင် ဖြစ်ပျက်မှု တို့ကို
သိသောဉာဏ်ကို ပရမတ္ထ သဘာဝ ကျန်သော ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်
ခေါ်သည်။ ဤဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို အနုလောမဉာဏ်အထိ
ရှုရသည်။ ဂေါတြဘုဉာဏ်ရောက်မှ ဥဒယဗ္ဗယကို ဖြတ်
သည်။ မဂ်ဉာဏ်ဆိုမှ ဥဒယဗ္ဗယနှင့် ကင်းပြတ်သည်။ တာ
ဖြင့်လျှင် ဘင်္ဂဉာဏ်မှ စ၍ သင်္ခါရပေက္ခာ အစရှိသော
၇-ပါးသော ဉာဏ်တို့ မဖြစ်ဘဲ မဂ်ဖိုလ်ကိုရောက်ရတော့
မလားဟု ဆိုဘွယ်ရှိ၏။ ဤကဲ့သို့ကားမဟုတ် ဘင်္ဂဘယ
စသော စပ်ကြားရှိ ဉာဏ်တို့နှင့် ကား ကင်း၍ မဂ်ဖိုလ်ကို
ကား မရနိုင်။ ဘင်္ဂမှစ၍ အနုလောမဉာဏ်အထိ ရှိသော

ဉာဏ်များသည်လည်း ဥဒယဗ္ဗယနှင့် ကင်း၍ မဖြစ်နိုင်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ဘင်္ဂဉာဏ်မှစ၍ အနုလောမ ဉာဏ်အဆုံးရှိသော ရှစ်ပါးသော ဉာဏ်တို့သည် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်က အာရုံပြုရင်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ရောက် သွားသောကြောင့်တည်း။ (ဂေါတြဘု ဉာဏ်ထောင်မှဥဒယ နှင့် လုံးလုံးကင်း၍ မရသေးပါ) ဘယ်လို ရောက်သွားပါ သနည်းဟူမူ နားလည်အောင် ဥပမာပြပါမည်။

ဥပမာမှာ အရပ် ရှစ်ဌာနသို့ လူတယောက်သည်ရောက် အောင် သွားရ၏။ ထိုသူသည် ဘယ်ခြေ တလှမ်း ညာခြေ တလှမ်းနှင့် အစဉ်အတိုင်း တလှမ်းပြီး တလှမ်း သွားရ၏။ ခြေထောက်ကိုသာ အားပြုရ၏။ ခြေထောက် မရှိက မသွား နိုင်။ ခြေထောက်ကိုသာလျှင် အားကိုးရာရှိ၏။ ထိုသူသည် မိမိအိမ်က ထွက်သွားသည်မှစ၍ အတန်ကြာလျှင် ပဌမဌာန သို့ရောက်၏။ ရောက်သောအခါ ပဌမဌာနဟုခေါ်၏ ပဌမ ဌာနမှ တဆင့် သွားပြန်သော် ၎င်း၏ ဘယ်ခြေညာခြေ နှစ်ချောင်းဖြင့်ပင် သွားရ၏။ သွားသောအခါ ၎င်း၏ ဘယ် ခြေ ညာခြေမှတစ်ပါးလွဲ၍ သွားစရာမရှိဘယ်ခြေ ညာခြေနှင့် ပင် တလှမ်းပြီး တလှမ်းသွားရ၏။ အတန်ကြာပြန်သော် ဒုတိယဌာနသို့ ရောက်၏။ ဒုတိယဌာန မှသည်တတိယဌာန သို့သွားပြန်သော်လည်း ၎င်း၏ဘယ်ခြေညာခြေနှင့်ပင်သွား ရ၏။ အတန်ကြာသော် တတိယဌာနသို့ရောက်၏။ ဤကဲ့သို့ နှင့်ပင်အစဉ်အတိုင်းသော ဌာနတို့ကို ရောက် ရောက်ပြီးမှ နောက်ဆုံး ဌာနသို့ ရောက်အောင် သွား၍ ရောက်၏။ နောက်ဆုံးဌာနသို့ရောက်သည် တိုင်အောင်လည်း ၎င်း၏

ဘယ်ခြေညာခြေနှစ်ချောင်းနှင့်ပင် တလှမ်းပြီးမှ တလှမ်း
လှမ်း၍သွားရ၏။ အနှေး အမြန်သာ ကွာခြား၏။ ခြေ
ထောက်မှာ မကွာခြား။

ဤဥပမာအတူ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်သည် သွားသောသူ၏
ဘယ်ခြေ ညာခြေနှင့်တူ၏။ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင်
ဥဒယဗ္ဗယနှင့်ပင် သွားရ၏။ ဥဒယဗ္ဗယ နှင့် ကင်း၍ကား
မသွားနိုင် မရောက်နိုင် ဥဒယဗ္ဗယနှင့် သွား၍ရောက်သော
အခါ ကျမှရောက်ရာဉာဏ်၏ အမည်ကို တပ်၍ခေါ်၏။
ဘင်္ဂါဉာဏ်နေရာသို့ရောက်သောအခါ ဘင်္ဂဉာဏ် ဟု ခေါ်
၏။ ဘယဉာဏ် နေရာရောက်သောအခါ ဘယဉာဏ်ခေါ်
၏။ အာဒိနဝဉာဏ် နေရာသို့ရောက်သော အခါ အာဒိနဝ
ဉာဏ် ခေါ်၏။ ဤကဲ့သို့ အစဉ်အတိုင်း သွား၍ရောက်ရာ
နေရာ၏ အမည်ကိုသာ တပ်၍ဘာဉာဏ်ရောက်ပြီဟုပြော
ရ၏။ (ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရှုသွားရင်း စိတ်ပြောင်းပြောင်း
သွားတာကို ဉာဏ်ရောက်သည်ဟု ဆိုလိုသတည်း) အနု
လောမဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ရောက်မှ အနုလောမ
ဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ရောက်သည် ရသည်ခေါ်၏။
အားထုတ်သွားရင်း မြင်သွားသော ဉာဏ်ကိုရောက်ပြီ ရပြီ
ဟု ဆိုရ၏။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ဖြင့် သွားပုံ ရောက်ပုံ ရပုံတို့ကို
နားရှင်းအောင် ပြပါမည်။ စေ့စေ့စပ်စပ် ဘတ်တော်မူကြပါ
သူတော်စွာတို့။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခန္ဓာ ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့သည်
ဖြစ်ပြီးသည်နှင့် တပြိုင်နက် ပျက်၍ ပျက်၍ သွား၏။ ဖြစ်

သည်ကို ဥဒယ ခေါ်၏။ ပျက်သည်ကို ဝယ ခေါ်၏။ အဖြစ်နှင့် အပျက်ကို ရှုသောကြောင့် ဥဒယဝယ-ဥဒယဗ္ဗယ ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ အဖြစ်နှင့် အပျက်တို့သည် မျက်စိတမှိတ်ခန့် ကာလ အတွင်း မရေတွက်နိုင်အောင် ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို သိရ၏။ ဤကဲ့သို့ အဖြစ်နှင့် အပျက်တို့ကို သိနေသောအခါ သမာဓိ ကောင်းလာလျှင် မိမိ၏ ကိုယ်ကာယကြီးကို မမြင်။ ဖြစ်ပျက်သည့် ပရမတ်ကိုသာ မြင်ရ တွေ့ရတော့၏။ (ဘာ ပြုလို့ ဒီလို ဖြစ်ပျက်နေသလဲ ဆိုတာ လွယ်လွယ်နှင့် အတတ် သိချင်လျှင် လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား ရေးသော ရူပဒီပနီ၊ ဝိဇ္ဇာမဂ္ဂဒီပနီ၊ ဘာဝနာဒီပနီ၊ အာဟာရ ဒီပနီ၊ စသည်တို့ကို ကြည့်ကြပါလေ)။

ပရမတ်ကို ဘယ်လိုတွေ့ရသလဲ ဆိုလျှင် တကိုယ်လုံး ဆူ၍ပွက်နေသော ရေမြုပ် ရေပွက်ကလေးတွေနှင့် တူ၏။ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နေ၏။ တခါတရံ ရေမြုပ် စိုက်ကြီးလို ဆီချက်အိုး နွားနို့အိုးများ ဝေကျနေတာကို မြင်သလိုပင် အမြုပ်တွေဟာ ဖြစ်တဲ့အမြုပ်က စိစိ စိစိဖြင့်ဖြစ်၍ ပျက်တဲ့ အမြုပ်က ဖြုတ်ဖြုတ် ဖြုတ်ဖြုတ်နှင့် ပျက်ကြ၏။ သမာဓိကောင်းလျှင် ထိုစိစိ ဖြုတ်ဖြုတ်ဆိုတဲ့ အသံတွေကို လည်း ကြားရ၏။ မယုံလျှင် အားထုတ် ကြည့်ကြပါ။ တကယ့်- တကယ် အားထုတ်လာသောအခါ ဖြစ်ပျက်မှု အလွန်လျှင်မြန်၏။ တံလျှပ်ကဲ့သို့နေ၏။ တံလျှပ်ထက်မြန်၏။ တခါတလေသမာဓိက ကောင်းလွန်း၍ ကိုယ်တွေ ဖြစ်ပျက်သည် မျက်မြင် ဖြစ်ပျက်သကဲ့သို့ ပြောင်း၍ တကယ့် တံလျှပ်ကို တကယ်မြင်နေသကဲ့သို့ဖြစ်လာ၏။ ဤကား အဇ္ဈတ္တကို

မြင်ရာမှ ဗဟိဒ္ဓသို့ ပြောင်း၍ မျက်မြင် သဘောသို့ ပြောင်း သွားသောဟူ၏။

ဤကဲ့သို့ တံလျှပ်ကို မြင်နေရတယ်ဆိုတဲ့ အခါမျိုး၌ မိမိ စိတ်က ဘာကိုမျှ တွေးတောကြံစည်တတ်သော သဘော မျိုး မဖြစ်ပေ။ ကြက်သေသေနေတာနှင့် တူသော သဘော မျိုးဖြစ်သောကြောင့် ဤမြင်ခြင်းသည် ဩက္ကန္တကာဝီတိ ဖြစ်လာမျိုးလို မြင်နေရတာ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိပဿနာ ၏ အန္တရာယ်ပင်ဟု မှတ်ပါ။

ဤ ရုပ်တုံး ရုပ်ခဲကြီးကို ကြည့်နေပါလျက် အတွင်းသား ပရမတ်ကလေးတွေကို မြင်ရသည် ဆိုတာတော့ သဘော ကျလောက်ပြီဟုထင်၏။ ဤရုပ်တုံး ရုပ်ခဲကြီး ပျောက်ပြီး ဖြစ်ပျက်တာကို ချည်းဘဲ သိနေရတယ် ဆိုတာတော့ ကျေနပ် တဲ့ လူလဲကျေနပ်ပေလိမ့်မည်။ မကျေနပ်တဲ့လူလဲ ရှိပေလိမ့်ဦး မည် ထင်၏။ သို့အတွက်မကျေနပ်သေးတဲ့လူများကို ကျေနပ် အောင်ဥပမာပြမည်။ ဥပမာမှာ အလွန်တရာ လှလိုသော သူတယောက်သည် မိမိကိုယ်ကို တန်ဆာဆင်၍ မှန်ကြည့် သောအခါ ရှေးဦးစွာ မှန်ဘောင်နှင့် မှန်သားပါမှန်တခု လုံးကို မြင်ရ၏။ မှန်ကို မြင်ပြီးနောက် ချက်ချင်းပင် မှန် ထည်းက မိမိအရိပ်ကိုမြင်ရ၏။ အရိပ်ကို မြင်သောအခါ မိမိ၏ မျက်နှာနှင့် ဦးခေါင်းကို အလှပြုပြင်ရာ၏။ ဤကဲ့သို့ ပြုပြင်နေသောအခါ တစထက်တစ ပို၍ပို၍ သေသေ ချာချာ ပြုပြင်၍ လာလတ္တံ့။ သေချာသည်ထက် သေချာ စွာပြုပြင်၍ လာသောအခါ အာရုံကပို၍ စိုက်လာတော့ ၏။ ပို၍စိုက်လာသော အခါ မျက်လုံး မျက်ခုံး နဖူး

ဆံစမှ စ၍ မိမိ၏မျက်နှာကိုသာ မြင်၍ မြင်၍ နေလတ္တံ့။ မှန်ကြီးကိုမူကား သတိမရမိဘဲ ရှိနေလတ္တံ့။ ထိုအခါ ရှေးဦးစွာ မြင်အပ်သော မျက်နှာနှင့် မျက်နှာရိပ်၏စပ်ကြား ကရှိတဲ့ မှန်ကိုတော့ မမြင်တော့ဘဲ မှန်ကိုလွန်၍ မိမိ၏ မျက်နှာရိပ်ကိုသာ မြင်၍နေရခြင်း ဖြစ်လတ္တံ့။

ဒုတိယဥပမာမှာ ဤကဲ့သို့ပင် ဖလ်ဘူးကြီးကြီး တခုတည်း ၌ လှပတင့်တယ် ရှုချင်ဘွယ်ကောင်းသော ရေသတ္တဝါ ကလေးတွေကို ရေအပြည့်ထည့်၍ လွှတ်ထားပြီးလျှင် ကြည့် နေပါ။ တော်တော်ကြာလျှင် ရေသတ္တဝါ ကလေးတွေက အဖိုအမ အငယ်အကြီး သူတို့ဘာဝ မြူးထူးပျော်ပါး၍ ရှုပ်ရှက်ခတ် သွားလာနေမည်ဆိုလျှင် ကြည့်၍ကောင်းတာ နှင့် သေသေချာချာကြည့်ချင်တာနှင့် စူးစိုက်၍ ကြည့်နေ သကာလ ဖလ်ဘူးနှင့် ရေပျောက်၍ ရေသတ္တဝါကလေး တွေကို သာလျှင် မြင်၍မြင်၍ နေလတ္တံ့။ ဤကဲ့သို့ပင် ကိုယ် ကောင်ကြီးထည်း၌ ဖြစ်ပျက်နေသော ရုပ်နာမ် နှစ်ပါး ပရမတ္ထ ထရားတို့သည် အစဉ်မပြတ် ရှိလျက်နေ၏။ သမာဓိ ကြည့်ရတာမျိုး ဖြစ်၍ သမာဓိကလည်း မရှိ။ ကြည့်လည်း မကြည့်တတ်ကြသေး၍ မတွေ့ရတာ။ သမာဓိနှင့်ကြည့်သော အခါ ပါရမီ ရှိသူမှန်က မြင်ရတော့သည်သာလျှင်ဖြစ်၏။ မယုံလျှင် ဤစာအုပ်က နည်းအတိုင်းကြည့်ကြ။ မကြည့်တတ် လျှင် ပြတတ်သော ဆရာထံသွား။ အကြောင်း မညီမညွတ်၍ မသွားနိုင်ဘူး ဆိုလျှင် ဤစာအုပ်မှ တဆင့် ပင့်ဘိတ်က အကြောင်းညီညွတ်လျှင် လာ၍ပြမည်။ ဤကဲ့သို့ အဖြစ်နှင့်

အပျက်ကို ရှုရသောကြောင့် ဖြစ်ပျက်ကို သိနေရသော
ကြောင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ခေါ်သည်။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၌ရပ်နာမိတို့၏ ရေပွက်ပမာတံလျှပ်ပမာ
ဖြစ်ထာပျက်ထာကိုမြင်ရလျှင် အလွန်အကျိုးကြီး၏။ အကျိုး
ကြီးကြောင်းကား ဤပါဠိကို ထောက်၍ သိရ၏။

ယထာ ပုဗ္ဗုဠကံပဿေ၊ ယထာ ပဿေ မရိစိကံ။
ဧဝံ လောကမဝေက္ခန္တံ၊ မစ္စုရာဇာ န ပဿတိ။

ဓမ္မပဒပါဠိတော်။ အနက်။ ။ပုဗ္ဗုဠကံ၊ရေပွက်ကို။ပဿေ
ယထာ၊ ရှု၏သို့၎င်း။ မရိစိကံ၊ တံလျှပ်ကို။ ပဿေယထာ၊
ရှု၏သို့၎င်း။ ဧတံတထာ၊ ထို့အတူ။ လောကံ၊ ရပ် နာမ်
ခန္ဓာဟူသော လောကကို။အဝေက္ခန္တံ၊ ပိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်
သက်၍ အပျက်ကိုသာရှုသော ယောဂါဝစရကို။ မစ္စု
ရာဇာ၊ သေမင်းသည်။ နပဿတိ၊ မမြင်နိုင်။

ဤမျှမကသေး ဥဒယဗ္ဗယ ဆိုတဲ့ တိရုဏ ပရိညာ စခန်း
လက္ခဏာရေး သုံးပါးကို ယထာဘူတ ကျနစွာမြင်ရလျှင်
ကင်္ခါဝိတရုဏဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်၏။ ကင်္ခါဝိတရုဏဝိသုဒ္ဓိ ဆိုတာ
ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါသူတပါး ယောက်ျားမိန်းမ မဟုတ်မှန်
ရပ်နာမိသာ အမှန်ဖြစ်မှန်း ဘွင်းဘွင်းကြီးပေါ်၍လာသော
ကြောင့် ယုံမှားသံသယကင်းသွားသဖြင့် ဘာဝနာမယဉာဏ်
ဖြင့် ပညတ် ပရမတ် ကွဲသွားသဖြင့် အပါယ်မလားနိုး
တော့ဘူးတဲ့။စူဠသောတာပန် အစစ်ကြီးဖြစ်ပြီတဲ့။တာကြောင့်
မို့လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကင်္ခါဝိတရုဏ ဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ၌....

ဣမိနာ ပန ဉာဏေန သမန္နာဂတော ဝိပဿကော ဗုဒ္ဓသာသနေ လဒ္ဓဿာသော လဒ္ဓပတိဋ္ဌော နိယတဂတိကော စူဠသောတာပန္နောနာမ ဟောတိ။

အနက်။ ဣမိနာပနဉာဏေန၊ ဤဉာဏဗျူဟာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာနှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။ ဝိပဿကော၊ ဝိပဿနာယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ လဒ္ဓဿာသော၊ ရအပ်သော သက်သာရာ ရှိသည်ဖြစ်၍။ လဒ္ဓပတိဋ္ဌော၊ ရအပ်သော ထောက်ရာ တည်ရာရှိသည် ဖြစ်၍။ နိယတဂတိကော၊ မြဲသောလားရာ ဂတိရှိသည်ဖြစ်၍။ စူဠသောတာပန္နောနာမ၊ စူဠ သောတာပန် မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤပါဠိအတိုင်း မှန်ကြောင်း ဟုတ်ကြောင်း ထင်လျှားတော့၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဤတရားကို အားထုတ်ပြီးသော သူထည်းက သေခါနီး ကျလျှင် လူနာစောင့်တွေကသာ ငိုကြသည်။ ပူကြသည်။ လူနာကတော့ ငါ့အတွက် မပူကြနှင့်၊ ငါတရားရှုနေသည်။ နတ်တွေ လာခေါ်နေသည် ဟု ပြောကြ၏။ တချို့မှာ သေခါနီး၍ စကားမပြောနိုင်တာကြောင့် အထက်ကို လက်ညှိုးထိုး၍ ပြီးရယ်နေသေး၏။ ဤကား ဂတိ နိမိတ်ကောင်းသောကြောင့်တည်း။ သေပြီးသော သူတိုင်း ဤကဲ့သို့ ချည်းဘဲဖြစ်တာ ကြားရသိရ၏။ သိပ်ပြီး အားတက်စရာကြီးပါဘဲ။ ယုံကြည်တော်မူကြပါကုန်။ မယုံလျှင် စမ်းကြည့်တော်မူကြပါ။

ဤမျှတွင် ဘာ ကဦးမည်လဲ ဉာဏဗျူဟာကိုသိလျှင် ဤဘဝ၌ပင် အရိယာ ဖြစ်နိုင်သတဲ့။ ဒီဘဝမဖြစ်က နောင်ဘဝ

နတ်ပြည်ရောက်လျှင် ရောက်ခြင်း ဖြစ်ရမည်ဟု စတုကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော် ကလည်း ဆိုထားပါသေးသည်။ ။ပါဠိမှာ....

တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါနိ လ္လဝန္တိ၊ ဒန္ဓော ဘိက္ခဝေ သတုပ္ပါဒေါ အထခေါ သော သတ္တော ခိပ္ပမေဝ ဝိသေသ ဘာဂီ ဟောတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တတ္ထ၊ ထိုနတ်ပြည်၌။ သုခိနော၊ ချမ်းသာသဖြင့်လာသော။ တဿ၊ ထို အာရဒ္ဓဝိပဿက အဖြစ်နှင့် စုတေ၍ နတ်ပြည်သို့ ရောက်သောသူအား။ ဓမ္မပဒါနိ၊ ဤလူ့ ဘဝက အားထုတ်အပ်သော တရားအစုတွေသည်။ လ္လဝန္တိ၊ ညဉ့်က အိပ်မက်တွေ နံနက်ထ အခါပေါ်၍ လာကြဘိ သကဲ့သို့ ထင်ထင်လျှားလျှား ပေါ်၍ လာကြကုန်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သတုပ္ပါဒေါ၊ ဩဝါဒါသေ၍ နတ်ပြည်သို့ ရောက်လာ ပါ ပေါ့ ကလား ဟု သတိရမှုသည်။ ဒန္ဓော၊ နံ့နွေး၍ နောက်ကျ၍နေရာသေး၏။ အထခေါ၊ စစ်စစ်သော်ကား။ သောသတ္တော၊ ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ခိပ္ပမေဝ၊ နတ်ပြည်သို့ ရောက်လျှင် ရောက်ချင်း လျှင်မြန်စွာသာလျှင်။ ဝိသေသဘာဂီ၊ မဂ်ဖိုလ် တရားအထူးကိုရခြင်းအဖို့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤပါဠိတော်၏ အတိုင်း မှန်၏။ နတ်ပြည်ရောက်တော့ တရားအားထုတ်လျက် ရောက်သွားသည် ဖြစ်သောကြောင့် နတ်ဘဝ ကျတော့ ပို၍ထက်မြက်တဲ့ ဉာဏ် ပါရမီကလဲ ရှိသွားတော့ ချက်ချင်း အရိယာ ဖြစ်နိုင်တာပေါ့။ တရားအားထုတ်လျက် ရောက်တယ်ဆိုတာလဲ မှန်တယ်။ သေခါနီး

တရားလက်မလွတ်တဲ့ လူတွေချည်းဘဲ တွေ့ရတာကလား။
 သေတာ မပြောနဲ့တော့ ညအိပ်ရာဝင်လျှင် တရားကို
 အာရုံပြု၍ အိပ်ထားတောင်၊ နိုးတော့ခါ နိုးမှန်း သိလာကံ
 နောက် တရားကို သိနေတာက အရင်ကျသေးတာကဘဲ။
 တရားသိ၍ နေရင်း တရား၌ အာရုံပြု၍ လာသောအခါ
 “ဟင်- ငါအိပ်မပျော်သေးဘဲ တရား အားထုတ်နေပါ
 ကလား” ဟု အောက်မေ့ပြီးနာရီထိုးသံ၊ လင်းခါနီးမို့ပြုဘွယ်
 ကိစ္စတို့ကို ထ၍ ပြုလုပ်နေသံတို့ကို ကြားတော့မှ တရားနိုး
 မှန်း မိုဃ်းလင်းခါနီးမှန်း သိရတော့၏။

တာကြောင့်မို့လို့ ဤတရားမျိုးမသိရဘဲ လူ့ပြည်မှာ
 အသက်ရှည်စွာ နေရခြင်းသည် သိသောသူ၏ တရက်မျှ
 နေရခြင်းလောက် မမြတ်ကြောင်း ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌...

ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဧကောဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

ဟု ဟောတော်မူသည်။

ယောစ၊ အကြင်သူသည်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊ ရပ်နာမ်တို့၏
 ဖြစ်ပုံပျက်ပုံကို။ အပဿံ၊ အိပ်မက်တွင်မျှ မမြင်ရဘူးဘဲ။
 ဝဿသတံ၊ အနှစ်တရာပတ်လုံး။ ဇီဝေ၊ အသက်ရှည်၏။
 တဿ၊ ထိုသူ၏။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်မှုထက်။ ဥဒယဗ္ဗယံ၊
 ဥဒယဗ္ဗယကို။ ပဿတော၊ မြင်သော သူ၏။ ဧကောဟံ၊
 တရက်မျှ။ ဇီဝိတံ၊ အသက်ရှည်ခြင်းသည်။ သေယျော၊
 မြတ်သေး၏။

ဤမျှလောက် အကျိုးကြီးသော ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်သည် ဤကိုယ်ကြီးထည်း၌ တွေ့ရ၏။ ယခုမှ တွေ့ရ၏။ အရင်က မတွေ့ရ၊ အရင်ကမရှိဘဲ ယခုမှလာပြီး ဘယ်က ရှိရသလဲ၊ ဘယ်ကလာပြီးရောက်ရသလဲဟုထင်ဘွယ်ရှိ၏။ ဤဥဒယဗ္ဗယ သည် အရင်ကလည်း အသစ်ဖြစ်လိုက် အဟောင်းပျက်လိုက် အဟောင်းပျက်လိုက် အသစ် ထပ်ဖြစ်လိုက်နှင့် အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိ၏။ ယခုလဲ ဖြစ်ပျက်၍ပင် ရှိ၏။ ဘယ်ကမှလဲ မလာ။ ဘယ်ကိုမှလဲ မသွား။ အပ်ဖျားပေါ် မုံညင်းစေ့ ချသကဲ့သို့ ဤနေရာမှာပင်ဖြစ်ပြီး ဤနေရာမှာပင် ပျက်သွား သော တရားမျိုးဖြစ်၏။ တာကြောင့်မို့လို့ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ တော်၌ ဟောတော်မူသည်မှာ-

အနိဓာန ဂတာ ဘဂ္ဂါ၊ ပုဇ္ဇော နတ္ထိ အနာဂတေ။
နိဗ္ဗတ္တာ ယေဝိ တိဋ္ဌန္တိ၊ အာရဂ္ဂေ သာသပူပမာ။

အနက်။ ဘဂ္ဂါ၊ ဖြစ်ပေါ်လာပြီးနောက် ချက်ချင်းပင် ချုပ်ပျောက်ကြကုန်သော နာမ်ရပ်တရား နှစ်ပါးတို့သည်။ အနိဓာနဂတာ၊ ငြိမ်းလေပြီးသည့် ဆီမီးပမာ ထိုမှီးရာ မရှိသော အဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်ပြီ။ အနာဂတေ၊ မဖြစ်သေးမီ အနာဂတ်ကာလ၌။ ပုဇ္ဇော၊ လာ၍ဖြစ်သော အပုံအစုသည်။ နတ္ထိ၊ မရှိနှင့်လေ။ ယေဝိ၊ အကြင်ပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာနာမ်ရပ်တို့သည်လည်း။ နိဗ္ဗတ္တာ၊ ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန် သည်ဖြစ်၍။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကြကုန်၏။ တေဝိ၊ ထိုပစ္စုပ္ပန် ခန္ဓာ နာမ် ရပ်တို့သည်လည်း။ အာရဂ္ဂေ၊ အပ်သွားပွတ် ဆောက်ဖျား၌။ သာသပူပမာ၊ အစဉ် မပြတ် တင်အပ်

ချအပ်သော မုန်ညှင်းစေ့တို့နှင့်တူသော ပမာရှိ ကုန်သည် ဖြစ်၍။ တိဋ္ဌန္တိ၊ တည်ကြကုန်၏။

ဤပါဠိတော် စကားနှင့်လည်း ကိုက်၏။ တကိုယ်လုံး၌ အတွင်းရော အပြင်ပါ မုန်ညှင်းစေ့ ကလေးတွေ သဲပွင့် ကလေးတွေ ထိမှန်နေတာနှင့်လည်း တထပ်တည်းကျနေ တော့၏။

ဘင်္ဂဉာဏ်အကြောင်း

ဤကဲ့သို့ ဥဒယဗ္ဗယကို ရှုနေရင်း သမာဓိ ကောင်းလာ သောကြောင့် ဖြစ်ပျက်တွေ ထံလျှပ်ကဲ့သို့ မြန်၍လာတော့ ၏။ နူးညံ့သိမ်မွေ့၍လည်း သွားတော့၏။ ထိုအခါ၌အပျက် မြန်လွန်းသောကြောင့် တကြောင်း၊ နုသွားသောကြောင့် တကြောင်း ဖြစ်အစွန်းပျက်အစွန်း နှစ်ပါးစလုံး မထင်တော့ ဘဲ အပျက်ချည်းသာ ထင်နေတော့၏။ ဥပမာ ခြောက်သွေ့ လှစွာသော ဂျုံမှုန့်တွေကို နေပူထည်း၌ ပုံထားသော အခါ လေတိုက်၍လာလျှင် နူးညံ့သိမ်မွေ့စွာလှသော အမှုန့် ကလေးတွေသည် ပြို၍ပြို၍ ဖွာဖွာ ဖွာဖွာနှင့် ကျနေ သကဲ့သို့ ဖြစ်လာတော့၏။ ဤသည်ကား အဖြစ်ကိုမထင် အပျက်ကိုသာ ထင်နေသောကြောင့် ဘင်္ဂဉာဏ် ဟုခေါ်၏။ အလွန် လျင်မြန်၏။ တခါတရံ ကြမ်း၍လည်း ပျက်၏။ အပျက်ကြမ်း၏ဟူလို။ ဘယ်လောက် ကြမ်းလာပါသလဲ ဆို လျှင်ရေပြင်ပေါ် မိုဗုံးရွာချသကဲ့သို့ထင်ရ၏။

ထို့ကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ... ယထာနာမ၊ ဥပမာမည် သည်ကား။ စက္ခုမာ၊ မျက်စိ အမြင်ရှိသော။ ပုရိသော၊

ယောက်ျားသည်။ ပေါက္ခရဏီတီရေဝါ၊ ရေကန်၏ ကမ်း၌
 ၎င်း။ နဒီတီရေဝါ၊ မြစ်ကမ်း၌၎င်း။ ဌိတော၊ တည်လျက်။
 ဣလဖုသိတကေ၊ ကြီးစွာသော မိုဗ်းပေါက်ရှိသော။
 ဒေဝေ၊ မိုဗ်းသည်။ ဝဿန္တေ၊ ရွာသည်ရှိသော်။ ဥဒက
 ပိဋေ၊ ရေအပြင်၌။ မဟန္တမဟန္တာနိ၊ များစွာ များစွာကုန်
 သော။ ဥဒကပုဗ္ဗုဠကာနိ၊ ရေပွက်တို့ကို။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ၊
 ဖြစ်၍ဖြစ်၍။ သီဃံသီဃံ၊ လျင်စွာလျင်စွာ။ ဘိဇ္ဇမာနာနိ၊
 ပျက်ကုန်သည်တို့ကို။ ပဿယယထာ၊ မြင်ရာသကဲ့သို့။
 ဧဝမေဝ၊ ဤအတူသာလျှင်။ သော၊ ထိုယောဂီသည်။ သဗ္ဗေ
 သင်္ခါရာ၊ အလုံးစုံသော ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည်။ ဘိဇ္ဇန္တိ
 ဘိဇ္ဇန္တိ၊ လျင်စွာ ပျက်ကုန် ပျက်ကုန်သည်တကား ဟူ၍။
 ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ ။ ဤကဲ့သို့ ရေပြင်ပေါ်မိုဗ်ရွာချသကဲ့သို့
 ဆိုတာ ဥဒယဗ္ဗယတုန်းကလဲ တွေ့ရတာပါ။ သို့ရာတွင်
 အနှေးအမြန် အစိပ် အကျလောက်သာ ကွာတာပါ။
 ဒီအခါကျတော့ကာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ မမြဲတဲ့သဘောတရား
 တို့ကို ဥဒယဗ္ဗယတုန်းကတည်းက ထင်မြင် ရှင်းလင်းပြီး
 ဖြစ်လာရာ ဘင်္ဂညဏ်ကျတော့ “အင်း-ကြာလေ ကြာလေ
 မမြဲလေပါတကား။ မမြဲတာချည့်ပါကလား၊ ပျက်ထာချည့်
 ပါကလား” ဟု သဒ္ဓိဋ္ဌာန်ချပြီး အမြဲအစွဲ အသဲစွဲပြီး မှတ်
 သွား လေတော့၏။

ထိုအခါ ဟိုတုန်းက မြဲသည်ဟုထင်နေသော အထင်
 တွေကိုလုံးလုံး စွန့်လိုက် တော့၏။ မမြဲဟု တလစပ် ထင်
 နေတော့၏။ အပျက်ချည့် အစဉ်မပြတ် ထင်နေတော့၏။
 ပျက်ပျက်နေတာကို ထင်နေတော့ ဆင်းရဲတာလည်း ပို၍

ထင်၏။ အစိုးမရတာလည်း ပို၍ ထင်၏။ တာကြောင့် မှီလို့ ဤအခါမျိုး ကျလျှင် သုခသညာ အတ္တသညာကိုလည်း စွန့်လိုက် တော့၏။ ငါ၏ ကိုယ်ကောင်ကြီးနှင့်တကွ ၃၁-ဘုံ သားတို့သည် နိစ္စ-သုခ-အတ္တ-သုဘ မဟုတ်။ အနိစ္စ-ဒုက္ခ-အနတ္တ- အသုဘ ဖြစ်၏ဟု အတပ်အမှတ် ယူတော့၏။ ဤ ကဲ့သို့ပင် ဥဒယဗ္ဗယတုန်းက ထက် ပို၍ နက်၍ ထင်မြင်၍ စိတ်ပြောင်း၍ သွားတော့၏။ ဤကဲ့သို့ထင်မြင်စိတ်ပြောင်း၍ သွားသောအခါ မိမိ၏ ရုပ် နာမ် သင်္ခါရ တရားကြီးကို ကြောက်စရာကြီးဘဲ ဘေးကြီးဘဲဟု ထင်တော့၏။ မြွေပွေး ခါးပိုက် ပိုက်ထားရသကဲ့သို့ ထင်၏။ မြွေပွေးကို နင်းမိ သော သူနှင့်တူ၏။ ကြပ်ကြပ်ရှုလေ ကြပ်ကြပ် အပျက် ထင်လေ။ ကြပ်ကြပ် အပျက်ထင်လေ ကြပ်ကြပ်ဘေးကြီးဘဲ ဟုထင်လေ ထင်၏။

စိတ်နှလုံး မသာယာဖြစ်၏။ စိတ်ညှိုးနွမ်း၏။ မိမိခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးသည်ကားအနှစ်မရှိ အပြစ်ချည့်ဘဲ ရှိပါကလားဟု အတပ်သိ၏။ သိသောအခါ မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီးကိုရှုရင်းရှုရင်း မနှစ်သက် မပျော်ပိုက်နိုင်ဘဲ ပျင်းမုန်း ပြီးငွေ့၍ နေလေ တော့၏။ ဘင်္ဂညဏ် ဖြစ်ပြီဆိုမှဖြင့် ဘယညဏ် အာဒိနဝ ညဏ် နိဗ္ဗဒါညဏ်တို့သည် တဆက်တည်း တရှိန်တည်း ဖြစ်တော့၏။ အသံသာ ကွဲတယ် အဓိပ္ပာယ်မှာတူ၏။ အပေါ့အလေး အတိမ် အနက်သာကွာ၏။ ကြပ်ကြပ်ရှုလေ ကြပ်ကြပ်ပြီးငွေ့လေဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ပြီးငွေ့နေလျှင် ဘာကို မျှ မတပ်မက်တော့ပေ။ ဘာဖြစ်မှာကိုမှလဲ မကြောက် တော့ပေ။ သေရမည် ဆိုတာတောင် သဘောကျမိတော့၏။

ဤမျှလောက် ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့၏။ ဤကဲ့သို့ ငြီးငွေ့သောအခါ သပိတိက တဏှာကို စွန့်၏။ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု ထင်၏။ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟု ထင်သောကြောင့် မိမိ သူတပါး၌ တပ်မက်သော ရာဂကိုစွန့်၏။ ဤကဲ့သို့ ရှုမြင်နေတုန်းအခါမှာ ဤကဲ့သို့ဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ အမှန်ပင် ဖြစ်၏။

တာကြောင့်မို့လို့ ရှေးတုန်းက ဘုရားသခင်က တရားဟောနေတုန်း အနုတယောက်သည် တရား နာရင်းနဲ့ သောတာပန်ဖြစ်သတဲ့။ သောတာပန်ဖြစ်မှန်း သိကြားမင်းက သိတော့ စိတ်ကိုစမ်းခြင်းဖြင့် မေးသတဲ့။ အိုအသင် အသင်၏ အနုနာကြီးကို ပျောက်အောင် ကုပေးမယ်။ ရှင်ဘုရင် လုပ်မလားလို့ မေးသတဲ့။ မေးတော့ကာ အနုကလဲ သောတာပန် ဖြစ်ခါစ ယခုလို လောကကြီး၏အပြစ်တွေကို မြင်နေတုန်း ငြီးငွေ့နေတုန်း ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်ဘုရင်စည်းစိမ်ကိုယူ၍ ဤမျှလောက် လေးတဲ့တာဝန်ကြီးကို ထမ်းရမှာ ကြောက်လန့် စက်ဆုပ်သတဲ့။ မလိုချင်ဘူးတဲ့။ သိကြားမင်းကိုတောင် အပြစ်တင်သတဲ့။ ဤအနု၏ ပယ်ခြင်းကား ငြီးငွေ့လွန်းသော စိတ်ရှိနေခြင်းကြောင့် ပယ်နိုင်၏။ ယခုလည်း ဝိပဿနာတရားကို ချမထားဘဲ အားထုတ်သန်သော သူများ၌ ဤကဲ့သို့ပင် စိတ်မျိုးဖြစ်ကြ၏။ ဤစိတ်မျိုး ဖြစ်ခြင်းသည် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ဖြစ်၏။ ထိုအနုကို ယခုအားထုတ်ဆဲ ဤဝိပဿနာဉာဏ်မျိုးရောက်ဆဲသော ယောဂီတွေနှင့် စာလျှင် အံ့ဩစရာ မဟုတ်ပေ။ မယုံလျှင် စမ်းကြည့်ကြပါ။ သူကဲ့သို့ လောကကြီးကို ငြီးငွေ့ပြီးအသက်

ရှည်နေတာတောင် မနှစ်သက်တဲ့ လူတွေ အများကြီးရှိပါသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကလည်းဆိုပါသည်။ ဆုံပုံပါဠိမှာ....

ဘဝ ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ ဇီဝိတ နိကန္တိ ပရိစ္စာဂေါ၊ သဒါယုတ္တ ပယုတ္တတာ၊ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝိတာ ဥဿုတ္တပဟာနံ၊ ဝိဂတဘယတာ၊ ခန္တိသောရစ္စပဋိလာဘော၊ အရတိရတိသဟနတာတိ။

အနက်မှာ။ ဘဝဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ၊ ဘဝသည်မြဲ၏ ဟူသော သဿတဒိဋ္ဌိ အယူကို ပယ်ရခြင်းလည်းတပါး။ ဇီဝိတ နိကန္တိပရိစ္စာဂေါ၊ အသက်၌တပ်သော နိကန္တိကိုစွန့်ခြင်းလည်းတပါး။ သဒါယုတ္တ ပယုတ္တတာ၊ အခါခပ်သိမ်း ဘာဝနာနှင့် ယှဉ်ခြင်းလည်းတပါး။ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝိတာ၊ စင်ကြယ်သော အသက်မွေခြင်း ရှိသည်လည်းတပါး။ ဥဿုတ္တပဟာနံ၊ အမှုကြီးငယ်တို့၌ လုံ့လမပြုခြင်းလည်းတပါး။ ဝိဂတ ဘယတာ၊ ကြောက်လန့်ခြင်း ကင်းသည်လည်းတပါး။ ခန္တိသောရစ္စပဋိလာဘော၊ သည်းခံခြင်း ကောင်းသော အမှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းတပါး။ အရတိ ရတိ သဟနတာ၊ ကုသိုလ်၌မမွေ့လျော်ခြင်း ကာမဂုဏ်၌ မွေ့လျော်ခြင်းတို့ကို နှိမ်နင်းနိုင်ခြင်းလည်း တပါး။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်လျှင်။ အဋ္ဌာနိသံသာ၊ ရှစ်ပါးသောအကျိုးတို့တည်း။

၎င်းပြင် ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် ၌လည်း-

ဥပ္ပါဒေ ပဝတ္ထု၊ နိမိတ္တံ ဒုက္ခန္တိ ပဿတိ။

အာယူဟနံ ပဋိသန္တိ၊ ဉာဏံ အာဒိနဝေ ဣဒံ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူပြန်၏။ ။ဥပ္ပါဒေ၊ ဤဘဝ ပဋိသန္ဓေကို၎င်း။ ပဝတ္ထု၊ ပဝတ္ထိခန္ဓာငါးပါးကို၎င်း။ နိမိတ္တု၊ သဏ္ဌာန်အားဖြင့်ထင်သော သင်္ခါရနိမိတ်ကို၎င်း။ အာယူဟနု၊ ဤဘဝပြုအပ်သော ကံကို၎င်း။ ပဋိသန္ဓိ၊ နောင်ဘဝ ပဋိသန္ဓေကို၎င်း။ ဒုက္ခန္တိ၊ ဆင်းရဲအစုသာတည်းဟူ၍။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်၏။ ဣဒံ၊ ဤငါးပါးသည်။ အာဒိနဝေ၊ အာဒိနဝဉာဏ်၌။ ဉာဏံ၊ သိသောဉာဏ်မည်၏။

ဤပါဠိတော်များအတိုင်းပင် ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့၍နေသော အခါ၌ ထင်၍နေတော့၏။ ထင်ဆဲအခါ၌မူကား ဘာကိုမျှ မမက်မောတော့ပေ။ တရားအားထုတ်ထားလောက် မစုံမက် မနှစ်သက် တော့ပေ။ တလောကလုံးဖြစ်သမျှ မီးပုံကြီး အလား အပူတုံးကြီး ဒုက္ခတုံးကြီးဟု ထင်နေတော့၏။ ဤကဲ့သို့ပင် နူနာနှင့်တရားနာရင်း သောတာပန် ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်သည်လည်း ထင်၍ နေ၏။ တာကြောင့်မို့လဲ ရှင်ဘုရင်စည်းစိမ်ကို မီးပုံကြီးကဲ့သို့ထင်ပြီး ဒုက္ခပုံကြီးထင်ပြီး မလိုချင်ဘဲ ငြင်းပယ်၏။ ယခု လူတွေလည်း ကြပ်ကြပ်အား ထုတ်သောသူများသည်ဤကဲ့သို့ပင် ထင်နေကြ၏။ သို့ရာတွင် ဤကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဤလိုပင် အမြဲ တသက်လုံး ထင်နေတော့ မှာလားဟု ဆိုစရာရှိရဲ့။ တသက်လုံးကား မဟုတ်။ တရားကို အားထုတ်နေတုန်းသာ ထင်နေတာ။ အားထုတ်တာ ပေါ့သွားပြန်တော့လဲ ထင်တာလဲတဖြည်းဖြည်း ပေါ့ပေါ့ သွားတော့တာပေါ့။

တာကြောင့် မို့လို့ သာဝတ္ထိပြည်၌ ငါးကုဋေ ကျော်သော အရိယာ သူမြတ်တို့သည် ဃရာဝါသ အမှုဖြင့် ယခု

လူတွေလိုဘဲ အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း လုပ်ကိုင်စားသောက် နေကြတာပေါ့။ ဝိသာခါကော ဘယ်လိုနေသလဲ။ သို့ဖြစ်၍ သောတာပန် ဖြစ်သွားသော အနုက ရှင်ဘုရင်မလုပ်ချင်ဘူးဆိုတာဟာ ငြီးငွေ့နေတုန်း အခိုက်မီသာဟု ယူရမည်။ ဤပါဠိတော်ကို ကြပ်ကြပ်ဘတ်၍ အရကျက်ထားဘို့ ကောင်းသည်။ တချို့က ဤတရားကိုတွေ့လျှင် လူထည်းမှာ မနေနိုင်ဘူးတဲ့။ သဘောမပေါက်လို့ တောင်မြောက်လေးပါး တွေးထင်နေကြတာပါ။ တချို့စာတတ်သော သူများကျတော့လဲ ပမာဒလေခနေတတ်ပါတယ်။ ငြီးငွေ့ငြီး ခုက္ခကြီးထင်နေသော်လည်း နေက္ခမ္မ ဓာတ်ခံရှိမှ အကြောင်းကလဲ ညီညွတ်ပါဦးမှ တကိုယ်ရေ တကာယ တောထွက်၍ နေနိုင်ပါသည်။ ဤသည်ကား သတိပြုဘွယ်ပေတည်း။

ရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်တွေကိုရှုရင်း အပျက်တွေ မြန်တော့ အပျက်ချည်းထင်တယ်။ အပျက်ချည်းထင်တာကို ဘင်္ဂဉာဏ် ခေါ်တယ်။ ဘေးတွေဘဲဟု ထင်သောအခါ ဘယဉာဏ်ခေါ်တယ်။ အပြစ်တွေဘဲဟု ထင်သောအခါ အာဒိနဝဉာဏ် ခေါ်တယ်။ ငြီးငွေ့လာတော့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ခေါ်တယ်။ ဉာဏ်ထည်း စိတ်ထည်း၌ ရှုရင်းထင်လာတာကို ထင်လာသည့် အကိုင်း အမည်မှည့်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ ဤသည်ကိုပင် ဝိပဿနာ ဉာဏ်ခေါ်၏။ ဤကဲ့သို့ ပျက်တာတွေကို ရှုနေရင်း ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ပူ၍လာတတ်၏။ (ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ ငါးပါး ဆိုတာ ပရမတ်။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကိုယ်ကောင်ကြီးဆိုတာ ပညတ်ဟု မှတ်ကြပါ။)

ပူ၍လာသောအခါ တကိုယ်လုံးပင် မခံမရပ်နိုင်အောင် ကဲ့သို့လည်း ပူလာတတ်၏။ စိတ်ကလည်း ဒုက္ခကြီး ထင်၍ ပြီးငွေ့လျက်နေ၏။ ဘယ အာဒိနဝ နိဗ္ဗိဒါ ဤဉာဏ်သုံးပါး စလုံး တပြိုင်နက်ထင်လျက်နေ၏။ ဤကဲ့သို့ ထင်လျက်နေရင်း ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့သည် ဝေဒနာ ခံရဟိသကဲ့သို့ မခံမရပ်နိုင်အောင်လိုလို ပူ၏။ နာ၏။ ထုံကျဉ်၏။ ရေနှွေးနှင့် ပြုတ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ဝေဒနပေက္ခာ ဖြစ်၍ နေ၏။ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ထာကို ခံနေရ၏။ ရေတွက်ခြင်းငှာ ပြောပြခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်လောက်အောင် များ၏။ ကိုယ်ကြီးဟာ လှုပ်မရ ကြွမရ ခြေလက်တွေ သေနေသကဲ့သို့လည်း ဖြစ်နေတတ်၏။ ထိုအခါ စိတ်ထည်းက အားထုတ်တာကို လျှော့လိုက်ချင်သောစိတ် မကြာမကြာ ပေါ်လာတတ်၏။ မလျှော့အပ်ပါ။ ရှုမြဲရှုပါ။ လျှော့လိုက်လျှင် ဝိပဿနာအန္တရာယ်ဆိုတဲ့ ဩဘာသ အရောင်အလင်းတွေ ပညတ်တွေ ပေါ်လာတတ်ပါသည်။

ဩဘာသ ဆိုတာ ပညတ်ဖြစ်၏။ ဤမျှလောက် မခံသာအောင် ရုပ်နာမ်တို့ ဖောက်ပြန်နေသောအခါ ဤနာမ်ရုပ်တို့၏ ဖောက်ပြန် နေမှုမှ လွတ်အောင် အားထုတ်တာ လျှော့လိုက်ရကောင်းမလား-ဆက်ပြီး အားထုတ်မြဲ အားထုတ် သွားရလျှင် ကောင်းမလားဟု ကြံဆတတ်ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ လွတ်မြောက်လိုသောသဘောကိုပင် မုဉ္ဇိတုကမ္ပတာ ဉာဏ် ခေါ်၏။ ဤအခါ၌ နေရာပြင်လိုက်လျှင် တောင်တွေ၊ မြောက်တွေ၊ တွေးနေလျှင် ဉာဏ်အမြင်လျော့၍ သွားတတ်၏။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖောက်ပြန်မှု သက်သာ၍ကား သွား၏။

သက်သာသော်လည်း မကောင်း၊ ဆက်၍ရှုရ၏။ ဆက်၍ ရှုနေလျှင် ကြာတော့ကာ မခံသာအောင် ဖြစ်တဲ့ ဝေဒနာ သဘောတွေဟာ တကိုယ်လုံး အညီအညွတ်ဖြစ်၍ သွား လတ္တံ့၊ ညီညွတ်သွားသောအခါ လွန်စွာ ပူတာတခုဘဲ တွေ့လတ္တံ့။ ပူပေမဲ့ တကိုယ်လုံး တညီတညွတ်တည်းပူ၍ ပျက်နေသောကြောင့် ခံသာ၏။ ဤကဲ့သို့ အညီအညွတ် ရှုနေသည်ကို ပဋိပဒါဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိပဋိသင်္ခါဉာဏ်ခေါ်၏။ စိတ်၌ မခံသာတာတွေ ညီမျှ၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကိုသာ အလိုက်သင့် အာရုံပြု၍ နေတော့၏။

ဤကဲ့သို့ အာရုံပြုရင်း ပူသော ဆူသော ဝေဒနာတို့သည် တညီတညွတ်တည်းပင် တိုး၍တိုး၍လာလေ၏။ လာသော် လည်း မခံသာလှဘူးဟူ၍ မဖြစ်လှတော့ပေ။ ပူအားကြီး၍ သာ တကိုယ်လုံးမှ အပူခိုးတွေ မှတ်၍ ပန်းပြီး မိမိကိုယ်ကို လောင်မြိုက်၍ လောင်မြိုက်၍ နေသကဲ့သို့ ဖြစ်လာလေ၏။ ရှုမြဲတိုင်းပင်ရှု။ ဤအခါ၌ စိတ်သည် တောင် တောင် မြောက် မြောက်သို့ မကြံဆမတွေးတော တော့ပေ။ စိတ်၏ ပြေးလွှားခြင်း မဖြစ်တော့ပေ။ စွဲမြဲစွာ ကောဂ္ဂတာ စိတ်မျိုး ဖြစ်လျက် ရှု၍ နေလေတော့၏။ ပူသော ဝေဒနာ ပြင်းပြ သော ဝေဒနာကား တကိုယ်လုံး ညီမျှသွား၍ ခံသာ၏။ ဝေဒနပေက္ခာဖြစ်၍နေသေး၏။ ဤကဲ့သို့သင်္ခါရကို ဥပေက္ခာ စိတ်နှင့်ရှုနေသောအခါ စိတ်၏ရွေ့လျော့ခြင်း ပြောင်းသွား ခြင်း မရှိဘဲ တခြားဘာကိုမျှ မတွေးဘဲ ဖြစ်ချင်သလိုဖြစ်နေ ပေစေဟု အမှတ်တမဲ့ ကြည့်နေသကဲ့သို့ စွဲစွဲမြဲမြဲ ရှုနေတာ ကိုပင် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဟု ခေါ်၏။

ဤကဲ့သို့ သင်္ခါရကို ဥပေက္ခာအနေနှင့် ရှုနေတုန်း၊ ထိုရှုနေသည့် သိမြင်နေသည့် သင်္ခါရတရားတို့မှ ရတ်တရက် လွန်မြောက်၍ သွားတတ်၏။ နိဗ္ဗာန်မှ လွဲသော အာရုံမြောက်ပါးတရားတို့ ချုပ်ငြိမ်း၍ သွားကြ၏။ ဖြစ်ပျက်၏ အဆုံး မဖြစ်သို့ ရောက်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် ဟု ခေါ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မပြုမီ မျက်မှောက်ပြုခါနီး ဆဲဆဲ ရှေးအဘို့၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ကို အနုလောမ ဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောဉာဏ်ကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။ သာဓု ခေါ်ရ၏။ တခါတရံ ဤနေရာ၌ သင်္ခါရ တို့သည် အပူရှိန်တွေပန်း၍ လောင်မြိုက်၍ နေခြင်း သည် ကိုယ်တွေ ကာယသမ္ပဿမှလွန်၍ မျက်စိဖြင့် မြင်ရတဲ့ သဘောမျိုးသို့ ပြောင်း၍ သမထနိမိတ်လို မြင်ရသကဲ့သို့ မီးတောက်ကြီးကို မြင်၍ နေတတ်၏။ ဤကား မကောင်း၊ တောင်ထိပ်ကျမှ လမ်းချော်၍ ကျသွားတာနှင့် တူတော့၏။ ဤကား ဒုက္ခပဋိပဒါ၏ အသွားတမျိုး ပေတည်း။ လူတယောက်နှင့် တယောက် မတူကြပေ။ ဤလူက ဤလို တွေ့ပေမဲ့ ဟိုလူကဟိုလို တွေ့ချင်တွေ့တတ်၏။

ကျမ်းဂန်မှာလဲ ဒုက္ခပဋိပဒါ သုခပဋိပဒါဒန္တာဘိညာ ခိပ္ပာ ဘိညာ ဟူ၍ ရှိသေး၏။ အနိမိတ္တ အပဏိဟိတ သုညတ လှိုလဲ ရှိသေးတယ်။ ဒီလိုရှိတာတွေ အထည်းမှာလည်း တယောက် ကတမျိုးကို အရင်တွေ့တယ်၊ တယောက်က နောက်မှ တွေ့တယ် စသည်ဖြင့် ကွဲလွဲကြ၏။ ကွဲလွဲပေမဲ့ လိုရင်း သဘော ကတော့ အားထုတ် သန်တာချင်းတူလျှင် အတူတူ လိုပါဘဲ မခြားနားလှပါ။ ဥပမာ မြို့ကြီး တမြို့သို့ အလည်သွားတဲ့

လူတွေလိုဘဲ။ ကိုယ့်စိတ်ထင်တာက ဝင်၍ စိတ်ထင်တဲ့လမ်း ရှောက်ကြတာဘဲ။ မြို့ကိုနှံ့စပ်ပြီးနောက် မေးကြည့်တော့ကာ သူတွေတာလဲ ကိုယ်တွေတဲ့အထည်း ပါတာဘဲ။ ကိုယ်တွေ တာလဲ သူတွေတဲ့အထည်း ပါတာဘဲ။ ခရီးအစဉ် မတူတာ တခုဘဲ။ တွေတာကတော့ အများကြီး မလွဲတတ်ကြပါ။

ဤရုပ်နာမ်သင်္ခါရ တည်းဟူသော ဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေရင်း သင်္ခါရမှန်သမျှ ဘာကိုမျှမတွေ့ရဘဲ ဖြစ် သွား ခြင်း ကို ပင် သင်္ခါရရုပ်နာမ် ဖြစ်ပျက်မှ လွန်မြောက် သွားသည်ဟု ဆို၏။ ဖြစ်ပျက်မြင်နေရာမှ မဖြစ်ကို မြင်သည်ဟု ဆို၏။ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်တုန်းက မျက်စိဖြင့် မြင်တာမဟုတ်။ ကာယဝိညာဏ် မနောဝိညာဏ်ဖြင့်သာ တွေ့ရ၏။ ဤကဲ့သို့ တွေ့ရတာကိုပင် တရားအားထုတ်ရင်းတွေ့ရတာမျိုးမို့လို့ဝိပဿနာဉာဏ်မြင်ဟု ခေါ်၏။ မဖြစ်ကိုမြင်တယ် ဆိုတော့ကာလဲ ဤခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက် နေခြင်းကို ကာယဝိညာဏ် မနောဝိညာဏ်တို့ဖြင့် တွေ့မြင်နေရာမှ ရုတ်တရက် မတွေ့ရ မသိရ မမြင်ရတာကိုပင် မဖြစ်ကို မြင်သည်ဟုဆို၏။

မဖြစ်ကိုမြင်တုန်း အခါအတွင်း ဘာကိုမျှ မမြင်ရ မသိရ တော့ပေ။ မိမိကိုယ်ကောင်ကြီးကိုလဲ မမြင်ရ မတွေ့ရတော့ ပေ။ ဖြစ်ပျက်ဆိုတဲ့ သင်္ခါရဟာ သင်္ခါရလောကဖြစ်၏။ ဤသင်္ခါရလောက၏ ဖြစ်ပျက်နေမှုတို့ကို လောကီစိတ်ဖြင့် သိရ၏။ လောကီစိတ်ဆိုတာ ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရလောကကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏။ ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရကို လွန်မြောက်သော လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံမပြုနိုင်။ လောကုတ္တရာစိတ် မှသာ လောကုတ္တရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်၏။ လောကုတ္တရာ

ဆိုတာ။ ။လောကံ တရန္တိတိ လောကုတ္တရာ။ ။လောကံ၊
 ဖြစ်ပျက်ခြင်းလောကကို။ တရန္တိ၊ လွန်တတ်ကုန်၏။ ဣတိ
 တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ လောကုတ္တရာ၊ လောကုတ္တရာ မည်
 ကုန်၏။ ။တ နည်း ကား။ ။လော ကေ န ဝိမုတ္တာတိ
 လောကုတ္တရာ။ ။လောကေန၊ ဖြစ် ပျက် ခြင်း လောကမှ။
 ဝိမုတ္တာ၊လွတ်ကုန်၏။ ဣတိတသ္မာ၊ထို့ကြောင့်။ လောကုတ္တ
 ရာ၊ လောကုတ္တရာ မည်ကုန်၏။ (ဤကဲ့သို့ လောကုတ္တရာ၏
 အကြောင်းကို ချဲ့ထွင်၍ များစွာ ဟောထားတော် မူပါ
 သည်။ အလိုရှိက ပဋိသန္ဓိဒါမန်တွင် ကြည့်ကြပါကုန်)။

လောကုတ္တရာ စိတ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်နေသောအခါ၌
 နိဗ္ဗာန်သည် ဝေဒယိတသုခမဟုတ် သန္တိသုခသာ ဖြစ်သည်
 ကိုသိ၏။ ပဋိဝေဒညဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုလျက်
 နေသည်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရ တည်းဟူသော
 သင်္ခတ ပရမတ်တရားတို့ကိုလည်း မသိရတော့ပေ။လောကီ
 နှင့် စပ်ဆိုင်သမျှ မသိရတော့ပေ။ဝေဒနာမှန်သမျှကိုလည်း
 ခံစားခြင်း စံစားခြင်း မရှိတော့ပေ။ လောက၌ ရှိသမျှသော
 ပညတ်တရား ပရမတ်တရားမှန်သမျှ ပါကိုမျှ မသိရတော့
 ပေ။ မိမိကိုယ်ကောင် တည်းဟူသော ပညတ်တရားနှင့်
 အတွင်းရှိ ပရမတ်တရား တို့ကိုလည်း မသိရတော့ပေ။

တာကြောင့် မိုလို့ ပေဋကောပဒေသ ကျမ်း၌... တတ္ထ၊
 ထိုသုံးပါးတို့တွင်။ ဒုက္ခဉ္စ၊ဒုက္ခသစ္စာသည်၎င်း။ မဂ္ဂေါ၊မဂ္ဂ
 သစ္စာ သည်၎င်း။ နိရောဓော၊ နိရောဓသစ္စာ သည်၎င်း။
 ကတမံ၊ အဘယ်နည်း။ ယဿဘိက္ခုနော၊ အကြင် ရဟန်း

၏။ သတိ၊ သတိသည်။ ဆသု ဖဿာယတနေသု၊ ခြောက်
ပါးသော ဖဿာယတနတို့၌။ သံဝရောစ၊ အစောင့်
အရှောက်သည်လည်း။ နုဥပဋ္ဌိတော၊ မထင်။ သောဘိက္ခု၊
ထိုရဟန်းသည်။ သတတံအဘိဏ္ဍ၊ မပြတ်။ သမာဟိတော၊
တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဇာနေယျ၊ သိရာ၏။
ကတမံ၊ အဘယ်သို့။ ဇာနေယျ၊ သိရာသနည်း။ အတ္တနော၊
မိမိ၏။ ယောကာယော၊ အကြင်ကိုယ်သည်။ နုဥပဋ္ဌိတော၊
မထင်။ တံအနုပဋ္ဌိတကာယံ၊ ထိုကိုယ်မထင်သည်ကိုပင်။
ဣဒံ၊ ဤသည်ကား။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။
ဇာနေယျ၊ သိရာ၏။

၎င်းပြင်လည်း- နေဝိဓာတိ၊ နေဝိမဟူသည်ကား။ ဆသု
ဒွါရေသု၊ ခြောက်ပါးသောဒွါရတို့၌။ အတ္တာနံ၊ ကိုယ်ကို။
နေဝပဿတိ၊ မမြင်။ နဟုရန္တိ၊ နဟုရံဟူသည်ကား။ ဆသု
အာရမ္မဏေသု၊ ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့၌။ အတ္တာနံ၊
ကိုယ်ကို။ နပဿတိ၊ မမြင်။ နုဥဘယမန္တရေနာတိ၊
နုဥဘယမန္တရေန ဟူသည်ကား။ တေသံဒွါရာရမ္မဏာနံ၊
ထိုဒွါရ အာရုံနှစ်ပါးစုံတို့၏။ အန္တရေန ဝေမဇ္ဈေ၊ အလယ်
အကြား ဖြစ်သော။ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒေဝိ၊ ဝိထိစိတ္တုပ္ပါဒ်၌
လည်း။ အတ္တာနံ၊ ကိုယ်ကို။ နပဿတိ၊ မမြင်။ ဧသေ
ဝါတိ၊ ဧသေဝ ဟူသည်ကား။ တောဒိသော၊ ဤသို့သဘော
ရှိသော။ အပဿိတဗ္ဗ အတ္တဘာဝေါ၊ မမြင်အပ်သော
အတ္တဘောသည်သာလျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ ဒုက္ခ၏။ အန္တောပရိ
ယောသာနံ၊ အဆုံးဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်း။

ဤကဲ့သို့ မဖြစ်ကို တွေ့အောင်အားထုတ်ကြရာ၌ လမ်း
တွင်ဘယ်လိုများ တွေ့တတ်ပါသေးသလဲဆိုမူ ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရကို ဥဒယဗ္ဗယက စ၍ ရှုနေရင်း ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရကို
ထင်သည်ထက်ထင်၍ ထင်၍ လာလေ၏။ တခါတရံ မိမိ
ကိုယ်၌ ခြေလက်ဦးခေါင်း စသည်တို့ကိုမထင်။ တောင်ပို
ငယ်ကလေး ကဲ့သို့၎င်း အခိုးအငွေ့ ပုံကလေးကဲ့သို့၎င်းဖြစ်
ပျက် သက်သက်၏ အစုအပုံ ကလေးကဲ့သို့၎င်း ထင်၍လာ
လေ၏။ ထိုအခါ၌ အပျက်ထင်တဲ့ ဘင်္ဂဉာဏ်၊ဘေးဟုထင်တဲ့
ဘယဉာဏ် အပြစ်ဟုထင်တဲ့အာဒိနဝဉာဏ်၊ ငြီးငွေ့တဲ့နိဗ္ဗိဒါ
ဉာဏ်တို့သည် အလိုလိုသူ့ သဘောအတိုင်း တပြိုင်နက် စိတ်
၌ဖြစ်ပေါ်နေတော့၏။ ဤနေရာ၌ ခန္ဓာကိုယ်သည် ပူ၍မနေ
တော့ပေ။ ပူခြင်း အေးခြင်း မထင်လျှားတော့ပေ။ ပထဝီ
ဓာတ်တောင်မှ နုနုကလေး သိသာရုံလောက် ကလေးသာ
ရှိတော့၏။ စိတ်ကတော့ ငြီးငွေ့နေတော့တာဘဲ။ ဤငြီးငွေ့
တဲ့ ဒုက္ခမှထွက်မြောက်လိုတဲ့ စိတ်လဲ မကြာမကြာ ပေါ်
ပေါက်လာတာဘဲ။ အဲဒီငြီးငွေ့ နေတာကိုဘဲ မခံချင်မနှစ်
သက်ငြီးငွေ့နေတဲ့အနေမှလွတ်မြောက်ချင်တဲ့ စိတ်တွေပေါ်
လျက် ပေါ်လျက်နေခြင်းသည် ဖြစ်၍ဖြစ်၍နေ၏။ ဤသည်
ကား မုစ္ဆိတုကမ္ပတဉာဏ်ပင်တည်း။

ဤကဲ့သို့ ထွက်မြောက်ချင်တဲ့ စိတ်ရှိသော်လည်း ဆက်
လျက်ပင် အားထုတ်နေသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပျက်
တို့သည် အပုံစုကလေးကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်နေတော့၏။ အလွန်
ရှုရတာငြိမ်သက်၏။ ဤကား ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ခေါ်၏။ နောက်
တော့ခါဖြစ်ပျက် သင်္ခါတို့သည် ပို၍မြန်လာတတ်၏။ မြန်

လာလေလေ အာရုံက စူးစိုက်စွဲလမ်းစွာ ရှုလေလေဖြစ်၏။
 ထိုအခါ၌ သမာဓိသည် အလွန်ကောင်း၏။ စိတ်သည်ဖြစ်
 ပျက် သင်္ခါရမှတစ်ပါး ဘယ်ကိုမျှမရောက်။ တွေးတောခြင်း
 စဉ်းစားခြင်း ဆင်ခြင်ခြင်း ကြံစည်ခြင်းမရှိ။ ဖြစ်ပျက်ကို
 သာ စူးစိုက်၍အလိုက်သင့် ရှုလျက်နေ၏။ ဤသည်ကိုပင်
 သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ခေါ်၏။ အဲသည်လို ရှုနေရင်း
 ရုတ်တရက် ဖြစ်ပျက်မှ လွန်မြောက်၍ မဖြစ်သို့ပြေးဝင်သွား
 တတ်လေ၏။ ကိုယ်မထင်ဘူးဆိုတာ ဖြစ်၏။ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်
 ကို တွေ့သည်ခေါ်၏။

အနုလောမဉာဏ် ဂေါတြဘူဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် တို့သည်
 တရား အားထုတ်တဲ့လူတွေ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ မပြောနိုင်။
 စာလိုသာ ခွဲပြောနိုင်၏။ တချက်တည်းပင်ဟု ထင်ရ၏။
 သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏ အဆုံး၌ တပြိုင်နက် ကဲ့သို့ဖြစ်၏။
 မနောဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံ ဂေါတြဘူမဂ်
 ဟု ဘဝင်မြားသော စိတ္တုပ္ပါဒ် ၆-ပါးမျှသာ အသက်
 ရှည်သောကြောင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များ မခွဲခြားနိုင်။ ဤကဲ့သို့
 မဖြစ်ကို တွေ့လျှင် နိဗ္ဗာန်ကို တွေ့သည်ဟုမှတ်။ ကောင်း
 ၏။ သာဓုခေါ်ရ၏။ သုခပဋိပဒါဒိပ္ပါဘိညံ ခေါ်သင့်၏။
 အနိမိတ္တဝိမောက္ခခေါ်သင့်၏။

ဤကဲ့သို့ ချုပ်ပြီးနောက် တစက္ကန့် နှစ်စက္ကန့်မှစ၍
 တမိနစ် နှစ်မိနစ် နာရီဝက် တနာရီ ကြာအောင်လည်း
 မဖြစ်ကို မြင်၍နေတတ်၏။ မြင်ဆိုတာ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော
 လောကုတ္တရာစိတ်နဲ့မြင်တာမျိုး ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ လော
 ကုတ္တရာ စိတ်နဲ့ မဖြစ်ကိုမြင်နေတာကိုပင် ဖိုလ်စိတ် ဖိုလ်

ဉာဏ် ခေါ်၏။ မျက်စိဖြင့် မြင်တာမျိုးမဟုတ်၍ မြင်ဆိုလျှင် အဘိဓမ္မာ မနိုင်က နားထွေးနေတတ်၏။ (ရှင်းတော့အရှင်း သားဘဲ)။ ထိုမဖြစ်ကို မြင်ပြီးနောက် ခုနကမဖြစ်ကို မြင်တာ ကို ပြန်၍ အောက်မေ့တတ်၏။ မဖြစ်ကို မမြင်ခင်က မြင်ခဲ့ သော သင်္ခါရ ဖြစ်ပျက်ကိုလည်းပြန်၍ အောက်မေ့တတ် ၏။ ဖြစ်ပျက်နှင့် မဖြစ်စပ်ကြားက ဖြစ်ပျက် ပြတ်သွားပုံ ကလေးကိုလည်း အောက်မေ့တတ်၏။ မဖြစ်ကိုမြင်ပြီးမှ သိရသော ဖြစ်ပျက်ကို ဆင်ခြင်တာလည်းရှိ၏။ ဤကဲ့သို့ အောက်မေ့တဲ့ သဘောကလေးတွေကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ခေါ်၏။ အောက်မေ့တယ် ဆိုသော်လည်း အကြာကြီး အောက်မေ့နေတာ မဟုတ်။ အောက်မေ့ ခါမျှသာရှိ တတ်၏။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်နေရင်း မဖြစ်ကို မြင်သွား သည်လည်း ရှိ၏။ မဖြစ်ကို မမြင်ရဘဲလျက် ဖြစ်ပျက် လျင်မြန် လှလွန်းသောကြောင့် ဖြစ်ပျက်ကို စူးစိုက်သော ပညာစိတ်ထက်တည်ငြိမ်သော သမာဓိစိတ်က အားသာ သွားခဲ့လို့ ရှိလျှင် ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရ သဘောတို့သည် ကိုယ် တွေ သိရာမှ မျက်မြင်သဘောသို့ ပြောင်းပြီးလျှင် တံလျှပ် ကို မျက်စိဖြင့် တကယ်ကြည့်၍ မြင်နေသည့်အတိုင်းလည်း ဖြစ်သွားတတ်၏။ ဤကားမကောင်း၊ တောင်ထိပ်ရောက်မှ ခြေချော်၍ အောက်သို့ ပြန်ကျသွားတာနှင့် တူ၏။

၎င်းပြင်တမျိုးပြဦးအံ့။ ခန္ဓာနာမ်ရပ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို ဖြစ်ပျက် အစုအပုံကလေးကဲ့သို့ ထင်လာသောအခါ စိတ် သည် တခြားသို့ မသွားတော့ဘဲ စူးစိုက် စွဲလမ်း၍သံမှို

နှက်သကဲ့သို့ ရှုမြင်နေတော့၏။ ဤကဲ့သို့ ရှုမြင်နေရင်း ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရတို့သည် တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့သည်ထက် သိမ်မွေ့၊ နူးညံ့သည်ထက် နူးညံ့လျက် မှေးမှိန်၍ မှေးမှိန်၍ သွားတတ်၏။ ဖြစ်ပျက် ပျောက်သွားလှမတတ် ဖြစ်သွား၏။ ဖြစ်သွားပြီးနောက် တဖန်ပြန်၍ နဲနဲ နဲနဲ ထင်လျား ထင်လျား လာပြန်တော့၏။ ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရ အစုအဝေး ကလေး နဲနဲထင်လျား လာပြန်လျှင် ခဏမျှနေ၍ တဖန်ပြန် ပြီး ယုတ်လျော့ ယုတ်လျော့လျက် နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ သိမ်မွေ့၍ မှေးမှိန်လျက် မှေးမှိန်လျက် ပျောက်လှမတတ်ထိအောင် မှေးမှိန်၍ သွားပြန်၏။ မှေးမှိန်၍ ပျောက်လှမတတ် ဖြစ်ပြီးလျှင် တဖြည်းဖြည်း ထင်လျား၍ လာပြန်၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရ အစုအဝေးကလေးသည် ပျောက်လှမတတ် မှေးမှိန်လျက် တလွှဲ နဲနဲပို၍ ထင်လျားလိုက် တလွှဲနှင့် တလွှည့်စီ ဖြစ်သင့်သမျှ ဖြစ်ပြီးလျှင် နောက်ဆုံး၌ မှေးမှိန်၍ မှေးမှိန်၍ ပျောက်ကွယ်လှမတတ် ထိအောင် မှေးမှိန်လျက် ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရကို လုံးလုံးမတွေ့ရဘဲ ဖြစ်ပျက်မှလွန်မြောက်၍ သွားလေတော့၏။ မဖြစ်ဆိုတဲ့ သဘောသို့ပြောင်းသွားလေတော့၏။ ဤကား အားထုတ်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ ကိုယ်တွေ့ သဘောတည်း။

စာနှင့်ကိုက်၍ ပြောပြရမည် ဆိုလျှင် ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရကို စူးစိုက် စွဲလမ်းစွာတည်ငြိမ်၍ မပြောင်းမလွဲသောစိတ်ဖြင့် ရှုမြင်နေခြင်းသည် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရတို့ကို ရှုရင်း မှေးမှိန်၍ သွားခြင်းသည် ဒိဿာ ကာကသည် လင်းယဉ်တိုင် ကမ်းဘက်သို့ ပျံ၍သွားတာနှင့်တူ၏။ မှေးမှိန်

၍ သွားရာမှ ပြန်၍ ဖြစ်ပျက် ထင်လျှားလာသည် ဆိုတာ ဒီသဘာဝ ကာကသည် ကမ်းကို မမြင်၍ လင်းယဉ်တိုင်သို့ ပြန်၍ နားတာပင် ဖြစ်၏။ ဤကဲ့သို့ သင်္ခါရတို့သည် မှေးမှိန် သွားလိုက် ထင်လျှားလာလိုက် ဖြစ်ခြင်းသည် ဒီသဘာဝ ကာက ၏ လင်းယဉ်တိုင်မှ ကမ်းဘက်သို့ ပြန်သွားလိုက် ကမ်းကို မတွေ့သေး၍ လင်းယဉ်တိုင်သို့ တဖန်ပြန်လာလိုက်နေတာ ပင် ဖြစ်၏။ နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်ပျက်သင်္ခါရ တို့သည် ထင်လျှား လာရာမှ မှေးမှိန်လျက် မှေးမှိန်လျက် နေရင်းမှ ပြန်၍ မထင်လျှား လာတော့ဘဲ မှေးမှိန်ရင်းပင် ဖြစ်ပျက်ကို မမြင် ရဘဲ ဖြစ်သွားခြင်းသည် ဒီသဘာဝ ကာကသည် ကမ်းကိုမြင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် လင်းယဉ်တိုင်သို့ ပြန်မလာတော့ဘဲ ကမ်းဘက်သို့ အရောက် ပျံ့ဝဲသွားတာနှင့် တူ၏။ ဤကား သုခပဋိပဒါဒန္တာဘိည ဖြစ်၏ ဟူ၍ ယူသင့်၏။

ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်ရာမှ မဖြစ်ကို မြင်တယ် ဆိုတာ တချို့က ကပ်သီးကပ်သပ် အသေအချာ သိချင်သောကြောင့် “ဘယ်လို နေပါသလဲဗျာ တစုံတရာ ပြောပြစရာ ရှိပါ သလား” ဟု မေးတတ်၏။ ဘာမျှ ပြောပြစရာ ဟူ၍ ဝတ္ထု မရှိ၊ ခံစားစရာ ဝေဒနာမရှိ၊ သင်္ခါရ နိမိတ် တစုံတရာ မရှိ ဟူ၍ မှတ်ပါ။ တာကြောင့်မို့လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၌ “ဂေါတြဘု ဉာဏ်သည် သမုဒယကို အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်သေးသောကြောင့် ပဝတ္ထဝုဋ္ဌာနကား မဖြစ်။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောကြောင့် ကား နိမိတ္တဝုဋ္ဌာနကား ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဧကတော ဝုဋ္ဌာန ခေါ်၏။ မဂ်စိတ် လေးပါးသည် နိမိတ်ဟူသော အာရုံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် နိမိတ္တဝုဋ္ဌာနလည်း မည်၏။

သမုဒယကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းကြောင့် ပဝတ္ထဝုဋ္ဌာနလည်း မည်၏။ ထို့ကြောင့် နိမိတ်နှင့် ပဝတ္ထမှ ထသော ဥဘတော ဝုဋ္ဌာန မည်၏” ဟူ၍ ဆို၏။

မဖြစ်ဆိုတာ နဂိုရ်က ဘာမှမဖြစ်ပါဘူး ဆိုထားတာ ကတဲ့။ ဘယ်မှာ နိမိတ်အာရုံရှိနိုင်မှာလဲ။ ၎င်းပြင် ဥပမာ ပြစရာလဲ မရှိဘူးတဲ့၊ ဒါကြောင့်မို့လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဌ။ အရိယ မဂ္ဂါ၊ အရိယမဂ်တို့သည်။ စတ္တာရော၊ လေးပါးတို့တည်း။ သာမညဖလာနိစ၊ သာမညဖိုလ်တို့သည်လည်း။ စတ္တာရိ၊ လေးပါးတို့တည်း။ ဣမေဓမ္မာ၊ ဤမဂ်လေးပါး ဖိုလ်လေးပါး တရားတို့သည်။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ ပမာဏကို ပြခြင်းငှာ မထိုက်သော နိဗ္ဗာန်လျှင်အာရုံရှိကုန်၏။ ။ ဤကား ဤရွှေ ဤမျှဟူ၍ ပမာဏကိုမျှ ပြစရာမရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု တယ် ဆိုကတည်းက ဘယ်က လောကီအာရုံ ခြောက်ပါး ဒုက္ခတရား တည်း ဟူ သော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ ဖြစ်ပေါ်ဦးမှာလဲတဲ့။ ပြစရာ ပြောစရာ ဘာ ရှိဦးမှာလဲ။ ဤသို့ဟောတော်မူသည်ကိုလည်း တဖန် ကြည့်ကြ ပါဦး။

ယံဓမ္မဇာတံ၊ အကြင်တရားသဘောသည်။ ဝိညာဏံ၊ အရိယာတို့၏ဉာဏ်ဖြင့်သာ အထူးသိအပ်၏။ အနိဒဿနံ၊ ဤကဲ့သို့ ဟု ညွှန်ပြစရာ ဥပမာလည်း မရှိ။ အနန္တံ၊ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍ရှေ့အစွန်းနောက်အစွန်းလည်းမရှိ။ သဗ္ဗတော ပတံ၊ ခပ်သိမ်းသော အရပ်တို့၌ ထွန်းတောက်ပလျက် ရှိ၏။ ဧတ္ထ၊ ဤတရားသဘော၌။ အာပေါစ၊ ရေဓာတ်သည်၎င်း။ ပထဝီစ၊ မြေဓာတ်သည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊ ထောက်ရာတည်ရာ

မရနိုင်။ ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ ဒိဃဉ္စ၊ အရှည်သည်၎င်း။
 ရဿဉ္စ၊ အတိုသည်၎င်း။ အဏုံစ၊ အသေးသည်၎င်း။ ထူလဉ္စ၊
 အကြီးသည်၎င်း။ သုဘဉ္စ၊ တင့်တယ်သော ဝတ္ထုသည်၎င်း။
 အသုဘဉ္စ၊ မတင့်တယ်သော ဝတ္ထုသည်၎င်း။ နဂါဓတိ၊
 ထောက်ရာ တည်ရာ မရနိုင်။ ဧတ္ထ၊ ဤတရား၌။ နာမဉ္စ၊
 နာမ်သည်၎င်း။ ရူပဉ္စ၊ ရုပ်သည်၎င်း။ အသေသံ၊ အကြွင်းမရှိ။
 ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်၏။ ဝိညာဏဿ၊ ပဋိသန္ဓေ ဝိညာဏ်၏။
 နိရောဓေန၊ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်း
 ကြောင့်။ ဧတ္ထ၊ ဤဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ ချုပ်ခြင်း
 ဟူသော နိဗ္ဗာန်၌။ ဧတံ၊ ဤရေဓာတ် မြေဓာတ် အစရှိသော
 အလုံးစုံသည်။ ဥပရုဇ္ဈတိ၊ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
 ဝေယျာကရဏံ၊ အဖြေသည်။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။

၎င်းပြင် ဥဒါန်းပါဠိ၌ အနက်ကား.... ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်း
 တို့။ တဒါယတနံ၊ ထိုသို့သဘောရှိသော မှီခိုရာ ခိုကိုးရာ
 တရားအထူးသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ ယတ္ထ၊ အကြင်တရား၌။
 ပထဝီ၊ မြေဓာတ်သည်လည်း။ နေဝအတ္ထိ၊ မရှိ။ အာပေါ၊
 ရေဓာတ်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ တေဇော၊ မီးဓာတ်
 သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဝါယော၊ လေဓာတ်သည်
 လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အာကာသာနဉ္စာယတနံ၊ အာကာ
 သာနဉ္စာယတနနာမက္ခန္ဓာ လေးပါး သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊
 မရှိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ ဝိညာဏဉ္စာယတန နာမက္ခန္ဓာ
 လေးပါးသည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အာကိဉ္စညာယတနံ၊
 အာကိဉ္စညာယတန နာမက္ခန္ဓာ လေးပါး သည်လည်း။
 နအတ္ထိ၊ မရှိ။ နေဝသညာနာသညာယတနံ၊ နေဝသညာ

နာသညာယတန နာမက္ခန္ဓာလေးပါး သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အယံလောကော၊ ဤပစ္စုပ္ပန်လောက မည်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ပရလောကော၊ တမလွန်လောကမည်သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ ဥဘော၊ နှစ်ပါးကုန်သော။ စန္ဒိမ သူရိယာ၊ လ၊ နေ၊ တို့သည်လည်း။ နသန္တိ၊ မရှိကုန်။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဝိစ၊ စင်စစ်။ တတ္ထ၊ ထိုတရား အထူး၌။ အာဂတိံ၊ တခြားတပါးမှလာရောက်ခြင်းကိုလည်း။ အဟံ၊ ငါတုရားသည်။ နေဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ ဂတိံ၊ ထိုမှဘဝ တပါးသို့လားခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ ဌိတိံ၊ ထိုတရား၌တည်နေခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ စုတိံ၊ ထိုမှဘဝတပါးသို့ရွှေ့ရှားခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ ဥပပတ္တိံ၊ ထိုမှရွှေ့ရှား၍ ဘဝတပါးသို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်း။ နဝဒါမိ၊ ငါမဟော။ တံ၊ ထိုတရားအထူးသည်။ အပတိဌိတံ၊ မဟာသမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ထောက်ရာ တည်ရာသည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အပဝတ္တံ၊ အစဉ်မပြတ် စပ်၍နေခြင်း သည်လည်း။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။ အနာရမ္မဏမေဝ၊ စိတ်စေတသိက် တရားတို့ ကဲ့သို့ တခြားတပါးသော တရားကို အာရုံပြုခြင်း မရှိသည် သာတည်း။ ဧသေဝဧသော ဧဝ၊ ဤတရားအထူးသည်သာလျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တော၊ အဆုံးတရားပေတည်း။

ဤကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရာ၌ တခြား တပါးသော တရားကို အာရုံပြုခြင်းမရှိ ဆိုထားသည် ဖြစ်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်မှတပါး လွဲ၍အာရုံပြုစရာ တစုံတခု မဖြစ် မရှိဟု မှတ်ပါလေ။ မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ် တို့သည်လည်း နိဗ္ဗာန်၌

အာရုံပြုရသည် ဖြစ်သောကြောင့် အာရုံ၌ တွေ့ထိစရာ
လောကီအာရုံ ၆-ပါးမရှိဟု မှတ်ပါလေ။ တချို့က ဘာမျှ
မသိပေမဲ့ လျှောက် ငြိမ်းလျက် ချမ်းသာနေတာတော့ သိရ
သည်ဟု ထင်ကြ၏။ တေယ် ငြိမ်းတယ်ဆိုတာ ပဿဒ္ဓိ ခေါ်
တယ်။ ဥပတ္တိလေသာ ဆယ်ပါးမှာ ပြခဲ့ပြီးပါပြီ။ ပြန်၍
ကြည့်နိုင်ကြပါသည်။ ဧပြိမ်းသည်ကို သိရသည် ဆိုတာ
ဝေဒယံတ သုခ၊ သန္တိသုခ ဆိုတာ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ မဖြစ်၊
မဖြစ်ငြိမ်း၊ ချမ်းသာကို ဆို၏။

ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ဖြစ်ခြင်းကို ရှုနေရင်း မဖြစ်ကို မြင်
သွားတယ် ဆိုတာသည် ရုပ်နာမ် သင်္ခါရဖြစ်ခြင်းမှ လွန်
မြောက် သွားခြင်း ရုပ်နာမ် မဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ပြေးဝင်
သွားခြင်း တည်းဟူသော ဂေါတြတူ စိတ်ပင်တည်း။
တာကြောင့်မို့လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဉာဏဒဿနနိဒ္ဒေသ၌။ ။တံဉာဏံ၊
ထိုဉာဏ်သည်။ ကထံဟောတိ၊ အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း။
ဥပ္ပါဒံ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း။ ပဝတ္ထံ၊ ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရတို့၏ အစဉ်မပြတ် တလစပ် ဖြစ်ခြင်းကို၎င်း။ ပ။
ဥပါယာသံ၊ ပင်ပန်းခြင်းကို၎င်း။ ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ နိမိတ္တံ၊
အပသင်္ခါရ အမှတ်နိမိတ် မိမိကိုယ်ဟု ထင်ခြင်းကို၎င်း။
အဘိဘုယျတိ၊ လွန်မြောက်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။
ဂေါတြဘု၊ ဂေါတြဘူမည်၏။ အနုပ္ပါဒံ၊ ခန္ဓာနာမ်ရုပ်တို့
၏ မဖြစ်ဘဲချုပ်သော နိဗ္ဗာန်သို့၎င်း။ အပ္ပဝတ္ထနိရောဓံ၊
နာမ်ရုပ်တို့၏ အစဉ်ကင်းပြတ် မစပ်ဘဲ ချုပ်သော နိဗ္ဗာန်
သို့၎င်း။ အနုပါယာသ နိရောဓံ၊ မပင်မပန်းဘဲ ချုပ်သော

နိဗ္ဗာန်သို့၎င်း။ ပက္ခန္ဓတိ၊ ပြေးဝင်၏။ ဣတိ၊ ထို့ကြောင့်။ ဂေါတြဘု၊ ဂေါတြဘူမည်၏။

ဤကဲ့သို့မဖြစ်တရားကို တွေ့မြင်ရဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် အလေ့အကျင့်မပြတ်ဘဲ ဝသီဘော်နိုင်၍နေလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလိုသော အခါ၌ ခန္ဓာငါးပါးတွင် တပါးပါးကို ပရိကံ ပြု၍ အာရုံပြုလျှင်ရ၏။ ဘယ်လို အာရုံပြုရသလဲဆိုသော် နာရီဝက် တနာရီစသည် အလိုရှိသလောက်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလို၏ဟု စိတ်ကရည်မှန်း။ ၎င်းနောက်အန္တရာယ်ရှိလျှင် သိရပါလို၏ဟု စိတ်ကရည်မှန်းပြီး သကာလ မိမိကြိုက်ရာ ဣရိယာပုထ်နှင့် နေ၍ ဥဒယဗ္ဗယဆိုတဲ့ ဖြစ်ပျက်ကို အာရုံပြု။ ဖြစ်ပျက်တွေလတ္တံ့။ တွေ့သောအခါ အနိစ္စကိုသော်၎င်း ဒုက္ခကိုသော်၎င်း အနတ္တကိုသော်၎င်း ပို၍ ထင်လာသည့် သဘောအတိုင်း အာရုံပြု၍ သွားလတ္တံ့။

ဤကဲ့သို့ အာရုံပြု၍ ရှု၍သွားရင်း အလေ့အကျင့် များလျှင် မြန်၏။ မများလည်း နှေး၏။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေရင်း မဖြစ် နိဗ္ဗာန်ကိုရှုမိလျက် ဖြစ်သွားတော့၏။ ထိုအခါ၌ အလွန်ငြိမ်သက်တည်ကြည်၍ ကြည်လင်သော ရုပ်ဖြစ်၍ နေ၏။ ဣရိယာပုထ် ခိုင်မာ၏။ ထိုင်လျှင် ထိုင်လျက် ထလျှင် ထလျက် တည်ငြိမ်စွာ နေ၏။ နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုနေရင်း ထိုင်နေလျှင် ထိုင်သော ဣရိယာပုထ်သည် ခိုင်မြဲလျက် နေ၏။ ထလျက် အာရုံပြုလျက် နေလျှင် ထသော ဣရိယာပုထ် ခိုင်မြဲ၏။ ကွေးသောလက်ဖြင့် အာရုံပြုလျက်နေလျှင် ကွေးသော ဣရိယာပုထ်သည် ခိုင်မြဲ၏။ ဆန့်သောလက်ဖြင့် အာရုံပြုလျက်နေလျှင် ဆန့်သောဣရိယာပုထ်သည် ခိုင်မြဲ၏။

မြောက်သောလက်ဖြင့်အာရုံပြုလျက်နေလျှင် မြောက်သော
 ဣရိယာပုထ်သည်ခိုင်မြဲ၏။ဒါကြောင့်မို့လို့ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း၌။ ။
 အပ္ပနာဇဝနံ၊ အပ္ပနာဇော ဆဗ္ဗိသသည်။ ဣရိယာပထံ၊
 ဣရိယာပုထ်ကို။ သန္တာမေတိ၊ ခိုင်မာစေ၏ဟု ပါရှိ၏။

ဤကဲ့သို့ ဣရိယာပုထ်ခိုင်မာခြင်းသည် မဂ်အပ္ပနာ ဖိုလ်
 အပ္ပနာ သာလျှင် မဟုတ်။ မဟဂ္ဂုတ် အပ္ပနာလဲဘဲ ဤကဲ့သို့
 ခိုင်မာသည်ပင်။ မဂ်ဖိုလ်အပ္ပနာက ပရမတ်ကို အာရုံပြု၏။
 ပရမတ်ဆိုတာတောင် သင်္ခတပရမတ်ကို အာရုံ ပြုတာ
 မဟုတ်။အသင်္ခတပရမတ်ကို အာရုံပြုတာ ဖြစ်၏။ အသင်္ခတ
 ပရမတ်ကို အာရုံပြုတာ ဖြစ်လေတော့ လောကီစိတ် မဖြစ်။
 လောကုတ္တရာစိတ်သာ ဖြစ်သဖြင့် ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်းပင်
 လောကီသင်္ခါရကို သိတတ်တဲ့ လောကီစိတ် မနောဝိညာဏ်
 လည်း မဖြစ်တော့ပေ။ မဖြစ်သောကြောင့်ကား နိဗ္ဗာန်ကို
 အာရုံပြုနေတုန်းက ဘယ်လိုငြိမ်းတယ်လို့ပမာဏကို ပြစရာ
 မရှိဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးမှ ဘဝင်စိတ်ဖြစ်။ ဘဝင်စိတ်ဖြစ်ပြီးမှ
 ထိုက်သည် အားလျော်စွာ ပဉ္စဒ္ဓါရာ ဝဇ္ဇန်း စသည်တို့ ဖြစ်
 တာပေါ့။ သည်တော့မှဘဲ ပူပင်သောက ဗျာပါဒဖြင့်
 အပူမီး တောက်ပြီး နေရင်း အိပ်ပျော် သွားသောသူသည်
 နိုးလာသကာလ “အင်း-အိပ်ပျော်လျက်နေတုန်းက စိတ်
 ချမ်းသာလိုက်တာ အေး လိုက် ထာ ငြိမ်း လိုက် ထာ”ဟု
 သိသကဲ့သို့ပင် တထပ်တည်း ဖြစ်တော့၏။ “အိပ်ပျော်
 ယောကျ်ား နိုးသောလားကဲ့သို့” ဟူသော စကားကဲ့သို့ ဖြစ်
 တော့၏။ ဤအကြောင်းကို အကျယ်သိလိုလျှင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်
 ဘာဝနာနိသံသနိဒ္ဒေသ တွင် ကြည့်ကြ ပါ လေ။ ကိုယ်တွေ့

သိလိုလျှင်လည်း ကိုယ်တိုင် အားထုတ်၍ စမ်းကြည့်ကြ ပါလေ။

တာကြောင့်မို့လို့ အရှင်တိလောက ကိုယ်တော် ကလည်း စာတွေနှင့် ငါတွေ ကိုက်ညီပြီး ပဏ္ဍိတဝေဒနီယဒီပနီ နံပါတ် ၄၄၀....၌။ တပည့်တို့ မဂ္ဂဝီထိဖြင့် အသီးသီး နိဗ္ဗာန် သိမြင် ကြပြီး၍ ဖိုလ်လေးပါး၌ တည်ကြသော ဖလဋ္ဌာန်အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်လေးဦးတို့သည် နိဗ္ဗာန် သစ္စိကိရိယာ၈ ဟူသော မင်္ဂလာ ဖြစ်အောင် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလိုသောအခါ ဓာတ်ခြောက်ပါး ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု အဖန်ဖန် ဝိပဿနာ တင်ရှုလိုက်သောအခါ စိတ်သည် ဘဝင်မှ ထပြီးလျှင် သင်္ခါရကို အာရုံပြု၍ အာ ဝဇ္ဇန်း ပရိကံ ဥပစာဟု ဖြစ်၍ ချုပ်၏။ ထို့နောက် ရှေးက မဂ္ဂဝီထိဖြစ်တုန်းအခါက ဖြစ်ဘူး တွေဘူး ရောက်ဘူးသော အလေ့အတိုင်း နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ အနုလုံ အနုလုံ ဖိုလ် ဖိုလ် ဟု ဖိုလ်ဇောတွေ စိတ်သန် သလောက် ပုဂ္ဂိုလ် အလိုရှိ သလောက် များစွာဖြစ်၍ နေ၏။ ထို့နောက် ဘဝင် ကျ၍ သင်္ခါရကို အာရုံပြုသော နဂိုရ်ပြုကတွေစိတ်တွေဖြစ် လျက် ဖိုလ်ဇောမှထ၏။ ဤသို့ ဖိုလ်ဇောတွေ ကျ၍ဖြစ်၍ နေသောအခါ အိပ်ပျော်၍နေသောသူကဲ့သို့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အေးငြိမ်းမှုမှတစ်ပါး ဘာကိုမျှ မသိတော့ပြီ။ အမှတ်မရ တော့ပြီ။ ထိုအခါ အလွန်တရာကိုယ်စိတ် ချမ်းသာခြင်း ဖြစ်၏။ တပည့်တို့- ဤသို့ နေသည်ကို ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စား၍ နေသည်ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ နိဗ္ဗူတိ ဘုဉ္ဇမာနာ၊ ဖိုလ်စိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာ ကို ခံစား၍ နေသည် ဟူ၍

လည်း ခေါ်သည်။ နိဗ္ဗာန် သစ္စာကိုရိယာ၊ ဖိုလ်စိတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြု၍ နေသည် ဟူ၍လည်း ခေါ်သည်။ မျက်မှောက်ပြု ဆိုသည်ကား၊ မြင် နေ တာ ကို ခေါ်သည်။ တပည့်တို့- အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်လို့ နိဗ္ဗာန်ကို အမြဲ အခါခပ်သိမ်း မြင်နေသည်ဟု မမှတ်ကြနှင့်။ ဤကဲ့သို့ မဂ် စိတ် ဖိုလ်စိတ် ဖြစ်သောအခါ အာရုံပြု၍ နေသောအခါ မှသာ မြင်၍ နေသည်။ အာရုံပြု၍ မနေသောအခါမှာကား သင်္ခါရတွေကို အာရုံပြုတဲ့ အမျိုးမျိုးသော စိတ်တွေ ဖြစ်နေ ကြတာဘဲ။ အကုသိုလ်စိတ် မကင်းတဲ့ အရိယာတို့မှာ အကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်တဲ့အခါလဲ ဖြစ်နေသေးတာဘဲ။ တပည့်တို့- ဤကဲ့သို့ အရိယာတို့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုကြပုံ စိတ်ဖြစ် ကြပုံကိုလည်း ကောင်းမွန်စွာ သိမှတ်ကြ။ ဤကား အရိယာတို့၏ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပုံ ခံစားပုံ ဖလဝီထိ ကျပုံကို ပြချက်တည်း။

၎င်းပြင် နိဗ္ဗာန်၌ အာရုံ ခြောက်ပါး ခံစားဘွယ်ရာ မရှိ၍ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များ မကြိုက်ကြကြောင်း သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်ကို ထုတ်ပြပြန်၏။ ။ဘိက္ခဝေ၊ရဟန်းတို့။လောကေ၊ လောက၌။ ဣဋ္ဌာ၊ အလိုရှိအပ်ကုန်သော။ကန္တာ၊နှစ်သက် အပ်ကုန်သော။ ကေဝလံ၊ အကြွင်း အကျန်မရှိ အလုံးစုံ ကုန်သော။ ရူပါစ၊ ရူပါရုံတို့သည်၎င်း။ သဒ္ဓါစ၊ သဒ္ဓါရုံတို့ သည်၎င်း။ ဂန္ဓာစ၊ ဂန္ဓာရုံ တို့သည်၎င်း။ ရသာစ၊ရသာရုံတို့ သည်၎င်း။ ဖဿာစ၊ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ တို့သည်၎င်း။ဓမ္မာစ၊နိဗ္ဗာန် မှကြွင်းသော ဓမ္မာရုံတို့သည်၎င်း။ ယာဝတံ၊ အကြင်မျှ လောက်။ အတ္တိတိ၊ ရှိ၏ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊

ရဟန်းတို့။ သဒေဝကဿ၊ နတ်ဗြဟ္မာနှင့် တကွသော။ လောကဿ၊ လူအပေါင်းသည်။ ဧတေ၊ ဤ အာရုံခြောက်ပါး ဒုက္ခတရားတို့ကို။ သုခသမ္ပတာ၊ ချမ်းသာသုခတွေဟု သမုတ်အပ်ကုန်၏။ ယတ္ထ၊ အကြင် နိဗ္ဗာန်ကြီး ဌာနကား။ ဧတေ၊ ဤ အာရုံခြောက်ပါး ဒုက္ခတရားတို့သည်။ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ ကြွင်းမဲ့ ဥဿုံ အကုန်ချုပ်ဆုံး ကြကုန်၏။ တံ၊ ထိုအာရုံခြောက်ပါး ဒုက္ခတရားတို့၏ ချုပ်ဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သုခကြီး ကို။ နေသံ၊ ထိုပညာနည်းရှာဗြဟ္မာ နတ်လူတို့သည်။ ဒုက္ခသမ္ပတံ၊ ဘာမျှ မသိရ မခံစားရ သက်သက်ကြောက်စရာကြီး ဒုက္ခကြီးတည်းဟု သမုတ်အပ်၏။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ သတ္တာယဿ၊ အာရုံခြောက်ပါး သတ္တာယ တရားကြီး၏။ ဥပရောဓနံ၊ ချုပ်ရာဌာန နိဗ္ဗာန်ကြီးကို။ အရိယေဘိ၊ ယောဂီ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တို့သည်။ သုခံ၊ အတုမရှိ ချမ်းသာအစစ်ကြီးတည်းဟု။ ဒိဋ္ဌံ၊ သိမြင်အပ်၏။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရား ၏ နိဗ္ဗာနဝိသဇ္ဇနာကျမ်း ဌာနကား ဖိုလ်ဝင်သောရဟန္တာသည် ဖိုလ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံမပြု။ နိဗ္ဗာန်သည်ကား အသင်္ခတ တရားတည်း အရဟတ္တ ဖိုလ်သည်ကား စိတ်စေတသိက် တရားဖြစ်သော သင်္ခတ တရားပေတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏ၌ ကာလ ပညတ် အာကာသ ပညတ် စသော ပညတ် ဟူသရွေ့ကို၎င်း အရဟတ္တဖိုလ် စသော ခန္ဓာဟူသော သင်္ခတ ပရမတ် တရားတို့ကို၎င်း လွှတ်၍။ ဝါ-လွန်၍ ပဋိဝေဓ ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန် ကိုသာ အာရုံ ပြုလေ၏။ အာသဝေဝါ ကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်

သည် ဖိုလ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ မိမိခန္ဓာမှ အလွတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု၏။ မိမိခန္ဓာကို အာရုံမပြု။

၎င်း ကိုယ်တော်ကြီး၏ သာသန ဝိသောဓနိကျမ်း ၌မူ ထို အတူ လောကုတ္တရာဖိုလ် သတိပဋ္ဌာန် တရားများသည် လည်း ကာယကောဋ္ဌာသ တို့ကို အာရုံမပြု။ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြု၏။ တုံဏှိဘာဝ ဖလသမာပတ်မျိုးဖြစ်၍ ကိုယ်၏လှုပ်ရှားခြင်း နှုတ်၏လှုပ်ရှားခြင်း စိတ်၏လှုပ်ရှားခြင်း ဟူ၍ မရှိ။ ထိုသို့ မရှိသောသူသည် ထိုဖိုလ်ဝင်စားဆဲ အခါ၌ တနာရီနှစ်နာရီ စသည်ဖြင့် အသက် မရှိသော ငွေရပ်ထု ရွှေရပ်ထုများကဲ့သို့ အငြိမ်ကြီး ငြိမ်၍ နေ၏။ (ဤ၌ စိတ်၏လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ ဆိုရာတွင် စိတ်သည် ဟိုသိ ဒီသိနှင့် တခုခု သိစရာမရှိ မသိခြင်းကြောင့် မလှုပ်ရှားဟု ဆိုလိုသည်)။

ဤကဲ့သို့ မိမိရရှိပြီးသော ဖိုလ်ကို ဝင်စားနိုင်သည် ဆိုရာ၌ ဝသီဘော်နိုင်သော သူများမှာ အလိုရှိသော ခဏ၌ အလိုရှိသလောက် ကြာအောင် အဓိဋ္ဌာန်ပြု၍ ဝင်စားနိုင်၏။ ဝင်စားတိုင်းရ၏။ ဝသီဘော် မရနိုင်လျှင် ခဏ ခဏ အလေ့ အထ မပြုလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချထားလျှင်မူကား အလိုရှိတိုင်း မရတော့ပေ။ ရလိုလျှင် ထပ်၍အလေ့ အထ ဝသီဘော် ရအောင်ပြုရ၏။ ဤကဲ့သို့ ဖိုလ်ဝင်စားမှုကို မဆိုထားနှင့်တော့။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ပင် ဖြစ်လင့်ကစား ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အားမထုတ်ဘဲ ပစ်ထားတာ ကြာလျှင်မူကား သမာဓိမရှိ၍ ဖြစ်ပျက် သင်္ခါရကိုတောင်မှ မမြင်နိုင်ဘူးဟု သံယုတ်ကျမ်း တွင် သာကီဝင်တဦးအား ဘုရားသခင် ဟောတော်မူ၏။

ဝသီဘော် နိုင်တုန်းအခါ၌ မူကား မြင်တာကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ထင်၍၎င်း ကြားတာကိုထင်၍၎င်း အဇ္ဈတ္တကို သော်၎င်း ဗဟိဒ္ဓကိုသော်၎င်းတခုခုကိုလက္ခဏာရေးသုံးပါး ဖြစ်ပျက်ထင်၍ပြီးငွေ့၍လာလျှင် ဖြစ်ပျက်ရှုရာမှ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် ကိုသိလျက် ဖိုလ်ချမ်းသာကို ဤခံစားနေနိုင်တော့၏။ ကိုယ် တိုင်သိရန် ကိုယ်တိုင် အားထုတ်ကြည့်ကြပါ။ ထို့ကြောင့် “မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်၊ ရနိုင်ရန်၊ ကျမ်းဂန် သေချာရှိ။ ပစ္စက္ခမှား အရိယာ၊ အမှန်သေချာရှိ။ ကိုယ်တိုင်သိရန်၊ ကိုယ်တိုင်ကြံ၊ သည်းခံကြိုးစားကြည့်” ဟူ၍ စပ်ဆိုပါသည်။

ယခု ရေးသားသည့် အတိုင်း သောတာပတ္တိမဂ် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရပြီးရောက်ပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်များတို့၏ ရအပ်ခံစားအပ်သော အကျိုးအာနိသံသ အကြောင်းကို ဤနေရာ၌ ဖော်ပြ အပ်သည် ဖြစ်သော ကြောင့် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ စတုသစ္စ ဒီပနီတွင် ပါသည့်အတိုင်း ရေးသားထည့်သွင်းဖော်ပြပါအံ့။

သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နိယျာနဋ္ဌကို အဘယ်သို့ ရအပ် ခံစားအပ်လေသနည်းဟူမူကား။ သောတာပတ္တိမဂ် သို့ ရောက်သောအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ရှိသော ဒိဋ္ဌိမျိုး ဝိစိကိစ္ဆာမျိုး တို့သည် အကုန် ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။ အတိတ်က ပါခဲ့သော ဒုစရိုက် ကံဟောင်း အနန္တ၊ ရှေ့သို့ ဘဝ အဆက်ဆက် မိုက်မဲလတ္တံ့သော ဒုစရိုက်ကံသစ် အနန္တတို့သည်အကုန်ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။ အပါယ်သံသရာကြီး အပြီးကျွတ်လွတ်၏။ ဤဘဝမှနေောက်၌လူ့ဘုံ နတ်ဘုံ မြဟွေ

ဘုံဟူသော သုဂတိသံသရာသည်သာ ကျန်ရှိလေ၏။ ထိုသုဂတိ သံသရာမှလည်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလူမျိုး နတ်မျိုး ဗြဟ္မာမျိုးတို့၌ တရံတဆစ်မျှ ဖြစ်ခြင်းမရှိကြကုန်ပြီ။ ဒုစရိုက် ဒုရာဇိဝ လူမျိုး နတ်မျိုး ဗြဟ္မာမျိုးတို့၌ တရံတဆစ်မျှဖြစ်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ စည်းစိမ်ကြက်သရေ ဘုန်းတန်ခိုး ညှိနှိုင်းသေးသိမ်သော လူမျိုး နတ်မျိုး ဗြဟ္မာမျိုးတို့၌ တရံတဆစ်မျှ ဖြစ်ခြင်းမရှိကြကုန်။ အလွန်ကြီးမြတ် လှစွာသော စည်းစိမ် ချမ်းသာ ဘုန်းတန်ခိုး အရှိန်အဝါ အလိမ္မာနှင့် ပြည့်စုံသော လူမျိုး နတ်မျိုး ဗြဟ္မာမျိုး တို့၌သာ ဖြစ်ကြလေကုန်တော့သည်။

ထိုသို့ ကျန်ရှိသော သမ္ပတ္တိ သုဂတိ သံသရာ မှာလည်း ဖြစ်ဆဲ ရောက်ဆဲသော ဘုံမှ အောက်ဘုံသို့ ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့်ဆင်းသက် ကျလျော့ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ မိမိတို့ ဖြစ်ရာဘုံ၌ ထပ်မံ၍ ဖြစ်လိုလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏။ အထက် အထက်ဘုံသို့တက်လိုလျှင် တက်ကြကုန်၏။ ဤနည်းအတိုင်း သာ ဘဝများစွာက မြွှာများစွာ သုဂတိသံသရာ၌ ကျင်လည်၍ သွားကြရကုန်၏။ ထိုသို့ သုဂတိ သံသရာ၌ ကျင်လည် ကြရကုန်သော်လည်း တပါးသော နတ် လူ ဗြဟ္မာ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့ကဲ့သို့ သံသရာ၌ နစ်သမား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ မျောသမား မဟုတ်ကြကုန်ပြီ။ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ဆိုက် ရောက်သည်မှစ၍ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာဒုစရိုက် ဒုရာဇိဝ အပါယ ဒုက္ခတို့၏ ကျွတ်လွတ်မှုဟူသော သဉ္ဇပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော လောကုတ္တရာ အဝတ္ထာ ဘုံကြီး၏ အတွင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ကြ ကုန်ပြီး၍ အရိယာဘုံသူတွေ အရိယာဘုံသားတွေ အဖြစ်နှင့် ကျင်လည်ကြရ ကုန်၏။

လောကုတ္တရာ ဘုံသူတွေ လောကုတ္တရာဘုံသားတွေအဖြစ်
နှင့် ကျင်လည်ကြရကုန်၏။

ထိုသို့ ကျင်လည်ကြလေကုန်ရာ လူ့ချမ်းသာ နတ်ချမ်း
သာ မြဟွာချမ်းသာတို့ကို ခံစားစံစား၍ အားရကြကုန်
သောအခါ အလိုမရှိကြကုန်သောအခါ ပြီးငွေ့ ကြကုန်
သော အခါ ခန္ဓာငါးပါးကို စွန့်ပစ်၍ အနုပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် သောတာပတ္တိမဂ်သို့
ရောက်သော ဘဝမှစ၍ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့ ကူးကြ
သည်တိုင်အောင် အပါယဒုက္ခ အစရှိသော အောက်
အောက်သော သံသရာ အဘို့မှ အဆင့်ဆင့် ကျွတ်လွတ်၍
တဆင့်ထက်တဆင့် မြင့်သည်ထက် မြင့်ရာ မြတ်သည်ထက်
မြတ်ရာသို့ ဖြောင့်မတ်စွာ ဆန်တက် ထွက်မြောက်၍ သွား
ကြောင်းဖြစ်သော အနက်ကို နိဿျာနဋ္ဌ ဆိုသတည်း။ ။ ဤ
ကား သောတာပတ္တိမဂ်၏ နိဿျာနဋ္ဌ အနက်ကို သောတာ
ပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံစံကြရပုံတည်း။

ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဟေတုဋ္ဌ အနက်ကို
အဘယ်သို့လျှင် ခံစံကြရကုန်သနည်း ဟူမူကား။ သောတာ
ပတ္တိမဂ်ကိုရသော ခဏမှစ၍ ထို ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်ဝယ်
အရိယာသူမြတ်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည် အခိုင်အမြဲ
တည်လေကုန်၏။ တဘဝတခြား တိုးပွား စည်ပင်၍သာ
သွားကုန်၏။ သီလ ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့သည် တဘဝ
ထက် တဘဝ ကြီးကျယ်ခိုင်မြဲ၍ သွားကုန်၏။ သမာဓိ
ဂုဏ်ကျေးဇူး ပညာ ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့သည် တဘဝထက်

တဘဝ ကြီးကျယ် ခိုင်မြဲ၍ သွားကုန်၏။ သတိပဋ္ဌာန ဓမ္မ
 ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ သမ္မပ္ပဓာန ဓမ္မ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ ဓမ္မ
 ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ဣန္ဒြိယဓမ္မ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ဗလဓမ္မ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊
 ဗောဇ္ဈင်္ဂ ဓမ္မ ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ မဂ္ဂင်္ဂ ဓမ္မ ဂုဏ်ကျေးဇူး တို့
 သည် တဘဝထက် တဘဝ ခိုင်မြဲ ကြီးကျယ်စည်ကား၍
 သွားလေကုန်၏။ ထိုဂုဏ်ကျေးဇူး အပေါင်းတို့၏ ဘဝများ
 စွာ ကမ္ဘာ များစွာ သံသရာ၌ တဘဝထက်တဘဝ ထက်
 သန်ခိုင်မြဲကြီးကျယ် စည်ကား၍သွားရာ သွားကြောင်းဖြစ်
 သော အနက်သည် ဟေတုဋ္ဌ မည်၏။ ဤကား သောတာ
 ပတ္တိမဂ်၏ ဟေတုဋ္ဌ အနက်ကို သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံစံ
 ကြရပုံတည်း။

ထို သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဒဿနဋ္ဌ အနက်ကို
 ဘယ်သို့ ခံစံ ကြရကုန်သနည်း ဟူမူကား။ သောတာပတ္တိ
 မဂ်ကိုရသော ခဏမှ စ၍ ဘဝအဆက်ဆက် ကမ္ဘာအဆက်
 ဆက် ကျင်လည်ခံစား၍ သွားကြသဖြင့် အနုပါဒိသေသ
 နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သောဘဝတိုင်အောင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
 ဒုက္ခသစ္စာ၌ တွေ့ဝေခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ သမုဒယသစ္စာ၌
 တွေ့ဝေခြင်းမရှိကြကုန်ပြီ။ နိရောဓသစ္စာ၌ တွေ့ဝေခြင်းမရှိ
 ကြကုန်ပြီ။ မဂ္ဂသစ္စာ၌ တွေ့ဝေခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ နှလုံး
 သွင်း၍ ဆင်ခြင်လိုက်တိုင်း ကောင်းကင် လယ်၌ ကြယ်
 နက္ခတ်တို့ကို ရှုမြင်ကြလေသကဲ့သို့ သစ္စာလေးပါးတရားတို့
 သည် ထိုသူတို့ ဉာဏ်၌ ထင်လျှား လေကုန်တော့သည်။
 ဤကားသောတာပတ္တိမဂ်၏ ဒဿနဋ္ဌကို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်
 တို့ ခံစံကြရပုံတည်း။

ထိုသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အဓိပတေယျဋ္ဌ အနက်ကို အဘယ်သို့ ခံစံကြရ ကုန်သနည်းဟူမူကား။ ထို သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ယခုဘဝမှစ၍ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက် ကမ္ဘာ အဆက်ဆက် ဖြစ်ပွားသမျှကုန်သော ဒါန သီလ ဘာဝနာ အစရှိသော ကုသိုလ်တို့သည် တဏှာ၏ အုပ်စိုးမှုမှ လွတ်ကြလေကုန်၏။ ပညာဘိသင်္ခါရသဘောမှ လွတ်ကြလေကုန်၏။ လောကီကုသိုလ် တကာတို့ထက် အကြီးအကဲ အဖြစ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ပွတ်သစ်သော ခရုသင်းကဲ့သို့ ဝင်းဝင်းတောက်ဖြူစင်ကြကုန်၏။ အနုပဒါဒိ သေသနိဗ္ဗာန်သို့ ပေါက်ရောက်သို့ အဆောက်အဦချည်း ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဤကား သောတာပတ္တိမဂ်၏ အဓိပတေယျဋ္ဌ ကို သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ခံစံကြရပုံတည်း။ (ဤကား စတုသစ္စဒီပနီ အတိုင်းပင်တည်း)။

သောတာပန် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရအပ် ခံစားအပ်သော အကျိုးများကို လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရား၏ စတုသစ္စဒီပနီ အတိုင်းရေးပြပြီး၍ အရိယာသူမြတ်တို့၏ ပယ်အပ်ပြီး မပယ်အပ်သေးသော ကိလေသာတရားတို့ကိုပါ သိရရန် လိုအပ်လှသည် ဖြစ်သောကြောင့် ရှင်းလင်းအောင် ရေးပြပါဦးအံ့။

ကိလေသာ ဆယ်ပါး ဟူသော်ကား

၁-လောဘ

၄-မာန

၂-ဒေါသ

၅-ဒိဋ္ဌိ

၃-မောဟ

၆-ဝိစိကိစ္ဆာ

၇-ထိန

၈-ဥဒ္ဓစ္စ

၉-အဟိရိက

၁၀-အနောတ္တပ္ပ

မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီး မပယ်အပ်သေးသော တရားများမှာ
သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ပယ်အပ်ပြီးသော
တရားများ။

မပယ်အပ်သေးသော
တရားများ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
ဝိစိကိစ္ဆာ
သီလဗ္ဗတပရာမာသ

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊
မာန၊ ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊
အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပ၊

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ ပယ်နိုင်သော ကိလေသာမရှိ။ ကိလေသာ
တို့ကို ခေါင်းပါးသည်ထက် ခေါင်းပါးအောင် အားနည်း
သည်ထက် အားနည်းအောင်ကားပြု၏။ ထိုကဲ့သို့ပြုခြင်းကို
တနုတရအားဖြင့် ပယ်သည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ ဆို၏။

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ပယ်အပ်ပြီးသော
တရားများ။

မပယ်အပ်သေးသော
တရားများ။

အောက် မဂ်တွင် ပယ်
အပ်ပြီးသော တရား
များနှင့်တကွ ဒေါသ

လောဘ၊ မောဟ၊ မာန၊
ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊
အနောတ္တပ္ပ

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ပယ်အပ်ပြီးသော
တရားများ။

မပယ်အပ်သေးသော
တရားများ။

အောက်မဂ်များတွင်
ပယ်အပ်ပြီးသော
တရားများနှင့်တကွ
လောဘ, မောဟ, မာန
ထိန, ဥဒ္ဓစ္စ, အဟိရိက,
အနောတ္တပ္ပ

မရှိ

အနုသယအားဖြင့် ဟူသော်ကား အနုသယ ၇-ပါးရှိ၏။

အနုသယ ၇ ပါးမှာ

၁-ကာမရာဂါနုသယ
၂-ပဋိဇာနုသယ
၃-မာနာနုသယ
၄-ဒိဋ္ဌာနုသယ

၅-ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ
၆-ဘဝရာဂါနုသယ
၇-အဝိဇ္ဇာနုသယ

မဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်ပြီး မပယ်အပ်သေးသော အနုသယများမှာ
သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီးသော
အနုသယများ

မပယ်အပ်သေးသော
အနုသယများ

ဒိဋ္ဌာနုသယ
ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ

ကာမရာဂါနုသယ
ပဋိဇာနုသယ

မာနာနုသယ
ဘဝရာဂါနုသယ
အဝိဇ္ဇာနုသယ

အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီးသော အနုသယများ။ မပယ်အပ်သေးသော
အနုသယများ

အောက်မဂ်တွင် ပယ်အပ်
ပြီးသော အနုသယများနှင့်
တကွ
ကာမရာဂါနုသယ
ပဋိဿာနုသယ

မာနာနုသယ
ဘဝရာဂါ နုသယ
အဝိဇ္ဇာနုသယ

အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်

အကြွင်းမဲ့ ပယ်အပ်ပြီးသောအနုသယများ။ မပယ်အပ်သေးသော
အနုသယများ

အောက်မဂ်များတွင်ပယ်အပ်
ပြီးသောအနုသယများနှင့်တကွ
မာနာနုသယ
ဘဝရာဂါနုသယ
အဝိဇ္ဇာ နုသယ'

မရှိ

ဤကျမ်းသည် တရားအားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အသိ
ကို အဓိကထား၍ ရေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျမ်းဂန်၏
အစီအစဉ်အတိုင်း အကျယ်တဝင့် သိတော်မူလိုကြပါမူ

အဘိဓမ္မာကျမ်းများ၌ ကြည့်တော်မူကြပါကုန်။ စာမသင်ဘူးသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူကား နားလည်လွယ်လောက်သော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာနိဿယ ပဉ္စမအုပ်တွင်ကြည့်တော်မူကြပါ။

ယခုရေးသော ဝိပဿနာတရားသည် စာတတ်၍ စိတ်ဝင်စားလွန်းလို့ စိတ်ကူး ကြံစည်ပြီး အနုမာနအားဖြင့် ထောက်ဆ၍ ထောက်ဆ၍ သိရသော တရားမျိုးကို ရေးသည့် စိန္တာမယဉာဏ်မဟုတ်။ သမာဓိ မှန်ပြောင်းဖြင့် ကောင်းကောင်းကြီးစိုက်၍ ရှုလိုက်သောအခါ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ရောင်လင်းပြီး ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် အချက်ကျကျ ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် အတတ်ဒိဋ္ဌ ကိုယ်တွေ့ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်လာရသော တရားဖြစ်၏။ လူသာမန် နတ်သာမန်တို့ မသိမမြင်နိုင်သော တရားမျိုးပင် ဖြစ်သော်လည်း ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပါရမီကလည်းရှိ၊ ဆရာတော်များကလည်း မေတ္တာကရုဏာ ရှေ့ထားပြီး အပင်ပန်းခံ၍ပြု၊ ပြသပုံကလည်း နည်းနာ ကျလှသောကြောင့် လုံ့လ ပါရမီ အလျောက် မထောက်မကွေ့ ချမ်းမြေ့ ပိုင်ပိုင် သိစွမ်းနိုင်ကြပါပေသည်။

သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်

ဤနေရာ၌ သုတမယဉာဏ်၊ စိန္တာမယဉာဏ်၊ ဘာဝနာမယဉာဏ်တို့ကို အသီးသီးသိအပ်၏။ သုတမယဉာဏ် ဟူသည်ကား ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌသိသည်မဟုတ်၊ သူတပါး ပြောဟောသောကြောင့်၎င်း၊ စာတွေ့အားဖြင့်၎င်း သိသောဉာဏ်ပင်တည်း။ စိန္တာမယ ဉာဏ်သည်လည်း ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ မဟုတ်

သေး၊ သူတပါး၊ ပြောဟောသော အဓိပ္ပါယ် စာတွေ့အား
ဖြင့် သိသော အဓိပ္ပါယ်တို့ကို အကြောင်းအကျိုးဆက်စပ်၍
ယုတ္တိယုတ္တိ ဆောင်ပြီးလျှင် အမှန်ကို အတွေးနှင့် သိခြင်း
ပေတည်း။ ဘာဝနာမယဉာဏ် ဟူသည်ကား ကိုယ်တွေ့ဒိဋ္ဌ
မိမိရရ သိသောအသိမျိုးတည်း။ ထိုသုံးပါးတို့တွင် သုတမယ
ဉာဏ်ကား ထင်ရှားသိသာပြီ။ စိန္တာမယဉာဏ် ဘာဝနာမယ
ဉာဏ် (၂) ပါးတို့၏ အထူးကို ဥပမာအားဖြင့် သိအပ်၏။
အခါတပါး၌ လူသုံးယောက်တို့သည် လွန်စွာ မှန်ကန်
အောင် တွေးတော ဆင်ခြင် တတ်သည် ဟု ကျော်ကြား
သတတ်၊ ထိုစကားကို စာရေးတယောက် ကြားလတ်သော်
မယုံကြည်သဖြင့် ဖရဲသီးတလုံးကိုအုပ်တခု၌ ထည့်ပြီးလျှင်
အလောင်းအစားပြု၍ အမှန်ကို တွေးစေ၏။ ထိုအခါ
လူ သုံးယောက် တို့တွင် တယောက်သောသူက အကြောင်း
အကျိုး မြော်ထောက် ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် ဤအုပ်ထည်း၌
ရှိသော အသီးသည် မြေနွယ်သီး ဖြစ်ရမည်ဟုဆို၏။ ဒုတိယ
လူကလည်း ထို့အတူ အကြောင်းအကျိုး မြော်ထောက်၍
မြေနွယ်သီး ဖြစ်ခဲ့သော် အခွံစိမ်း အခွံကြားဖြစ်ရမည်ဟု
ဆို၏။ တဖန်တတိယလူက မြေနွယ်သီး အခွံစိမ်း အခွံကြား
ဖြစ်လျှင် အစေ့နက် အစေ့နီဖြစ်ရမည်ဟု ဆင်ခြင်၍ ပြော
ပြန်၏။ ထို့ကြောင့် လူသုံးယောက်တို့၏ စကားကိုပေါင်း၍
ဤအုပ်ထဲ၌ ဖရဲသီးမဟုတ်လောဟု ဆိုပြီးလျှင် အုပ်ကိုဖွင့်
သောအခါ ဖရဲသီးအမှန်ပင် ဖြစ်နေသောကြောင့် စာရေး
သည် အရှုံးပေးရသောဟူ၏။ ။ ဤဥပမာ၌ လူသုံးယောက်
တို့သည် ဖရဲသီးကို အတွေးနှင့်သိကြသကဲ့သို့ စိန္တာမယ

ဉာဏ်ကို မှတ်အပ်၏။ အုပ်ကို ဖွင့်သောအခါ ဖရဲသီးဖြစ်ကြောင်းကို မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ သိရသကဲ့သို့ ဘာဝနာမယ ဉာဏ်ကို မှတ်အပ်၏။ အချိုသော သူတို့ကား အစစ်အမှန် မဟုတ်ဘဲ အစစ်အမှန်ကဲ့သို့ တွေးတောနေခြင်းကို စိန္တာမယဉာဏ်ဟု ထင်ကြ၏မသင့်။ ထိုသို့ တွေးတောနေခြင်းကို ဝိတက်ဟူ၍ သာမညအားဖြင့် ခေါ်ဆိုရ၏။ ဝိတက်နှင့် စိန္တာမယဉာဏ်သည် အလွန်ခြားနားသည်ဟု မှတ်ပါလေ။

ဤ ဝိ ပ ဿ နာ အ ရာ ဌ ဘာဝနာမယ ဉာဏ်သာလျှင် လိုရင်း ဖြစ်သတည်း။

သို့ရာတွင် ရုပ်နာမ်တို့၌ ကြံစည် စိတ်ကူးရာ၌ကား ကောင်းပါ၏။ အချည်းနှီးတော့ မဖြစ်ပါ။ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒ၊ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ် တော့ဖြစ်ပါ၏။ ကောင်းပါ၏။ ပါရမီ ဖြစ်ပါ၏။ ဤမျှလောက် စိတ်ကူးဖြင့် ဤဘဝ၌ စိန္တာမယ ဉာဏ် ရသွားလျှင်လည်း နောက်တပါးပါးသော ဘဝ၌ ကျကျနန တရားနာရက အကျွတ်တရား ရတတ်ကြပါ၏။ စူဠပန် အရှင်မြတ် စသည်တို့ကို ထောက်မြှော်ပါလေ။ အားတက်စရာပါဘဲ။ ယခုဘဝ၌လည်း စိတ်ကူးကြံစည်ပါ များလျှင် သမာဓိက ကောင်းလာပြီးသကာလ ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ ဖေါက်ပြန် ဖြစ်ပျက်မှုတို့ကို အတပ်ဒိဋ္ဌ သာမည လောက်ဝော့ခါ တွေ့ရတတ်ပါ၏။ တွေ့ပေမဲ့ တွေ့သော အခါ ဘာမှန်းမသိတတ်ကြ၍ မရှုတတ်ထာနှင့် ပျောက် သွားတတ်ကြ၏။

ဘာဝနာမယဉာဏ်ဖြင့် အတပ်ဒိဋ္ဌ စ၍ တွေ့သော အခါ အထူးဂရုစိုက်၍ မလျှော့သောလုံ့လဖြင့်ဆက်၍ အပျောက်

မခံဘဲ ရှုတတ်မှ တိရဏ ပရိညာ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိတို့သို့
ရောက်တတ်ကြပါသည်။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိသို့ ရောက်
ပြီးမှ သဘောပေါက်ပြီးမပျောက်မပျက်ရအောင်ဆက်လက်
ရှုမြင်၍ သွားတတ်ကြပါတော့ သည်။ တာကြောင့်မို့လို့
“ဆရာ မရှိ ငါးဝိဖုတ်တောင်မှ နည်းမကျ” ဟု ဆို၏။
ဘာဝနာမယဉာဏ် ဆိုတာ စိတ်မကူးဘဲနှင့် ပြခဲ့ပြီးသော
နည်းတို့အတိုင်း နေရာမှန်ကို စိတ်ထားမှန်မှန်နှင့် ရှုနေရင်း
တကယ်ရှိတဲ့ တရားတွေကို တကယ်ပင် အလိုလို တွေ့လာ
ရတော့တာပါ။ ရေးသားထားသလို တကယ်တွေ့တဲ့
တရားတွေကို ဘာဝနာမယဉာဏ်ဟု ခေါ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ သိရသော ဘာဝနာမယ ဉာဏ်တို့ တွင်လည်း
အဇ္ဈတ္တတွေထိ ပျက်သည် ဆရာကောင်း မတွေ့လျှင် အသိရ
အခက်ဆုံးဘဲ။ ဆရာကောင်းတွေ့လျှင်လည်း အလွယ်ဆုံးဘဲ။
လူပြိန်း သက်သက်ကို အားမထုတ်ဘူးသေးသော သူကို
တကယ်လိုချင်သောသူကို ပြတတ်သော ဆရာက ပြသပေး
မည်ဆိုလျှင် ပါရမီ အလျောက် လျင်လျင် မြန်မြန်ကြီးထင်
မြင်ပေါက်ရောက် လွယ်တတ်၏။ သဘောကို မပိုင်၍ မနိုင်
သော ဆရာက ပြသမည် ဆိုပါမူကား မိမိ၏ နားရွက်ကို
မိမိ၏မျက်စိဖြင့် လှည့်၍ ကြည့်ဘိသကဲ့သို့ အနီးသားနှင့်
နီးကပ်စွာ ရှိနေပါလျက် ကြည့်လေမမြင်လေ လိုက်လေ ဝေး
လေ ဖြစ်နေတတ်၏။ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ကလည်း
ဝိပဿနာတရားဆိုတာ ပဉ္စလင်္ကာနည်းနှင့် တူ၏ ဟူ၍မိန့်၏။
ပဉ္စလင်္ကာဆိုတာ နည်းမသိလျှင် အခက်ကြီးခက်သတဲ့။ နည်း
သိတော့လဲ အလွယ်သားသတဲ့။ တာကြောင့်မို့လို့ (တိမ်

လျက် နက်တယ်၊ ကျဉ်းလျက်ကျယ်၊ တကယ် ကျမ်းမှာရှိ။
လွယ်လျက် ခက်တယ်၊ သိနိုင်ဘွယ်၊ တကယ် ဆရာရှိ) ဟူ၍
စပ်ဆိုပါသည်။

စိန္တာမယဉာဏ်ဆိုတာ ရှေးက သင်ကြား နာယူဘူးသော
ဗဟုသုတရှိမှ ဗဟုသုတ အလိုက် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်တတ်
ပျက်တတ်သော သဘောတို့ကို ဉာဏ်ရှိသလောက် ဝေဘန်
ပိုင်းခြား စဉ်းစား တွေးတော ကြံစည်မှုတို့ ပေတည်း။
ဘာဝနာမယဉာဏ်ဆိုတာ ရှေးကသင်ကြား နာယူခဲ့ဘူးသော
ဗဟုသုတကိုမလို ဆရာက ဒီနေရာမှာ စိတ်ထားပြီး ရှုနေ
ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ဘာကိုမျှစိတ်မကူးဘဲ ဆရာခိုင်းသလို
စိတ်ကို တနေရာတည်းမှာ ထားရသည်။ စိတ်တည်ငြိမ်၍
သမာဓိကောင်းလာ သကာလ ပါရမီအလျောက် တရား
အချက်တို့ကို မြင်၍လာတတ် လေတော့၏။ မြင်လာသော
သဘောတို့ကို ဆရာကပါဘဲ ညာဘဲ ဟူ၍ အကျယ်တဝင့်
မပြောသေးဘဲ မြင်တဲ့အတိုင်းပင်ထပ်၍ အရှုခိုင်း။ ကြာလေ
အမြင်တွေများလေဖြစ်လာတော့၏။ တကိုယ်တကောင်လုံး
မမြဲတဲ့ သဘော ဆင်းရဲတဲ့သဘော အစိုးမရတဲ့ သဘော
တည်းဟူသော တရားအချက် တို့ကို မြင်လာပြီ ဆိုမှဖြင့်
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အပြောအဆို အနေအထိုင် အမူအရာတို့
သည်နူးညံ့သိမ်မွေ့ပြီး ပြီးငွေ့၍လာတော့၏။ ရတနာသုံးပါး
ကိုလည်း အရိအသေပို၍ လေးစားလာတတ်တော့၏။

ဤအခါ ကျတော့မှ “ဤသဘောကားရုပ် ဤသဘော
ကားနာမ် ဤသဘောကားအနိစ္စ ဤသဘောကား ဒုက္ခ

ဤသဘောကားအနတ္တ” စသည်တို့ဖြင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သိ
နားလည်လောက်ရုံပင် တိုတိုပြောပြရသည်။ နောက်ဆုံး၌
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သဘော ကျ၍ အာလယပြေသဖြင့် မိမိ
နေအိမ်သို့ ပြန်တော့မည်ဆိုမှ ဆရာက ဤနေရာတွင် တရား
သဘောတို့ကို အကျယ်တဝင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ သဘော
ကျေနပ် လောက်အောင် ပြောပြရတော့သည်။ အဘယ်
ကြောင့် တရားအားမထုတ်မီက တရားသဘောတို့ကို ပြော
မပြဘဲ အားထုတ်ပြီးမှ ပြောပြရပါသလဲဟူမူ။ အားမထုတ်
ခင်က ပြောပြထားတဲ့ တရားသဘောတွေကို ရှောက်ပြီး
ထွေးတော့၍နေတတ်သည်။ တင်ကူး ထွေးတော့၍နေလျှင်
ဘာဝနာမယဉာဏ် မထင်နိုင်မမြင်နိုင်ပါ။

တရား အားထုတ်သော သူသည် တရားအချက်တို့ကို
ယထာဘူတကျနစွာ မြင်ဘို့သာလျှင်လိုရင်းဖြစ်သဖြင့် မမြင်
မြင်အောင်လည်းကြည့်မှုသာလျှင် လိုရင်းဖြစ်သောကြောင့်
စိတ်ဖြင့်ကြည့်ရုံသာ ကြည့်နေရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကြည့်ပြီး
၍ မြင်ပြီးတော့မှ မြင်သော သဘောတို့ကို ကျမ်းဂန်နှင့်
ကိုက်၍ကြည့်ရပါသည်။ ကျမ်းဂန်နှင့်ကိုက်၍ ကြည့်ခြင်း
သည် စာတတ်သောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ကျေနပ်ရအောင်
လုပ်သော အလုပ်သာဖြစ်ပါသည်။ လိုရင်းမှာမူ တရားကို
ထင်မြင် ပေါက်ရောက်လျှင် ပြီးပါတော့သည်။ စိန္တာမယ
ဉာဏ်၌ ကျမ်းဂန် ဗဟုသုတရှိလေ ကောင်းလေ ဖြစ်၏။
ဘာဝနာမယဉာဏ် အဖို့၌မူကားကျမ်းဂန် ဗဟုသုတတို့ကို
မလို။ တကယ့်တရား အချက်တို့ကိုတကယ်အတတ်မြင်လျှင်
ပြီးတော့သည်သာတည်း။

သို့ဖြစ်၍ ကျမ်းဂန်ဗဟုသုတ အလျင်း ဘာမျှ မရှိဘူး သေးသော ကာလီ အမည်ရှိသော တကာမသည် သာတာဂီရိ နတ်မင်းနှင့် ဟေမဝတနတ်မင်းတို့၏ ဘုရားသခင်အကြောင်း မေးမြန်း ပြောဆိုနေရာတွင် အလွန်ကြည်ညိုသော စိတ်ဖြစ် လာ၏။ ထိုအခါ စိတ်သည် နူးညံ့သိမ်မွေ့၍ လာ၏။ ကြာ လေ နူးညံ့သိမ်မွေ့တဲ့ စိတ်တွေ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်၍ တိုးတက်၍ ဖြစ်လာလေလေ ဖြစ်၏။ ဖြစ်လာသောအခါ နူးညံ့ သိမ်မွေ့တဲ့ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်လည်း အဆင့်ဆင့် နူးညံ့၍နူးညံ့၍ သွားလေတော့၏။ ထိုအခါ၌ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်၍ တိုးတက်၍ နူးညံ့သိမ်မွေ့သွား သော စိတ်နှင့် ရုပ်ဓာတ်တို့၏ အဆင့်ဆင့် သဘောအားဖြင့် ပြောင်းပြောင်းသွားတာကို မြင်ပြီးလျှင် ပါရမီအလျောက် လက္ခဏာရေး အလိုလို ထင်ပြီးသကာလ တရားရ၍ သော တာ ပန် ဖြစ်သွားလေ၏။ ကာလီ အမည်ရှိသော တကာမကဲ့သို့သော ဝတ္ထုသက်သေများလည်း အများပင် ရှိပါသေးသည်။

တရားအားထုတ်သောယောဂီသည် လူမမာနှင့် တူပါ သည် လူမမာသည် ဆရာပေးသော ဆေးဝါး ဓာတ်စာ တို့၏အကြောင်းကို သိနားလည်နှင့်ရန် မလိုပါ။ ဆေးဝါး ဓာတ်စာတို့၏ အတက်၊ အသက်၊ အပူ၊ အဓ၊ အကြောင်း တို့ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား နေခြင်းသည် အချိန်ကုန်ခြင်းသာ လျှင် ဖြစ်ပါသည်။ လူမမာ၏ တာဝန်မှာ ဆရာပေးသမျှ ကိုစား၊ စားသမျှ ဝမ်းထဲရောက်၍ ရောဂါပျောက်လျှင် ပြီးပါတော့သည်။

ဤဥပမာ၌ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လူမမာနှင့် တူ၏။ ဆေးဆရာသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြသော လူဆရာ ရဟန်းဆရာ စာအုပ်ဆရာ တို့နှင့် တူ၏။ ဆေးဝါး ဓာတ်စာသည် တရား အားထုတ်ရန် နည်းလမ်းစည်းကမ်းနှင့် တူ၏။ ဆေးဆရာက ပေးသလို စားခြင်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာက ခိုင်းသလို ကျင့်ခြင်းနှင့် တူ၏။ စားတိုင်း စားတိုင်း ဝမ်းထဲ ရောက်၍ စားသမျှသော ဆေးဝါးဓာတ်စာတို့က ရောဂါဝေဒနာကို နှိပ်နင်း ပျောက်ပျက်စေခြင်းသည် ကျင့်တိုင်း ကျင့်တိုင်း တရား သဘောတို့သည် ဉာဏ်ထည်း ရောက်၍ ဉာဏ်ထည်းရောက်သမျှသော တရားအချက် တရားသဘောတို့က သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို နှိပ်နင်းပျောက်ပျက်စေခြင်းနှင့်တူ၏။ ရောဂါဝေဒနာသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် တူ၏။

ဤအချက်တို့ကို ထောက်သဖြင့် စာမတတ်သောသူများ တရားကို အားထုတ်၍ မဖြစ်နိုင်ဟူသော အယူမရှိကြစေလိုပါ။ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌လည်း စာမတတ်ပေမဲ့ နည်းမှန် လမ်းမှန်အတိုင်း ကျင့်လျှင် မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်ကြောင်း ဟောပါသည်။ ၎င်းပါဠိကို ရှေ့နား တနေရာရာ၌ ရေးပြပါမည်။

မြင်ပျက် ကြားပျက် ဖြစ်သော ယခုအခါလူတိုင်းလိုလို သိနေကြသော နည်းမျိုးမှာကား မှန်ပါ၏။ ကျမ်းဂန်အတိုင်းပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် နှေးလွန်းသောနည်းကြာလွန်းသော နည်းဖြစ်၏။ ကျင့်ရတာလည်း လွယ်ကူ၏။ ပြောပြလျှင်လည်း နားလည်လွယ်၏။ သို့ပေမဲ့ ယခုတချို့ ကျင့်နေကြသည် အတိုင်းဆိုလျှင် များသောအားဖြင့် ဘာဝနာမယ

ဉာဏ် တကယ်ရောက်အောင်မူကား အလွန်ပင် ခဲယဉ်းတတ်၏။ ဆရာနှင့် ပြပါသော်လည်း ရက်ပေါင်း လပေါင်း နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာပေမဲ့ မထင်ထည့်နိုင်ကြဘူး။ ထင်သလိုလိုရှိပြန်ပါလည်း ကြာကြာမထင်၊ ခဏသာထင်တတ်၏။ မစွဲလမ်းတတ်ကြပေ။ တောထည်းမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာတာတောင် တရားမတွေ့ဘူး ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေသည် ယခုခေတ် တချို့လူများသိတဲ့ မြင်ပျက်ကြားပျက်မျိုး ဖြစ်နေ၍ မြင်မှုကြားမှုသည်တို့၌ ဘာဝနာမယဉာဏ် မပေါက်ထည့်နိုင်။ ဘာဝနာမယဉာဏ်အနေ ထင်ပြန်တော့လဲ ကြာကြာမစွဲလမ်း အလွှပ်မခံ။ စွဲလမ်းအောင် မလုပ်တတ်၍ ပျက်ပြယ်လွယ်တတ်၏။ ထိုအခါကျတော့ “တရားကို မတွေ့ပေါင်ကွယ် တရားဆိုတာ တယ်ခက်ထာကလား” ဟု ဆို၍ စိတ်ပျက်ပြီး တချို့ ပြန်လာတတ်ကြ၏။

ယခု ဤကျမ်းတွင် ပါသည့် အတိုင်းသာ အဇ္ဈတ္တ တွေထိ ပျက်တို့ကို ပိုင်နိုင်အောင် အားထုတ်ပြီးလျှင်မူကား ခန္ဓာငါးပါး အာယတန ၁၂-ပါး ဓာတ် ၁၈-ပါး စလုံးကိုလည်း ရှုတတ်လွယ်တော့၏။ ခပ်သိမ်းသောတရားသဘောတို့ကိုလည်း ပိုင်နိုင်လွယ်တော့၏။ ထို့ကြောင့် တရားအားထုတ်ရာ၌ အဇ္ဈတ္တသက်သက် ဖြစ်သော ကာယဓာတ် ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ် ကာယဝိညာဏ်ဓာတ် ၃-ပါးသည် အလွယ်ဆုံး အခက်ဆုံး ဖြစ်၏။ အတိမ်ဆုံး အနက်ဆုံး ဖြစ်၏။ တာကြောင့် “ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်၊ လူထိုထို စာကိုကျင့်သုံး၏။ စာကား မှန်၏။ ဉာဏ်မမီ၊ ထိအောင် သူမသိ။ ယထာဘူတ၊ ကျသို့ရာ၊ ဆရာရှာလေဘိ။ တိမ်လျက် နက်တယ်၊ ကျဉ်းလျက်

ကျယ်၊ တကယ်ကျမ်းမှာရှိ။ လွယ်လျက် ခက်တယ်၊ သိနိုင်
ဘွယ်၊ တကယ်ဆရာရှိ” ဟူ၍ ပညာရှိတို့ စပ်ဆိုပေသည်။

ဤအတွင်း အဇ္ဈတ္တ သက်သက်ဖြစ်သော တရားသည်
ဘာပြုလို့ခက်သလဲ ဆိုတော့၊ အာရုံကလဲအတွင်းဘဲ။ အာ
ရမ္မဏိက ကလဲ အတွင်းဘဲ၊ တာကြောင့်မို့လို့ ပညာရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များ မြင်းကောင်းခွါလိပ်ဆိုသလို ဖြစ်နေကြပါသည်။
ဘာကြောင့် မြင်းကောင်းခွါလိပ် ဖြစ်နေသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါ
သနည်းဟူမူ၊ ဤကျမ်းပြုသူ၏ ပဌမ လက်ထပ်ပြသော ဆရာ
ရန်ကုန်မြို့ ဒလဘက် ပျော်ဘွယ်ကြီးရွာ ကျေးဇူးရှင် ကမ္မဋ္ဌာန်း
ဆရာကြီး ဆရာသက် သည် ဤတရားကို ရဘို့ရာ ဆရာ့ဆရာ
သာထက်သာတို့ထံ လိုက်လံရှာဖွေရာ ၁၃-နှစ်လောက်
ကြာပြီးမှ စိတ် လျော့ပြီး ပြန် အလာ အိမ်ကျ သကာလ
တန်ဆောင်းထည်း၌ နေရော ညပါ ၇-ရက်လုံးလုံး မည်သူ
ကိုမျှ စကားမပြော အတွေ့မခံဘဲ မရမနေ သေပေစေဆိုပြီး
ကျင့်တော့မှ ယခု ပြနေသော နည်းနာနိဿယကိုပါ ရ၍
သဘောကျနှစ်သက်ပြီး လယ် တီ ဆ ရာ တော်ဘုရား သေကျွ
တောင် ဦးတိလောကဆရာတော်ဘုရားအစရှိသော ဆရာတော်
ဘုရားများအား လျှောက်ထားရာ ယထာဘူတ ကျကြောင်း
ပြောပြ၍ သာဓုခေါ်ပြီးလျှင် ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပြသရန် တိုက်တွန်း
အားပေးသောကြောင့် ပြသလာရာ ယခု အခါ ဆရာကြီး
နှင့်တကွ ဆရာကြီး၏ ထံမှ နည်းနာ ယူပြီးသော ရဟန်း
ဆရာ လူဆရာများ ပြသနေကြရာ တရားကို ယထာဘူတ
ကျနစွာ ထင်မြင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း ၄၀၀၀-ကျော်၅၀၀၀
နီးပါးခန့် ရှိလောက်နေပါပြီ။

ဆရာကြီး နည်းအတိုင်း ယခု ပြနေကြသည်မှာ ၇-ရက် အတွင်း ဝိပဿနာဉာဏ် အလင်းပေါက်သည်သာ များကြ ပါသည်။ ဤဆရာကြီးသည် ဆရာလုပ်ရန် ပါရမီကောင်း၍ ဤနည်းကို ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ တာတောင်မှ သူရှာတုန်းက လေးနှစ်ကြာ၍ နေရသည်။ ဘာပြုလို့ တာလောက်တောင် ကြာနေရသနည်းဟူမူ တရားအစစ်ကို အတတ် မသိတတ် သေးသောကြောင့် တကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ လျင်မြန်သော ရှာနည်း ရှာပုံကို မသိရသေးသောကြောင့် တကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ တရားအစစ်ကို အတတ် သိတတ်၍ ရှာနည်း ရှာပုံကို သိတတ်တော့လဲ ခပ်လွယ်လွယ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမြဲတွေ့မြင်နေရသော သဘောမျိုး၌ အကျုံးဝင်လျက်ပင် ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များ မြင်းကောင်း ခွါလိပ် ဖြစ်နေကြသည် ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ယခု အတွင်း သက်သက်ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်သည် “ကာ ယဉ္ဇ၊ ကာယ အကြည် ဓာတ်ကို၎င်း။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗ အတွေ့ဓာတ် တို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ အစွဲပြု၍။ ကာယဝိညာဏံ၊ ကာယဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်၏။” ဟုဆိုရာ၌ များသော အားဖြင့် ကောက်ယူကြ သည်ကား ကာယ အကြည်ဓာတ် နှင့် ကာယဝိညာဏ်ဓာတ်ကိုကား အကောက်အယူနေရာကျ ကြပါ၏။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ကိုကား အရေးကြီးတဲ့အတွင်းက ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ၊ တို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗကိုတော့ မကောက်ကြဘဲ အပြင်က လေတိုက်တဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗမြင်ကိုက်တဲ့ ဖောဋ္ဌဗ္ဗစသည်တို့ကိုတော့သူသူငါငါ ကောက်ယူနေကြတာပေါ့။ အဲဒီတော့ခါ လေတိုက်တဲ့

အထွေကို လေတိုက်တုန်းတော့ သိရပါ၏။ လေမတိုက်
တော့ခါ လေတိုက်တဲ့ အထွေဓာတ်မှ မရှိဘဲ ဘယ့်နှယ်
လုပ်ပြီး လက္ခဏာရေးသုံးပါးဖြင့် ရှုမလဲ။ မြင်ကိုက်ထားလဲ
ဤကဲ့သို့ပင်ဖြစ်၏။ အတွင်းက ဖောဋ္ဌဗ္ဗ ကတော့ခါ ကံ၊ စိတ်၊
ဥတု၊ အာဟာရ၊ ကြောင့် ဖြစ်ထာမှီလို ဘယ်အခါမှ ရပ်နား
၍ မနေဘဲ တဖြစ်တည်း ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဘယ်အခါမစဲ
အမြဲတန်း ဖြစ်ပျက် နေသောကြောင့်လည်း ဘယ်အခါ
မဆို သမာဓိရှိလျှင် ကြည့်တိုင်းတွေ့၍ နေတော့တာပါ။
မြေတွင်းထည်း လှောင်ထားလဲ တွေ့နေတော့တာဘဲ။

တွေ့တွေ့ နေတော့ခါ အစဉ်မပြတ် ရှုလို ရတာပေါ့။
သို့ပေမဲ့ အတွင်းက ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်ကိုတော့ခါ အလွတ်
ရိုးရိုးကြည့်လို ဘာဝနာမယဉာဏ်အမြင်မျိုး မြင်တာမဟုတ်။
သမာဓိနှင့်ကြည့်မှသာ သိမြင်ရ၏။ တာကြောင့်မှီလို ဘုရား
သခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးက သီလ သမာဓိ ပညာ ဟု
သိက္ခာသုံးပါးထားပြီး ဟောသွားတော်မူ၏။ လူတွေကသာ
ရှုံ့ပြီး သမာဓိကို ဂရုမစိုက်။ ဂရုစိုက်ပြန် တော့လည်း
အဇ္ဈတ္တဖောဋ္ဌဗ္ဗကို အရေးမယူတတ်ဘဲ ဖြစ်နေကြ၍ အဇ္ဈတ္တ
ဖောဋ္ဌဗ္ဗကို အရေးယူရမှန်း မသိ၊ အရေးယူရမှန်း မသိကြ၍
လည်း နည်းများမဆို အမှတ်တမဲ့ အကြောင်းအားလျော်
စွာ တွေ့သောအခါ၌ အဘက်မလုပ်ကြ။ အဘက် မလုပ်ကြ
၍လည်း အကျွမ်းတဝင် ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆိုသလို မသိကြရ
တာပါ။ တရားက မူကား အတွင်းက နေပြီး တခါတရံ
သမာဓိရှိတဲ့ လူများကို “ငါ-ဒီမှာရှိတယ် တရားဆိုတာ
ငါ့ဘဲကွဲ့” ဟု ပြောနေဘိသကဲ့သို့တော့ခါ အပြုကြရှာသား

ကဘဲ။ တာကြောင့်မို့လို့ နည်းမှန် လမ်းမှန်သိဖို့ လိုတာပေါ့၊
ဘုရားဟောလဲ ရှိသားကဘဲ။

(ယခု ဤကျမ်းကို ပြုသောသူ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်တခုမှာ လူပြိန်းသက်သက်များ ကိုပင် နားလည်စေချင်လွန်း၍ များသောအားဖြင့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် မျက်နှာချင်း ဆိုင်၍ စကားပြော နေသကဲ့သို့ သောရေသားချက်တို့မှာ များစွာ ပါရှိသွားပါကြောင်း)။

ဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးသည် ဝေနေယျသတ္တဝါများကို သားတော်ရာဟုလာနှင့်မခြား သနားတော်မူလှလွန်း၍ ဟောပြော ပြသသွားသော တရားများသည် တိုက်ရိုက်ဖွင့်ဟ၍ ဟောတော်မူသွားသော တရားချည်းဖြစ်ပါသည်။ ပညာရှင်တွေက ချော်ပြီး တွေးနေကြလို့သာ ခက်နေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘယ်လို တိုက်ရိုက်လဲလို့ဆိုလျှင်....

ဖေဏဝိဇ္ဇာပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠပမာ။

မရီစိကူပမာ သညာ၊ သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။

မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာ ဒိစ္စဗန္ဓုနာ။

ဟု ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပါသည်။

အဓိပ္ပာယ်မှာ ရုပ်တရားကြီးသည် ရေမြှုပ်နဲ့ တူတယ်တဲ့။ ဘယ်လို တူသလဲဆိုတော့ ဖေါ်ပြဲခဲ့သည့် အတိုင်း ရှုနေသောအခါ ကိုယ်ခန္ဓာကြီးသည် ဆူနေသောအခါ ရေပွက်ကလေးတွေကြောင့် ရေမြှုပ်စိုက်ကြီးလို နေ၏။ ရေမြှုပ်စိုက်ကြီးသည် အစဉ်မပြတ် ရေပွက် ရေပူဖေါင်း ကလေးတွေ

တစ်စီ တဖြုတ်ဖြုတ်နှင့် ဖြစ်ချုပ်နေကြကုန်၏။ ဤရေမြှုပ်
စိုင်းကြီးသည် ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဆီချက်အိုးများ ဝေတက်
နေသကဲ့သို့ ရုပ်တရားတွေသည် ဖြစ်ပျက်၍ နေ၏။ ဖြစ်ပျက်
ပုံချင်း တူ၏။ အနှစ်မရှိတာချင်းလဲ တူ၏။ မခိုင်မြဲတာချင်းလဲ
တူ၏။ အကုန်လုံး တူ၏။

ဝေဒနာပုဗ္ဗုဒ္ဓ၊ ပမာ ဆိုရာတွင် ကိုယ်တွင်း၌ ရေမြှုပ် ဖြစ်
ခြင်း၏အစသည် ရေပွက်ပင်တည်း။ ဆူနေသောအခါ အဲဒီ
ရေပွက်ကလေးတွေနှင့် ထိထိသွားခြင်းသည် ထိသောနေရာ
၌ ဖဿဖြစ်၏။ အဲဒီဖဿကိုခံစားမှုသည်ပင်ဝေဒနာခေါ်၏။
ဝေဒနာတွေ တကိုယ်လုံး တစ်စီတဖြုတ်ဖြုတ်နှင့်အပ်ချစရာ
နေရာမရှိအောင် များ၏။ ဖြစ်လွယ်၏။ ပျက်လွယ်၏။ ခံသာ
သလို ရှိသည်ကိုသိ၏။ မခံသာသလို ဖြစ်တာမျိုးကိုလဲ သိ၏။
လျစ်လျူသဘော ဖြစ်တာကိုလဲ သိ၏။ အမျိုးမျိုးသော
ခံစားမှုသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်၍ ပျက်ပျက်သွားတာ ချုပ်ချုပ်
သွားတာကိုလဲသိ၏။ ရေပွက်ကလေးတွေကဲ့သို့ ဖြစ်တာ၊ ပျက်
တာ၊ လျင်မြန်တာ၊ အကုန်တူ၏။ အနှစ် အမာ မရှိဖြစ်ခါ
မတ္တသာဖြစ်၏။

မရီစိကူပမာသညာ ဆိုရာ၌ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုကို
မှတ်တတ်သော သဘောသည် သညာမည်၏။ ရုပ်နာမ်
တရားတို့၏ မာမှု၊ ပျော့မှု၊ ပူမှု၊ မေ့၊ ထောက်ကန်လှုပ်ရှားမှုတို့
အမျိုးမျိုးဖြစ်တိုင်း အမျိုးမျိုးမှတ်တတ်၏။ မှတ်ပြီး ချုပ်
ပျောက်၏။ ဝေဒနာ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်မှုကိုလည်းအမျိုးမျိုး
မှတ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးစလုံး ဖြစ်သမျှ မှတ်မှတ်နေရသော
ကြောင့် အမှတ်တွေ ရှုပ်ရှက်ခတ်ပြီး လျင်မြန် လှသော

ကြောင့် ဖြစ်ပျက်သော တရားတွေ မှတ်သောစိတ်တွေ သည် တံလျှပ်ပမာ လွန်စွာလျင်မြန်တော့၏။ တံလျှပ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းကိုလည်း ပြခဲ့ပြီးပြီ။ ဤသညာသဘောသည် ဖြစ်လွယ် ပျက်လွယ်၏။ အနှစ်မရှိ မခိုင်မြဲ။ ဖြစ်ပျက် လျင်မြန်လှ၏။ တံလျှပ်၏ သဘောလက္ခဏာအားလုံးနှင့် တထပ်ထည်း တူနေတော့၏။

သင်္ခါရာကဒလူပမာ ဆိုရာ၌ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အကြောင်းကိုနားလည်လောက်အောင် ရေးခဲ့ပြီးပြီဖြစ်၍ ထပ်ရေးရန်လိုမည်မထင်။ ထိုသင်္ခါရ တရားတို့သည် ရှုပ်ရှက်ခတ် ဖြစ်၍ ဖြစ်၍လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားလေ၏။ အနှစ်မရှိ မခိုင်မြဲသောကြောင့် ငှက်ပျောတုံးနှင့် တူ၏ဟုဆို၏။

မာယူပမဉ္စဝိညာဏံ ဆိုသည်မှာ ၃၁-ဘုံရှိ လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါငါ သူတပါး ယောက်ျား မိန်းမ မဟုတ်ပါဘဲလျက် ဟုတ်သည်ဟု ထင်နေကြ၏။ သိနေကြ၏။ စင်စစ်ကား ရုပ်နာမ်သာ ဟုတ်၏။ မဟုတ်တာကို ဟုတ်သည်ဟု ထင်နေကြ၏။ ယခုဘဝ လူဖြစ်၍ ငါသည် လူဘဲဟု ထင်၏။ နောက်ဘဝကျတော့ နတ်ဖြစ်၏။ နောက်ဘဝကျတော့ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၏။ မျက်လှည့်ကဲ့သို့ တမျိုးပြီး တမျိုးပြောင်းလဲ ထင်မြင်နေကြရ၏။ ဟုတ်မှန်တဲ့ ရုပ်ဘဲ နာမ်ဘဲဟူ၍ မထင်ကြ မမြင်ကြ ပြောပြလို့လဲ မယုံကြည်ကြ။ ယုံကြည်ကြပြန်သော့လဲ ရုပ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနေတယ်။ နာမ်ဆိုတာ ဘယ်လိုနေတယ်ဟု အတပ်ဒိဋ္ဌ မသိနိုင် မမြင်နိုင်ကြ။ အတပ် မသိကြရလို့လဲ ဖန်ဆင်းထားတဲ့ ရုပ်တွေကို လူဘဲ နတ်ဘဲ တိရစ္ဆာန်ဘဲဟု

စွဲလမ်းခြင်းကို လက်မလွှတ်နိုင်ကြပေ။ တရားအားထုတ်ပြီးမှ အစွဲအလမ်းပြတ်၍ မျက်လှည့်ရပ်ဆိုတာ အဟုတ်သားဘဲဟု သိတတ်ကြတော့၏။ ဝိညာဉ်သည် ၆-ပါး ရှိ၏။ ၆-ပါးစလုံး ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နေ၏။ အစဉ်မပြတ်တလစပ် ဖြစ်ပျက်နေတော့၏။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ၏ စတုသစ္စဒီပနီ နံပါတ်-၃ တွင် ပါသော ခန္ဓဝဂ္ဂသံသုတ်ပါဠိတော် လာ ဖေဏပိဏ္ဏောပမသုတ် စာပုဒ်ကို ဤနေရာ၌ ဗဟုသုတ အလို့ငှါ ရေးပြပါအံ့။

ရူပံ၊ ရုပ်သည်။ ဖေဏပိဏ္ဏူပမံ၊ ငါဟုစွဲလမ်း အားထားစရာအနှစ် သာရ ဘာမျှမရှိ ပေါင်းငြိစုတွဲ ရေမြှုပ်ခဲကြီးနှင့် တူသော ဥပမာရှိ၏။ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာသည်။ ပုဗ္ဗုဠ၊ ပမာ၊ ငါဟုစွဲလမ်း အားထားစရာ အနှစ်သာရ အတ္တဟု ဆိုအပ်သောကိုယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် အနှစ်သာရ ဘာမျှမဘက် ဆူဝေတက်သည့် ရေပွက်နှင့်တူသော ဥပမာရှိ၏။ သညာ၊ သညာသည်။ မရီစိကူပမာ၊ ငါဟုစွဲလမ်းအားထားစရာ အနှစ်သာရအတ္တဟု ဆိုအပ်သော ကိုယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် အနှစ်သာရဘာမျှမကပ် တံလျှပ်နှင့်တူသော ဥပမာရှိ၏။ သင်္ခါရာ၊ ဖဿစေတနာ အစရှိသော သင်္ခါရတို့သည်။ ကဒလူပမာ၊ ငါဟုစွဲလမ်းအားထားစရာ အနှစ်သာရ အတ္တဟု ဆိုအပ်သော ကိုယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် အနှစ်မပါ အကာကိုမျှ ရှာမရသော ငှက်ပျောတုံးကြီးနှင့် တူသော ဥပမာရှိကုန်၏။ ဝိညာဏံ၊ ဝိညာဉ်သည်။ မာယူပမံ၊ ငါဟု စွဲလမ်း အားထားစရာ အနှစ်သာရ အတ္တဟုဆိုအပ်

သော ကိုယ်၏ မရှိခြင်းကြောင့် အနှစ်အမာ ရှာ၍မရမျက်
လှည့်ပြသော အမှုကြီးနှင့် တူသောဥပမာရှိ၏။ ဣတိ၊ ဤသို့။
အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ၊ အာဒိစ္စနွယ်ဘွား မြတ်ဘုရားသည်။
ဒေသိတာ၊ ဟောတော်မူအပ်၏။

ဤ ခန္ဓာ ငါးပါးသည် ဥပမာ ငါးမျိုးခွဲ၍ပြသော်လည်း
ခန္ဓာတပါးသည် ဥပမာငါးမျိုးစလုံးနှင့် ဆီလျော်၏။ ဥပမာ
တမျိုးသည်လည်း ခန္ဓာငါးပါးစလုံးနှင့် ဟပ်နိုင်၏။ ဖြစ်ပျက်
သဘောချင်းတူ၏။ မမြဲတာချင်းတူ၏။ ဆင်းရဲတဲ့သဘော
ချင်းတူ၏။ အစိုးမရတာချင်းလည်းတူ၏ အားလုံးတူ၏ဟူ၍
ဆိုနိုင်၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည် ရုပ်နာမ်ပင်။ ရုပ်နာမ်သည်
အာယတန ၁၂-ပါးပင် အာယတန ၁၂-ပါးသည် ဓာတ်
၁၈-ပါးပင်။ ဓာတ် ၁၈-ပါးသည်လည်းခန္ဓာ ငါးပါးပင်။
ဤအားလုံးသော တရားအပေါင်းလည်း ဖြစ်ပျက်ပင်။ ဖြစ်
ပျက်ဆိုတာလည်း သင်္ခတပရမတ်ပင်။ သင်္ခတ ပရမတ် ဆိုတာ
အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပျက်နေလို့ အမျိုးမျိုး သဘောကွဲပြီး သူ့
သဘောသူဆောင်၍တမျိုးစီတခြားစီဟု ထင်ရသော်လည်း
တရားကိုယ် ကျတော့ ကောဓဓမ္မော ဆိုသည်အတိုင်း တမျိုး
ထည်းပါဘဲ။ ဖြစ်ပျက်ဘဲ ရှိတာဘဲ။ ဖြစ်ပျက်မရှိတော့လဲ
နိဗ္ဗာန်လို့ခေါ်တာဘဲ။ တာကြောင့် လောကကြီးမှာ ရှိသမျှ
မူလကို လိုက်ရှာလိုက်တော့ ပရမတ်ဘဲ ရှိတာဘဲ။ ဘာ-
ပရမတ်လဲ ဆိုတော့ သင်္ခတပရမတ်ပေါ့။ သင်္ခတ ပရမတ်
မရှိတော့ခါလဲ နိဗ္ဗာန်ဘဲ။ သင်္ခတဆိုတာ ဖြစ်ပျက်ဘဲ။
နိဗ္ဗာန်ဆိုတာလဲ မဖြစ်ဘဲ။ တာကြောင့်မို့လို့ မြို့မိ ကိုယ်
တော်ကြီးက....

ဖြစ်-အနိစ္စ။	ပျက်-အနိစ္စ။	} ဟူ၍ ဖိန့်တော်မူ၏။
ဖြစ်-ဒုက္ခ။	ပျက်-ဒုက္ခ။	
ဖြစ်-အနတ္တ။	ပျက်-အနတ္တ။	
	မဖြစ်-အနတ္တ။	

၎င်းပြင်

- (၁) ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ မယွင်းဒုက္ခမှတ်။
 - (၂) ဖြစ်ချင်ပြန်က၊ သမုဒယ၊ ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်းမှတ်။
 - (၃) ဖြစ်ပျက်ကိုမြင်၊ မဖြစ်ချင်၊ မဂ္ဂင်တရားမြတ်။
 - (၄) မဖြစ်ချင်မှ၊ လမ်းမှန်ကျ၊ မဂ္ဂသစ္စာမှတ်။
 - (၅) မဖြစ်ပါမှ၊ နိရောဓ၊ ဒုက္ခငြိမ်းမှတ်။
 - (၆) သစ္စာ၄-ပါး၊ မှန်တရား၊ ပိုင်းခြားသိအောင်မှတ်။
 - (၇) သံပေါက်လက်၊ ဤကဗျာ၊ နှုတ်မှာဆောင်၍မှတ်။
 - (၈) ကြိမ်ဖန်များစွာ၊ ကြံစည်ပါ၊ မှန်ရာသိကြောင်းမှတ်။
 - (၉) အမှန်သိမှ၊ သည်ဒုက္ခ၊ လွတ်ရ လိမ့်မည်မှတ်။
 - (၁၀) ယောဂီဝိဇ္ဇာ၊ တတ်ပညာ၊ လိုက်ပါသည်လုပ်ရပ်။
- ဟူ၍ စပ်ဆိုတော်မူပါသေးသည်။

တာကြောင့် တလောကလုံးမှာ ခန္ဓာငါးပါး ရပ်နာမ်နှစ်ပါး သင်္ခါရ တရားတွေဟု ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ပြောရပေမဲ့ နိဂုံးချုပ်လိုက်တော့ ဖြစ်ပျက်ပါဘဲ။ မဖြစ်တော့လဲ နိဗ္ဗာန်ဘဲ။ တာဖြင့်လျှင်တလောကလုံးမှာ ဘာရှိသလဲဆိုတော့ ဖြစ်ပျက်ဘဲရှိတာပေါ့။ တာဖြင့် လောက၌ ဖြစ်သမျှသော တရား

အပေါင်းသည် ဒုက္ခတရားသာဖြစ်၍ ဒုက္ခတရားသာ တည်ပြီး ဒုက္ခတရားသည်သာ ချုပ်သည်ဆိုသောကြောင့် ဖြစ်ပျက်မှန်သမျှ ဒုက္ခချည်းပေါ့။

တာကြောင့်မို့ ထင်ရဲ့ သံယုတ်ပါဠိတော်၌....

ဒုက္ခမေဝ ဟိ သမ္ဘောတိ၊ ဒုက္ခံ တိဋ္ဌတိ ဝေတိစ။
နာညတြဒုက္ခာ သမ္ဘောတိ၊ နာညံ ဒုက္ခာ နိရုဇ္ဈတိ။
ဟူ၍ ဟောတော်မူပါသည်။

အနက်မှာ။ ။ဟိ၊စင်စစ်သော်ကား။ဒုက္ခမေဝ၊ဒုက္ခတရားသည်သာလျှင်။သမ္ဘောတိ၊ဖြစ်၏။ ဒုက္ခံဝေ၊ဒုက္ခတရားသက်သက်သည်သာလျှင်။ တိဋ္ဌတိ၊ ခဏဦးပဗ္ဗဦးအားဖြင့်တည်၏။ ဝေတိစ၊ချုပ်လည်းချုပ်၏။ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခတရားကို။ အညတြ၊ကြည်ထား၍။ကိဉ္စိ ဓမ္မဇာတံ၊ တစုံတခုသောတရား သဘောသည်။ န သမ္ဘောတိ၊ ဖြစ်သည် ဟူ၍ မရှိ။ ဒုက္ခာ၊ ဒုက္ခတရားမှ။ အညံ၊ တပါးသော ကိဉ္စိဓမ္မဇာတံ၊ တစု တခုသော တရားသဘောသည်။ နနိရုဇ္ဈတိ၊ချုပ်သည် ဟူ၍မရှိ။

ဤကဲ့သို့ တလောကလုံး၌ ရှိရှိသမျှ သင်္ခါရတို့ကို စေ့ငသေချာ ရှာဖွေလိုက်သော် ဖြစ်ပျက်ဆိုတဲ့ တရားသာလျှင် ကေနိရှိ တကယ်ရှိ ဖြစ်တော့သည်။ ဖြစ်ပျက်မှတစ်ပါး လွဲ၍ ဘာကလေးတခုမျှ မရှိတော့ပေ။ တာဖြင့်လျှင် လောကကြီး၌ ရှိရှိသမျှ ဒုက္ခချည်းဘဲ ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာဘွဲ့စရာ ဒုက္ခသစ္စာဆိုတာ ထိုဖြစ်ပျက်တရားမှတစ်ပါး ဘာမျှမရှိတော့ခြင်းကြောင့် ဤဖြစ်ပျက်တရားသည်ပင် ဒုက္ခသစ္စာ အစစ်တကား အစစ်ဆုံးအမှန်ဆုံးဖြစ်ကြောင်း လက်ဝါးပေါ်တွင်

တင်၍ ကြည့်သည့် ပတ္တမြားပမာလို လွန်စွာပင်ထင်လျှား ပေတော့သတည်း။

ဖြစ်ပျက်ဆိုတဲ့ တရားသဘော ကလေးကို ဒုက္ခ သစ္စာဆို သော် ယခုဤကျမ်းကပြသည့် တရားသည်လည်း ယထာ ဘူတ ကျနသည့် ရုပ်နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရ တို့၏ ဖြစ်ပျက် တရား ပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဤဖြစ်ပျက် တရားကိုလည်း ဒုက္ခ သစ္စာ အစစ်အမှန် ဆိုပြန်သည်ဖြစ်၍ ဒုက္ခသစ္စာ ပရိညာယ ဆိုသည့် ပါဠိတော်အတိုင်း ဤဖြစ်ပျက်တရားကိုသိလျှင် ဒုက္ခသစ္စာကိုပိုင်းခြား၍ သိရခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဒုက္ခ သစ္စာတပါးကို သိလျှင်လည်း သိ၊ ပယ်၊ ဆိုက်၊ ပွား၊ လေးပါး ကိစ္စ၊ အပိုင်ရ ဆိုသည့်စကားအရ ဒုက္ခသစ္စာကို သိဆဲကာလ သိဆဲခဏ၌ ဒုက္ခမှန်း သိရ၍ ဤဒုက္ခမျိုး ဖြစ်စေတတ်သည့် အကြောင်းတရားဖြစ်သော ဒုက္ခသမုဒယ ကို မလုပ်လို မလုပ်ချင် မလုပ်တော့ပေ။ မလုပ်လျှင် သမုဒယ သစ္စာ ပဟာတဗ္ဗ ဆိုသည့်အတိုင်း ဒုက္ခသမုဒယကို ပယ်ရာကျပါ တော့သည်။ ပယ်ပြီးဖြစ်တော့သည်။

ဒုက္ခ သစ္စာမှန်း သိ၍ ဤဒုက္ခမျိုးကို မလိုချင် မရချင် မလုပ်ချင် မလုပ်တော့ဘူး ဆိုကတည်းက ဤဒုက္ခ ကင်းရာ ငြိမ်းရာ ကုန်ရာ ချုပ်ရာဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ လိုချင် ရချင် ရောက်ချင်သော သဘာဝဓမ္မ သဘောတရား အလိုလို ပေါ်ပေါက်ပြီးဖြစ်တော့သည်။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကိုသာ လိုချင် ရချင် ရောက်ချင်တော့သည် ဆိုတာ နိရောဓသစ္စာ သဒ္ဓိကရဏတ္ထာယ ဟု ဟောတော်မူသည့် ပါဠိတော် အတိုင်း ဒုက္ခကင်းရာ ကုန်ရာ ချုပ်ရာ ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့

မျက်မှောက်ပြုရာ ကျပါတော့သည်။ ဒုက္ခသစ္စာကို သိသိ သိသိနေရ၍ တသိတည်းသိနေရသည့်အခါ ကာလအတွင်း ၌ ဒုက္ခသမုဒယကိုပယ်ရခြင်းနိရောဓကိုမျက်မှောက်ပြုရခြင်း ကိစ္စတို့သည် တချက်ခုတ် အကုန်ပြတ် ဆိုသည့် စကားကဲ့သို့ တပါတည်းပြီးစီး ပါဝင် နေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာကိုသိသိနေရခြင်း ထင်ခါထင်ခါ သိနေရခြင်း အဆက်မပြတ် သိနေ ရခြင်း တို့သည် ဤဒုက္ခ မျိုး နောက်ထပ်မဖြစ်ရအောင် “အရိယာမဂ် ထားသံလျက် ဖြင့် ပယ်ဖျက် ခုတ်တွင်” ဆိုသည့် စကားအတိုင်း မဂ္ဂသစ္စာ ဖြင့် ပယ်-ပယ်-ပယ်-ပယ် နေရာကျပါသည်။ ထို ပယ်-ပယ် နေရာကျအောင် ဒုက္ခသစ္စာကို သိသိ သိသိနေမှုသည် မဂ္ဂ သစ္စာ ဘာဝေတဗ္ဗ ဟူ၍ ဟောတော်မူသည် ဖြစ်သော ကြောင့် မဂ္ဂသစ္စာကို ပွားသည် မည်ပါတော့သည်။ ထို့ ကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာမှန်း သိတိုင်းသိတိုင်း သမုဒယ သစ္စာကို ပယ်မှု မဂ္ဂ သစ္စာကို ပွားများမှု နိရောဓ သစ္စာကို မျက်မှောက် ပြုမှု လေးပါး စလုံး ပြီးစီး ပါတော့သည်။ ပြီးစီးသည် ဆိုသော်လည်း မဂ်ဇော ဖိုလ်ဇော မကျရသေးဘူးသော အာရဒ္ဓဝိပဿနာ ကလျာဏ ပုထုဇန များမှာ ပုဗ္ဗဘာဂ မဂ်သာ ဖြစ်သေးသည်။ ပဌမ သောတာပတ္တိမဂ်ကိုကား မရောက်သေးပေ။

အနတ္တလက္ခဏံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ န ပညာယတိ။

ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင် ပွင့်တော်မူသော အခါ ကို။ ဝိနာ၊ ကြံ၍။ အနတ္တ လက္ခဏံ၊ အနတ္တလက္ခဏာသည်။ နပညာယတိ၊ မသိမမြင် မထင်နိုင်ချေ။ ။ ဟူ၍ နဝကနိပါတ်

အင်္ဂုတ္တိုရ် ဋီကာ၌ လာရှိသည့်အတိုင်း ဘုရားသခင် ပွင့်တော်
မူမှ အနတ္တကို ထင်မြင်နိုင်သည်။ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကိုမူကား
ကမ္ဘာအစဉ် အဆက် သိ၍ လာကြရသားဘဲဟု အချို့က
ပြောကြပါသည်။ စင်စစ်သော်ကား ထိုသိလာကြရသည့်
အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခဆိုတာ အများခေါ်ဝေါ်ပညတ် သမုတ်အပ်
သည့် သမ္မုတိသစ္စာ အနေမျှသာ သိကြရသည်။ ပရမတ္ထ
သစ္စာအနေမျိုးမဟုတ်။ ပရမတ္ထသစ္စာအနေမျိုး မဟုတ်သည့်
အတွက်လည်း အနိစ္စဒုက္ခကို မြင်ရပါလျက်နှင့်ပင် အနတ္တ
အစစ်ကို မမြင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပရမတ္ထ သဘာဝ
ယထာဘူတ ကျနသည့် အနိစ္စဒုက္ခမှာ မျက်စိတမှိတ်ခန့်
ကာလအတွင်း ရစ်က ကုဋေ ငါးထောင်ကျော် နာမ်က
ကုဋေတသိန်း ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ခဏိက အနိစ္စနှင့်
ခဏိကမရဏ ဒုက္ခသာလျှင် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုခဏိက အနိစ္စ
နှင့် ခဏိက မရဏ ဒုက္ခသာလျှင် တခဏကလေးမျှ ဘုရား
သခင် ကိုယ်တော်တိုင် တားမရ ဆီးမရ အစိုးမရသည့်
အနတ္တလက္ခဏာအစစ်ဖြစ်ပါသည်။

သမ္မုတိအနိစ္စဆိုတာ တဘဝမှ တခါ သေတာမျိုး။ ယခု
မြင်၍ နောက်မှ ပျက်ယာမျိုး။ ယခုလ ရှိ၍ နောက်လကျမှ
မရှိတာမျိုး။ ယခုနှစ်ရှိ၍ နောင်နှစ်မှ ပျက်ယာမျိုး။ စသည်
ဖြင့် နှစ်ပေါင်း ကပ်ကမ္ဘာပေါင်း များစွာ တည်ပြီးမှ
ပျက်ယာ မျိုး စသည်ကို ခေါ်ပါသည်။ အသက်တန်း
အရှည်ဆုံး ဗြဟ္မဒုက္ခမူကား မဟာကမ္ဘာကြီး ရှစ်သောင်း
လေးထောင် ကြာမှသာ တခါသာ သေရသည့် အနိစ္စမျိုး
ဖြစ်ပါသည်။ သမ္မုတိဒုက္ခမှာမူ သက္ကာယ မကင်းသော ဖျား

ခြင်း နာခြင်း ပူပင်သောက များရခြင်း ငရဲ၌ ခံရခြင်း အိုနာ ကျိုးကန်း ရှိရခြင်း စသည်တို့ကို ခေါ်ပါသည်။ ဤအနိစ္စ ဒုက္ခမျိုးကိုမူ ၃၁-ဘုံသားတိုင်းပင် သိကြလျက် နေပါသည်။ အနိစ္စအစစ်ဆိုတာ ပါရမီ မပြည့်သေးသော လူနတ်တို့ သိအပ်သောတရားမျိုးမဟုတ်ပါ။ အနိစ္စအစစ်ကို သိပြီးဆိုမှ ဖြင့် အနတ္တအစစ်ကိုလဲ သိပြီးဖြစ်ရပါတော့သည်။

ထို့ကြောင့်။ ။အနိစ္စ သညိနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ၊ အနတ္တ သညိ နော အသ္မိမာန သမုဉ္ဇ္ဈိတံ ပါပုဏာတိ၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ။ ။ဟူ၍ နဝဂုံတ္တရ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပါသည်။ ။အနက်မှာ။ ။မေဃိယ၊ ချစ်သား မေဃိယ။ အနိစ္စသညိနော၊ အနိစ္စသညာ ထင်သော ပုဂ္ဂိုလ် အား။ အနတ္တသညာ၊ အနတ္တဟု ထင်လာမှုသည်။ သဏ္ဌာတိ၊ အလိုလိုတည်လာ၏။ အနတ္တသညိနော၊ အနတ္တဟု ထင်မြင် လေ့ရှိသောသူသည်။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ မျက်မှောက်သောကိုယ်၏ အဖြစ်၌သာလျှင်။ အသ္မိမာနသမုဉ္ဇ္ဈိတံ၊ ငါ့ဟူသောမာန် မာန ကင်းကွာခြင်းဟု ဆိုအပ်သော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်လေတော့၏။

ဘုရားသခင် မပွင့်မီက သမ္မုတိ အနိစ္စနှင့် သမ္မုတိ ဒုက္ခ ကိုသာ မြင်ရသိရ၍ အနတ္တကိုမူ သမ္မုတိအနေမျိုးမျှ မသိ မမြင်ကြရဘဲ ငါငါငါငါနှင့် တငါတည်းသာ ငါနေကြ၍ ကမ္ဘာသာ လဲသည်ငါမလဲမပြောင်းဘူး။ ဒီတငါထည်းသာ ဘဲဟု ထင်နေကြရ၍ “ဟိုတုန်းက အနတ္တကိုသာ မမြင်ရတာ၊ အနိစ္စနှင့်ဒုက္ခကိုတော့ အသိကြရသားဘဲ” ဟုအထင်အမှတ် မှားနေကြခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ပရမတ်အစစ် ဓာတ်အနှစ်

ဖြစ်သော အနိစ္စ ဒုက္ခ ကိုမူ ယခု သာသနာတော်တွင်းကြီး ထည်းမှာတောင် မသိနိုင်ကြလို့ ခက်နေကြ သေးတာကို လည်း စဉ်းစား၍ ကြည့်နိုင်ပါသည်။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အစစ် ဆိုတာ ယခုခေတ်အခါမှာ ကျမ်းဂန် ဘယ်လိုဘဲ တတ်တတ် နည်းမှန် လမ်းမှန် မရလျှင် သိဘို့ရာ အလွန် တရာမှ ကြပ်တည်း ခဲယဉ်းပါသည်။

နဝကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ဒီကာ၌။ အနတ္တလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ နိဗ္ဗာနံ ဒိဋ္ဌနာမ။ ။ဟူ၍လာပါသည်။ အနက်မှာ။ ။အနတ္တ လက္ခဏေ၊ အနတ္တလက္ခဏာကို။ ဒိဋ္ဌေ၊ မြင်သည်ရှိသော်။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ဒိဋ္ဌနာမ၊ မြင်သည်မည်၏။ ထို့ကြောင့် အနတ္တကိုမြင်မှ နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ကြောင်း ဤပါဠိဖြင့် ထင်လျှား ပါသည်။ အနတ္တကိုလည်း အနိစ္စအစစ်ကိုမြင်မှ အနတ္တအစစ် ကိုမြင်နိုင်ကြောင်းပြပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်အနိစ္စသည် သာလျှင် ရှေးဦးစွာ သိရရန်ပမာန် လိုရင်းတရား ဖြစ်ပါ သည်ဟု ပရမတ္ထဒီပနီဒီကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းပိုင်း၌။ ။ဝိသေသတော ပန ဣမသ္မိံ ဉာဏေ အနိစ္စလက္ခဏဒဿနမေဝ ပဓာနံ၊ တသ္မိံ ဒိဋ္ဌေယေဝ ဣတရာနိ ကမေန ဒိဋ္ဌာနိဟောန္တိ။ ။ဟူ၍ ဆိုပါသည်။ ။အနက်မှာ။ ဝိသေသတောပန၊ အထူး အားဖြင့်ကား။ ဣမသ္မိံ ဉာဏေ၊ ဤဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာ အရာ၌။ အနိစ္စ လက္ခဏဒဿနမေဝ၊ အနိစ္စလက္ခဏာကို မြင်ခြင်းသည် သာလျှင်။ ပဓာနံ၊ လိုရင်းဖြစ်သော ပဓာန သဘောသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ တသ္မိံ၊ ထိုအနိစ္စလက္ခဏာ ကို။ ဒိဋ္ဌေယေဝ၊ မြင်အပ်သော် သာလျှင်။ ဣတရာနိ၊ ဤမှ

တပါးသောလက္ခဏာတို့ကို။ ကမေ့၊ အစဉ်အားဖြင့်။ ဒိဋ္ဌာနိ၊
မြင်အပ်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။

လက္ခဏာရေး သုံးပါး စလုံးမြင်မှ မဂ်ဖိုလ်ကို ရနိုင်
ကြောင်း ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ၌- ယောပန အနိစ္စံ ဒုက္ခံ
အနတ္တာတိ တိလက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတိ၊ တဿပဉ္စက္ခန္ဓာ
ကဏ္ဍေဗန္ဓကုဏပံဝိယ ဟောန္တိ။ သင်္ခါရာ ရမ္မဏမေဝ ဉာဏံ
သင်္ခါရတောဝုဋ္ဌာတိ။ ။ ဟူ၍လော့ရှိ၏။ ။ အနက်မှာ။ ယော
ပုဂ္ဂလော၊ အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ အနိစ္စံ၊ အနိစ္စ။ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခ။
အနတ္တာ၊ အနတ္တ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ တိက္ခလက္ခဏာနိ၊ လက္ခဏာ
ရေးသုံးပါးစလုံးတို့ကို။ သလ္လက္ခေတိ၊ မှတ်ထင်၏။ တဿ
ပုဂ္ဂလဿ၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ၊ ခန္ဓာငါးပါး ရပ်နာမ်
တရားတို့သည်။ ကဏ္ဍေ၊ လည်ပင်း၌။ ဗန္ဓကုဏပံဝိယ၊
ဘွဲ့ချည်းအပ်သော အကောင်ပုပ်ကဲ့သို့။ ဟောန္တိ၊ ထင်ရှား
ကုန်၏။ သင်္ခါရာ ရမ္မဏမေဝ၊ သင်္ခါရ တရား သာလျှင်
အာရုံရှိသည် ဖြစ်သော။ ဉာဏံ၊ ဉာဏ်သည်။ သင်္ခါရတော၊
တေဘူမက သင်္ခါရမှ။ ဝုဋ္ဌာတိ၊ ထ၏။ ဤကား ကင်္ခါဝိတရဏ
ဝိသုဒ္ဓိခေါ် တိရဏပရိညာခေါ် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်မြင်ဆိုတဲ့
လက္ခဏာရေးသုံးပါးတပြိုင်နက်မြင်ခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

လက္ခဏာရေး သုံးပါးတွင် တပါးမြင်လျှင် ကြွင်းနှစ်ပါး
လည်း တပါတည်းမြင်တော့တာဘဲဟု အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ
၌ ဖော်ပြသည်မှာ။ ။ ဧတေသု တီသု လက္ခဏေသု
ဧကသ္မိံ ဒိဋ္ဌေ ဣတရဒ္ဓယံ ဒိဋ္ဌမေဝ ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ
“အနိစ္စ သညိနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ”တိ။
အနက်မှာ။ ။ ဧတေသု တီသု လက္ခဏေသု၊ ဤသုံးပါး

သော လက္ခဏာတို့တွင်။ ကေသ္မိံ၊ တပါးကို။ ဒိဋ္ဌေ၊
မြင်အပ်သည် ရှိသော်။ ဣတရဒ္ဓယံ၊ အကြွင်းနှစ်ပါးကို
လည်း။ ဒိဋ္ဌမေဝ၊ အလိုလိုထင်မြင်ပြီး ဖြစ်လေတော့သည်။
ဟောဘိ၊ ဖြစ်၏။ တေန၊ ထို့ကြောင့်။ အနိစ္စသည် နော
မေဃိယ အနတ္တ သညာ သဏ္ဌာတိတိ၊ သဏ္ဌာတိဟူ၍။ ဝုတ္တံ၊
ဟောတော်မူအပ်၏။

လက္ခဏာရေး သုံးပါးတွင် တပါးကိုတော့ မြင်ပါပြီ။
သုံးပါးစလုံးတော့ ကြာလျှင် မြင်လာအောင် ရှုတုန်းပါဘဲ
ဆိုလျှင် ထိုမြင်သော တပါးသည် လက္ခဏာရေး အစစ်
မဟုတ်ဘူးဟု မှတ်။ ပရမတ်စစ်လျှင် တပါးမြင်က ၃-ပါး
စလုံးမြင်ပြီး ဖြစ်ရတော့၏။ ဟုတ်တာပေါ့။ သုံးပါးစလုံး
ဖြစ်ပျက် ချည်းဘဲကို။ တာကြောင့်မို့လို့ အနိစ္စက ဒီမှာ
ဒုက္ခက ဟိုမှာ အနတ္တကတခြားမှာဟု ဆိုရသော တရား
မျိုးမဟုတ်။ တရားကိုယ်မှာ တခုတည်း။ လက္ခဏာသာ
ကွဲသည်ဟုမှတ်ပါ။

ပရမတ် လက္ခဏာရေးဆိုတာ တခါမြင်ဘူးလျှင် စကား
ပြောရင်း ဆိုရင်းနေရင်း ထိုင်ရင်းလဲ မြင်လို့ရတာမျိုးဖြစ်ပါ
သည်။ မမြင်ဘူးသေးလျှင် မူကား မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးခြား
သလောက်ဝေးပါသည်။ မြင်တော့လဲ အနိစ္စဆိုလဲ ဒီဒုက္ခ
ပါဘဲ။ ဒုက္ခဆိုလဲ ဒီအနတ္တပါဘဲ။ အနတ္တဆိုလဲ ဒီအနိစ္စ
ဒုက္ခပါဘဲ။ သို့ရာတွင် အနိစ္စကပို၍ ထင်လျှားလာတဲ့အခါ
ထင်လျှားတယ်။ အနတ္တက ပို၍ ထင်လျှားလာတဲ့အခါ
ထင်ရှားတယ်။ တာကြောင့်မို့လို့ လက္ခဏာရေးတပါးတည်း

နှင့် နိဗ္ဗာန်မရောက်ဘူး။ သုံးပါးစလုံးထင်လျှားပြီးမှရောက်
တယ်ဟု ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ၌-

အာဒိတောဝ အနိစ္စတော အဘိနိဝိသိတွာ အနိစ္စတော
သင်္ခါရေ ပဿတိ၊ ယသ္မာ ပန အနိစ္စတော ဒိဋ္ဌမတ္ထေ
နေဝ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ နာမ နဟောတိ၊ ဒုက္ခတောပိ အနတ္တ
တောပိ ဒဠုမေဝဝဋ္ဋတိ။ ။ ဟူ၍ပါရှိ၏။ ။ အနက်မှာ။ ။
အာဒိတောဝ၊ အစမှသာလျှင်။ အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်။
အဘိနိဝိသိတွာ၊ နှလုံးသွင်း၍။ အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်။
သင်္ခါရေ၊ သင်္ခါရ တရားတို့ကို။ ပဿတိ၊ ရှု၏။ ယသ္မာ
ပန၊ အကြံကြောင့်ကား။ အနိစ္စတော၊ အနိစ္စအားဖြင့်။
ဒိဋ္ဌမတ္ထေနော၊ ရှုမြင်ကာမျှဖြင့်သာလျှင်။ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ နာမ၊
မဂ်ဟုဆိုအပ်သော ထခြင်းမည်သည်။ န ဟောတိ၊ မဖြစ်။
တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဒုက္ခတောပိ၊ ဒုက္ခအားဖြင့်၎င်း။
အနတ္တတောပိ၊ အနတ္တအားဖြင့်၎င်း။ ဒဠုမေဝ၊ ရှုခြင်းငှါ
သာလျှင်။ ဝဋ္ဋတိ၊ သင့်မြတ်တော့၏။ ။ ဤကဲ့သို့ တပါး
ကိုမြင်ရုံနှင့် မပြီးသေး။ ကျန်နှစ်ပါးကိုလည်း ရှုရဦးမည်ဟု
ဆိုပေမဲ့ တခြားမှာသွားပြီးရှုရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီဖြစ်ပျက်ဘဲ
ထပ်ပြီးရှုရမှာဘဲ။ တာကြောင့် အနိစ္စ တပါးမြင်လျှင် ကြွင်း
နှစ်ပါးလည်း အလိုလိုမြင်တော့တာဘဲဟု ဆိုခြင်းဖြစ်၏။
မမြဲတာမြင်တော့ ဆင်းရဲထင်၏။ မမြဲလို့ဆင်းရဲတော့ အစိုး
မရတာကို အလိုလိုသိ၏။

၎င်းပြင် ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာ၌ပင် ဧကလက္ခဏ
ဒဿနမတ္ထေနောဟိ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ နာမ နဟောတိ။ ။ ဟူ၍
လာရှိ၏။ ။ အနက်မှာ။ ။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ ဧကလက္ခဏ

ဒဿနမတ္တေနဝ၊ တပါးတည်းသောလက္ခဏာရေးကို မြင်
ကာမျှဖြင့် သာလျှင်။ မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံနာမ၊ မဂ်ဟု ဆိုအပ်သော
ထခြင်းမည်သည်။ နဟောတိ၊မဖြစ်။ ထို့ကြောင့်- အနိစ္စ၊
ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ ဟူသော လက္ခဏာယဉ်သုံးပါးစလုံးကို ထင်
မြင်မှသာလျှင် မဂ္ဂဝုဋ္ဌာန၊ ဖြစ်နိုင်၏ဟု အသေအချာမှတ်ရ
မည်။ သို့သော်လည်း အထူးကြောင့်ကြ စိုက်ရတော့သည်
မဟုတ် တပါးကိုထင်မြင်လျှင် ပွားများနေရင်း ကြွင်း(၂)
နှစ်ပါးသည်လည်းလွယ်ကူစွာ ထင်မြင်လာတော့သတည်း။
ရှင်းပြပါဦးအံ့။ ဖြစ်မှုပျက်မှုကိုစွဲ၍ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊
ဟူသော အမည်သုံးမျိုး ထွက်ပေါ်လာရ လေသည်။ ထို
အမည်သုံးမျိုးသည်လည်းယောဂီပုဂ္ဂိုလ်၏ အာဘောဂန္တလုံး
သွင်းဖြစ်ရမည် အားလျော်စွာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်
မူထားသော အမည်များဖြစ်၏။ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုနေသော
ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှုနေရင်းပင် ရံခါအနိစ္စ မမြဲသော
တရားပါကလားဟု အာရုံပြုသဘောပေါက်၏။ ရံခါ ဤသို့
ဖြစ်ပျက်နေရခြင်းသည် ဆင်းရဲ၏ဟု အာရုံပြုသဘောပေါက်
၏။ ရံခါဤသို့ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်နေရခြင်းသည် သူ့သဘော
အတိုင်းသူဖြစ်၏။ မည်သူမျှအစိုးမရ စေခိုင်းအမိန့်ပေး၍
မရဟု အာရုံပြု သဘောပေါက်မိ၏။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်မှု
ပျက်မှု သဘောအားဖြင့် တရားအရတူသော်လည်း အနိစ္စ
ဟူ၍ သဘောပေါက် အာရုံပြုသောခဏ၌ ဒုက္ခဟူ၍ အာရုံ
မပြုနိုင်၊ ဒုက္ခဟူ၍ သဘောပေါက်အာရုံပြုသော အချိန်၌
လည်း အနတ္တ၊ ဟူ၍အာရုံမပြုမိနိုင်။ အချိန်ကာလ ခြား၍
အသီးသီး သဘောပေါက်၏။ တချိန်တည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏

အာဘောဂ နှလုံးသွင်း သုံးမျိုးမဖြစ်။ ။(သိ,ပယ်,ဆိုက်, ပွား) ဟူသော မက်ကိစ္စလေးပါးတို့၌ကား ကိစ္စကိုသာဆိုသည်။ အာဘောဂ နှလုံးသွင်းကိုဆိုသည်မဟုတ်။ (စဉ်းစား ဆင်ခြင်ကြပါကုန်)။ ။အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ, ဟူသော လက္ခဏာသုံးပါးကို သဘောပေါက်သော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် မဂ္ဂဝုဋ္ဌာန ဖြစ်လုဆဲဆဲ ရှေးအဘို့၌ အနိစ္စဟု နှလုံးသွင်းနေစဉ် မက်ကိုရအံ့၊ ထိုမက်ကို အနိမိတ္တမက်ဟုခေါ်၏။ ဒုက္ခဟူ၍ နှလုံးသွင်းနေစဉ် ရသောမက်ကို အပ္ပဏီဟိတမက်ဟုခေါ်၏။ အနတ္တဟူ၍ နှလုံးသွင်းနေစဉ် ရသောမက်ကို သုညတမက်ဟုခေါ်၏။ တရားကိုယ်အားဖြင့် တူညီသော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်၏ ထင်ရှားစွဲမြဲသော အာဘောဂကိုလိုက်၍ မက်၏ အမည်သုံးပါး ဖြစ်ရလေသတည်း။

၁။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊ ယဒါပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တိတိ ဒုက္ခေ၊ သေမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၂။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ၊ ယဒါပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တိတိ ဒုက္ခေ၊ သေမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၃။ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာ၊ ယဒါပညာယ ပဿတိ။

အထ နိဗ္ဗန္တိတိ ဒုက္ခေ၊ သေမဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

၁-အနက်။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ အနိစ္စာ၊ အမြဲမရှိကြလေကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမှတ်၏။ အထ၊ ထိုသို့ ရှုမှတ်နိုင်သည်ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခအပေါင်း၌။ နိဗ္ဗန္တိတိ၊ ပျင်းမုန်းပြီးငွေ့၍ လာလေတော့၏။ သေသော၊ ဤသို့

ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့၍ လာခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ကိလေသာ လွတ်ကင်း စင်ကြယ်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းစင်စစ်ကေနပ်ပင်ဖြစ်လေတော့၏။

၂-အနက်။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်း ကုန်သော။ သင်္ခါရာ၊ သင်္ခါရတရားတို့သည်။ ဒုက္ခာ၊ ဆင်းရဲအတိသာ ဖြစ်ကြ လေကုန်၏။ ဣတိ ဤသို့။ ယဒါ၊ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမှတ်၏။ အထ၊ ထိုသို့ ရှုမှတ်နိုင်သည် ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခ အပေါင်း၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ပျင်းမုန်း ငြီးငွေ့ လာလေတော့၏။ ဧသ ဧသော၊ ဤသို့ ပျင်းမုန်း ငြီးငွေ့၍ လာခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ကိလေသာ လွတ်ကင်း စင်ကြယ်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းစင်စစ် ကေနပ်ပင်ဖြစ် လေတော့၏။

၃-အနက်။ သဗ္ဗေ၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ ဓမ္မာ၊ တရား အပေါင်းတို့သည်။ အနတ္တာ၊ အစိုးမရကြလေကုန်။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ယဒါ အကြင်အခါ၌။ ပညာယ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာဖြင့်။ ပဿတိ၊ ရှုမှတ်၏။ အထ၊ ထိုသို့ရှုမှတ်နိုင်သည် ရှိသော်။ ဒုက္ခေ၊ ဖြစ်ပျက် ဒုက္ခ အပေါင်း၌။ နိဗ္ဗန္တတိ၊ ပျင်းမုန်း ငြီးငွေ့၍လာလေတော့၏။ ဧသ ဧသော၊ ဤသို့ ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့၍ လာခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ၊ ကိလေသာ လွတ်ကင်း စင်ကြယ်ခြင်း၏။ မဂ္ဂေါ၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းစင်စစ် ကေနပ်ပင်ဖြစ်လေတော့၏။

ဤပါဠိ သုံးပုဒ်အရ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို မြင်ပြီးဆို မှဖြင့် တရက်၊ နှစ်ရက်၊ ဖိ၍ အားထုတ်လိုက်။ အားထုတ်မိ

လျှင်အလုံးစုံသောအရာတို့ကိုမလိုချင် မနှစ်သက် မခင်တွယ်
မစိုးရိမ်ဘဲ ပျင်းမုန်းငြီးငွေ့၍ နေတော့၏။ တချို့မှာလခစား
မို့လို့ အခွင့်ရက်စေ့နေတာတောင် အလုပ်ပြုတ်ချင် ပြုတ်ပေ
စေဆိုပြီး တရားကိုဆက်လက်၍ အားထုတ်နေကြသေး၏။
ဤကဲ့သို့ အခြေမျိုး ကျလာလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းပင် ဤကဲ့သို့
စိတ်မျိုးဖြစ်ပေါ် လာတတ်သည်ကား ထင်လျှား၏။ ရှေ့
အစွန်း နောက်အစွန်း စဉ်းစားပြီးမှသာ ခေတ်ကြပ်ကြီး
မို့လို့ တယောက်ကောင်းတာနှင့် တအိမ်သားလုံး ဒုက္ခ
ရောက်ဘွယ်ရာကို မြင်လို့ စိတ်ကိုလျှော့ပြီး ပရိယေသန
ကိစ္စကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင် နေကြရတာသာများပါသည်။
သို့ရာတွင် ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ချထားပါက ဤငြီးငွေ့တာမျိုးလဲ
ပျောက်ပျက်သွားတတ်ပါသည် (ဓမ္မတာပင်)။

၎င်းပြင် ရုပ်နာမ်တို့သည် စိစိစိစိ ဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ်ဖြုတ်
နှင့်ချုပ်ပျက်နေကြတာကိုကြားရသည် ဆိုရာ၌အထူး ဝီရိယ
စိုက်၍ အားထုတ်ဘူးသော သူများမှာ ကိုယ်တိုင်သိပြီး
ဖြစ်ကြပေလိမ့်မည်။ ပေါ့ပေါ့ဆဆအားထုတ်ထားသော သူ
များနှင့် အားမထုတ်ရသေးသော သူများအတွက် ထင်လျှား
စေဦးအံ့။ ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ရာတွင် ရုပ်ကလာပ်တို့
သည် အချင်းချင်း ထိခတ်မိသည်ရှိသော် အသံဖြစ်မြဲ
ဓမ္မတာပင်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကြောင်ပန်းတောရ ဆရာတော်
ဘုရားကြီးက “ချစ်ချစ်ရဲရဲ ပူသော အိုးကင်းထည်း၌ ထည့်
အပ်သော နှမ်းတို့ကဲ့သို့ဖြစ်ဖြစ် ဟူသံ ဆူညံပျက်ပြား ဉာဏ်
နားမှာကြားရ ဉာဏ်မျက်စိတွင်မှ မြင်ရသော ပရမတ္ထ၊ အမူ

အရာမျှ ကိလေသာသဘာဝတို့ကိုသာ သင်္ခါရဟု ဆိုသည်”
ဟူ၍ရေးသားတော်မူပါသည်။

၎င်းပြင် သေက္ခာတောင်တောရ ဆရာတော်ဦးတိလောက
၏ ပဏ္ဍိတ ဝေဒနီယ ကျမ်း၌လည်း “လင်္ဂလင်္ဂ ဆင်ဆင် သစ်
ရွက်စို ကလေးတွေကို ရဲရဲညီသော မီးကြီးတည်းသို့ ချလိုက်
လျှင် ညှိုးနှမ်းတွန့်လိမ်လျက် ဆွေးမြေ့လျက် ပျက်ကွယ်၍
သွားကြတိသကဲ့သို့၎င်း၊ သစ်သစ်လင်္ဂလင်္ဂ နှမ်းစေ့ကလေး
တွေကို လောလောပူသော အိုးကင်းပူတည်းသို့ ထည့်လိုက်
လျှင် ညှိုးနှမ်းဆွေးမြေ့လျက် ဖြစ်ဖြစ် မြည်လျက် ပျက်ကွယ်
သွားကြတိ သကဲ့သို့၎င်း၊ ထိုအတူ ရုပ်ကလာပ်ကလေး
တွေသည် ဖြစ်ပေါ်ပြီးလျှင် ဇရာမီး လောင်၍ ညှိုးနှမ်း
တွန့်လိမ်လျက် နာကျင် ဆွေးမြေ့လျက် ဖြစ်ဖြစ်မြည်လျက်
ပျက်ကွယ်၍ သွားကြကုန်၏” ဤကဲ့သို့သော အသံတွေကို
ကြားရရုံမျှမက အမျိုးမျိုးသော အတွင်းမှဖြစ်သော ဖြစ်
ပျက်လျက်နေသော အသံတို့ကိုလည်း ကြားရပါသေး၏။
သို့ရာတွင် လိုအပ်သည်ဟု မထင်၍ မနေ့တော့ပါ။ သိလို
လျှင် အားထုတ်၍ ကြည့်ကြပါကုန်။

ဤတရားကို အားမထုတ်လျှင်သက္ကာယမပြုတ်။ သက္ကာယ
မပြုတ်က အပါယ်နှင့် အဟုတ်ဆက်သွယ်နေသည် ဖြစ်
သောကြောင့် သက္ကာယ ပြုတ်အောင် အဆောတလျှင်
အားထုတ်အပ်ကြောင်း သံယုတ်ပါဠိတော်၌-

သတ္တိယာဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဒယ္ဓမာနောဝ မတ္ထကေ။

သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခုပရိဗ္ဗဇေ။

ဟူ၍ဟောတော်မူ၏။

အနက်ကား။ သတ္တိယာ၊ အသွားနှစ်ဘက် မြဲမြဲထက်
သော လှံကြီးဖြင့်။ ဩမဋ္ဌောဝိယ ရေမျိုရင်ဝ စူးရှ၍နေ
သောယောက်ျားကဲ့သို့၎င်း။ မတ္တကော၊ ဦးခေါင်းတခုလုံး၌။
ဒယုမာနောဝ၊ မီးတောက်လောင်၍ နေသော ယောက်ျား
ကဲ့သို့၎င်း။ သတ္တာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာနာယ၊ သတ္တာဒိဋ္ဌိကို
ပယ်ဖြုတ်ခြင်းငှါ။ ဘိက္ခု၊ သံသရာရေး အပါယ်ဘေးကို
မြှော်တွေးမြင်သူ ရှင်လူ ရဟန်းသည်။ သတော၊ မမေ့
မလျော့ မပေါ့ဆဘဲမြဲသောသဘောရှိသည်ဖြစ်၍။ ပရိဗ္ဗဇေ၊
ဝိပဿနာအလုပ်ကို ကြိုးကြိုး ကုတ်ကုတ်နောက်မဆုတ်ဘဲ
အားထုတ်ရာသတည်း။

ဤကဲ့သို့ ကြိုးစား အားထုတ်မှ သစ္စာလေးပါး မြတ်
တရားကို မြင်မည်။ တရားကို မြင်မှလည်း ဘုရားကိုမြင်ရာ
ကျမည်ဟု ဣတိဝုတ်ပါဠိတော်၌။ ။ ဓမ္မံ၊ တရားတော်
မြတ်ကို။ အပဿန္တော၊ မမြင်သော သူသည်။ မံ၊ ငါဘုရား
ကို။ နပဿတိ၊ မြင်သည်မမည်။ ဓမ္မံ၊ တရားတော်မြတ်
ကို။ ပဿန္တော၊ မြင်သောသူသည်သာလျှင်။ မံ၊ ငါဘုရား
ကို။ ပဿတိ၊ မြင်သည်မည်၏။

ဤတရားကို အားထုတ်လျှင် ၇-ရက်အတွင်း ရဟန္တာ
ဖြစ်နိုင်၏ဟု မူလပဏ္ဏာသ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌
ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ ယောဟိ ကောစိ၊ ရဟန်းရှင်လူ
အကြင်သူသည်။ သတ္တာဟံ၊ ၇-ရက်တို့ပတ်လုံး။ ဣမေ
စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ၊ ဤသတိပဋ္ဌာန်တရား ၄-ပါး
တို့ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့ငါဘုရားဟောတော်မူတိုင်း။ ဘာဝေယျ၊
နေ့ည မနား ပွားများအားထုတ်အံ့။ တဿ၊ ထိုသူအား။

ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ ယခု မျက်မှောက်သော ဘဝ၌ပင်။ အညာဝါ
အရဟတ္တဖိုလ်သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတုံ။ သဉ္ဇပ၊
ဒိသေသေ၊ ခန္ဓာကြွင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ အနာဂါမိ
တာဝါ၊ အနာဂါမိဖိုလ်သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်
လတုံ။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒိန္နံဖလဝနံ၊ ဖိုလ်နှစ်ပါးတို့တွင်။ အည
တရံဖလံ၊ ဖိုလ်တပါးပါးကို။ ပါဠိကံ၊ အလိုရှိအပ်၏။

ဤကဲ့သို့ ၇-ရက်အတွင်း အနာဂါမိရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်
တယ်ဆိုလျှင် ဥဒယဗ္ဗယ အစစ်ကိုမြင်တဲ့ ဓူဠသောတာပန်
လောက်တော့ လွယ်လွယ်ကလေးပင်ဟု ကောက်မုချ ယုံကြည်
သင့်ပါသည်။ ပါရမီ ကောင်းလျှင်၊ တမင် တဖိုလ်လောက်
တော့ ၇-ရက် အတွင်းမှာပင် ယခုအခါ ပေါက်ရောက်
နိုင်သည်ဟူ၍ ဟောရာရောက်ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍
ဘုရားဟောနှင့် ကိုယ်တွေ့ကိုက်မကိုက်၊ မှန် မမှန်၊ စမ်းသပ်
ကြည့်တော်မူကြပါကုန်။

စမ်းကြည့်ဆိုသော်လည်း တချို့က စာမတတ်လျှင် မဖြစ်
နိုင်ဘူး ထင်တတ်ကြပါသည်။ မမှန်ပါ။ ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌
ဟောတော်မူပါသည်။

အပ္ပံပိ စေ သံဟိတဘာသမာနော၊
ဓမ္မဿ ဟောတိ အနုဓမ္မစာရီ။
ရာဂဉ္စ ဒေါသဉ္စ ပဟာယ မောဟံ၊
သမ္မပ္ပဇာနော သုဝိမုတ္တဖိတ္တော။
အနုပါဒိယာနော ဣဓ ဝါ ဟုရံ ဝါ၊
သဘာဝဝါ သာမညဿ ဟောတိ။

အနက်မှာ။ ။ယောနရော၊ ရဟန်းရှင်လူ အကြင်သူ သည်။ အပ္ပံ သံဟိတ ဘာသ မာနောပိ၊ ဘုရား တရားတော် မြတ် ပိဋကတ်ကို တတ်မြောက် အောင်မြင် မသင်ရ ငြား သော်လည်း။ ဓမ္မဿ၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ဆိုက်ရောက်နိုင်ရန် လမ်းမှန်သော တရားကို။ အနုဓမ္မစာရီ၊ လျော်ညီစွာလှ သမထ ဝိပဿနာကို ကျင့်လေ့ရှိသည်။ စေဟောတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ သောနရော၊ ရဟန်းရှင်လူ ထိုသည့် သူသည်။ ရာဂဉ္စ၊ ရာဂတရားကို၎င်း။ ဒေါသဉ္စ၊ ဒေါသတရား ကို၎င်း။ မောဟဉ္စ၊ မောဟတရားကို၎င်း။ ပဟာယ၊ တဒင်္ဂ ဝိက္ခမံ သမုဇ္ဈေဒ ပဟာန်ဖြင့် လေးတန်ဝီရိယ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အမြစ်မိအောင် တိတိပယ်ဖြတ်၍။ သမ္မပ္ပဇာနော၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို လှလှကြီး မြင်သည်ဖြစ်၍။ သုဝိမုတ္တစိတ္တော၊ တဒင်္ဂဝိက္ခမံ သမုဇ္ဈေဒ ဝိမုတ္တံဖြင့် အမှန် ကောင်းစွာ လွတ် လိုပါဘိ စိတ်ကောင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ ဣဓဝါ၊ ဤပစ္စုပ္ပန် ဘဝ အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ ဓာတ်အာယတန တို့၌၎င်း။ ဟုရံဝါ၊ နောက်တမလွန်ဘဝ ဗဟိဒ္ဓခန္ဓာဓာတ်အာယတန တို့၌၎င်း။ အနုပါဒိယာနော၊ ဒိဋ္ဌိတဏှာဖြင့် ပြင်းစွာ စွဲလမ်းခြင်း မရှိ သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ သောနရော၊ ထိုသို့ ဆိုပြီးဥသံ လုံးစုံဖြစ်သူ ရဟန်း ရှင်လူသည်။ သာမညဿ၊ မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်အထူး ရဟန်း ကျေးဇူး၏။ ဘာဂဝါ၊ လက် ကိုင် လက်မိ အဘို့ အပုံ ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

ဤဒေသနာတော်အရ စာမတတ်ပေမဲ့ အားမလျှော့အပ် ပါ။ တရား အားထုတ်ရာ၌လည်း စာမတတ်သူက သာပြီး ထင်လွယ် မြင်လွယ်ပါသည်။

ဘုရား မရှိသော အခါမိုလို့ ဝာရားအားထုတ်လို့ မရဘူး ထင်တတ်သော သူများအတွက် သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် ကို ရေးပြပါအံ့။

ယောဇုမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ အပ္ပမတ္တော ဝိဟိဿတိ၊

ပဟာယ ဇာတိ သံသာရံ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿတိ။

အနက်မှာ။ ။ယော၊ အကြင်သူသည်။ ဇုမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ ဤသုတ်အဘိဓမ္မာဝိနည်း၌။ အပ္ပမတ္တော၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့ မစား ဝိပဿနာတရားကို အားထုတ်သည် ဖြစ်၍။ ဝိဟိဿတိ၊ ပါသော အဆီအသား သိက္ခာ သုံးပါးကို ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော်လည်း ကျင့်သုံးဆောက်တည်၍ နေလတ္တံ့။ သော၊ ထိုသူသည်။ ဇာတိသံသာရံ၊ ပဋိသန္ဓေ စွဲနေရစွာ သံသရာကြီးကို။ ပဟာယ၊ တံထွေးပေါက်သို့ မထောက်မညှာ ပယ်စွန့် ခွါ၍ ဒုက္ခဿန္တံ၊ ဒုက္ခပြတ်ကိန်း ဆင်းရဲ ငြိမ်းခြင်းသို့။ ကရိဿတိ၊ ပြုရ ရောက်ရလတ္တံ့။

ဘယ်အခါ မဆို တရားမှန်ကို ကျင့်က ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း သုတ်မဟာဝါ ပါဠိတော် ၌။ ။ဟောတော် မူသည် မှာ။ ။“ဣမေသ သုဘဒ္ဒ ဘိက္ခုသမ္မာဝိဟရေယျံ၊ အသုညော လောကော အရဟန္တေဟိ အဿ”။ ။အနက်မှာ။ ။သုဘဒ္ဒ၊ ချစ်သား သုဘဒ်။ ဣမေဘိက္ခု၊ ဤငါဘုရား၏ သာသနာတော်ထမ်း ရှင်ရဟန်းတို့သည်။ သမ္မာ၊ ဖြောင့်မှန်စွာ။ ဝိဟရေယျံ၊ သမထ ဝိပဿနာကို ကျင့်သုံး ဆောက်တည်၍ နေကုန်အံ့။ လောကော၊ လောက သည်။ အရဟန္တေဟိ၊ ရဟန္တာတို့မှ။ အသုညော၊ မသုဉ်းမဆိပ်သည်။ အဿ၊ ဖြစ်ရာ၏။ ထိုကြောင့် ကြိုးစား၍အားထုတ်နိုင်ကြ ပါစေကုန်သတည်း။

မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ရာ၌ ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသား
တို့သည် မြောက်ကျွန်းသားတို့ထက်၎င်း၊ တာဝတိံသာနတ်
တို့ထက်၎င်း သာကြောင်းကို နဝကင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်၌
(တိဟိ-ပ-ဝါသော)။

ဤ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၌ တိဟိတ် ပေါကြောင်း တိကင်္ဂုတ္တရ
ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူပုံမှာ။ “တိဟိ ဘိက္ခဝေ ဌာနေဟိ
ဇမ္ဗုဒီပိကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏန္တိ
ဒေဝေဝ တာဝတိံသေ၊ ကတမေဟိ တိဟိ သူရာ သတိ
မန္တော ဣမ ဗြဟ္မစရိယဝါသော”။ ။ အနက်မှာ။ ဘိက္ခဝေ၊
ရဟန်းတို့။ တိဟိ၊ သုံးပါးကုန်သော။ ဌာနေဟိ၊ အကြောင်း
တို့ဖြင့်။ ဇမ္ဗုဒီပိကာ၊ တောင်ကျွန်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။ မနုဿာ၊
လူတို့သည်။ ဥတ္တရကုရုကေ၊ မြောက်ကျွန်း၌ ဖြစ်ကုန်သော။
မနုဿေ၊ လူတို့ကို၎င်း။ တာဝတိံသေ၊ တာဝတိံသာ၌
ဖြစ်ကုန်သော။ ဒေဝေဝ၊ နတ်တို့ကို၎င်း။ အဓိဂ္ဂဏန္တိ၊
လွှမ်းမိုး ကဲလွန်ကြကုန်၏။ ကတမေဟိတိဟိ၊ အဘယ်
သုံးပါးတို့ဖြင့်။ အဓိဂ္ဂဏန္တိ၊ လွှမ်းမိုးကဲလွန်ကြကုန်သနည်း
ဟူမူ။ သူရာ၊ တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေနေငြား ပညာအားဖြင့်
ရဲရင့်ခြင်း၎င်း။ သတိမန္တော၊ တိဟိတ်ပဋိသန် ပညာခံကြောင့်
မြဲမြံသော သတိရှိခြင်း၎င်း။ ဣမ၊ ဤတောင်ကျွန်း၌။ ဗြဟ္မ
စရိယ ဝါသော၊ မြတ်သော အကျင့် သီတင်းသုံးရခြင်း၎င်း။
ဣတိ၊ ဤအကြောင်းသုံးပါးတို့ဖြင့်။ အဓိဂ္ဂဏန္တိ၊ လွှမ်းမိုး
ကဲလွန်ကြကုန်၏။ ။ ဟူ၍ ဟောတော်မူ၏။

ဤပါဠိကိုထောက်သဖြင့်တိဟိတ်ပေါကြောင်းထင်လျှား
ပါပြီ။ မိမိကိုယ်ကို မိမိ တိဟိတ် မဟုတ်ဘူး မရနိုင်ဘူးဟု

မထင်ကြပါနှင့်။ တာကြောင့်မို့လို့ “တိဟိတ်ဒ္ဓိဟိတ်၊ ဝိစိကိမ်၊ ချိတ်၍ထားပါဘိ။ ကိုယ်တိုင်သိရန်၊ ကိုယ်တိုင်ကြံ၊ သည်းခံကြိုးစား ကြည့်။ ပဋိဘာဂ၊ သမထာ၊ ထင်လာ တိဟိတ်သိ။ ဥဒယဗ္ဗယာ၊ ဝိပဿနာ၊ ထင်လာ တိဟိတ်သိ” ဟူ၍ စပ်ဆိုပါသည်။ တိဟိတ် ဟုတ်မဟုတ် အလကားနေရင်း ရမ်းပြီး ထင်၍ မနေကြပါနှင့်။ မှတ်တင်၍ စမ်းကြည့်ကြပါ။ တိဟိတ်မှန်လျှင် နည်းမှန်လမ်းမှန် သမထကိုအားထုတ်က ပဋိဘာဂ နိမိတ်ကို တွေ့တတ်ပါသည်။ ဝိပဿနာ၌မူကား ဥဒယဗ္ဗယကို သိရတတ် ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆရာကောင်းထံ ကျနစွာ စမ်းသပ်ကြည့်လို့ မရတော့မှ ကိုယ်ထင်ချင်တာ ထင်သင့်ကြပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ယခုဘဝ မဂ်၊ ဖိုလ်ရနိုင်သော အင်္ဂါငါးပါးကိုလည်း မှတ်သားရန် ရေးပြပါအံ့။ ။ “သဒ္ဓေါ ဟောတိ အပ္ပါဗာဓော အမာယာဝီ ဝီရိယော ပညဝါ ဟောတိ ဣမေ ပဉ္စ၊ ပဓာနိယင်္ဂံ နာမကာ၊ ယေဟိဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာနံ ပဓာနံ ပတိသမ္ပဇ္ဇတိ” မဇ္ဈိမ ပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်။ ။ အနက်မှာ။ သဒ္ဓေါ၊ ထက်သန်သော သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အပ္ပါဗာဓော၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ကျမ်းမာတောင့်တင်း အနာကင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ အမာယာဝီ၊ နှလုံးဖြောင့်စင်း လှည့်ပတ်ခြင်းကင်းသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဝီရိယော၊ ဝီရိယ ထက်သန်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ပညဝါ၊ နာမ်ရုပ် နှစ်တန် ဖြစ်ပျက်ဟန် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကိုအမှန်သိသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣမေပဉ္စ၊ ဤငါးပါး တို့သည်။ ပဓာနိယင်္ဂံ နာမကာ၊ ပဓာနိယအင်္ဂါ

မည်ကုန်၏။ ယေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ အကြင်တရားတို့နှင့်။ သမန္နာ ဂတာနံ၊ ပြည့်စုံကုန်သော သူတို့အား။ ပဓာနံ၊ ပဓာနဖြစ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်သည်။ ပတိသမ္ပဇ္ဇတိ၊ ပြည့်စုံ၏။

ဤအင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို ယခု ဘဝ၌ပင် ရအောင် အားထုတ်နိုင်ပါပြီ။ ဤအင်္ဂါငါးပါးတွင်လည်း ဥဒယတ္ထ ဂါမိနိယ ပညာသည်သာလျှင် အခက်ဆုံး ဖြစ်ပါသည်။ ဤကျမ်းကလည်း ဥဒယတ္ထ ဂါမိနိယ ပညာကိုလွယ်ကူစွာ သိနားလည်အောင်ကို ရှေးဦးစွာ အဓိကထား၍ ပြသောကျမ်းဖြစ်ပါသည်။

ဤ ပဓာနိယင်္ဂ အင်္ဂါ ငါးပါးကို မှတ်မိလွယ်စေရန် သီးခြားထုတ်နုတ်၍ပြရန် သင့်လျော်မည် ထင်သောကြောင့် အောက်တွင် ရေးသားပြပါအံ့။

၁-သဒ္ဓေါ၊ ထက်သန်သော သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံခြင်း။

၂-အပ္ပါဗာဓော၊ ကျန်းမာခြင်း။

၃-အမာယာဝိ၊ နှလုံးဖြောင့်စင်း မာယာကင်းခြင်း။

၄-ဝီရိယ၊ ထက်သော ဝီရိယရှိခြင်း။

၅-ပညာ၊ ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်ကို အတတ်သိခြင်း။

၎င်းပြင် ဤ နေရာ၌ မဂ် ဖိုလ်ကို တားမြစ် တတ်သော အန္တရာယ် ငါးပါးကိုပါ သိစေအပ်သည် ဖြစ်၍ ရေးပြပါအံ့။

မဂ်၏ အန္တရာယ် ငါးပါး

၁-ကမ္မန္တရာယ်၊ ပဇ္ဇာနန္တရိယ ကံကြီး ထိုက်ခြင်း။

၂-ကိလေသန္တရာယ်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိခြင်း။

၃-ဝိပင်္ဂါကန္တရာယ်၊ ဒွိဟိတ်ဖြစ်ခြင်း။

၄-အရိယူပဝါဒန္တရာယ်၊ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုပြစ်မှားခြင်း။

၅-အာဏာဝိတိတ္တမန္တရာယ်၊ အာဏာတော်ကို လွန်ကျူးခြင်း။

ဤငါးပါးတွင် တပါးပါးနှင့် ငြိ၍နေလျှင် မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာကို မရနိုင်ပါ။

လယ်တိဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဝိပဿနာနှင့် ဆိုင်ရာ အမျိုးမျိုးသော ကျမ်းတို့၌ ဝိပဿနာတရား အားထုတ်ပုံ ထင်ပုံ မြင်ပုံ တို့ကို ရေးထားသည် ဖြစ်သော်လည်း နားမလည်သော သူသာ များလှသည် ဖြစ်သောကြောင့် ဤကျမ်း၌ လူတိုင်း နားလည်လွယ်အောင် ကိုယ်ချင်းစာ၍ ယခုလောက လူပြိန်းသက်သက် များကိုပင် နားလည်စေချင်၍ မိမိရှေ့တွင် ရှိနေသော ယောဂီများကို ပြောနေဆဲ သကဲ့သို့သော စကားမျိုး ဖြင့်သာလျှင် များစွာရေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရွှေဥဒေါင်းတောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး ထံ မဂ် ဖိုလ် အကြောင်း ဤကျမ်းပြုသူ၏ ပဌမ ဆရာက လျှောက်ထား၍ ကိုယ်တော်ကြီးက ကိုယ်တော်တိုင် အားထုတ်၍ သိရသော တရားတို့ကို သနားသဖြင့် ဝိနည်းလွတ်အောင် ကြံဆောင် ချီးမြှင့်တော်မူသည်ကို ဗဟုသုတ အလို့ငှါ ရေးပြပါအံ့။

မူရင်းအတိုင်း

ရွှေဥဒေါင်းတောင် တောရတုန်းကြီး၊ ၁၂၈၈-ခု
သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၇-ရက်နေ့။

ဝိပဿနာ ရှုနည်း စည်းကမ်း

ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌမတ္တေနဝါ သုတေ သုတမတ္တေနဝါ မုတေ မုတ
မတ္တေနဝါ ဝိညာတေ ဝိညာတမတ္တေနဝါ ဧသေဝန္တော
ဒုက္ခဿာတိ။ ။ ဟု ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော် ၌ ဒါရုစိမထေရ်
အား မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည်။ ။ ဒါရုစိ၊
ချစ်သားဒါရုစိ။ ဒိဋ္ဌေ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် အဆင်းကို မြင်
ရာ၌။ ဒိဋ္ဌမတ္တေနဝါ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် အဆင်းကို မြင်၏
ဟု သိရုံမျှသည်။ သစေတဝိဿတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။
သုတေ၊ သောတဝိညာဏ်စိတ်ဖြင့် သဒ္ဓရုပ်ကို ကြားသည်
ရှိသော်။ သုတမတ္တေနဝါ၊ ကြားရုံမျှသည်။ သစေတဝိ
ဿတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ မုတေ၊ နံသည် လျက်သည်
ထိသည် ရှိသော်။ မုတမတ္တေနဝါ၊ သိရုံမျှသည်။ သစေ
တဝိဿတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ဝိညာတေ၊ ကြံသည်
တွေ့သည် သိသည်ရှိသော်။ ဝိညာတမတ္တေနဝါ၊ ကြံရုံသိရုံ
မျှသည်။ သစေတဝိဿတိ၊ အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ ဧသေဝ
န္တောဝေ၊ ဤသို့ မြင်ရုံ ကြားရုံ နံရုံ လျက်ရုံ ထိရုံ သိရုံမျှ
နှလုံးသွင်း၍ ရှုခြင်းသည် ပင်လျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ သံသရာ ဝဋ်
ဆင်းရဲ၏။ အန္တော၊ အဆုံးပေတည်း။ ။ ဟု ဟောတော်
မူသည်။

အဓိပ္ပာယ်ကား။ မြင်သည် ကြားသည် နံသည် လျက်
သည် ထိသည် အကြံကိုသိသည်ရှိသော် “ငါမြင် ငါကြား

ငါနံငါစားငါထိငါကြံငါတွေးသည်” ဟုသတ္တဝါ အတ္တဒိဋ္ဌိ ပညတ်အာရုံ ပညတ် အသိ အနေ အားဖြင့် မထင် မသိ အာရုံ မပြုမူ၍ ဝိပဿနာ၏အာရုံ ဝိပဿနာဉာဏ်၏သိခြင်း ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ထင်မြဲ သိမြဲ ဓမ္မတာ သဘော ဖြစ်သော ပရမတ် ဆတ်ဆတ်ဖြစ်သော ထင်ရှား ပေါ်လာသော မြင်သော ဝိညာဏ်စိတ် အဆင်းရူပါရုံမျှ အာရုံပြုရသည်။ မြင်သောစိတ်သည်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါငါမဟုတ်။ ပရမတ်ဆတ် ဆတ် ဖြစ်သော စိတ်သာမြင်သည်။ မြင်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါအတ္တကောင်မရှိ။ မြင်သော ရူပါရုံ အဆင်း ဝဏ္ဏရုပ် ပရမတ်သည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်။ အဆင်းရုပ် ပရမတ် ကိုသာ မြင်၏။ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါကို မမြင်ကောင်း။ ထို့အတူ ခွါရ ၆-ပါး အာရုံ ၆-ပါးကိုသိလေ။

“ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မြင်၏ လူမြင်၏ လူသံ ငှက်သံကြား ၏ ငါစား၏ ငါနံ၏ ငါသွား၏ ငါကြံ၏ ငါတွေး၏” ဟု အသိအမြင်မျိုးသည် သဏ္ဌာန ပညတ် အာရုံမျိုးဖြစ်၏။ သဏ္ဌာနပညတ်အာရုံ မလွတ်သေး။ သဏ္ဌာန ပညတ်အာရုံ မျိုး အသိအထင် များနေလျှင် ပရမတ် ဆတ်ဆတ် ဖြစ် သော နာမ်ရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း သန္တတိ အစဉ် ဥပါဒ်စွန်း ဘင်စွန်းကို ကောင်းမွန်သန့်ရှင်းစွာ ဝိပဿနာ ဉာဏ်မမြင် မထင်မြင်နိုင်ချေ။

သို့ဖြစ်၍ ဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါးတို့၏ အာရုံပြုရာ ထင်ရာ သိရာ ဓမ္မ သဘောဖြစ်သော မြင်ဆဲခဏ၌ အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သောစိတ်၏ ဥပါဒ်စွန်း ဘင်စွန်း အဆင်းရုပ်၏ ချုပ်ပျက်ခြင်း ကြားဆဲခဏ၌ ဖြစ်

ထိုသို့သိရုံမျှ အတွေးအဆ အကြံအစည် မပေါ်ဘဲ နေ့ရော
 ညဉ့်ပါ မနေမနား မီးပွတ်သောယောက်ျားကဲ့သို့၎င်း။ သံ
 တုံးကို အပ်ဖြစ်အောင် သွေးသော ယောက်ျားကဲ့သို့၎င်း။
 မနေမနား ထွက်လေ ဝင်လေတို့ တိုးထိရာ၌ စိုက်ထား၍
 မှန်မှန် ရှုရာ၏။ ထိုသို့ ထွက်တိုင်း ဝင်တိုင်း သိရုံမျှ ရှုသည်
 ရှိသော် နှာသီး၌ တိုးထိသော ဝါယော ဓာတ်ရုပ် ထိုရုပ်
 တို့၏ ထိသည်ကို ရှုသိသောစိတ်၊ ထိုနာမ်ရုပ်တို့၏ နှစ်ပါးစုံ
 အပိုင်းအခြားကို ရှေးဦးစွာသိမြင် ထင်ရှား၊ ထင်ရှား၍
 နာမ်ရုပ် အစု မျှသာတည်းဟု ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ် ဉာဏ်၌
 ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝမရှိ၊ ကင်းသုဉ်းဆိတ်၍ရုပ်နာမ်
 သွားသည် စားသည် ရပ်သည် အိပ်သည် ထိုင်သည်ဟု အမြဲ
 ထင်မြင်လာလိမ့်မည်။

ထိုရုပ်အစု နာမ်အစု ဣရိယာပုတ် ၄-ပါး၌ အမြဲ ပိုင်းခြား ထင်လာသောအခါ ဒိဋ္ဌိ ဝိသုဒ္ဓိ နာမရူပဉာဏ် တဘက်ကမ်း ရောက်ပြီဟုမှတ်ရ၏။ ထိုသို့ ပိုင်းခြား၍ နာမ်

ရုပ်တို့ကို ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း သီးသန့်ခြားနား၍ ဉာဏ်ဝဉ်းအထင် အသိများသည် ရှိသော် ထိုနာမ်ရုပ်နှစ်ပါးတို့၏ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ဆဲပျက်ဆဲခဏဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ချုပ်တိုင်း ဓမ္မသဘော သန္တတိ အစဉ် ဥပါဒ်စွန်း ဘင်စွန်းကို အမြဲ ရှုသော ဝိပဿနာဉာဏ်က အမှီအသိ များလာ၏။ နေ့ရောညပါ အသိများသည် ရှိသော် ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်အစသို့ရောက်၏။

ထို ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် အစ အလယ်သို့ ရောက်သည်ရှိ သော် “ဒီပဇာလာဝိယ နဒိ သောတောဝိယ” ဟု ဟော တော်မူသော ပါဠိတော်နှင့် အညီ အဇ္ဈတ္တရုပ်နာမ် တို့၏ တသိမ့်သိမ့် တသဲသဲ တရုရုနှင့် သဲကမ်းပါးများ ပြိုနေသလို ဉာဏ်ဝဉ်းသိထင်၏။ ရုပ်တို့ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အကြွင်း အကျန်မရှိ ထင်လာသည်ရှိသော် ရုပ်ဓာတ်တို့၏ ဝိပရိဏာမ ဒဏ်ချက်ကို ခံစားတတ်သော သိသော ဝေဒနာ နုပဿနာ တို့သည် အပ်နှင့် ဆွတ်သကဲ့သို့၎င်း။ စူးနှင့်ထိုးဆွတ်သကဲ့သို့ ၎င်း ရံဖန်ရံခါ ဖြစ်တတ်သည်။

ထို ရုပ်ခန္ဓာတို့၏ တသိမ့်သိမ့် တသဲသဲ အမြဲ မပြတ် ဖောက်ပြန်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာ နုပဿနာ ဒုက္ခသစ္စာ သာမည အားဖြင့် ထင်လာသည် ရှိသော် ဘဝသံသရာက စွဲလမ်း လာသော သက္ကာယ အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော စိတ်က ခန္ဓာကိုယ်ကို ဝှဲညှာ၍ ဝှဲညှာ၍ သက်သာရာ ရအောင် အရှု လစ်တတ်သည်။ ထိုအခါ ကိလေသာ စင်ကြယ်သော ဝိပဿနာ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သော သမာဓိ၏ အစွမ်းဖြင့် ဩဘာသ ဝိတိနိကန္တိ ဟု ဆိုအပ်သော ဝိပဿနာ၏ညစ်ညူး ကြောင်း အန္တရာယ်ဆယ်ပါးတို့သည်ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။

ထိုအန္တရာယ် တို့ကို အာရုံမပြုဘဲ ဒုက္ခ ဝိပဿနာကို အမြဲ သိအောင် အာရုံပြုသည်ရှိသော် သိမ်မွေ့သော ရုပ် သိမ်မွေ့သောစိတ် သိမ်မွေ့သော ဝေဒနာ တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို အမြဲ သိလာလိမ့်မည်။ သိနေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် တဘက်ကမ်း ရောက်၍ ဘက်ဉာဏ် အစ ရောက်သည် ရှိသော် သဲကမ်းပါးများ ဖြိုကျနေသလို မီးလျှံ များ ရိပ်ရိပ် ရိပ်ရိပ်နှင့် ပျက်ပျက်နေသလို ထသော ရုပ် နာမ်သည် ထိုင်ရာသို့မပါ။ ဆန့်သောလက်သည် ကွေးရာသို့ မပါ။ မြှောက်လှမ်းသော ခြေသည် ချရာသို့ မပါဘဲ ချုပ်၍ ချုပ်၍ ကုန်ကုန် ကျန်ရစ်နေသည်ကို နေ့ညဉ့်မပြတ် အမြဲ သိထင်လာလိမ့်မည်။ ။ထိုသို့ သိ ထင် လာ သည် ရှိသော် ထိုအာရုံ အတိုင်း မလွတ်စေဘဲ အမြဲ ရှုသည် ရှိသော် ဘယဉာဏ်အစရှိသော အထက်ဉာဏ်တို့သည် အစဉ်အတိုင်း ရောက်၍ မိုဃ်းလုံးစက် ကျဘိ သကဲ့သို့ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကို စွန့်လွှတ်သော စွန့်ခဲ့သော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း မရှိရာ အသင်္ခတ ဓာတ်ကို အာရုံပြုသော မဂ်စိတ္တပ္ပုပ္ပါဒ် ဖိုလ် စိတ္တပ္ပုပ္ပါဒ်သည် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိ တော် ၌ ဟောတော်မူသည်။

ထိုအခိုက် အတန်၌ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အစ မုစ္စိတုကမျတာ ဉာဏ် စသည်တို့ကြောင့် လွန်မင်းစွာ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းသော ဒုက္ခဒဏ်ချက် ဒုက္ခသစ္စာ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့သည် နှလုံး၌ ပတ္တမြားတုံးကြီးများ ထိလိုက်ဘိသကဲ့သို့ သိတိသန္တိ အလွန် မြေချမ်းသာ၍ ရုပ်နာမ် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်း မရှိရာ အသင်္ခတ ဓာတ်ကို စိတ်ကအာရုံပြု၍အာရုံပြု၍ နေလိမ့်မည်။ အနုမာန

မဟုတ်ဘဲ မုချဆတ်ဆတ်အာရုံပြုမိခဲ့လျှင် အလွန် သန့်ရှင်း
ခြားနား သိနိုင်ရန်--

အထူး သိရန် အချက်

အသစ်တ ဓာတ်ကို အာရုံပြုသော အခိုက်အတန့်
စိတ္တုပ္ပါဒ်သည် ၄-ကြိမ် ၅-ကြိမ်သာရှိ၏။ ဥပမာ ရန်သူ
လိုက်၍ ရှေ့က ပြေးသွားသောသူသည် ချောင်းမြောင်းကို
ခုန်လွှား၍တဘက်ကမ်းသို့ ရောက်သကဲ့သို့တည်း။ ဝိပဿနာ
ဉာဏ် ကိုးပါးက ရုပ် နာမ် ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းကို စင်၍
အာရုံ ပြုသည်။ မဂ်စိတ္တုပ္ပါဒ်က ရုပ်နာမ် သုဉ်းဆိတ်ရာ
အသစ်တဓာတ်ကို အာရုံပြုလိုက်သည်ဟု မြတ်စွာဘုရား
ဒေသနာ၌လာသည်။

ဤကား ရှေ့ဥဒေါင်းတောင် တောရ ကိုယ်တော်ကြီး၏
စာဖြင့် ရေးပေးသော မိန့်ခွန်းတော်တည်း။ ကိုယ်တိုင်
ကျင့်ကြံ၍ သိတော် မူသည့်အတိုင်း ရေးပေးတော်မူတာ
ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သိချင်လျှင် အားထုတ်၍ ကြည့်ကြ
ပါ။ ဤကိုယ်တော်ကြီးသည် ဒုက္ခပဋိပဒါဖြစ်ပါသည်။ ဒန္တာ
ဘိညနှင့် လက္ခဏာတူပါသည်။ အပဏိဟိတ ဝိမောက္ခ
ခေါ်ပါသည်။

ဤကိုယ်တော်ကြီးသည် ဤစာကိုရေးစဉ်အခါက မအား
လပ်သောကြောင့် အရင်စလို ရေးရခြင်း ဖြစ်ပါသည်
သို့အတွက် စာ၌ တစုံတရာ ပို,လိုတာရှိလျှင် ပြင်၍ဘတ်ကြ
စေလိုပါသည်။

တရား အားထုတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့ တွေ့ရ
သည့်အတိုင်းကား မှတ်မိသလောက်တော့ ပြောတတ်ကြ

ပါ၏။ ပြောတတ်ပေမဲ့ ကျမ်းဂန် မန္တဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ မှာမူ ကျမ်းဂန်နှင့် ကိုက်ညီအောင် တလုံးပြီးမှ တလုံး ဒေသနာ အစီအစဉ်အတိုင်း မကျော်မလွှားရအောင်ကား မပြောတတ်ကြပေ။ ကျမ်းဂန်တတ်သော သူများမှာလည်း အနုလောမဉာဏ်မှစ၍ မဂ်ဉာဏ်အထိ တခုစီခွဲခြား၍ မပြော ပြနိုင်ကြပေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အနုလောမ ဉာဏ်မှ စ၍ မဂ်ဉာဏ်အထိ စိတ္တုပ္ပါဒ်ခြောက်ခုသာ ရှိ၏။ ခြောက်ခု မှာ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ပရိကံ၊ ဥပစာ၊ အနုလုံ၊ ဂေါတြဘု၊ မဂ်၊ ဟူ၍ဖြစ်၏။ ဤစိတ္တုပ္ပါဒ် ခြောက်ခုသည် ဘုရားသခင် မှသာ ခွဲခြား၍ သိနိုင်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မျက်စိ တမှိတ်အတွင်း၌ နာမ်စိတ်ကလေးတွေ ကုဋေတသိန်းကျော် ပျက်သည်ဆိုရာ၌ ထိုစိတ္တုပ္ပါဒ်ခြောက်ခုသည် မျက်စိတမှိတ် ခန့် ကာလအတွင်း ကုဋေပေါင်းများစွာ ပျက်ရသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တွင် ရှေးဦးစွာသော စိတ္တုပ္ပါဒ်ခြောက်ခုဖြစ်၍ လူတို့ ဘယ်နှယ် သိနိုင်ပါမည်နည်း။

ဥပမာ ပါးလှစွာသော စက္ကူချပ်ကလေးတွေ ကုဋေ ပေါင်း များစွာ ထပ်၍ထား။ ဤ စက္ကူထပ်ကို ဖောက်ထွင်း နိုင်သော စို့ကိုတင်။ ဤစွာသောတူနှင့် အားရှိသောသူက တချက်တည်း ပေါက်အောင် အားကုန် ထု၍ ဖောက်၊ ထောက်ခနဲ ပေါက်လတ္တံ့။ ပေါက်သွားသော အခါ တချက်တည်း ထောက်ခနဲဆို ကုဋေပေါင်း များစွာသော စက္ကူချပ်တွေ ပေါက်သွားသည့်အနက် ပဌမစက္ကူကို စို့က ဘယ်လို ဖောက်သွားတယ်။ စက္ကူက ဘယ်လို ဖြစ်သွား တယ်။ ဘယ်လို မြည်သွားတယ်။ ဒုတိယ စက္ကူကျတော့

ဘယ်လို နေတယ်။ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမ ဆဋ္ဌမစက္ကမများ
လည်း တချစ်စီ တချစ်စီ ဘယ်လိုဖြစ်တယ်လို့ ပြောပြနိုင်
ကြပါမည်လား။ သိကော သိမတွဲလား။ အားလုံးဖေါက်
သွားတာတောင်မှ ထောက် ခနဲ လို့ သာ တချက်ထည်း
သိလိုက် ရတာကလား။ တချစ်စီခွဲ၍ ဘယ်မှာသိနိုင် ပြောပြ
နိုင်ပါမည်နည်း။

ကျမ်းဂန်၌ကား စိတ္တုပ္ပါဒ် တခုအကြောင်း ခွဲခြား၍
ရေး၏။ ရေးသည်မှာလည်း တရားသဘော အစဉ်ကို
သိစေလို၍သာ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးက သနား
ကရုဏာတော်ဖြင့် ဟောတော်ပြတော်မူသွားသောကြောင့်
သာ ကျမ်းဂန်၌ ရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စိတ္တုပ္ပါဒ် တခုစီကို
သိဖို့ကိုကား ဘုရားသခင် ရွှေဉာဏ်တော်အရာသာတည်း။

မဂ်ဘဲဟူ၍ကား မဂ်အကြောင်းကို မကြားဘူးသော
ယောဂီမသိပါ။ မဂ်ဟု အမည်မမှည့်တတ်ပါ။ ဖြစ်ပျက်ထာ
သိတဲ့စိတ် ချုပ်သွားသည်။ တွေ့နေရတဲ့ဖြစ်ပျက်တွေ ပျောက်
သွားသည်။ စိတ်ရော ကိုယ်ပါ ပျောက်သွားသည် ဟူ၍ကား
သိကြပါ၏။ တာတောင်မှ မဂ်နောင် ဖိုလ်စိတ်တွေ များများ
ဆက်ကျတဲ့ လူမှသာပြီး ထင်လျားပေတော့၏။ ဥပမာမှာ
တောကလူရိုး တယောက်ကို ရန်ကုန်မြို့ မုံ့တိုက်ကြီးက
အလွန်ကောင်းသော ချိုဆိမ့်လှစွာသော မုံ့ကိုကျွေးလျှင်
ချိုမှန်း ဆိမ့်မှန်း ကောင်းမှန်းကိုကား သိ၏။ မုံ့၏အမည်
ကိုကား ပြောတတ်မည် မဟုတ်ပေ။ ဤကဲ့သို့ပင် ယောဂီ
ပုဂ္ဂိုလ်မှာ တရား၏ အရသာကိုကား ဘယ်လိုနေသည်ဟု

တပ်အင်ဒိဋ္ဌ ပြောတတ်၏။ အမည်ကိုကား ကြားဘူးနားဝ
မရှိလျှင် မပြောတတ်ပါ။

ဤကား ပဋိပတ္တိပုဂ္ဂိုလ် များ၏ ကိုယ်တိုင် ကျင့်ကြံ၍
သိရသော ပဋိပတ္တိတ္ထမ နည်းတည်း။ ပရိယတ္တိ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏
ဒေသနာတ္ထမ နည်းမှာမူကား ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ။ ဧဝံတထာ၊
ထိုအတူ။ အယံ ယောဂါဝစရောဝိ၊ ဤယောဂီသည်လည်း။
ဘဝယောနိဂတိဌိတိ နိဝါသာနံ၊ ၃-ပါးသောဘဝ၊ ၄-ပါး
သောယောနိ ၅-ပါးသော ဂတိ၊ ၇-ပါးသော ဌိတိ၊
၉-ပါးသော နိဝါသတို့၏။ ပရတီရဘူတေ၊ ကမ်းတဘက်
သဘွယ် ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။ ပတိဋ္ဌာတုကာမော၊
တည်လိုသည်ဖြစ်၍။ ဥဒယဗ္ဗယာ နုပဿနာဒိနာ၊ ဥဒယဗ္ဗ
ယာ နုပဿနာ အစရှိသော။ ဝေဂေန၊ လျင်သော ဉာဏ်
အဟုန်ဖြင့်။ ဓာဝိတွာ၊ ပြေးသွား၍။ အတ္တဘာဝရက္ခသာခါ
ယ၊ အတ္တဘော တည်းဟူသော သစ်ကိုင်း၌။ ဗန္ဓိတွာ၊ ဖွဲ့ချည်
၍။ ဩလမ္ဘိတံ၊ တွေ့ရ ရှိ ဆွဲသော။ ရူပရဇ္ဇိဝါ၊ ရုပ်ကြိုးကို၎င်း။
ဝေဒနာဒိသု၊ ဝေဒနာ စသည်တို့တွင်။ အညတြ ဒဏ္ဍံဝါ၊
တပါး ပါးသော ဒုတ်ကို၎င်း။ အနိစ္စံ၊ မမြဲ။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့
၎င်း။ ဒုက္ခံ၊ ဆင်းရဲ။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။ အနတ္တံ၊ အစိုး
မရ။ ဣတိဝါ၊ ဤသို့၎င်း။ အနုလောမာဝဇ္ဇနေန၊ အနုလုံ
အာဝဇ္ဇန်းဖြင့်။ ဂဟေတွာ၊ ကိုင်စွဲ၍။ တံ၊ ထိုကြိုးဒုတ်ကို။
အမုဉ္ဇမာနောဝ၊ မလွှတ်ဘဲသာလျှင်။ ပဌမေန အနုလောမ
စိတ္တေန၊ ပဌမ အနုလုံစိတ်ဖြင့်။ ဥလ္လဗ္ဗိတွာ၊ ခုန်၍။ ဒုတိ
ယေန အနုလောမစိတ္တေန၊ ဒုတိယ အနုလုံစိတ်ဖြင့်။ ပရ
တီရနိန္ဒ ပေါဏပဗ္ဘာရကာယော ဝိယ၊ ကမ်းတဘက်သို့

ညွတ်သော ကိုင်းသော ရှိုင်းသော ကိုယ်ရှိသကဲ့သို့။ နိဗ္ဗာန
 နိဗ္ဗာ ပေါဏ ပဗ္ဗာရ မာနသော၊ နိဗ္ဗာန်သို့ ညွတ်သော
 ကိုင်းသော ရှိုင်းသောစိတ်ရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ တတိ
 ယေန အနုလောမ စိတ္တေန၊ တတိယအနုလုံစိတ်ဖြင့်။ ပရ
 တီရဿ၊ ကမ်းတဘက်၏။ ဥပရိဘာဂံ၊ အထက်အဘို့သို့။
 ပတ္တောဝိယ၊ ရောက်သကဲ့သို့။ ဣဒါနိ၊ ယခု။ ပတ္တဗ္ဗဿ၊
 ရောက်အပ်သော။ နိဗ္ဗာနဿ၊ နိဗ္ဗာန်၏။ အာသန္နော၊
 အနီးသည်။ ဟုတွာ၊ ဖြစ်၍။ တဿ စိတ္တဿ၊ ထိုတတိယ
 အနုလုံစိတ်၏။ နိရောဓေန၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်။ တံသင်္ခါ
 ရာရမ္မဏံ၊ ထိုကြိုးဒုတ် သင်္ခါရ အာရုံကို။ မုဉ္ဇိတွာ၊ လွှတ်၍။
 ဂေါတြဘု စိတ္တေန၊ ဂေါတြဘု စိတ်ဖြင့်။ သင်္ခါရေ၊ ဥပါဒ်
 ဌိ ဘင် သင်္ခါရကင်းသော။ ပရတီရဘူတော၊ ဘဝ၏
 ကမ်းတဘက် သဘွယ်ဖြစ်သော။ နိဗ္ဗာနေ၊ နိဗ္ဗာန်၌။
 ပတတိ၊ ကျ၏။ ဧကောရမ္မဏေပန၊ နိဗ္ဗာန် အာရုံပြု တကြိမ်
 ထည်း၌ကား။ အလဒ္ဓါသေဝနတာယ၊ အာသေဝနပစ္စည်း
 မရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝေဒမာနော၊ တုန်လှုပ်သော။
 သောပုရိသော ဝိယ၊ ထိုယောက်ျား ကဲ့သို့။ သုပ္ပတိဌိ
 တော၊ ကောင်းစွာတည်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်သေး။
 တတော၊ ထိုနောင်မှ။ မဂ္ဂဉာဏေန၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့်။ ပတိဋ္ဌာတိ၊
 တည်၏။ ဣတိအယံ၊ ဤသည်ကား။ ဥပမာ၊ ဥပမာတည်း။
 (ဤကား စာနည်းအတိုင်း အနုလောမဉာဏ် ကစ၍မဂ္ဂဝိသိ
 ကျအောင်ဥပမာနှင့်ပြပုံတည်း)။

တတ္ထ၊ ထိုအနုလုံ ဂေါတြဘု နှစ်ပါးတို့တွင်။ အနု
 လောမံ၊ အနုလုံသည်။ သစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ၊ နိရောဓသစ္စာကို

ဖုံးအုပ်သော။ ကိလေသတမံ၊ ကိလေသာ အဝိဇ္ဇာ အမှိုက်
တိုက်ကို။ ဝိနောဒေတုံ၊ ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ။ သက္ကောတိ၊
စွမ်းနိုင်၏။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ အာရမ္မဏံကာတုံ၊ အာရုံ
ပြုခြင်းငှာ။ နသက္ကောတိ၊ မစွမ်းနိုင်။

ဂေါတြဘု၊ ဂေါတြဘုသည်။ နိဗ္ဗာနမေဝ၊ နိဗ္ဗာန်ကို
သာလျှင်။ အာရမ္မဏံကာတုံ၊ အာရုံပြုခြင်းငှာ၊ သက္ကောတိ၊
စွမ်းနိုင်၏။ သစ္စပဋိစ္ဆာဒကံ၊ နိရောဓသစ္စာကို ဖုံးအုပ်သော။
တမံ၊ ကိလေသာ အဝိဇ္ဇာအမှိုက်တိုက်ကို။ ဝိနောဒေတုံ၊
ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ။ နသက္ကောတိ၊ မစွမ်းနိုင်။

ယဿ၊ အကြင်သူအား။ အနုလောမာနိ စိတ္တာနိ၊ အနု
လုံစိတ်တို့သည်။ တိဏိ၊ သုံးကြိမ်တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်
ကုန်၏။ တဿ၊ ထိုသူအား။ စတုတ္ထံ၊ လေးကြိမ်မြောက်။
ဂေါတြဘုစိတ္တံ၊ ဂေါတြဘု စိတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။
ပဉ္စမံ၊ ငါးကြိမ်မြောက်။ မဂ္ဂစိတ္တံ၊ မဂ်စိတ်သည်။ ဟောတိ၊
ဖြစ်၏။ ဖလစိတ္တာနိ၊ ဖိုလ်စိတ်တို့သည်။ ဒွေ၊ နှစ်ကြိမ်တို့
သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤကားဝိသုဒ္ဓိမဂ်အတိုင်းပင်။
ဒေသနာတ္တမ နည်းကား အစီအစဉ်အတိုင်း သဘောကို
တလုံးမကျန် ဘုရားဟောအတိုင်း ရေးရ၍ကျယ်၏။ ပဋိ
ပတ္တိတ္တမ နည်းကား ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် သိရတဲ့ အတိုင်းရေးရ
၍ တို့၏။ အဓိပ္ပါယ်ကား အတူတူပင်တည်း။

ဓမ္မဒေသနာ တရားသတင်းစာ

ဓမ္မဒေသနာ တရားသတင်းစာ နံပါတ် ၅၅-အုပ်တွင်
ပါသော ရန်ကုန်မြို့ သရက်တောကျောင်းတိုက် မြို့မကျောင်း

ဦးဇေယျသေန အရှင် သူမြတ်၏ မိန့်ခွန်းသည် ကျမ်းဂန်မှ ထုတ်နှုတ်၍ လူပြိုင်း နားလည် လောက်အောင် ရေးထားရာ ကျမ်းဂန်အတိုင်း ယထာဘူတ ကျနလှသည့်အပြင် ဝိပဿနာ ယောဂီများနှင့် အလွန်တရာ သင့်လျော်သည် ဖြစ်သောကြောင့် ဗဟုသုတ အလို့ငှာ ရေးထည့်လိုက်ပါသည်။

ကိုယ့်ကိုယ်မှာ (ဖြစ်ပျက် ဖြစ်ပျက်) နေသော (ဖြစ်ပျက်) အစစ်ကို အဆုံး မြင်အောင်ရှု။ ဖြစ်ပျက်၏ အဆုံး၌ရှိသော (မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို) ဂေါတြဘုဉာဏ်ဖြင့် မြင်လတ္တံ့။ ကိုယ့်ကိုယ်မှာ ရှိသော အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အထိ အစရှိသော ရုပ်တရားတို့ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်သည်ရှိသော် ဖြစ်ပျက်ကို အာရုံပြု၍ မနေဘဲ ဇ္ဈိရာဝဇ္ဇန်း ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံဟူ၍ ဉာဏသမ္ပယုတ်စေ ဖြစ်၏။ ဤအနုလုံတွင် ဖြစ်ပျက်ဆုံးသည်။ အနုလုံနောက် ဖြစ်ပျက်အဆုံးရှိသော မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ ဂေါတြဘုဉာဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဖြစ်လတ္တံ့။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ အဇာတံ၊ မဖြစ်တရားသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တသ္မာ၊ ထိုသို့ မဖြစ်တရား ရှိသောကြောင့်။ ဇာတဿ၊ ဖြစ်တရား၏။ နိဿရဏံ၊ လွတ်ကင်းရာ မဖြစ်တရားသည်။ ပညာယတိ၊ ထင်ရှား၏။ (ဥဒါန ပါဠိတော်-၁၀၂)။

ဖြစ်တရား၏ လွတ်ကင်းရာ မဖြစ် တရားကို နိဗ္ဗာန် ဆိုသည်။ ။ ဥပ္ပါဒေါသင်္ခါရာ အနုပ္ပါဒေါ နိဗ္ဗာနံ။ ။ ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော် ၁၃-၅၃။ ။ သင်္ခါရာ၊ ရုပ် နာမ်

ဓမ္မသင်္ခါရတို့သည်။ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဖြစ်တရားတည်း။ နိဗ္ဗာနံ၊
နိဗ္ဗာန်သည်။ အနုပ္ပါဒေါ၊ မဖြစ်တရားတည်း။

အမတံ၊ သေခြင်းမရှိသော။ နိဗ္ဗာနံ၊ နိဗ္ဗာန်ကို။ ပါရံ၊
တဘက်ကမ်းဟူ၍။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ သော၊ ထိုရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပါရံ၊ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော သံသရာတဘက်
ကမ်းသို့။ ဂတော၊ ရောက်တော်မူ၏။ ပါရပတ္တော၊ နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်တော်မူ၏။ အန္တဂတော၊ အန္တပတ္တော၊ ဖြစ်ပျက်
အဆုံးသို့ ရောက်တော်မူ၏။ ကောဋိဂတော၊ ကောဋိပတ္တော၊
ပရိယန္တဂတော၊ ပရိယန္တပတ္တော၊ သံသရာ၏ နောက်ဆုံး
အစွန်းအဖျားသို့ ရောက်တော်မူ၏။ အတ္ထဂတော၊ အတ္ထတ
ပတ္တော၊ အမတဂတော၊ အမတပတ္တော၊ မသေရာအရပ်သို့
ရောက်တော်မူ၏။ နိဗ္ဗာနဂတော၊ နိဗ္ဗာနပတ္တော၊ မဖြစ်
မဖြစ်ငြိမ်းငြိမ်းရာသို့ရောက်တော်မူ၏။ သော၊ ထိုရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ခန္ဓပရိယန္တေ၊ ခန္ဓာ၏အဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်
၌။ ဌိတော၊ တည်နေ၏။ လ၊ သံသာရ ပရိယန္တေ၊ ဖြစ်ပျက်
အစဉ်၏အဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၌။ ဌိတော၊ တည်နေ၏။
နိဗ္ဗာန်သည် ဖြစ်ပျက် အဆုံး၌ ရှိကြောင်းကို ဤမဟာနိဒ္ဒေသ
ပါဠိတော် ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သိသာ ထင်လျှားလှ၏။

အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာန် ဆိုသည်ကား အကြောင်း၏ အစွမ်း
အားဖြင့် မဖြစ်သော အသင်္ခတဓာတ်ကိုသာလျှင်အနုပါဒါ
ပရိနိဗ္ဗာန် ဟူ၍ ဆိုကုန်၏။ ဤနိဗ္ဗာန်သည် အဆုံးတည်း။
ဤနိဗ္ဗာန်သည် အစွန်ဆုံးတည်း။ ဤနိဗ္ဗာန်သည် ဖြစ်ပျက်၏
အဆုံးစွန်တည်း။ (ပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာအနက်)

“ခယဝယ သင်္ခါတံ အန္တံ အတိတန္တံ အစ္စန္တံ” ပျက်ခြင်းကို လွန်သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်သည် အစ္စန္တမည်၏။ ခယ နိရောဓော၊ အစ္စန္တ နိရောဓော၊ ရပ် နာမ် သင်္ခါရတို့၏ ပျက်ခြင်း ဘက်ကွဏကို ခယနိရောဓ ဆိုသည်။ နိဗ္ဗာန်ကို အစ္စန္တ နိရောဓ ဆိုသည်။ (သတ္တဂုံတ္တရပါဠိတော် ၃၉၈-မူလပဏ္ဏာသစ္စဋ္ဌတဏှာသင်္ခယသုတ် ၂၉၃-သတ္တဂုံတ္တရ အဋ္ဌကထာ ၁၆၆)။

ဤ ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ အာဂုံ ယုတ္တိတို့ဖြင့် ဖြစ်ပျက်၏ အဆုံးရှိသော မဖြစ် နိဗ္ဗာန်သည် ဂေါတြဘူညဏ် မဂ်ညဏ် ဖိုလ်ညဏ်တို့၏ အာရုံဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ပေတည်း။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို မြင်လိုပါလျှင် ကိုယ့်ကိုယ်မှာ ရှိသော ဖြစ်ပျက်ကို မြင်အောင် ရှုရမည်။ ကိုယ့်ကိုယ်မှာ ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပျက်နေသော အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အထိ ရပ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်ကို အဆုံး မြင်အောင် ရှုပါလျှင် ဖြစ်ပျက်၏ အဆုံး၌ရှိသော မဖြစ် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်နိုင်သည်။ ထိုမဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို ကိုယ့်ကိုယ်၌ တွေ့နိုင်ကြောင်း ဤသို့ဆိုတော်မူ၏။

ဣမသ္မိံ ယေဝ ဗျာမမတ္တေ ကဠေဝရေ သသညိမှိ သမနကေ လောကဉ္စ ပညာပေမိ လောက သမုဒယဉ္စ လောက နိရောဓဉ္စ လောကနိရောဓ ဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒန္တိ။ ။ စတုကဂုံတ္တရ ပါဠိတော် ၂၉၆ သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါတော် ဒေဝပုတ္တ သံယုတ် ၃၇-ပါဠိတော်၏ အနက်မှာ။ ။ စိတ်သညာရှိသော တလံမျှလောက်သော ဤကိုယ်၌ပင်လျှင် ဖြစ်ပျက်ကို၎င်း ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကို၎င်း မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို၎င်း

မဖြစ် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို၎င်း ငါဘုရား
ဟောကြား သိစေတော်မူ၏။

(ဖြစ်မဖြစ်) ပရမတ် အစစ် (ဖြစ်) သဘော (မဖြစ်)
သဘောဟူ၍ အဟုတ်အမှန်ရှိသော ပရမတ်သဘောသည်
ကား နှစ်မျိုးသာလျှင်ရှိ၏။ ဖြစ်သဘောသည် တည်ရာ မှီရာ
ရှိမှသာလျှင် ဖြစ်သည်။ တည်ရာမှီရာမရှိဘဲ ဖြစ်သည်မဟုတ်။
ရပ်တရားသည် နာမ်တရား၌တည်၍ မှီ၍ဖြစ်သည်။ နာမ်
တရားသည် ရပ်တရား၌ တည်၍ မှီ၍ဖြစ်သည်။ ရပ်တရား
အချင်းချင်းတပါးသည် တပါးကိုမှီ၍ ဖြစ်သည်။ နာမ်တရား
သည်လည်း အချင်းချင်း တပါးသည် တပါးကိုမှီ၍ ဖြစ်
သည်။ (သဟဇာတ နိဿယ၊ ပုရေဇာတ နိဿယ၊ ပစ္ဆိမ
ဇာတ နိဿယ) အတူတကွ မရှေးမနှောင်း တပြိုင်တည်း
ဖြစ်၍မှီခြင်း၊ ရှေးဖြစ်၍ မှီခြင်း၊ နောက်ဖြစ်၍မှီခြင်း ဤသို့
စသည်ဖြင့် ရပ်နာမ် တရားဟူသော (ဖြစ်) သဘောတို့
သည် အချင်းချင်းမှီ၍ ဖြစ်ကြကုန်၏။ မှီရာ တည်ရာ မရှိဘဲ
ဖြစ်ကြသည် မဟုတ်ကုန်။

မဖြစ်မ ဖြစ်ငြိမ်း ငြိမ်းခြင်း သန္တိ လက္ခဏာရှိသော
နိဗ္ဗာန် (မဖြစ်) သဘောသည်ကား တည်ရာ မှီရာရှိသည်
မဟုတ်။ အဘယ့်ကြောင့် တည်ရာ မှီရာ မရှိသနည်း။
(မဖြစ်) သဘောမို့ တည်ရာမရှိ။ ထိုစကားမှန်၏ မဖြစ်
သဘောသည် ဘယ်နေရာ၌တည်၍ နေသည်ဟု မဆိုနိုင်။
မဖြစ်သဘော၏ တည်ရာဌာနကို ညွှန်ပြခြင်းငှါ မတတ်နိုင်
ညွှန်ပြစရာမရှိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ရဟန်းတို့။ တဒါယတနံ၊ ထိုဂေါတြဘုညဏ် မဂ်ညဏ် ဖိုလ်ညဏ်တို့၏ အာရုံအကြောင်း ဖြစ်သော (မဖြစ်) သဘောသည်။ အတ္ထိ၊ ရှိ၏။ တံ၊ ထိုမဖြစ်သဘော သည်။ အပတိဋ္ဌံဝေ၊ တည်ရာမှီရာ မရှိသည် သာတည်း။ အပဝတ္ထံဝေ၊ ဖြစ်ခြင်း မရှိသည် သာလျှင်တည်း။ အနာ ရမ္မဏမေဝ၊ တစုံတခုသော အာရုံကို အာရုံပြုခြင်းမရှိသည် သာလျှင်တည်း။ ဧသေဝ-ဧသောဝေ၊ ဤ(မဖြစ်) သဘော သည်သာလျှင်။ ဒုက္ခဿ၊ ဖြစ်ပျက်၏။ အန္တော၊ အဆုံး တည်း။ (ဥဒါန်းပါဠိတော်-၁၀၂)။

ဂေါတြဘုညဏ် မဂ်ညဏ် ဖိုလ်ညဏ် တို့၏ အာရုံ အကြောင်းဖြစ်သော (မဖြစ်) သဘော နိဗ္ဗာန်သည်တည်ရာ မှီရာမရှိ ဖြစ်ခြင်းလည်းမရှိ အာရုံကို အာရုံပြုခြင်းလည်း မရှိ။ ထို(မဖြစ်) သဘော နိဗ္ဗာန်သည် ဖြစ်ပျက်၏ အဆုံး တည်း။ ဖြစ်ပျက်၏အဆုံးဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် တည်ရာ မှီရာ မရှိ။ အဘယ်ကြောင့် တည်ရာမှီရာ မရှိသနည်း။ ဖြစ်ခြင်း မရှိလို့ တည်ရာမှီရာမရှိ။ အဘယ်ကြောင့်ဖြစ်ခြင်းမရှိသနည်း။ တည်ရာမှီရာမရှိလို့ ဖြစ်ခြင်းမရှိ။

တည်ရာ မှီရာ ရှိလျှင် ဖြစ်ခြင်းရှိပြီ။ ဖြစ်ခြင်း ရှိလျှင်လည်း တည်ရာ မှီရာရှိပြီ။ တည်ရာ မှီရာရှိသော ဖြစ်ခြင်းသဘော သည်ပျက်ပြီ။ ဖြစ်ခြင်း သဘောရှိသော တည်ရာ မှီရာ သည်လည်းပျက်ပြီ။ မပျက်ဘဲ တည်ရာ မှီရာရှိသောဖြစ်ခြင်း ဟူ၍ တစုံတရာမျှမရှိ။ ဖြစ်လျှင်ပျက်ပြီ မလွဲဘာသာ ဓမ္မတာ။

(မဖြစ်) နိဗ္ဗာန်သည်လည်း တည်ရာ မှီရာ မရှိ၍ ဖြစ် စရာမရှိ။ ဖြစ်စရာမရှိ၍ ပျက်စရာမရှိ။ အဘယ်ကြောင့်ပျက်

စရာ မရှိသနည်း။ မဖြစ်လို့ ပျက်စရာမရှိ။ ဖြစ်လျှင် ပျက်မှာ ပေါ့။ မပျက်ဘဲ တည်နေမြဲမဟုတ်။ ဖြစ်လျှင် ပျက်မြဲ မရှောင် လွှဲနိုင်။ (ဖြစ်) (မဖြစ်)ကို သဘောပိုင်အောင်ကြံ။ ဤနှစ်မျိုး သာလျှင် အမှန်ရှိသည်။

ဂေါတြဘုညဏ် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် တို့၏ အာရုံ အကြောင်းဖြစ်သော မဖြစ် နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်လိုလျှင် (ဖြစ်ပျက်) ကို မြင်အောင်ကြည့်။ ဖြစ်ပျက်ကို ကြည့်ရှု၍ ကောင်းစွာ ထင်ထင် သိမြင်သောအခါ (မဖြစ်)။ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို အလိုလို မြင်၍လာ၏။ ဖြစ်ပျက်ကိုမမြင်ဘဲနှင့် မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရိုးထုံးမရှိ။ (ဖြစ်ပျက်) ကိုရှေးဦးစွာ မြင်အောင် မကြည့် ရှုဘဲ (မဖြစ်) နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်လိုပင် ကြည့်ရှုသော်လည်း မြင်တာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ (မဖြစ်) နိဗ္ဗာန်ကို မြင်အောင်ကြည့် မည်ဟု သဘောမထားသော်လည်း (ဖြစ်ပျက်) ကိုကြည့်ရှု၍ ကောင်းစွာ ထင်မြင်သည်ရှိသော် (မဖြစ်) နိဗ္ဗာန်ကို အလိုလို မြင်၍လာတာမျိုး။

တဒဓိဂမေဟိ သဗ္ဗဒုက္ခာ ဘာဝတော ဒုက္ခဿအန္တော တိ အယ မေဝ တဿ သဘာဝေါတိ ဒဿတိ။ ။ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ ၄-၄၁။ ။ အနက်မှာ။ ။ တဒဓိဂမေဟိ- တံအဓိဂမေဟိ၊ ထို (မဖြစ်) နိဗ္ဗာန်ကိုမြင်ရသော သူတို့သည်။ သဗ္ဗဒုက္ခဘာဝတော သဗ္ဗဒုက္ခအဘာဝတော၊ အလုံးစုံ သော(ဖြစ်ပျက်) ဒုက္ခမရှိလေသောကြောင့်။ ဒုက္ခဿ၊ ဖြစ် ပျက်ဒုက္ခ၏။ အန္တော၊ အဆုံးတည်း။ ဣတိအယမေဝ၊ ဤ ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခဆုံးခြင်းသည်သာလျှင်။ တဿ၊ ထိုမဖြစ်နိဗ္ဗာန် ၏။ သဘာဝေါ၊ သဘောတည်း။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒဿတိ၊

သေဝန္တော ဒုက္ခဿ ဟူသော ပါဠိတော်ဖြင့် ဟောတော်မူ၏။

ဤမြို့မိ ကိုယ်တော်ကြီး၏ မိန့်ခွန်းစာ၌ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်လိုလျှင် ဖြစ်ပျက်ကို မြင်အောင်ကြည့်။ ဖြစ်ပျက်ကို ကောင်းစွာ မြင်သောအခါ၌ မဖြစ်နိဗ္ဗာန် အလိုလိုမြင်၍ လာလိမ့်မည်။ ဖြစ်ပျက်ကို ရှေးဦးစွာ မြင်အောင် မကြည့်ရှုဘဲ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ရိုးထုံးမရှိ။ ဖြစ်ပျက်ကို ရှေးဦးစွာ မြင်အောင်မကြည့်ရှုဘဲ မဖြစ် နိဗ္ဗာန်ကို ဘယ်လိုပင် ကြည့်ရှုသော်လည်း မြင်တာမျိုးမဟုတ်ဘူး။ မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို မြင်အောင်ကြည့်မည်ဟု သဘောမထားသော်လည်း ဖြစ်ပျက်ကို ကြည့်ရှု၍ ကောင်းစွာ ထင်မြင်သည်ရှိသော် မဖြစ်နိဗ္ဗာန်ကို အလိုလို မြင်လာတာမျိုး” ဟူ၍ရေးသားတော်မူခြင်းမှာ အလွန်တရာ ယထာဘူတ ကျပါ၏။ အလွန် ကောင်းမြတ်လှပါ၏။ တရားအားထုတ် ပေါက်မြောက်ဘူးသော သူများမှာ မိမိတို့အားထုတ်သောတရား သိရသော တရားအတိုင်း ကျနေ၍ ဉာဏ်ရှင်း ကြပေမည် အားတက်ကြပေမည်မှာ မလွဲပင်။ သို့ရာတွင် လူပြိန်းတို့ နားလည် သဘောကျလောက်အောင် ဥပမာနှင့်ပြမှ သင့်လျော်မည်ထင်၍ ဥပမာ ပြအံ့။

ဥပမာမှာ အိမ်တဆောင်ကို မီးလောင်၍ အလျှံ ပြောင်ပြောင် တောက်လောင်၍ နေသတတ်။ လူတို့သည် မီးလောင်တာကို ကြား၍ ကြည့်ရှုရန်လာ၍ ကြည့်နေကြသတတ်။ ထိုသို့ ကြည့်ကြည့်နေရင်း မီးလျှံတို့၏ အမျိုးမျိုး လောင်မြိုက်ပုံတို့ကို ကြည့်၍ကောင်းတာနှင့် ကြည့်ရင်း

ကြည့်ရင်း မီးငြိမ်းသွားလတ္တံ့။ ထိုသူတို့သည် ပဌမ၌ အိမ်
တည်းဟူသော လောင်စာကိုလည်း မြင်လတ္တံ့။ မီးတောက်
မီးလျှံကိုလည်း မြင်လတ္တံ့။ မီးငြိမ်းသွားသည်ကိုလည်း မြင်
လတ္တံ့။ အကယ်၍ မီးလောင်တာကို သွား၍ မကြည့်လျှင်
မီးတောက် မီးလျှံကိုလည်း မြင်ရမည်မဟုတ်။ မီးတောက်
မီးလျှံကို မမြင်ရသောကြောင့်လည်း မီးငြိမ်းတာကိုလည်း
မြင်ရမည်မဟုတ်။ မီးငြိမ်းတာကို မြင်ချင်လျှင်လည်း မူလ
ကတည်းကိုက မီးလောင်တာကို အရင်သွား၍ ကြည့်မှ
ဖြစ်မည်။ မီးလောင်တာကို မြင်ခြင်းနှင့် ကင်း၍ မီးငြိမ်း
တာကို မမြင်နိုင်ကြပေ။ ဤဥပမာအတိုင်းပင်တည်း။

ရဲဝံ့စွာ အာမခံချက်

ဘုရားသခင် လက်ထက်က ဥဒ္ဓါဒိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်များ
သည်တရားကို တပုဒ်တဂါထာ ကြားနာရုံနှင့် အရဟတ္တ
ဖိုလ်ကိုရကြသည်။ ဝိပဇ္ဇိတညူ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် တရားကို
အကျယ် ဝိတ္ထာရဟောမှ အရဟတ္တဖိုလ် တည်ကြသည်။
ယခု ခေတ်နေယျ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် တရားနာရုံနှင့် အရ
ဟတ္တဖိုလ်ကို မရနိုင်။ အားထုတ်မှ ရနိုင်မည်ဟု ဟော
တော်မူပါသည်။ အားထုတ်လျှင်လဲ “ကျကျ နန အားထုတ်
က ၇-ရက်အတွင်း အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်သည်”ဟု မူလ
ပဏ္ဏာသ သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်၌-

ယော ဟိ ကောစိ ဘိက္ခဝေ ဣမေ စတ္တာရော သတိ
ပဋ္ဌာနေ ဧဝံ ဘာဝေယျ၊ သတ္တာဟံ တဿ ဒိန္နံ ဖလာနံ
အညတရံ ဖလံ ပါဠိကန္တံ “ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အညာသတိဝါ
ဥပါဒိသေသေ အနာဂါမိတာ” ဟူ၍ ဟောတော်မူပါ

သည်။ အနက်မှာ။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ချစ်သားတို့။ ယောဟိ
 ကောစိ၊ ရဟန်းရှင်လူ ခပ်သိမ်းသူသည်။ သတ္တာဟံ၊ ၇-ရက်
 တို့ပတ်လုံး။ ဣမေစတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ၊ ဤသတိ
 ပဋ္ဌာန်တရားလေးပါးတို့ကို။ ဧဝံ၊ ဤသို့ ငါဘုရား ဟော
 တော်မူတိုင်း။ ဘာဝေယျ၊ နေ့၊ ညမနား ပွားများ အား
 ထုတ်အံ့။ တဿ၊ ထိုသူအား။ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ၊ ယခု မျက်
 မှောက်သော ဘဝ၌ပင်။ အညာဝါ၊ အရဟတ္တဖိုလ်သည်
 လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။ ဥပါဒိသေသေ၊ ခန္ဓာ
 ကြွင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ အနာ ဂါမိတာဝါ၊
 အနာဂါမိ ဖိုလ်သည်လည်း။ ဘဝိဿတိ၊ ဖြစ်လတ္တံ့။
 ဣတိ၊ ဤသို့။ ဒိန္နံဖလဝနံ၊ ဖိုလ်နှစ်ပါး တို့တွင်။
 အညတရံဖလံ၊ ဖိုလ်တပါးပါးကို။ ပါဠိကံ၊ အလိုရှိအပ်
 ၏။ ဝါ- ရအပ်၏။ ဟူ၍ဟောတော်မူပါသည်။

ဝိပဿနာ လင်္ကီ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

၁။ ။ဝေနေယျအား။မြင်လုံးထွားအောင်။ဝိပဿနာ
တရား ဟောကြား နိုင်သော။ စောထွတ်-ရတနာ။ မြတ်
ဗုဒ္ဓါကို။ သဒ္ဓါ ညွတ်ကျိုး၊ လက်စုံ မိုး၍။ ရှိလျှင် ခိုးသည်။
ဤတွင် အစ ပဏာမတည်း။

၂။ ။ပထဝီ-အာပေါ။ တေဇော-ဝါယော။ ဓာတ်
သဘောမှာ။ ခက်မာ-ဘွဲ့စေး။ ပူအေး-ထောက်ကန်။
လေးတန်လက္ခဏ။ သိကြောင်းပြသည်။ လေးဝ ဓာတ်ရင်း
သဘောတည်း။

၃။ ။ဓာတ်ကြီးလေးပါး။ဖြစ်လာငြားက။ ဝဏ္ဏ-ဂန္ဓ-
ရသ-ဩဇာ။ ဤလေးဖြာ။ မြို့စွာ ပါမြီတည်း။

၄။ ။ထိုဓာတ် ရှစ်ပါး။ မပြားမကွဲ။ တသားထဲမှတ်။
အဋ္ဌကလာပ်။ ဓာတ်ခဲ တခု။ ခေါ်ရိုး ပြုကြ။ နှိုင်းတု စရာ။
ပမာမရ။ သေးငယ်လှသော။ သဘောမျှသာတည်း။

၅။ ။အဋ္ဌကလာပ်။ ဓာတ်ခဲ အပေါင်း။ ထောင်
သောင်း မက။ အနန္တများစွာ။ ပေါင်းစုလာသော်။အမာ-
အပျော့။ အပေါ့အလေး။ အသေး-အကြီး။ အနည်းနည်း

အထွေထွေ။ ပွေပွေလီလီ။ အရည်အဖတ်။ ခြိသဏ္ဌာန်။
ပေါ်လာပြန်သည်။ မှားရန်အကြောင်း နိမိတ်တည်း။

၆။ ။သဏ္ဌာန်ခြိ။ ဖြစ်ပေါ်လပ်က။ ဓာတ်လေးပါး
အနက်၊ ပထဝီထက်လျှင်။ မာမြီပင်။ နံ့လျှင် ပျော့လေ၏။
အာပေါ ထက်လျှင်။ အရည်ပင်။ နံ့လျှင်ခဲလေ၏။ တေဇော
ထက်လျှင်။ ပူအေးပင်။ နံ့လျှင် မျှတ၏။ ဝါယောနံ့က။
ငြိမ်ဝပ်စွာ။ လွန်ကလွှပ်ရှား။ ပြေးလွင့်သွားသည်။ လေးပါး
ဓာတ်ရင်း သဘောတည်း။

၇။ ။ကံ-စိတ်-ဥတု- အာဟာရဟု။ အကြောင်း
လေးခု။ ကျေးဇူးပြု၍။ လူ၏ကိုယ်မှာ။ မြန်စွာခဏ။ ဖြစ်က
ပျက်ပြန်။ မီးလျှံအသွင်။ ရေအယဉ်ပမာ။ ရုပ်ခန္ဓာသည်။
ဘယ်ခါမစဲ။ ဖြစ်ပျက်မြဲတည်း။

၈။ ။ရေ-မြေ-သစ်ပင်။ မြင်မြင်သမျှ။ ဗဟိဒ္ဓမှာ။ လုံးဝ
ဥဿုံ။ အကုန် ပေါင်းစု။ ရုပ် ဖြစ်မှုသည်။ ဥတု-တေဇော
အကြောင်းတည်း။

၉။ ။သမူဟ-ဥပါဒါန်။ သဏ္ဌာန်-သန္တတိ။ စသည့်
အပြား။ လူအများသည်။ ခေါ်ဝေါ် မှတ်သား ပညတ်ထား
သတည်း။

၁၀။ ။ပညတ်-ပရမတ်။ အတတ်မြင်သိ။ ဉာဏ်နှင့်ကြည့်
မှ၊ အနိစ္စကို။ ဒိဋ္ဌမှန်စွာ၊ မြင်နိုင်ရာသည်။ ပညာအချက်
စခန်းတည်း။

ရုပ်အခဏ်း ပြီး၏။

၁၁။ ။စက္ခု-သောတ။ ဃာန-ဇိဝှါ။ ကာယငါးလီ။ ရှင်အကြည်တည့်။ တလိမှတ်လော။ မနောအကြည်။ ဘဝင် စိတ်ပေတည်း။

၁၂။ အဆင်း-ရူပ။ သဒ္ဓ-အသံ။ အနံ့-ဂန္ဓ။ ရသ- အရသာ။ အတွေ-ဖေၤဌဗ္ဗာ။ ငါးဖြာအစုံ။ ရှင်အာရုံပင်။ မနော ဝိညာဉ်။ ဆင်ခြင်တုံက။ သိသမျှအကုန်။ ဓမ္မာရုံ ပေတည်း။

၁၃။ ။အကြည်ခြောက်စုံ။ အာရုံခြောက်ပါး။ ထိခိုက် ငြားက။ ခြောက်ပါးဝိညာဉ်။ အစဉ်မပြတ်။ လျှပ်ရောင် ပမာ။ နာမ်ခန္ဓာသည်။ ဆိုင်ရာ အသီးသီး ဖြစ်ပျက်ကြ သတည်း။

၁၄။ ။စက္ခု-ရူပါရုံ။ နှစ်ပါးဆုံလျှင်။ စက္ခုဝိညာဏ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၁၅။ သောတ-သဒ္ဓါရုံ။ နှစ်ပါးဆုံလျှင်။ သောတ ဝိညာဉ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၁၆။ ။ဃာန-ဂန္ဓာရုံ။ နှစ်ပါးဆုံလျှင်။ ဃာန ဝိညာဉ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၁၇။ ။ဇိဝှါ-ရသာရုံ။ နှစ်ပါးဆုံလျှင်။ ဇိဝှါ-ဝိညာဉ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၁၈။ ။ကာယ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ။ နှစ်ပါး ဆုံလျှင်။ ကာယ ဝိညာဉ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၁၉။ ။မနော- ဓမ္မာရုံ။ နှစ်ပါး ဆုံလျှင်။ မနော ဝိညာဉ်။ ပေၤမြီပင်။ ပေၤလျှင်မလွဲ။ ချုပ်ပျက်မြီတည်း။

၂၀။ ။ဝိညာဉ်ငါးဝ။ ကြွင်းသမျှကို။ မနောဝိညာဉ်
ဆို၏။ထိုစိတ်ခြောက်ပါး။တခြားစီသာ။ဖြစ်ကြရာသတည်း။
နာမ် အခဏ်း ပြီး၏။

၂၁။ ။နာမ်-ရုပ်-မှတပါး။ ယောကျ်ား-မိန်းမ။ အတ္တ-
ဇီဝ။ ဘာမျှမရှိ။ ဉာဏ်နှင့် ကြည့်သော်။ ဓာတ် အတိသ၊
ရှိချေ၏တကား။

၂၂။ ။နာမ်ရုပ် နှစ်တန်။ သူ့ ဖြစ်ဟန်ကို။ အမှန်ဒိဋ္ဌ။ မသိ
ကြ၍။ ငါထ-ငါထိုင်။ ငါကိုင်-ငါသွား။ ငါကြား-ငါကြည့်။
ငါသိ-ငါမြင်။ ဓာတ်ဖြစ်အင်ကို။ ငါပင်မုချ။ မှတ်ထင်ကြ
သည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်းမှုကြီးပါတကား။

၂၃။ ။ဒိဋ္ဌိသက္ကာယ၊ မကွာသမျှ။ လေးဝအပါယ်။
ရောက်ဦးမယ်။ နင်ဝယ်သတိထား။ သို့အလားကြောင့်။
မြတ်ဘုရားက။ ရင်ဝမှာ လှံစူး။ ထိပ်ဦး မီးလောင်။
မရှောင်အဟုတ်။ နောက်မဆုတ်ဘဲ။ အားထုတ်ရန် သဘော
ကို။ “သတ္တိယာဝိယ ဩမဋ္ဌော” ဟု ဟောကြားတော် မူခဲ့ပြီ
တကား။

၂၄။ ။နာမ်-ရုပ်-နှစ်ခု။ နှစ်ဘို့ပြု၍။ ရပ်စု-နာမ်စု။
တခုခု၌။ ကြံတန်စေ့ငု။ စိုက်၍ရှုမှ။ ဓာတ်ရင်းမူလ။ သဘာဝ
ကို။ ဒိဋ္ဌမသွေ။ မြင်နိုင်ချေမည်တကား။

၂၅။ ။သဏ္ဌာန်-အဆင်း။ ခုခံလျှင်းက။ ဉာဏ်နှင့်ရှင်း၍။
အတင်းရှုမှ။ အနိစ္စကို။ ဒိဋ္ဌမသွေ။ မြင်နိုင်ချေမည်တကား။

၂၆။ ။အကြည်-ခြောက်စုံ။ အာရုံ-ဆိုက်က။ ခြောက်ဝ
ဝိညာဉ်။ အစဉ်ဖြစ်မှု။ ဖမ်းယူရှုမှ။ အနိစ္စကို။ ဒိဋ္ဌမသွေ။
မြင်နိုင်ချေမည်တကား။

၂၇။ ရုပ်-နာမ်-ဓမ္မ။ အနိစ္စကို။ ဒိဋ္ဌမြင်က။ အနတ္တကို။
မုချမြင်၍။ ငါပင်မဟုတ်။ နာမ်-ရုပ်နှစ်ခု။ ဓာတ်အစုသာ။
ဖြစ်ပါတကား။ မြင်လုံး ထွားသဖြင့်။ သက္ကာယတရား။
လွင့်စင်ရှားလေ၏တကား။

၂၈။ ။ဒိဋ္ဌသက္ကာယ။ တဒင်္ဂပဟာန်။ ကွာပြန်မှုက။ စူဠ
သောတာပန်။ သမုစ္ဆေဒပဟာန်။ ကွာပြန်ငြားက။ အပါယ်
လေးပါး။ တံခါးပိတ်၍။ နိဗ္ဗာန်အဝင်။ ဘုံစဉ်စံ ပုဂ္ဂိုလ်။
ဝိသာခါလို။ ငါတို့ဖြစ်ရချေ၏တကား။

၂၉။ ။မက္ခေ မထောင့်။ လမ်းပြောင့်တရား။ တွေ့ပါ
သားနှင့်။ အများမှူးတိုင်း။ နင်မရူးနှင့်။ ထူးသည့်အခါ
ဝိပဿနာကို။ ခါခါပွားမှ။ သွားမည့် သံသရာ။ အစဉ်
ပါမည်။ နင်သာသတိထား။

၃၀။ ။သဲဖြူလယ်တီ။ တောရမှီသည်။ မထေရ်ငါသည်။
စီရင်အပ်သော-ဝိပဿနာ။ ကဗျာ သုံးဆယ်။ ဝါလယ်-
တော်သလင်း။ လ, အတွင်းဝယ်။ ခုနစ်ဆယ်ပြည့်။ ဤတွင်
ရွှေလျှင်။ ပြီးအောင်မြင်၏တကား။

(ဆောင်ပုဒ်) ဤပိုဒ်ပေါင်း သုံးဆယ်ကို အရကျက်၍
အဖြေ၏ အတွက်ကို အကွက်ကျ မှတ်လေ။

ဝိပဿနာလင်္ကဏ ဆောင်ပုဒ် ပြီးပြီ။

ပိုဒ်ပေါင်းသုံးဆယ် အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်အောင်
ဖြေဆိုခန်း

မေး။ ။ ဓာတ်ကြီးလေးပါးကို ပြောပြပါ။

ဖြေ။ ။ ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်၊ တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်-ဟူ၍လေးပါးရှိပါသည်။

မေး။ ။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး၏ သဘောကို ပြောပြပါ။

ဖြေ။ ။ ပထဝီဓာတ်သည် မာခြင်းသဘော အမူအရာမျှသာ ရှိပါသည်။ အာပေါဓာတ်သည် ဘွဲ့စေးခြင်းသဘောအမူအရာမျှသာ ရှိပါသည်။ တေဇောဓာတ်သည် ပူခြင်း အေးခြင်း သဘော အမူအရာမျှသာ ရှိပါသည်။ ဝါယောဓာတ်သည် ထောက်ကန်ခြင်း သဘော အမူအရာမျှသာရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်။ ။ “ပထဝီ-အာပေါ-တေဇော-ဝါယော၊ ဓာတ်သဘောမှာ၊ ခက်မာဘွဲ့စေး၊ ပူအေးထောက်ကန်၊ လေးတန်လက္ခဏ၊ သိကြောင်း ပြသည်။ လေးဝဓာတ်ရင်း သဘောတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။

(မှတ်ချက်) သဘောကား ဓာတ်၏ အစွမ်းတည်း။ အမူအရာကား သဘော၏ ဖြစ်မှု ပျက်မှုတည်း။

မေး။ ။ ဓာတ်ကြီး လေးပါး ဖြစ်ပေါ်လျှင် အစဉ်ပါသောရုပ်ကို ထုတ်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ။ မီးတောက် ဖြစ်ပေါ်လျှင်၊ မီးရောင်ဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့၊ ဝဏ္ဏ-ဂန္ဓ-ရသ-ဩဇာ-ဟူသောရုပ်လေးပါးသည်။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် အစဉ်ပါပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့်။ ။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖြစ်လာ

ငြားက၊ ဝဏ္ဏ ဂန္ဓ၊ ရသ ဩဇာ၊ ဤလေးဖြာ၊ မြို့စွာပါမြို့
တည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ (မှတ်ချက်) ။ ။ ဝဏ္ဏကား-
အဆင်း။ ဂန္ဓကား--အနံ့။ ရသကား အရသာ။ ဩဇာ
ကား-ဓာတ်ဆီ။

မေး။ ။ဘယ် ရုပ်များကို အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် ခေါ်ပါ
သနည်း။

ဖြေ။ ။ဟင်းရည်၌ ငါးဝိ၊ ဆီ၊ ဆား၊ ငါး အရသာ
တို့ကိုခွဲခြမ်းဝေတန်၍ ရသကဲ့သို့ တလုံး တဝတည်းရောနှော
၍ တည်ကြသော ပထဝီ၊ အာပေါ တေဇော၊ ဝါယော၊
ဝဏ္ဏ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဩဇာ ဟူသော ရုပ်ရှစ်ပါးကို ခေါ်
ပါသည်။

မေး။ ။အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်၏ အကြီးပမာဏကို ပြပါ။

ဖြေ။ ။အလွန်တရာ သေးငယ်လှသော သဘော
အမူအရာခဲကလေးဖြစ်လေ သောကြောင့် အကြီးပမာဏ
ကို မပြနိုင်ဖြစ်ပါသည်။ ။ထို့ကြောင့်။ “ထိုဓာတ်ရှစ်ပါး၊
မပြားမကွဲ၊ တသားထဲမှတ်။ အဋ္ဌကလာပ်။ ဓာတ်ခဲ
တခု။ ခေါ်ရိုးပြုကြ။ နှိုင်းတုစရာ။ ပမာမရ။ သေးငယ်
လှသော သဘော မျှသာတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ ။
(မှတ်ချက်)။ ။ရုပ်ကလာပ်ဓာတ်ခဲ တစုတည်းဖြစ်ခဲ့လျှင်
သာ အလွန်တရာ သေးငယ်လှသောကြောင့် မမြင်နိုင်။
မတွေ့နိုင်သည်။ များစွာပေါင်းစုမိလျှင် အဆင်းကိုမြင်ရ
ပြန်သည်။ မာခြင်း ပူခြင်း အေးခြင်း ထောက်ကန်ခြင်း
သဘောတွေကို တွေ့ရပြန်သည်။ သို့ပင် မြင်ရသော်လည်း။
အာကာသခြား၍ ပေါင်းစုကာ နေကြသော ရုပ်ကလာပ်

တွေကို တခုစီ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ မြင်နိုင်သည်မဟုတ်။ ဥပမာ ကား။ သဲပုံကြီးကို အဝေးက မြင်သကဲ့သို့တည်း။ သဲပုံကြီး ကို အဝေးက မြင်ရာမှာ သူ့သဲမှုန့်နှင့် သူ့အဆင်းကို ရှင်း လင်းအောင် မြင်နိုင်သည် မဟုတ်။ သဲမှုန့်၏ အဆင်းတွေ ပေါင်းစုနေသော အဆင်းလုံးကြီးကိုသာ ဖြူဖြူဖွေးဖွေးကြီး ဟု မြင်ရသည့် စက္ခု ဝိညာဏ်သည် တခုစီ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ၍ မမြင်နိုင်။ မြင်နိုင်ခဲ့လျှင် ဖြစ်ပျက်မှုကိုလည်း မြင်နိုင်ရာ ၏။ ဤသို့ကား မမြင်နိုင်။ မမြင်နိုင်သောကြောင့် ဝိပဿနာ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ စက္ခုဝိညာဏ်မြင်လုံးကြီး ခုခံ၍နေကြ လေသတည်း။

မေး။ ။အဋ္ဌကလာပ်၊ ဓာတ်အခဲ ပေါင်း ထောင် သောင်းမက ပေါင်းစုမိလျှင် ဘယ်လိုဖြစ်ပေါ်လာသနည်း။

ဖြေ။ ။အမာအပျော့ အပေါ့အလေး အသေးအကြီး။ အနည်းနည်း အထွေထွေ။ ပွေ့ပွေ့လီလီ။ အရည်အဖတ်။ ခြိမ်သဏ္ဌာန်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ “အဋ္ဌကလာပ်။ ဓာတ်ခဲ အပေါင်း၊ ထောင်သောင်းမက၊ အနန္တများစွာ၊ ပေါင်းစုလာသော်၊ အမာအပျော့ အပေါ့အလေး၊ အသေးအကြီး၊ အနည်း နည်း အထွေထွေ။ ပွေ့ပွေ့လီလီ၊ အရည်အဖတ်။ ခြိမ် သဏ္ဌာန်၊ ပေါ်လာပြန်သည်၊ မှားရန်အကြောင်း နိမိတ် တည်း” ဟု ဆိုပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ဝတ္ထုအစုစုတို့မှာ၊ မာမှုသည်။ ဘယ် ဓာတ်၏ အစွမ်းဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ပထဝီဓာတ်၏ အစွမ်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။ပထဝီ ဓာတ်၏ အစွမ်းဟု အဘယ်ကြောင့် သိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ပထဝီ ဓာတ်သည်၊ မာခြင်း သဘောရှိသည် ဟုဆိုသောကြောင့် အမာတွေကို တွေ့ရသဖြင့် ပထဝီဓာတ် ၏ အစွမ်းဟု သိရပါသည်။

မေး။ ။အရည်အမျိုးမျိုး ယိုစီး၍ နေမှုသည် ဩဇာ ဓာတ်၏ အစွမ်းဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အာပေါဓာတ်၏ အစွမ်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။အာပေါဓာတ်၏ အစွမ်းဟု အဘယ်ကြောင့် သိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အာပေါ ဓာတ်သည် ချွဲစေခြင်း သဘောရှိ သည်ဟု ဆိုသောကြောင့် အရည် အစေးတွေ ယိုစီး၍နေ သည်ကို တွေ့ရသဖြင့် အာပေါဓာတ်၏ အစွမ်းဟု သိရ ပါသည်။ ။

(မှတ်ချက်) စင်စစ်ကား အာပေါဓာတ်ကို မတွေ့ရ။ ပထဝီ ဓာတ်ကို တွေ့ရသည်။ အာပေါဓာတ် ချွဲစေးသော်လည်း ပထဝီဓာတ်-နံ့မှ အရည် အစေးဖြစ်နိုင်သည်။

မေး။ ။အဘယ်ဝတ္ထု အစုစုတို့မှာ၊ ပူအေး၍ နေမှု သည် ဘယ်ဓာတ်၏ အစွမ်း ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။တေဇောဓာတ်၏ အစွမ်းဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။တေဇောဓာတ်၏ အစွမ်းဟု အဘယ်ကြောင့် သိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။တေဇော ဓာတ်သည် ပူခြင်း အေးခြင်း သဘောရှိသည်ဟု ဆိုသောကြောင့် အပူ အအေးတွေကို တွေ့ရသဖြင့် တေဇောဓာတ်၏ အစွမ်းဟု သိရပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ဝတ္ထု အစုစုတို့မှာ ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှား၍ နေမှုသည် ဘယ်ဓာတ်၏ အစွမ်း ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဝါယောဓာတ်၏ အစွမ်း ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။ဝါယောဓာတ်၏ အစွမ်းဟု အဘယ်ကြောင့် သိနိုင်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဝါယောဓာတ်သည်ထောက်ကန်ခြင်းသဘော ရှိသည်ဟု ဆိုသောကြောင့် ဝါယော အဆင့်ဆင့် ကန်၍ ယိမ်းယိုင် လှုပ်ရှား၍ နေသည်ကို တွေ့ရ သဖြင့် ဝါယော ဓာတ်၏ အစွမ်းဟု သိရပါသည်။

ထို့ကြောင့် “သဏ္ဌာန် ခြိမ်း ဖြစ်ပေါ် လတ်က၊ ဓာတ် လေးပါးအနက်၊ ပထဝီ ထက်လျှင်၊ မာမြဲပင်၊ နံ့လျှင် ပျော့ လေ၏။ အာပေါထက်လျှင် အရည်ပင် နံ့လျှင်ခဲလေ၏။ တေဇောထက်လျှင် ပူအေးပင် နံ့လျှင်မျှတ၏။ ဝါယော နံ့က၊ ငြိမ်ဝပ်စွာ၊ လွန်က လှုပ်ရှား၊ ပြေးလွင့်သွားသည်၊ လေးပါး ဓာတ်ရင်း သဘောတည်း”ဟု ဆိုပါသည်။

(မှတ်ချက်) ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှားသည်ဟု ဆိုသော စကား ၌ စင်စစ် ကား ယိမ်းယိုင် လှုပ်ရှားသည် မဟုတ် နေရာ ပြောင်းလဲ၍ ရုပ်ကလာပ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်၍ သွားမှုကို ယိမ်းယိုင်လှုပ်ရှားသည်ဟု ဆိုသတည်း။ မှန်၏။ နာမ်-ရုပ် မည်သည်ကား ဖြစ်ရာအရပ်၌ မချုပ်မှု၍ အရပ်တပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ။ ထို့ကြောင့် “နဟိ ရူပါ ရူပ ဓမ္မာနံ

ဥပ္ပါဒဒေသေ အနိရုဇ္ဈိတွာ ကောသဂ္ဂမတ္တံပိ ဒေသန္တရ
သင်္ကမနံ နာမ အတ္ထိ”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဟိ၊ မှန်၏။
ရူပါရူပဓမ္မာနံ၊ ရုပ်နာမ် တရားတို့၏။ ဥပ္ပါဒဒေသေ၊ ဖြစ်ရာ
အရပ်၌။ အနိရုဇ္ဈိတွာ၊ မချုပ်မူ၍။ ကောသဂ္ဂမတ္တံပိ၊ ဆံခြည်
ဖျားမျှလည်း။ ဒေသန္တရ သင်္ကမနံနာမ၊ အရပ်တပါးသို့
ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမည်သည်။ နအတ္ထိ၊ မရှိ။

မေး။ ။ရုပ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော အကြောင်း ဘယ်
နှစ်ပါး ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ကံ-စိတ်-ဥတု-အာဟာရဟူသော အကြောင်း
လေးပါး ရှိပါသည်။

မေး။ ။လေးပါးသော အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သော
ရုပ်တို့သည် လူ ၏ ကိုယ် မှာ ဘယ် လို များ ဖြစ်၍ နေပါ
သနည်း။

ဖြေ။ ။အဖြစ် အပျက်မြန်သောကြောင့် ပျက်သည်ဟု
မထင်၊ မီးလျှံအသွင် ရေအယဉ်များကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်
ဖြစ်ပျက်၍နေပါသည်။ ။ထို့ကြောင့်။ “ကံ-စိတ်-ဥတု-
အာဟာရဟု အကြောင်း လေးခု၊ ကျေးဇူးပြု၍၊ လူ၏ကိုယ်
မှာ၊ မြန်စွာခဏ၊ ဖြစ်ကပျက်ပြန်၊ မီးလျှံအသွင်၊ ရေအယဉ်
ပမာ၊ ရုပ်ခန္ဓာသည်၊ ဘယ်ခါမစဲ၊ ဖြစ်ပျက်မြဲတည်း”ဟု
ဆိုပါသည်။ ကမ္မဇရုပ်ကို ထုတ်ဘော်၍ ပြောအံ့။ ကံကြောင့်
ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကား ၉-ပါး ရှိ၏။ ဆိုခဲ့ပြီးသော
အဋ္ဌကလာပ်မှာ ဇီဝိတရုပ်ကို ထည့်၊ ဇီဝိတ နဝက
ကလာပ်-၁။ ထိုဇီဝိတနဝက ကလာပ်ကို မ-တယ် ပြု၍
ဇီဝိတနဝက ကလာပ်မှာ စက္ခုပဿာဒ ရုပ်ကိုထည့်၊ စက္ခု

ဒသက ကလောင်-၁။ သောတပသာဒရုပ်ကိုထည့်၊ သောတ
 ဒသက ကလောင်-၁။ ဃာနပသာဒရုပ်ကိုထည့်၊ ဃာနဒသက
 ကလောင်-၁။ ဇိဝှါ ပသာဒရုပ်ကို ထည့်၊ ဇိဝှါဒသက
 ကလောင်-၁။ ကာယပသာဒ ရုပ်ကိုထည့် ကာယဒသက
 ကလောင်-၁။ ဣတ္ထိဘာဝ ရုပ်ကိုထည့်၊ ဣတ္ထိဘာဝဒသက
 ကလောင်-၁။ ပုန္နာဝ ရုပ် ကို ထည့်၊ ပုန္နာဝ ဒသက
 ကလောင်-၁။ ဟဒယဝတ္ထု ရုပ် ကို ထည့်၊ ဝတ္ထုဒသက
 ကလောင်-၁။ ကမ္မဇ ကလောင်ပေါင်း ၉-ပါး ဖြစ်၏။ ထို
 ၉-ပါးတို့တွင်ဇီဝိတနဝက ကလောင်သည် ပါစက ဓာတ်မီး
 ဥသ္မာ ဓာတ်မီး တို့၌ တည်နေ၏။ ။ထို့ကြောင့် “အာယူတိ
 တေသု ခ္ဋိသု အဂ္ဂိသု ပတိဋ္ဌိတံ ဇီဝိတမေဝ ဝုစ္စတိ” ဟု မိန့်ဆို
 တော်မူ၏။ ။အာယူတိ၊ အာယု ဟူသည်ကား။ တေသု
 ခ္ဋိသု အဂ္ဂိသု၊ ထိုနှစ်ပါးကုန်သော ပါစက ဓာတ်မီး ဥသ္မာ
 ဓာတ်မီးတို့၌။ ပတိဋ္ဌိတံ၊ တည်သော။ ဇီဝိတမေဝ၊ ဇီဝိတရုပ်
 ကိုသာလျှင်။ ဝုစ္စတိ၊ ဆိုအပ်၏။ ။စားသော အစာ စသည်
 ကို ကျိုချက်တတ်သောဝမ်းမီးကို ပါစကဓာတ်မီး ခေါ်၏။
 ထိုပါစက ဓာတ်မီး၏ အစီးအပွားဖြစ်သော တကိုယ်လုံး
 ပျံ့နှံ့၍နေသော ကိုယ်စောင့်ဓာတ်မီးကို ဥသ္မာ ဓာတ်မီး
 ခေါ်၏။ ။စက္ခုဒသက ကလောင်သည် မျက်နှာဝန်း
 အလယ် သန်းဦးခေါင်း ပမာဏရှိသော အကွက်အရပ်မှာ
 တည်နေ၏။ ။ထိုစက္ခုဒသက ကလောင်ကိုစက္ခုအကြည်ဟူ၍
 လည်း ခေါ်၏။ သောတဒသက ကလောင်သည် နားခေါင်း
 တွင်း၌ လက်စွပ်ကွင်း သဏ္ဌာန် ရှိသော အမွေးနီပေါက်
 ရှိသော အရပ်မှာ တည်နေ၏။ ထို သောတ ဒသက ကလောင်

ကို သောတ အကြည်ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ ဃာနဒသက ကလောင်သည် နှာခေါင်းတွင်း၌ ဆိတ်ခွါသဏ္ဌာန်ရှိသော အရပ်မှာ တည်နေ၏။ ထိုဃာနဒသက ကလောင်ကို ဃာန အကြည် ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။ ။ ဇိဝှဒသက ကလောင်သည် လျှာ၏ အလယ် ကြာရှက်ဖျား သဏ္ဌာန်ရှိသော အရပ်မှာ တည်နေ၏။ ထိုဇိဝှဒသက ကလောင်ကို ဇိဝှဒအကြည် ဟူ၍လည်းခေါ်၏။ ။ ကာယဒသက ကလောင်သည် ရင့်မာသော အရိုး ဆံ အမွှေး ခြေသည်း လက်သည်း ခြောက်ဆွေသော အရေတို့မှကြွင်းသော အတွင်းအပြင် တကိုယ်လုံးမှာ ဝှမ်းပုံ၌လောင်းသော ဆီကဲ့သို့ နှံ့၍ တည်နေ၏။ ထိုကာယဒသက ကလောင်ကို ကာယအကြည်ဟူ၍လည်း ခေါ်၏။

ထိုစက္ခု အကြည် စသော အကြည်တို့သည် အလွန် စင်ကြယ်သော မှန်အကြည်နှင့်တူကြကုန်၏။ ။ ထို့ကြောင့်၊ “သုပရိသုဒ္ဓ အာဒါသ မဏ္ဍ သဒိသာ ကမ္မဇမဏ္ဍာ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။ ပသာဒါ၊ စက္ခုအကြည်စသော အကြည်တို့သည်။ သုပရိ သုဒ္ဓ အာဒါသ မဏ္ဍ သဒိသာ၊ အလွန် စင်ကြယ်သော မှန်အကြည်နှင့် တူကုန်သော။ ကမ္မဇ မဏ္ဍာ၊ ကံကြောင့် ဖြစ်သော အကြည်တို့ပေတည်း။ မှန်အကြည်မှာ အရိပ်ထင်သကဲ့သို့။ စက္ခုအကြည် စသည်တို့မှာ ရူပါရုံ စသည်တို့ အသီးအသီး ထင်ကြကုန်၏။ ။ ဣတ္ထိ ဘာဝဒသက ကလောင်သည် မိန်းမသန္တာန်မှာ အတွင်း အပြင် တကိုယ်လုံး၌ တည်နေ၏။ မိန်းမသည် ယောက်ျားနှင့် အသွင်မတူ အမူအရာ ကွဲပြားမှုသည် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်၏ အစွမ်းပေတည်း။ ။ ပုပ္ဖာဝဒသက ကလောင်သည် ယောက်ျား

သန္တာန်မှာ အတွင်း အပြင် တကိုယ်လုံး၌ တည်နေ၏။
 ယောက်ျားသည်၊ မိန်းမနှင့်အသွင်မတူ၊ အမူအရာ ကွဲပြားမှု
 သည် ပုစ္ဆာဝရုပ်၏ အစွမ်းပေတည်း။ ။ဝတ္ထု ဒသက
 ကလာပ်သည် နှလုံးသား၏ အတွင်းမှာ တလက်ဖက်ခွဲမျှ
 လောက်သော နှလုံးသွေးနှင့် ရောနှော၍တည်နေ၏။ ထို့
 ကြောင့် “တံပန ဟဒယကောသမ္ဘန္တရေ အနုပသတမတ္တံ
 လောဟိတံ ဗျာပေတွာ တိဌတိ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။တံပန၊
 ထိုဟဒယ ဝတ္ထုရုပ် သည်ကား။ ဟဒယ ကောသမ္ဘန္တရေ၊
 နှလုံးသား အတွင်း၌။ အနုပသတမတ္တံ၊ တလက်ဖက်ခွဲမျှ
 လောက်သော။ လောဟိတံ၊ သွေးကို။ ဗျာပေတွာ၊ နှံ့၍။
 တိဌတိ၊ တည်၏။

ကမ္မဇရုပ်ကို ပြဆိုအပ်သော စကားတရပ်
 အပြီးသတ်သတည်း။

စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကား ၈-ပါးရှိ၏။
 ဆိုခဲ့ပြီးသော အဋ္ဌကလာပ်ကို သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်ခေါ်သည်။
 သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်-၁။ သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်မှာ သဒ္ဓရုပ်ကို
 ထည့် သဒ္ဓနဝက ကလာပ်-၂။ ကာယဝိညတ္တိရုပ်ကိုထည့်
 ကာယဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ်-၃။ ဝစီဝိညတ္တိရုပ်နှင့် သဒ္ဓ
 ရုပ်ကိုထည့် ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓ ဒသက ကလာပ်-၄။ ထိုလေးပါး
 သော ရုပ်ကလာပ် တို့မှာ လဟုတာရုပ်- မုဒုတာရုပ်-
 ကမ္မညတာရုပ် ၃-ခုကို အစဉ်အတိုင်း လိုက်၍ထည့် လဟု
 တာဒိ ကောဒသက ကလာပ်-၁။ သဒ္ဓလဟုတာဒိ ဒွါဒသက
 ကလာပ်-၂။ ကာယ ဝိညတ္တိ လဟုတာဒိ ဒွါဒသက

ကလောင်-၃။ ဝစီဝိညတ္တိ သဒ္ဓလဟုတာဒိ တေရသက
 ကလောင်-၄။ စိတ္တဇကလောင် ၈-ပါးဖြစ်၏။ ထိုရှစ်ပါး
 တို့တွင် စကားပြောဆို လိုက်မည်ဟု အားထုတ်လိုက်သော
 အခါ လှုပ်ရှားမှုသည် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလောင် အစွမ်းပေတည်း။

“ဣဒံ ဝက္ခာမိ ဧတံ ဝက္ခာမိတိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ အဋ္ဌ
 ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ”။ ။အဋ္ဌကထာ။ ။ဣဒံ၊ ဤစကားကို။
 ဝက္ခာမိ၊ ဆိုလိုက်အံ့။ ဧတံ၊ ထိုစကားကို။ ဝက္ခာမိ၊ ဆိုလိုက်
 အံ့။ ဣတိ၊ ဤသို့။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ၊ ဖြစ်သော။ စိတ္တံ၊ စိတ်သည်။
 အဋ္ဌရူပါနိ၊ ရှစ်ပါးသော ရုပ်တို့ကို။ သမုဋ္ဌာပေတိ၊ ဖြစ်စေ၏။

အသက်ရှူသော အသံ။ တရံတခါ ချောင်းဆိုးသံ ချေသံ
 ပျိုသံ အန်သံ စသော အသံများသည် သဒ္ဓ နဝက ကလောင်
 အစွမ်းပေတည်း။ ။“တသ္မာ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂေ ဝုတ္တနယေန
 အဿာသပဿာသေဝါ အဝစိဇောသေသု ကဒါစိ စိတ္တ
 ဟိတေသု ဥက္ကာသိတဒိပိတဝမိတ ဆဋ္ဌိတ သဒ္ဓါဒိသုပိဝါ
 ဧတံ သဒ္ဓနဝကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ”။ ။တသ္မာ၊ ထို့ကြောင့်။ ဝိသုဒ္ဓိ
 မဂ္ဂေ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌။ ဝုတ္တနယေန၊ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်။
 အဿာသပဿာသေဝါ၊ ထွက်သက်ဝင်သက်၌၎င်း။ အဝစိ
 ဇောသေသု၊ ဝစိဇောသမဟုတ်ကုန်သော။ ကဒါစိ၊ ရံခါ။
 စိတ္တဟိတေသု၊ စိတ်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော။ ဥက္ကာသိတ
 ဒိပိတဝမိတ ဆဋ္ဌိတသဒ္ဓါ ဒိသု ပိဝါ၊ ချောင်းဆိုးသံ ချေသံ
 ပျိုသံ အန်သံစသည် တို့၌၎င်း။ ဧတံသဒ္ဓနဝကံ၊ ထိုသဒ္ဓနဝက
 ကလောင်ကို။ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သိအပ်၏။ ဦးခေါင်း၊ ခြေ၊ လက်၊
 ပေါင်နှစ်ဘက် စသော ကိုယ်အင်္ဂါလှုပ်ရှားမှုသည် ကာယ

ဝိညတ္တိ နဝက ကလာပ် အစွမ်းပေတည်း။ ထို့ကြောင့်။ ။
 “သဿန္တာရေ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဘူတေ ကာယေ ပဝတ္တာဝိညတ္တိ
 ကာယဝိညတ္တိ” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ။ သဿန္တာရေ၊ သဿန္တာရ
 ကိုယ်နှင့် တကွဖြစ်သော။ အင်္ဂပစ္စင်္ဂဘူတေ၊ အင်္ဂါကြီးငယ်
 ဖြစ်၍ ဖြစ်သော။ ကာယေ၊ လှုပ်သောအခါ ကိုယ်ကာယ
 ၌။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်သော။ ဝိညတ္တိ၊ ဝိညတ်သည်။ ကာယ
 ဝိညတ္တိ၊ ကာယဝိညတ် မည်၏။ ။ စကား ပြောဆိုမှုသည်
 ဝစီဝိညတ္တိသဒ္ဓသက ကလာပ်၏ အစွမ်းပေတည်း။ ။ ထို့
 ကြောင့်။ ။ “စိတ္တဇသဒ္ဓသင်္ခါတာယ ဝါစာယ ပဝတ္တာ
 ဝိညတ္တိ ဝစီဝိညတ္တိ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

စိတ္တဇသဒ္ဓသင်္ခါတာယ၊ စိတ္တဇအသံဟု ဆိုအပ်သော။
 ဝါစာယ၊ စကားပြောဆိုမှု၌။ ပဝတ္တာ၊ ဖြစ်သော။ ဝိညတ္တိ၊
 ဝိညတ်သည်။ ဝစီဝိညတ္တိ၊ ဝစီဝိညတ် မည်၏။ ။ နောက်
 ကလာပ် လေးပါးတို့ကို ထိုနည်းအတူ ပေါ်ခြင်း နူးညံ့ခြင်း
 အမှု၌ ခံခြင်းအခါမှာ ဖြစ်သည်ဟုမှတ်လေ။

စိတ္တဇရုပ်ကို ပြဆိုသော စကားတရပ် အပြီးသတ်
 သတည်း။

ဥတုကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကား လေးပါး
 ရှိ၏။ စိတ္တဇကလာပ် ၈-ပါးတို့တွင် ကာယဝိညတ် ဝစီ
 ဝိညတ် မပါသော ကလာပ်လေးပါးကို ဥတုဇ ကလာပ်ဟု
 မှတ်။ ။ သတ္တဝါသန္တာန်မှာ ဆံအမွှေး စသော ရုပ်စု ရုပ်ခဲ
 များသည် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် အစုအခဲတွေ ပေတည်း။
 လက်ဖျောက်တီးသံ၊ ဗိုက်မြည်သံ၊ လေလယ်သံ စသော

အသံများသည် သဒ္ဓနဝက ကလာပ်- အမှုတွေပေတည်း။
 လဟုတာဒိ ကောဒသက ကလာပ်။ သဒ္ဓလဟုတာဒိ
 ဒွါဒသက ကလာပ်တို့ကို ထိုနည်းအတူ ပေါ်ခြင်း-နူးညံ့ခြင်း
 အမှု၌ ခံခြင်းအခါ၌ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်လေ။ ။ဗဟိဒ္ဓ
 သန္တာန်မှာ အဆင်း- အနံ့- အရသာ- အတွေ့အထိ-
 အမျိုးမျိုး တို့သည် သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ် အစုအခဲတို့သာ
 တည်း။ အသံ အမျိုးမျိုး တို့သည် သဒ္ဓနဝက ကလာပ်
 အစုအခဲတို့သာတည်း။

ဥတုဇရုပ်ကို ပြဆိုသော စကားတရပ်
 အပြီးသတ်သတည်း။

အာဟာရကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်ကလာပ်ကား ၂-ပါး
 ရှိ၏။ ဥတုဇကလာပ် လေးပါးတို့တွင် သဒ္ဓ မပါသော
 ကလာပ် ၂-ပါးကို အာဟာရဇ ကလာပ်ဟုမှတ်။ အာဟာ
 ရဇ ရုပ်ကလာပ်ဖြစ်ပုံကား-ထင်ရှား၏။

အာဟာရဇရုပ်ကို ပြဆိုသော စကားတရပ်
 အပြီးသတ်သတည်း။

မေး။ ။အဘယ် အကြောင်းကြောင့် ဗဟိဒ္ဓ သန္တာန်
 မှာ ရုပ်တွေ ဖြစ်နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဥတုကြောင့်ဖြစ်၍ နေပါသည်။

မေး။ ။ဘယ်ဟာကို ဥတုခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။တေဇောဓာတ်ကို ခေါ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။“မြေ- ရေ- သစ်ပင်၊ မြင်မြင်သမျှ၊
ဗဟိဒ္ဓမှ၊ လုံးဝ ဥဿုံ၊ အကုန် ပေါင်းစု၊ ရပ်ဖြစ်မှုသည်၊
ဥတု တေဇော အကြောင်းတည်း”ဟု ဆိုပါသည်။

မေး။ ။ဘယ်ဟာကို ပညတ်ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။လူအများတို့ ပညတ်ကြသော အမည်နာမတွေ
ကို ပညတ်ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ။ပညတ်များကို ထုတ်ဖော်၍ပြပါ။

ဖြေ။ ။တခုတည်းဟု မှတ်ထင် အပ်သော ပညတ်မျိုး
ကို သမူဟပညတ် ခေါ်ပါသည်။ ပရမတ္ထဓမ္မတို့ကို စွဲ၍
ယောက်ျား- မိန်းမ-သစ်ပင်-ချုံနွယ် စသော ပညတ်မျိုးကို
ဥပါဒါ ပညတ်ခေါ်ပါသည်။ အရှေ့၊ အတို၊ အလုံး၊ အပြားဟု
စသည်ဖြင့် ထင်မြင်အပ်သော ပညတ်မျိုးကို သဏ္ဌာန
ပညတ်ခေါ်ပါသည်။ ဤ ဝတ္ထုပင်ဟု ထင်မြင်အပ်သော
ပညတ်မျိုးကို သန္တတိပညတ် ခေါ်ပါသည်။ ဤသို့ စသော
အားဖြင့် များစွာရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်။ ။“သမူဟ-
ဥပါဒါနိ၊ သဏ္ဌာန်-သန္တတိ၊ စသည်အပြား၊ လူအများ
သည်၊ ခေါ်ဝေါ် မှတ်သား၊ ပညတ် ထားသတည်း”ဟု
ဆိုပါသည်။

မေး။ ။ပညတ်ကို သိမှုသည် ဘယ်လိုသိမှု ဖြစ်ပါ
သနည်း။

ဖြေ။ ။လူကို မြင်သည့်အခါ ခေါင်းတလုံးတည်း
ကိုယ်တခုတည်းဟု သိမှုသည် သမူဟ ပညတ်ကို သိမှု ဖြစ်ပါ
သည်။ ယောက်ျားဘဲ-မိန်းမဘဲ ဟု သိမှုသည် ဥပါဒါ

ပညတ်ကို သိမှုဖြစ်ပါသည်။ မနေ့ကလူဘဲ-နံနက်က လူဘဲ ဟု သိမှုသည် သန္တတိပညတ်ကို သိမှု ဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။ပရမတ်ကို သိမှုသည် ဘယ်လို သိမှု ဖြစ်ပါ သနည်း။

ဖြေ။ ။လူကိုမြင်သည့်အခါ ခေါင်းတလုံး ကိုယ်တခု- လူပု-လူရှေ့-ယောက်ျား - မိန်းမ မရှိ။ မနေ့ကလူ နံနက် ကလူ မဟုတ်။ ယခု အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာသော နာမ် ရုပ် နှစ်ခု ဓာတ်စု ဓာတ်ခဲကြီးသာ ဖြစ်သည်ဟု သိမှုသည် ပရ မတ်ကို သိမှုဖြစ်ပါသည်။

မေး။ ။ရုပ်၏ အနိစ္စကို ဘယ်လိုကြည့်မှ မြင်နိုင်ပါ မည်နည်း။

ဖြေ။ ။ပညတ် ပရမတ်ကို အတတ် မြင်သိ၍ ဉာဏ်နှင့် ကြည့်မှ မြင်နိုင်ပါသည်။ ။ထိုကြောင့်။ ။“ပညတ်-ပရ မတ်၊ အတတ်မြင်သိ၊ဉာဏ်နှင့် ကြည့်မှ၊ အနိစ္စကို ဒိဋ္ဌမှန်စွာ၊ မြင်နိုင်ရာသည်၊ ပညာအချက် စခန်းတည်း”ဟု ဆိုပါသည်။

ရုပ်ကိုပြဆိုခး၏ပြီး၏။

မေး။ ။အဘယ် အကြည်များကို အကြည် ခြောက်ပါး ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။စက္ခုအကြည် - သောတအကြည် - ဃာန အကြည်- ဇိဝှါအကြည်- ကာယအကြည်- မနောအကြည် များကိုအကြည်ခြောက်ပါး ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ။ဘယ်ဟာကို မနောအကြည် ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ နှလုံးသွေးအစု ဟဒယဝတ္ထုရုပ်ပေါ်မှာ ဖြစ်၍
နေသောဘဝင်စိတ်ကို၊ မနောအကြည် ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ။ဘယ် အကြည်ကို ရုပ် အကြည် နာမ် အကြည်
ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။မနော အကြည်ကို နာမ် အကြည် ခေါ်ပါ
သည်။ ကြွင်းသော အကြည် ငါးပါးကို ရုပ်အကြည်ခေါ်
ပါသည်။ ။ထို့ကြောင့်။ “စက္ခု သောတ။ ဃာနဇိဋ္ဌါ။
ကာယ ငါးလီ။ ရုပ်အကြည်တည်း။ တလိမှတ်လော။ မနော
အကြည် သဝင်စိတ်ပေတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ မှတ်ချက်။ ။
ရုပ်အကြည် ငါးပါးတို့၏ တည်နေရာအရပ်ဌာနကို ရုပ်
အခန်းက ပြဆိုခဲ့ပြီ။

မေး။ ။အာရုံ ဘယ်နှစ်ပါးရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အာရုံခြောက်ပါးရှိပါသည်။

မေး။ ။အာရုံခြောက်ပါးကို ပြောပြပါ။

ဖြေ။ ။အဆင်း အမျိုးမျိုးကို ရူပါရုံ ခေါ်ပါသည်။
အသံအမျိုးမျိုးကို သဒ္ဒါရုံ ခေါ်ပါသည်။ အနံ့အမျိုးမျိုး
ကို ဂန္ဓာရုံ ခေါ်ပါသည်။ အရသာ အမျိုးမျိုးကို ရသာရုံ
ခေါ်ပါသည်။ အတွေ့အထိ အမျိုးမျိုးကို ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ ခေါ်
ပါသည်။ မနောဝိညာဏ်နှင့် သိသမျှအာရုံကို ဓမ္မာရုံ ခေါ်
ပါသည်။

မေး။ ။မနောဝိညာဏ်သည် ဘယ်ဟာများကို သိနိုင်
ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ပစ္စုပ္ပန် အတိတ် အနာဂတ်ဖြစ်သော ပညတ်
ရုပ် နာမ် နိဗ္ဗာန် အကုန် အလုံးစုံကို သိနိုင်ပါသည်။ ။

ထို့ကြောင့်။ ။ “အဆင်းရူပ၊ သဒ္ဓ အသံ၊ အနံ ဂန္ဓ၊ ရသ အရသာ၊ အတွေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ၊ ငါးဖြာအစုံ၊ ရုပ်အာရုံပင်၊ မနော ဝိညာဉ်၊ ဆင်ခြင်တုံက၊ သိသမျှအကုန်၊ ဓမ္မာရုံပေ တည်း” ဟုဆိုပါသည်။

မေး။ ။ အကြည် ခြောက်စုံမှာ အာရုံ ခြောက်ပါး သည် အဘယ်ကြောင့် အသီးသီးထင်လာပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဓမ္မနိယာမ အားဖြင့် အကြည်ခြောက်စုံမှာ၊ အာရုံခြောက်ပါး ထင်လာရပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။ “ဧတ္ထစ အယံပိ ဧကော ဓမ္မနိယာ မောယေဝ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူပါသည်။

ဧတ္ထစ၊ ဤစကား ရပ်၌လည်း။ အယံပိ၊ ဤအာရုံ ထင် လာမှုသည်လည်း။ ဧကော၊ တခုသော။ ဓမ္မနိယာမောယေဝ၊ ဓမ္မနိယာမသည်သာလျှင်တည်း။

မေး။ ။ အကြည်ခြောက်စုံမှာ အာရုံခြောက်ပါး ထင် လာသည့်အခါ ဘယ်တရားများ ဖြစ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဝိညာဏ် ခြောက်ဖြာသည် လျှပ်ရောင်ပမာဆိုင် ရာ အသီးသီးဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့်။ ။ “အကြည်ခြောက်စုံ၊ အာရုံခြောက်ပါး၊ ထိခိုက် ငြားက၊ ခြောက်ပါး ဝိညာဉ်၊ အစဉ်မပြတ်၊ လျှပ်ရောင်ပမာ၊ နာမ် ခန္ဓာသည်၊ ဆိုင်ရာ အသီးသီး ဖြစ်ပျက် ကြသတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။

မေး။ ။ စက္ခုဝိညာဏ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။မှန်နှင့် မျက်နှာကိုစွဲ၍ မှန်အကြည်မှာ မျက်နှာ
ရိပ် ထင်လာသကဲ့သို့ စက္ခုရူပါရုံ နှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍ စက္ခု
အကြည်မှာ စက္ခုဝိညာဉ်ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဖြစ်ပြီးနောက်
ချုပ်ပျောက်၍ သွား၏။ ။ထို့ကြောင့်။ “စက္ခု ရူပါရုံ၊
နှစ်ပါးဆုံလျှင် စက္ခုဝိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲပင်၊ ပေါ်လျှင်မလွဲ၊
ချုပ်ပျက်မြဲတည်း” ဟုဆိုပါသည်။ ။ထိုစကားအရ သာဓက
ပါဠိကား။ ။“စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာ
ဏံ”။ ။သံယုတ်ပါဠိတော်။ ။စက္ခုဉ္စ၊ စက္ခုအကြည်ကို
၎င်း။ ရူပေစ၊ ရူပါရုံတို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံစွဲ၍။ စက္ခု
ဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

မေး။ ။သောတဝိညာဏ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်
၍နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။မှန်နှင့် မျက်နှာကိုစွဲ၍ မှန်အကြည်မှာ မျက်နှာ
ရိပ် ထင်လာသကဲ့သို့ သောတသဒ္ဓါရုံ နှစ်ပါးစုံကို စွဲ၍
သောတအကြည်မှာ သောတဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါ
သည်။ ဖြစ်ပြီးနောက် ချုပ်ပျောက်၍ သွားပါသည်။ ။ထို့
ကြောင့်။ ။“သောတသဒ္ဓါရုံ နှစ်ပါးဆုံလျှင်၊ သောတ
ဝိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲပင်၊ ပေါ်လျှင်မလွဲ၊ ချုပ်ပျက်မြဲတည်း”
ဟု ဆိုပါသည်။ ။ထိုစကားအရ သာဓကပါဠိကား။ ။
“သောတဉ္စ ပဋိစ္စ သဒ္ဓေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သောတ ဝိညာဏံ”
သံယုတ် ပါဠိတော်။ ။သောတဉ္စ၊ သောတ အကြည်ကို
၎င်း။ သဒ္ဓေစ၊ သဒ္ဓါရုံတို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံစွဲ၍
သောတဝိညာဏံ၊ သောတ ဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်

လာ၏။ ။(မှတ်ချက်)။ ။ရေအကြည်မှာထင်ကြသောအရိပ်
များသည်ရေနှင့်ထိလျှင်မထင်နိုင်၊ ရေနှင့်မထိမှထင်သကဲ့သို့၊
စက္ခုအကြည် သောတ အကြည်တို့မှာ ထိခိုက်လာကုန်
သော ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံတို့သည် မထင်နိုင်ကုန်၊ မထိမခိုက်
ကုန်သော ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံတို့ သည်သာလျှင် ထင်နိုင်ကုန်
သည်။ ။ထို့ကြောင့်။ “ပုရိမာနိ ဟိ ဒွေ နိမိတ္တဝသေနော
ဃဇ္ဇန္တိ၊ န ဝတ္ထုဝသေန” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။ဟိ၊
ချဲ့အံ့။ ပုရိမာနိ၊ ရှေ့ဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေ၊ နှစ်ပါးကုန်
သော ရူပါရုံ သဒ္ဓါရုံတို့သည်။ နိမိတ္တဝသေနော၊ အရိပ်
နိမိတ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်။ ဃဇ္ဇန္တိ၊ ထိခိုက်ကြကုန်၏။
ဝတ္ထုဝသေန၊ ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်။ နဃဇ္ဇန္တိ၊ မထိခိုက်
ကြကုန်။

မေး။ ။ဃာနဝိညာဏ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်၍
နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဗုံနှင့်လက်ကိုစွဲ၍ ဗုံသံ ဖြစ်ပေါ်လာသကဲ့သို့
ဃာနနှင့် ဂန္ဓာရုံ နှစ်ပါးစုံကို စွဲ၍ ဃာနအကြည်မှာ ဃာန
ဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ဖြစ်ပြီးနောက် ချုပ်ပျောက်၍
သွား၏။ ။ထို့ကြောင့်။ “ဃာနဂန္ဓာရုံ၊ နှစ်ပါးဆုံလျှင်၊
ဃာနဝိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲပင်၊ ပေါ်လျှင်မလွဲ၊ ချုပ်ပျက်မြဲ
တည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ ထိုစကားအရ သာဓကပါဠိကား။
“ဃာနဉ္စ ပဋိစ္စ ဂန္ဓေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဃာနဝိညာဏံ”။ ။
သံယုတ်ပါဠိတော်။ ။ဃာနဉ္စ၊ ဃာန အကြည်ကို၎င်း။
ဂန္ဓေစ၊ ဂန္ဓာရုံတို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံစွဲ၍။ ဃာနဝိညာဏံ၊
ဃာနဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

မေး။ ။ ဇိဝှိရိညာဏ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဗုံနှင့်လက်ကိုစွဲ၍ ဗုံသံ ဖြစ်ပေါ်လာ သကဲ့သို့ ဇိဝှိရိသာရုံနှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍ ဇိဝှိအကြည်မှာ ဇိဝှိရိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဖြစ်ပြီးနောက် ချုပ်ပျောက်၍ သွား ပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့်။ ။ “ဇိဝှိရိသာရုံ၊ နှစ်ပါး ဆုံလျှင်၊ ဇိဝှိရိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲပင်၊ ပေါ်လျှင်မလွဲ၊ ချုပ်ပျက်မြဲတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ ။ ထိုစကားအရ သာဓက ပါဠိကား။ ။ “ဇိဝှိပဋိစ္စ ပဋိစ္စ ရသေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇိဝှိရိညာဏံ”။ ။ သံယုတ် ပါဠိတော်။ ။ “ဇိဝှိပဋိစ္စ၊ ဇိဝှိအကြည်ကို၎င်း၊ ရသေစ၊ ရသာရုံ တို့ကို၎င်း၊ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံစွဲ၍၊ ဇိဝှိရိညာဏံ၊ ဇိဝှိရိညာဏ် သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

မေး။ ။ ကာယ ဝိညာဏ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ပျက် ၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ ဗုံနှင့်လက်ကိုစွဲ၍ ဗုံသံ ဖြစ်ပေါ် လာသကဲ့သို့ ကာယဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ နှစ်ပါးစုံကို စွဲ၍ ကာယအကြည်မှာ ကာယဝိညာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ။ ထို့ကြောင့်။ ။ “ကာယဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ နှစ်ပါးဆုံလျှင်၊ ကာယဝိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲ ပင်၊ ပေါ်လျှင်မလွဲ၊ ချုပ်ပျက်မြဲတည်း” ဟု ဆိုပါသည်။ ။ ထိုစကားအရ၊ သာဓက ပါဠိကား။ ။ “ကာယပဋိစ္စ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ”။ ။ သံယုတ်ပါဠိ တော်။ ။ ကာယပဋိစ္စ၊ ကာယအကြည်ကို၎င်း၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗတို့ကို၎င်း၊ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံစွဲ၍၊ ကာယဝိညာဏံ၊

ကောယ ဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ။
 (မှတ်ချက်)။ ။ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့သည် ဃာန
 အကြည်၊ ဇိဝှါ အကြည်၊ ကာယ အကြည်တို့မှာ ထိခိုက်မှ
 သာ ထင်နိုင်ကြကုန်၏။ မထိခိုက်လျှင် မထင်နိုင်ကုန်။ ။
 ထို့ကြောင့်။ ။“ပစ္ဆိမာနိ ပန တိဏိ ဝတ္ထုဝသေန
 ဃဇ္ဇန္တိ၊ နနိမိတ္တမတ္တဝသေန”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။
 ပစ္ဆိမာနိပန၊ နောက်ဖြစ်ကုန်သော။ တိဏိ၊ သုံးပါးကုန်
 သော ဂန္ဓာရုံ ရသာရုံ ဖေါဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့သည်။ ဝတ္ထုဝသေန၊
 ဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်။ ဃဇ္ဇန္တိ၊ ထိခိုက်ကြကုန်၏။ နိမိတ္တမတ္တ
 ဝသေန၊ အရိပ်နိမိတ်မျှ အစွမ်းဖြင့်။ နဃဇ္ဇန္တိ၊ မထိခိုက်
 ကုန်။ ။ထန်းရွက်မှာ တံဆိပ်ရိုက်၍ အကွရာ ထင်သကဲ့သို့
 စက္ခု အကြည် စသည်တို့မှာ ရူပါရုံ စသော အာရုံတို့သည်
 ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အသီးအသီး ထင်ကြကုန်၏။ ။ထို့ကြောင့်
 “ပဟရဏ ကာလေ လညေန ခန္ဓဿ တာလပဏ္ဏေ အာဗာ
 ဓေတွာ အက္ခရပဋ္ဌာနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။ ။
 ပဟရဏကာလေ၊ ရိုက်ခတ်သော ကာလ၌။ လညေန ခန္ဓဿ၊
 တံဆိပ်တုံး၏။ တာလပဏ္ဏေ၊ ထန်းရွက်၌၊ အာဗာဓေတွာ၊
 လွန်စွာခိုက်၍။ အက္ခရပဋ္ဌာနံဝိယ၊ အက္ခရာကို ထင်စေ
 ခြင်းကဲ့သို့။ အာပါထဂမနံ၊ အာရုံထင်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း
 ကို။ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ မှတ်အပ်၏။ ။ရူပါရုံ စသည်တို့ ထင်မှုသည်
 မိုဗ်းကြိုး ကျဘိသကဲ့သို့ ပဿဒတို့၌ တိုးဝှေ့သည်ဟု
 ကျမ်းဂန်၌ ဆိုသည်။

မေး။ ။မနောဝိညာဏ်စိတ်သည် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်
 ပျက်၍ နေပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ရေကန်အပြင် ကောင်းကင်၌ ပျံ့ဝဲ၍ နေသော ငှက်ရိပ်သည် ရေနှင့်ငှက်ကို စွဲ၍ ရေ အပြင်မှာ ထင်လာ သကဲ့သို့ မနောအကြည်မှာ ဓမ္မာရုံ ထင်လာသည့် အခါ မနောဓမ္မာရုံနှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍ နှလုံးသွေးအစု ဟဒယ ဝတ္ထု ရုပ်ပေါ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ဖြစ်ပြီးနောက် ချုပ် ပျောက်၍ သွားပါသည်။ ထို့ကြောင့်။ ။“မနောဓမ္မာရုံ၊ နှစ်ပါးဆုံလျှင် မနောဝိညာဉ်၊ ပေါ်မြဲပင်။ပေါ်လျှင်မလွဲ၊ ချုပ်ပျက်မြဲတည်း”ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုစကားအရ - သာဓကပါဠိကား။ ။“မနဉ္စ ပဋိစ္စ ဓမ္မေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဝိညာဏံ”။ ။သံယုတ် ပါဠိတော်။ ။ မနဉ္စ၊ မနော အကြည်ကို၎င်း။ ဓမ္မေစ၊ ဓမ္မာရုံ တို့ကို၎င်း။ ပဋိစ္စ၊ နှစ်ပါးစုံ စွဲ၍။ မနောဝိညာဏံ၊ မနောဝိညာဏ်သည်။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ (မှတ်ချက်)။ ။ဝိညာဏ် ခြောက် ပါးတို့သည် တခုသောခဏ၌ တပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ သူ့အာရုံနှင့် သူ့ဝိညာဏ် တခြားစီ ဖြစ်ကုန်၏။ ။ထို့ ကြောင့်။ ။“အာရမ္မဏာမိမတ္တာ ဒိဝသေန ဧကေကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဧဝ ပဝတ္တန္တိ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၏။

ဝိထိစိတ္တာနိ၊ ဝိထိစိတ်တို့သည်။ အာရမ္မဏာမိမတ္တာ ဒိဝသေန၊ အာရုံ လွန်ကဲခြင်း စသည်၏ အစွမ်းဖြင့်။ ဧကေ ကသ္မိံ၊ တခုတခုသော။ အာရမ္မဏေဧဝ၊ အာရုံ၌သာလျှင်။ ပဝတ္တန္တိ၊ ဖြစ်ကြကုန်၏။

အတူပြိုင်၍ မဖြစ် သော်လည်း အလွန် တရာ မြန်သော ကြောင့် အတူ ပြိုင်၍ ဖြစ်သည်ဟု စိတ်ဖြစ်မှုတို့ကို မှတ်ထင် ကြရသည်။

မေး။ ။အဘယ်စိတ်ကို မနောဝိညာဏ် စိတ်ခေါ်
ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။စက္ခု ဝိညာဏ်၊ သောတ ဝိညာဏ်၊ ဃာန
ဝိညာဏ်၊ ဇိဌာဝိညာဏ်၊ ကာယ ဝိညာဏ်တို့မှ ကြွင်းသော
ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ် အဗျာကတ စိတ်တို့ကို ခေါ်
ပါသည်။

မေး။ ။ထိုဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် အတူပြိုင်၍ ဖြစ်
ပါသလား။

ဖြေ။ ။အတူပြိုင်၍ မဖြစ်၊ တခြားစီ ဖြစ်ပါသည်။ ။
ထို့ကြောင့်။ ။“ဝိညာဏ်ငါးဝ၊ ကြွင်းသမျှကို၊ မနော
ဝိညာဏ်ဆို၏၊ ထိုစိတ်ခြောက်ပါး၊ တခြားစီသာ၊ ဖြစ်ကြရာ
သတည်း”ဟု ဆိုပါသည်။ ။(မှတ်ချက်) ။စိတ်တခုယုတ်
ကိုးဆယ် ဆိုသော်လည်း အကုန်လုံး ရကြသည်မဟုတ်။
ပုဂ္ဂိုလ် အားလျော်စွာ ဆိုင်ရာ အသီးအသီး ရကြလေ၏။
ယခုလောကမှာ ခွဲဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်သာ များ၏။ တိဟိတ်
ပုဂ္ဂိုလ်ကား နည်း၏။

၁။ ။အကုသိုလ်စိတ်။ အဟိတ်ဆယ့်ရှစ်။ ဟသိပစ်၍။
ရှစ်ခု ကုသိုလ်။ ဝိပင်္ဂါကိုထည့်။ ပေါင်းရှိအပြား။ လေးဆယ့်
ငါးကို။ မှတ်သားလို။ တိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်။

၂။ ။ဝိပင်္ဂါသမ္ပယုတ်။ နတ်၍ပစ်ကား လေးဆယ့်တစ်
ကို။ မှတ်သားလို။ ခွဲဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်။

၃။ ။တိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အကုသိုလ်စိတ်-၁၂။ ဟသိ
တုပ္ပာဒ်ကြည်သော အဟိတ်စိတ်-၁၇။ မဟာကုသိုလ်စိတ်-၈။
မဟာဝိပင်္ဂါ-၈။ ပေါင်း ၄၅-ပါးရ၏။

၄။ ။ဒွိဟိတ် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ယင်း ၄၅-ပါးတွင် ဝိပင်္ဂါ
သမ္ပယုတ် ၄-ပါးကို နုတ်၍ပစ်။ ကျန် ၄၁-ပါးရ၏။
နာမ်ကို ပြဆိုခဏ်း ပြီး၏။

မေး။ ။သတ္တဝါ သန္တန်မှာ နာမ် ရုပ် မှတပါး
တခြားသော တရားများရှိပါသေးသလား။

ဖြေ။ ။မရှိပါ။ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးသာ ရှိပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ကြောင့် ယောက်ျား-မိန်းမ- အတ္တ-
ဇီဝဟုပြောဆို၍ နေကြပါသနည်း။

ဖြေ။ ။လောက ဝေါဟာရ အားဖြင့်သာပြောဆို၍
နေကြပါသည်။ စင်စစ်ကား၊ ယောက်ျား-မိန်းမအတ္တ-
ဇီဝ- ဟူ၍မရှိ။ ငါသူမဟုတ်သော ဓာတ်ရုပ်ကြီးတွေသာ
ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။“နာမ် ရုပ်မှတစ်ပါး ယောက်ျား-မိန်းမ
အတ္တ-ဇီဝ ဘာမျှမရှိ။ဉာဏ်နှင့် ကြည့်သော်ဓာတ်အတိသာ
ရှိချေ၏တကား”ဟု ဆိုပါသည်။

မေး။ ။သတ္တဝါယဒိဋ္ဌိသည်ဘယ်လို စွဲလမ်းပါသနည်း။

ဖြေ။ ။သတ္တဝါဟူသော ရုပ်ခဲကြီးကို ငါ့ကိုယ်ဘဲ ငါ့
လက်ဘဲ ငါ့ခြေဘဲ စသည်ဖြင့် စွဲလမ်းပါသည်။ နာမ်၏
အမှုကို ကိုယ့်အမှုပြုလုပ်၍ ငါမြင်သည်၊ ငါကြားသည်၊
ငါသိသည်၊ ငါမှတ်သည်၊ စသည်ဖြင့်စွဲလမ်းပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ကြောင့် စွဲလမ်းပါသနည်း။

ဖြေ။ ။နာမ်ရုပ်၏ ဖြစ်ဟန်အမှန်ကို မသိသောကြောင့် စွဲလမ်းပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။“နာမ် ရုပ် နှစ်တန်၊ သူ့ဖြစ်ဟန်ကို၊ အမှန်ဒိဋ္ဌ၊ မသိကြ၍၊ ငါထ-ငါထိုင်၊ ငါကိုင်-ငါသွား၊ ငါကြား-ငါကြည့်၊ ငါသိ-ငါမြင်၊ ဓာတ်ဖြစ်အင်ကို၊ ငါပင်မုချ၊ မှတ်ထင်ကြသည်၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်းမှုကြီးပါ တကား”ဟု ဆိုပါသည်။

မေး။ ။သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်းသည့် သူများသည် အပါယ်သွား လွတ်ပါမည်လား။

ဖြေ။ ။အပါယ်ရောက်ခြင်းအကြောင်း၏ အရင်းမူလ ဖြစ်သောကြောင့် အပါယ်သွား မလွတ်နိုင်ပါ။

မေး။ ။အပါယ် တံခါး ပိတ်အောင် ဘယ်တရားကို အားထုတ်ရပါမည်နည်း။

ဖြေ။ ။ရင်ဝလုံစူး၊ ထိပ်ဦးမီးလောင်သော သူများ သည်လုံနုတ်မှု၊ မီးသတ်မှုကိုသာ ရေးကြီး သုတ်ပြာ ပြုရ သကဲ့သို့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စွဲလမ်းချက်ကို အလျင်အမြန် ခွါဖျက် ၍ ပစ်ရပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ကြောင့် အလျင် အမြန် ခွါဖျက်ရပါ သနည်း။

ဖြေ။ ။ယနေ့ သေမည်၊ နက်ဖန်သေမည်ဟု မသိနိုင် သောကြောင့် အလျင်အမြန် ခွါဖျက်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ “ဒိဋ္ဌိသက္ကာယ၊ မက္ခာသမ္ပ၊ လေးဝ အပါယ် ရောက်ဦးမယ်၊ နင်ဝယ်သတိထား၊ သို့အလား

ကြောင့်၊ မြတ်ဘုရားက ရင်ဝလှံစူး၊ ထိပ်ဦးမီးလောင်၊
မရှောင်အဟုတ်၊ နောက်မဆုတ်ဘဲ၊ အားထုတ်ရန် သဘော
ကို၊ သတ္တိယာဝိယ ဩမဋ္ဌော-ဟု ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီ
တကားဟု ဆိုပါသည်။

ထိုစကား”အရ သာဓက ပါဠိကား။ “သတ္တိယာ ဝိယ
ဩမဋ္ဌော၊ ဒယ္ဓမာနောဝ မတ္တကေ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာ
နာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ”။ ။သံယုတ်ပါဠိတော်။

သတ္တိယာ၊ အသွားနှစ်ဘက် မြဲမြဲထက်သော လှံကြီး
သည်။ ဩမဋ္ဌောဝိယ၊ ရေမျိုရင်ဝစူးရှ၍နေသော ယောက်ျား
ကဲ့သို့၎င်း။ မတ္တကေ၊ ဦးခေါင်းတခုလုံး၌။ ဒယ္ဓမာနောဝ၊
မီးတောက်လောင်၍ နေသော ယောက်ျား ကဲ့သို့၎င်း။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို ပယ်ဖြုတ်ခြင်း
ငှါ။ ဘိက္ခု၊ သံသရာရေး အပါယ်ဘေးကို မြှော်တွေး
မြင်သူ ရှင်လူရဟန်းသည်။ သတော၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့
သာဘဲ မြဲသောသတိ ရှိသည် ဖြစ်၍။ ပရိဗ္ဗဇေ၊ ဝိပဿနာ
အလုပ်ကို နောက်မဆုတ်ဘဲ အမြဲ အားထုတ်ရာသတည်း။

မေး။ ။သက္ကာယ အစွဲပြုတ်အောင် အဘယ်လို ဖြုတ်
ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ။နာမ်ရုပ်၏ အနိစ္စကို ဒိဋ္ဌမြင်လျှင် သက္ကာယ
အစွဲပြုတ်၍ သွားသောကြောင့် နာမ်ရုပ်၏ အနိစ္စကို ဒိဋ္ဌ
မြင်အောင် အားထုတ်ရပါသည်။

မေး။ ။ဒိဋ္ဌမြင်အောင် အဘယ်ကဲ့သို့ အားထုတ်ရပါ
သနည်း။

ဖြေ။ ။နာမ်ရုပ် နှစ်ခု၊ နှစ်ဘို့ပြု၍၊ တခုခု၌ ကြံဖန်စေ့ငု စိုက်၍ ကြည့်ရှုရပါသည်။

မေး။ ။ဘယ်လို ကြံ၍ ရှုကြည့်ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဉာဏ်ရှိသလို ကြံ၍ ရှုကြည့်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။“နာမ်ရုပ် နှစ်ခု၊ နှစ်ဘို့ပြု၍၊ ရုပ်စု-
နာမ်စု တခုခုကို၊ ကြံဖန်စေ့ငု၊ စိုက်၍ရှုမှ၊ ဓာတ်ရင်းမူလ၊
သဘာဝကို၊ ဒိဋ္ဌမသွေ မြင်နိုင်ချေမည်တကား”ဟု ဆိုပါ
သည်။ ။ရှုကြည့်ပုံနိဿယကို သိလိုသူတို့မှတ်ရန် ကြံဖန်
ရန် သဲလွန်းစွာ၊ ကား။ ။ကိုယ်ဟူသော ရုပ်ခဲကြီး
ကားဓာတ်ကြီး လေးပါး၏ အရသာဖြစ်၏ ဓာတ်ကြီး
လေးပါးကား - မာခြင်း၊ ဘွဲ့စေခြင်း၊ ပူခြင်း၊ ခြေင်း
ထောက်ကန်ခြင်း သဘောအမူအရာမျှသာ ရှိ၏။ သို့ဖြစ်
၍ ကိုယ်ဟူသော ရုပ်ခဲကြီးကား အမာအခဲကြီးမဟုတ်။
အမှန်ကိုထုတ်သော် ဓာတ်ရုပ်ကြီးသာ ဖြစ်၏။ ထိုဓာတ်ရုပ်၊
ကြီးကား မပြားမကွဲ တသားတည်းတည်နေသည် မဟုတ်။
သဲပုံ၏အလားကဲ့သို့ အာကာသခြား၍ခြား၍ဖြစ်ပျက်ခါနေ
ကြသောရုပ်ကလာပ် ဓာတ်ခဲအစုတွေသာဖြစ်သည်ဟု ကြံ
ဖန်ကာ ဉာဏ်နှင့်စိုက်၍- ကိုယ်ကို ရှုကြည့်လေ။ အာကာ
သခြား၍ ခြား၍နေသော ရုပ်ကလာပ်တွေကို မြင်လိမ့်မည်။
ထိုရုပ်ကလာပ်တွေကားဓာတ်လေးပါးအနက်ပထဝီထက်၍
နေသောကြောင့် ပထဝီဓာတ်သဘောအတိုင်း မာ၍နေ၏။
မာ၍နေသော်လည်းအခဲမဟုတ်။မာခြင်းသဘောအမူအရာ
တွေသာ ဖြစ်သည်ဟု ကြံဖန်ကာ ခန္ဓာကိုယ်မှာ ကြည့်လေ။
ပထဝီဓာတ်၏သဘောတွေကိုမြင်ရလိမ့်မည်။

ထို ပထဝီဓာတ် သဘောတွေကား။ အမြဲတည်၍နေ သည်မဟုတ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်၍နေသည်ဟု ကြံဖန်ကာ ခန္ဓာကိုယ်မှာကြည့်လေ။ မမြဲသည့် အခြင်းအရာ အနိစ္စ တွေကို မြင်လိမ့်မည်။ မမြင်မြင်အောင်ကြံ၍ ကြည့်လေ။ ဤ ကား ရုပ်၌ ကြံဖန်၍ ရှုကြည့်ရန် သဲလွန်စတည်း။

မေး။ ။အဆင်းသဏ္ဌာန် ခုခံ၍ နေခဲ့လျှင် ဘယ်လို ရှုကြည့်ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ။ဉာဏ်နှင့်ရှင်း၍ ရှုကြည့်ရပါသည်။

မေး။ ။ဘယ်လိုဉာဏ်နှင့် ရှင်း၍ ရှုကြည့်ရပါသနည်း။

ဖြေ ။ရှင်းတတ်သလို ရှင်း၍ ရှုကြည့်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ “သဏ္ဌာန်အဆင်း၊ ခုခံလျှင်းက၊ ဉာဏ် နှင့်ရှင်း၍၊ အတင်းရှုမှ၊ အနိစ္စကို၊ ဒိဋ္ဌမသွေ၊ မြင်နိုင်ချေ မည်တကား”ဟုဆိုပါသည်။

ဉာဏ်နှင့်ရှင်းရန် သဲလွန်စ၊ ပြပါအံ့။ ရုပ်ကလာပ်တွေ ပေါင်းစု၍ နေသော ဓာတ်သဘောတွေကို သဏ္ဌာန်ကြီး ဟု-မှတ်ထင်ရ၏။ စင်စစ်ကား သဏ္ဌာန်မရှိ၊ ဓာတ်သဘော အမူအရာတွေသာ ဖြစ်သည်ဟု ကြံဖန်ကာ ဉာဏ်နှင့်ရှင်း၍ ရှုကြည့်လေ။ ။အဆင်းကား၊ ဓာတ်ကြီး လေးပါးကိုစွဲ၍ ဖြစ်သော ဝဏ္ဏရုပ်သာဖြစ်၏။ ညဉ့်အခါ မီးစကိုယမ်းလှည့် ရာ မီးစက်ကွင်းကြီး ထင်ရသကဲ့သို့။ ရှေ့နောက် စဉ်ဆက် ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို “စက္ခုဝိညာဏ်ကားမမြင်။ အဆင်းလုံး ကြီးကိုသာမြင်၍နေ၏။ စင်စစ်ကား။ အဆင်းလုံးကြီးမဟုတ်။

ဖြစ်ပျက်၍ နေသော ဝဏ္ဏရုပ် အစုတွေသာ ဖြစ်သည်ဟု
ကြံဖန်ကာ ဉာဏ်နှင့်ရှင်း၍ ရှုကြည့်လေ။

ဤကားဉာဏ်နှင့် ရှင်း၍ ရှုကြည့်ရန် သဲလွန်စတည်း။
ရုပ်ကို မရှုကြည့်ရန် ပြဆိုသော စကားတရပ်
အပြီးသတ်သတည်း။

မေး။ ။အကြည် ခြောက်စုံ၊ အာရုံဆိုက်က၊ ခြောက်ဝ
ဝိညာဏ်ကို၊ အနိစ္စ ထင်မြင်အောင် အဘယ်ကဲ့သို့ရှုကြည့်
ရပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အကြည်ခြောက်စုံမှာ အာရုံဆိုက်၍ ဖြစ်လာ
သောဝိညာဏ်ကိုမိအောင်ဖမ်း၍ ရှုကြည့်ရပါသည်။

မေး။ ။အဘယ်ကဲ့သို့ မိအောင်ဖမ်း၍ ရှုကြည့်ရပါ
သနည်း။

ဖြေ။ ။ဖမ်းတတ်သလို ဖမ်း၍ ရှုကြည့်ရပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ “အကြည်ခြောက်စုံ၊ အာရုံဆိုက်က၊
ခြောက်ဝိညာဉ်၊ အစဉ်ဖြစ်မှု၊ ဖမ်းယူမှု၊ အနိစ္စကို၊
ဒိဋ္ဌမသွေ မြင်နိုင်ချေမည်တကား” ဟု ဆိုပါသည်။

ဖမ်းရန်နိဿိ-သဲလွန်စပြအံ့။ ။အဆင်းကိုမြင်သည့်အခါ
မျက်စိကမြင်သည်မဟုတ်၊ စက္ခုဝိညာဉ်ကသာ မြင်၏။ ဤ
စက္ခုဝိညာဉ်ကား အမြဲတည်၍ နေသည်မဟုတ်၊ စက္ခုရူပါရုံ
နှစ်ပါးစုံစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော အနိစ္စတရားသာဖြစ်သည်
ဟု စက္ခုအကြည်မှာ ဉာဏ်နှင့် စိုက်၍ဖမ်း။ မမိလျှင်မိအောင်
ဖမ်း၍ရှုကြည့်လေ။ ။သောတဝိညာဏ်၊ သာနဝိညာဏ်၊

ဇိဝှာဝိညာဏ် ကာယဝိညာဏ်တို့ကို ထိုနည်းအတူ မိအောင်
ဖမ်း၍ရှုလေ။ ။ကုသိုလ်စိတ် အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ပေါ်လာ
သည့်အခါ ဤ ကုသိုလ်စိတ်ကား အမြဲတည်၍ နေသည်
မဟုတ်။ ဤအကုသိုလ်စိတ်ကား အမြဲတည်၍ နေသည်
မဟုတ်။ မနောဓမ္မာရုံ နှစ်ပါးစုံကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော
အနိစ္စတရားသာဖြစ်သည်ဟု နှလုံးသွေးအစု ဟဒယဝတ္ထု
မှာ ဉာဏ်နှင့်စိုက်၍ဖမ်း။ မမိလျှင် မိအောင်ဖမ်း၍ ရှုကြည့်
လေ။ ။ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးတို့ဖြစ်ပုံကို နာမ်အခေါ်များ
ပြဆိုခဲ့သော ဥပမာ- ဥပမေယျနှင့်တကွ ကြံဖန်၍ဖမ်း မမိ
လျှင် မိအောင်ဖမ်း၍ ရှုကြည့်လေ။ မိသည် မမိသည်ကို
အဘယ်လို သိရပါသနည်းဟူမူ။ ။မိသည့်အခါ ဉာဏ်ထဲ
မှာ ရှင်းလင်း၍သွားလိမ့်မည်။ ငါမြင်သည် ငါကြားသည်
စသော စွဲလမ်းမှုကြီး ကွာရှင်းသွားလိမ့်မည်။ ။ရှုကြည့်
သည့်အခါ မကွာမရှင်းခဲ့လျှင် မမိသေးလို့မှတ်-နေရာမကျ
သေးလို့မှတ်- မမြင်သေးလို့မှတ်။ ။လွယ်သည် မထင်နှင့်
အခက်ကြီး၊ မြင်သာမြင်၍ မမိနိုင်သော ရေကြည်ငါးနှင့်
တူ၏။ ။ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘာဝတို့ကို သိသာသိ၍ မြင်နိုင်
ခဲ့သည်။ ရှုကြည့်သည့်အခါမိအောင်ဖမ်းတတ်ခဲ့သည်။ မယုံ
လျှင် ရှုကြည့်၍ စမ်းလေ။ ကိုယ်တိုင်တွေ့လိမ့်မည်။

ဤကားဝိညာဏ် ခြောက်ဝကို ဖမ်း၍ ရှုရန်
သဲလွန်စ ပြချက်တည်း။

မေး။ ။အနိစ္စကို မြင်လျှင် အနတ္တကိုမြင်၍ သက္ကာယ
ပြုတ်နိုင်ပါမည်လား။

ဖြေ။ ။အနိစ္စကို မြင်လျှင် အနတ္တကိုမြင်၍ သက္ကာယ ပြုတ်နိုင်ပါသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။“နာမ်ရုပ်ဓမ္မ၊ အနိစ္စကို၊ ဒိဋ္ဌမြင်က၊ အနတ္တကို၊ မုချမြင်၍၊ ငါပင်မဟုတ်၊ နာမ်ရုပ်နှစ်ခု၊ ဓာတ် အမှုသဘာ၊ ဖြစ်ပါတကား၊ မြင်လုံး ထွားသဖြင့်၊ သက္ကာယ တရား၊ လွင့်စင်ရှားလေ၏တကား”ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုစကားအရ သာဓကပါဠိကား။ ။“အနိစ္စ သညိနော မေဃိယ အနတ္တသညာ သဏ္ဌာတိ၊ အနတ္တ သညိနော အသ္မိ မာန သမုဉ္ဇ္ဈိတံ ပါပုဏာတိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိဗ္ဗာနံ”။ ။ နဝဂ္ဂိုတ္တရ ပါဠိတော်။ ။မေဃိယ၊ ချစ်သား မေဃိယ။ အနိစ္စ သညိ နော၊ အနိစ္စဟု မှတ်ထင်သောသူအား။ အနတ္တသညာ၊ အနတ္တဟု မှတ်ထင်မှုသည်။ သဏ္ဌာတိ၊ အလိုလိုတည်လာ၏။ အနတ္တသညိနော၊ အနတ္တဟု မှတ်ထင်သော သူအား။ အသ္မိ မာန သမုဉ္ဇ္ဈိတံ၊ ငါဟူသော မာန်မာန ကင်းပြတ်ခြင်းသို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်လေတော့ ၏။ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ၊ ယခု မျက်မှောက်ဘဝ၌။ နိဗ္ဗာနံ၊ သဉ္ဇပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သို့။ ပါပုဏာတိ၊ ရောက်လေတော့၏။

မေး။ ။သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိ တဒင်္ဂ ပဟာန် ကွာပြုတ်၍ နေ သောသူကို အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ပါသနည်း။

ဖြေ။ ။စူဠသောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်ပါသည်။

မေး။ ။သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သမုဉ္ဇ္ဈေ ဒပဟာန် ကွာပြုတ် ခဲ့လျှင် အဘယ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၍ သွားပါသနည်း။

ဖြေ။ ။အပါယ်တံခါး ပိတ်၍ နိဗ္ဗာန်ဝင် ပုဂ္ဂိုလ်အစစ် အရိယာဖြစ်၍သွားပါသည်။ ။ထို့ကြောင့်။ ။“ဒိဋ္ဌိသက္ကာယ၊

တဒင်္ဂပဟာနံ၊ ကွာပြန်မူက၊ စူဠသောတာပနံ၊ သမုစ္ဆေဒ
ပဟာနံ၊ ကွာပြန်ငြားကျ အပါယ်လေးပါး တံခါးဝိတ်၍
နိဗ္ဗာန်အဝင် ဘုံစဉ်စံပုဂ္ဂိုလ် ဝိသုဒ္ဓါသီလံ ငါတို့ ဖြစ်ရချေ
တကား” ဟု ဆိုပါသည်။

ထိုစကားအရ သာဓက ပါဠိကား။ “ဣမိနာပန ဉာဏေ
န သမန္နာဂတော ဝိပဿကော ဗုဒ္ဓသာသနေ လဒ္ဓဿာ
သော လဒ္ဓပတိဋ္ဌော နိယတဂတိကော စူဠ-သောတာ
ပန္နောနာမ ဟောတိ”။ ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်။ ။ ဣမိနာပန ဉာဏေန၊
ဤ ဝိပဿနာ ဉာဏ် နှင့်။ သမန္နာဂတော၊ ပြည့်စုံသော။
ဝိပဿကော၊ ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ဗုဒ္ဓသာသနေ၊
မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌။ လဒ္ဓဿာသော၊ ရအပ်
သော သက်သာရာ ရှိသည်ဖြစ်၍။ လဒ္ဓပတိဋ္ဌော၊ ရအပ်
သော ထောက်ရာတည်ရာရှိသည်ဖြစ်၍။ နိယတဂတိကော၊
အပါယ် မလား သုဂတိဘဝ ကိုသာ တဖြောင့်တည်း
သွားသော ဂတိရှိသည်ဖြစ်၍။ စူဠသောတာပန္နော နာမ၊
စူဠသောတာပန်မည်သည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်၏။

စူဠသောတာပန် ဆိုသည်ကား သောတာပန် အငယ်
သောတာပန်အလောင်း၊ သောတာပန်အကြီး ဖြစ်လှဖြစ်
ခါနီး ဆိုလိုသည်။

ဝိပဿနာ တရားကို မြင်လုံး ထွားအောင် ပွားများ
မှုသည်ကား နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ခရီးဟောင်းအမျိုးမျိုး
တွင် လမ်းတိုလမ်းဖြောင့် ဖြစ်သတည်း။ သို့ပင်ဖြစ်သော်
လည်း ဉာဏ်၏ အလုပ်ဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်း နား
မလည်ပြီ။ နားလည်သော်လည်း နိဗ္ဗိန္ဒအလုပ်ဖြစ်သော

ကြောင့် လူ တိုင်း မ လုပ် နိုင် ပြီ။ သို့ဖြစ်၍ မျောက်အုန်းသီး ရသကဲ့သို့၊ ခွဲ၍လည်း မစားတတ် အရသာကိုလည်းမသိ အကြံကလည်း မထိ၊ ဉာဏ်ကလည်း တုံးတိ၊ ဗာလာနံ အကန်းအတိဖြစ်ကြ၍ မွေနှင့်ဝေး၊ သံသရာဈေးကြောင်း ပေါက်၊ ရှေ့မထောက် နောက်မမြော်၊ အဘော်တွေ တရုန်းရုန်းနှင့် တပြိုးပြိုး ပျော်မြူး၍ မူးမေ့ကာ နေကြလေ သတည်း။ အများပင် မူးကြသော်လည်း ကိုယ်က ရော၍ မရူးလေနှင့် ဆိုလိုသည်။

ထို့ကြောင့်။ ။ “လမ်းဖြောင့်တရား တွေ့ပါသားနှင့် အများမူးတိုင်း နင် မရူးနှင့် ထူးသည့်အခါ ဝိပဿနာကို ခါခါပွားမှ သွားမည့် သံသရာ အစဉ်ပါမည် နင်သာ သတိထား” ဟု ဆိုပါသည်။

နာမ်ရပ်မွေ သဘာဝကို ဒိဋ္ဌမြင်ရင်၊ ကြံဖန်စေ့ငု စိုက်၍ ရှုသော ဝိပဿနာ အလုပ်ကား နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားတွင် မဂ်တံခါးအဖွင့်၊ အကျင့်တွင်အချုပ်၊ အလုပ်တွင် အသာ၊ ပါရမီတွင် အမြတ်ဆုံး၊ ဤကဲ့သို့ နှလုံးထားတော် မူ၍....

“ပညာဝါ ဟိ ပုရိသော ဝိပဿနံ ဝဇေတွာ အရိယမဂ္ဂ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ အမတနိဗ္ဗာနံ ပရိသိဿတိ၊ သာဝက ပါရ မိမ္မိ ပစ္စေကဗောဓိမ္မိ သမ္မာသမ္ဗောဓိမ္မိ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊ အမတ မဟာနိဗ္ဗာန သမ္မာပကေသု ဟိ ဓမ္မေသု ပညာဝ သေဋ္ဌာ၊ အဝသေသာ တဿ ပရိဝါရာ ဟောန္တိ” ဟု သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ၌မိန့်ဆိုတော်မူသတည်း။ ။ ဟိ၊ ထင်စွာပြုဦးအံ့။ ပညာဝါ၊ ပညာ ရှိ သော။ ပုရိသော၊ ယောက်ျားသည်။

ဝိပဿနံ၊ ဝိပဿနာ တရားကို။ ဝဇေတွာ၊ ပွားစေ၍။ အရိယ
မဂ္ဂဒ္ဓါရံ၊ အရိယမဂ် တည်းဟူသော တံခါးကို။ ဝိဝရိတွာ၊
ဖွင့်လှစ်၍။ အမတနိဗ္ဗာနံ၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့။ ပဝိသိဿတိ၊
ဝင်ရလတ္တံ့။ သာဝက ပါရမိမ္ပိ၊ သာဝကပါရမီ ဉာဏ်ကို
၎င်း။ ပစ္စေကဗောဓိမ္ပိ၊ ပစ္စေက ဗောဓိဉာဏ်ကို၎င်း။ သမ္မာ
သမ္ဗောဓိမ္ပိ၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ ဉာဏ်ကို၎င်း။ ပဋိဝိဇ္ဈိဿတိ၊
ထိုးထွင်း၍ သိရလတ္တံ့။ ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ အမတမဟာနိဗ္ဗာန
သမ္မာပကေသု၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်ကုန်သော။
ဓမ္မေသု၊ တရားတို့တွင်။ ပညာဝ၊ ဝိပဿနာပညာ ပါရမီ
သည်သာလျှင်။ သေဌာ၊ အမြတ်ဆုံးပေတည်း။ အဝသေ
သာ၊ ကြွင်းသောပါရမီတို့သည်။ တဿ၊ ထိုဝိပဿနာပညာ
ပါရမီ၏၊ ပရိဝါရာ၊ အခြံအရံတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ဖြစ်ကုန်၏။
စာကြည့်၍သော်၎င်း သူတပါး ပြောဟော၍ သော်၎င်း၊
သိသောဉာဏ်ကို သုတမယဉာဏ် ခေါ်သည်။ ကိုယ်တိုင်
ကြံဖန်၍ သိသောဉာဏ်ကို စိန္တာမယဉာဏ် ခေါ်သည်။
ဝိပဿနာ ရှုကြည့်မှုတို့ကား စိန္တာမယဉာဏ်အချက်တို့သာ
ဖြစ်သတည်း။ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး စီရင်တော်
မူသော စာအုပ်များမှာ၊ ဝိပဿနာ ရှုကြည့်ရန် ရေးသား
သော အချို့သော တရားများသည် စိန္တာမယဉာဏ်ဖြင့်
သိအပ်သော တရားတွေသာတည်း။ အချို့သော သူတို့က
ပါဠိမပါသောကြောင့် ပေါ့ပျက်ပျက် ရှိသည်ဟု ဆိုကြ၏။
ပါဠိတိုက်ရိုက်ရှိသော တရားကို သိလျှင် စိန္တာမယ ဉာဏ်
မဖြစ်၊ သုတမယဉာဏ်သာဖြစ်၏။ စိန္တာမယဉာဏ် မဖြစ်က
ဝိပဿနာဉာဏ်အစစ်သို့မဆိုက်။ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်သို့

မဆိုက်က၊ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်နှင့် အဝေးကြီး၊ သက္ကာယ ဘိစီး၍
အချည်းနှီး အလကား၊ တုစ္ဆ နယ်သား မဖြစ်ရအောင်
အားသစ်ရမည် ဆိုလိုသည်။ ။ကိုယ့် စိန္တာမယ ဉာဏ်နှင့်
လည်း မသိ၊ သူတပါး စိန္တာမယဉာဏ်နှင့် သိအပ်သော
တရားစာကိုလည်း မကြည့်ချင် စိတ်ကြီးဝင်၍ နေသော
သူများသည် မဟာအမှားကြီးပေတည်း။

ပညာရှိသူ သတိမူရန်အချက်
ဤတွင် စကားတရပ် အပြီးသတ်သတည်း။

သဲဖြူချောင်းကို အမှီပြု၍- သဲဖြူ၊ မုံရွာ လယ်တီဂိုဏ်း၏
အဆက်အနွယ်ဖြစ်၍ လယ်တီ၊ တောကျောင်းဖြစ်၍ တောရ၊
ပေါင်းသော် သဲဖြူ လယ်တီတောရကျောင်း။ သဲဖြူလယ်တီ
တောရကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော ငါသည် စီရင်
အပ်သော ဝိပဿနာလင်္ခူကျမ်း ကို ၁၂၇၀-ပြည့်၊
တော်သလင်းလဆုတ် ၅-ရက်နေ့တွင်၊ စီရင်ပြုအပ်၊ အပြီး
သတ်သတည်း။

ထို့ကြောင့်။ ။ “သဲဖြူလယ်တီ၊ တောရရှိသည့်၊ မထေရ်
ငါသည် စီရင်အပ်သောဝိပဿနာ၊ ကဗျာသုံးဆယ်၊ ဝါလယ်
တော်သလင်း၊ လအတွင်းဝယ်၊ ခုနစ်ဆယ်ပြည့်၊ ဤတွင်ရွှေ
လျှင် ပြီးအောင်မြင်၏တကား” ဟု ဆိုသတည်း။

ဝိပဿနာလင်္ခူကျမ်းပြီးပြီ။

